

• M • S •

Zöcl. 22^x

Bartholinus

P. J. Kuefer. Tool 22^x

Hisp. nat.

Opera varia hisp. natur. ill. 17.

42. 17.

THOMÆ BARTHOLINI
Casp. F.
DE VNICORNV
Observationes Nouæ.

Accesserunt de Aureo Cornu
CL. V. OLAI VVORMII
Eruditorum Iudicia.

Momy

J. com.

PATAVII MDCXLV.

Typis Cribellianis Sup. permissu.

P. L. Kuefer. Zool 22^x

Hist. nat.

Opera varia hist. natur. ill. 17.

42. 17.

THOMÆ BARTHOLINI
Casp. F.
DE VNICORNV
Observationes Nouæ.

Accesserunt de Aureo Cornu
CL. V. OLAI VVORMII
Eruditorum Iudicia.

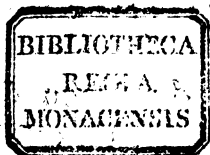
M. m. r.

J. com.

PATAVII MDCXLV.

Typis Cribellianis Sup. permissu.

Summo fecali Viro

D. D. THOMÆ FINCKIO

*Primo in Regina Academia Professori
Medico*

THOMAS BARTHOLINVS

Nepos

Salutem & obsequium.

Rygem ferunt Aegyptii
exortum sidus utrumq; ge-
nibus inflexis & submisso
cornu salutationis specie
& venerationis. gratulabū-
dum, sed cum quodam indignationis &
offensæ sensu, excepisse. Orygis ego
quasdam in me suscepi partes, non omnes,
quia superius animæ nobilioris dominium
sequor. Te adoratum venio, Pater co-
lende, mecumq; debito submissionis cul-
ta non Oryx tantum meus, quem hic ex-

A 2

pres:

pressi, sed quidquid solo cornu donauit
 Natura. Idq; iustioribus de causis quam
 sidus cœleste Aegyptius Oryx, si rem
 æqua, ut par est, lance expendas. Enim-
 verò communis & inter credulos morta-
 les sparsi erroris conscium animal, peractis
 gyris reversum i hæcbum, & Dianam re-
 natam, ut fortunæ utriusque & vitæ dato-
 res amico sed coacto nutu excipiebat;
 tacita tamen in peregrinum non gentis
 sed naturæ cultum cum præscio per verſu
 Numen religionis excitandæ instinctu
 iracundia exarsit. Tibi verò quis nostrum
 explicato sine nube vultu non assurgat?
 qui Solis partes agens sidera lumine æter-
 no fulgida procreasti, in terris verò sur-
 gentes in spem animas cœli propagines
 & expressas Phœbi sui imagines tantas
 disperſeris, ut iam æmulos traduces per
 uniuersum orbem gloriæ litantes numeres.
 Inter quos infimus ego virtute, sed ob-
 sequio prior, & nomine proximus Te
 qua

qua par est modestia, pari veneratione
juncta adorior, tot Clarorum Virorum
Patrem, tot Nepotum & Pronepotum
Avum, mox Atavum, orbis tui Solem &
familię ad invidiam splendidae lumen,
quod ad omnes quidem simili radiorum
nitore diffusum, ad me tamen, si diuersi-
tatem in constanti fidere statuimus, lon-
giores paterni affectus scintillas sparsit,
quas ea excepi mente qua per temperatę
naturę conditionem licuit. Hęc enim
diversa principiorum mixtura tanto co-
natu impar non lucem reddit, quam foe-
nore accepit; sed longinquam eius ima-
ginem, umbram verius, & prolixas tene-
bras. Cornua loquor, æmulas illas lu-
minosi corporis faces illi tam similes quam
nox diei, à quo tamen sola splendoris
maiestate differt, & illustri radiorum or-
natu. Quem à nominis Tui & æterno-
rum meritorum splendore facili venia
mutuabor, ut cornu meo hanc inducam fa-

A

I

ciem

ciem, quam Tu inter minima habes, ego
 celorum munere iuxta aestimo. Hac spe
 tibi cornu nostrum deformis & clariori or-
 namento cassum, tuæ tamen facilitatis
 nutu & natum pridem & in hunc firmiter-
 dinis gradum erectum ex debito submit-
 tit, tantoq; auctore superbum fortunæ
 largioris arbitrium expectat majori sanè
 serenitate, quam recurrentem Phœbum
 Oryx olim salutabat. Tu enim occasum
 nescis aut famæ interitum ævum, dum
 æterna non tam familiæ quam orbe ter-
 minata merita persistent. Meo non lo-
 quar arbitrio, ne subblandiri credas. Te-
 stetur præteritum sæculum, cui scriptis in-
 notuisti, & præsens quod magnitudine
 tua obstupefcit, nec futurum dissimulabit,
 si virtuti precium erit. Galilæum me-
 mini, quo homine nihil maius natura con-
 didit, quum omnium ferè rerum memo-
 riant cum visu ætas gravis & indefessi la-
 bores subtraxissent, mihi tamen Finckia-

nunq

num nomen suggessisse. Neq; id fidebat
Claremontius ætate & doctrina specta-
tus, cuius Cæsænæ humanitatem iam
expertus. Snellium taceo magnum Bel-
gij decus, qui ex publico loco Geometriæ
tuâ auditorib. suis Golio & VValçæ, Viris
jâ illi paribus, instillabat: ne antea cti sæcu-
li alios reperam Henricum Ranzovium,
Tychonem Brahe, Moestlinum, & Ber-
neggerum, mortales Deos & orbium ca-
lestium arbitros, quibus quum esses ora-
culo, coelorum molem & scientiæ digni-
tatem Te & Longomontano Atlantibus
sustineri jam cineres clarilætantur. Ma-
gnam sanè tantis fideribus innotuisse,
plus tamen inter ea caput exseruisse, quod
superiori nostraq; memoria nunquam in-
termoritura gloria utroq; sole ostentasti.
Vnde frustra splendori Finckiano lucem
feneror, quam huic operi ea mente aptavi,
ut cornua sua delicato orbi animosius pro-
ferret, & par esset quod in debitæ venera-
tionis

tionis monumentum tibi à filio, quem ar-
 ctioribus naturæ & fortunæ meritis vindi-
 casti, pro dignitate erigeretur. Exopta-
 tionis autem voti summa est, ut diutissime
 florentē senectam Patriæ nobisq; summum
 Numē adferat, & felices canos canis ad-
 dat. Vale, fortunate Senex, nec vitæ tædio
 revidendi spem mihi inideas.

*Patarvii Cal. Sept. renata Salutis Anno
 1661.*

TH.

TH. BARTHOLINVS
LECTORI SVO.

*Iraturum Te, mi Lector, anis
mo vates praesagio temeri-
tatem in aetate, & audaciam
serioribus alioquin annis ser-
uandam, quia cornua osten-
do & largiorem frontem. Sed se-
verius iudicium tantisper differ, donec speciem
meam detecta larva pressius intuearis. A-
pertam enim frontem gero, nec erube-
sco: at cornua & aliena sunt, & ut
experieris, innoxia. Haec sine fastu ullo,
publiciq; amans ea sinceritate explico, quae
apud innoxium nata; illam vero debita
aetati mihiq; verecundia subducam, si bilem
cuiquam moverit. Sed frustra publicum
fugiunt, quum nec frons seruilibus notis,*

Pi

picti Geloni instar, sit signata, nec cornua
 fenum gerant simplicitate innocentiam na-
 eta, quia solitaria in alios potius, quam se,
 salutarem vim vertant. Animus tamen
 dicat cornua nostra, quanquam aliena
 et sine offensa, Parentem petitura, fron-
 temq; spatiosam eruditae inuisam fore, qui-
 bus ex aetate et genij benignioris ductu pa-
 res huic labores exsurgunt. Cormibus sane
 ea naturae obvenit conditio, ut decidant
 subinde et renascantur, colorem mutant
 et obtundantur, variasq; aetatum flexu
 vices agant. Ego curioso impetu decidua
 collegi et reliquias, cornuumq; frustula ad
 novum germen instruxi, iis quam similimus,
 qui inueteratos fractosq; ramos uel nova
 adornant insertione, uel in domesticam
 precium conuertunt. Rem omnem sine
 verborum ambage expediā. Paucas de
 Unicornu pagellas grauioribus impeditus
 negotiis in publicum fugiente calamo em-
 serat Patens, eo applausu, ut in hoc ar-
 gu-

gumenti genere palmam meruerit & bene-
volas universi orbis voces, quod primus
velut arbiter de Cornuum veritate inter
dissidentes Andream Baccium & Marinum
certo experimento constituerit, quibus ita
adhaeserit, ut neutri tamen astipularetur.

Neq; enim quæ de solo cornu ferebat fama
seculumq; prius omnia cum Baccio crede-
bat, neq; summâ veterum iniuriâ cum
Marino ad extremum alterum prolapsus
cuncta ~~omnino~~ in dubium vocabat, sed me-
dio usus temperamento Cornu animalq; pro-
bavit, virtutem autem plenis olim buccis
decantatam iustis de causis habuit suspe-
ctam. Scilicet hinc ingeniorum æstimamus
felicitatem omnia æqua lance expendere, &
de ipsis recte iudicare, quod interioris
animæ opus sensum dexteritatē fultum,
quo quicumque caret frustra in accurato re-
rum seriarum examine locum expectat.

Baccium Marinumq; sequuti Gesnerus &
Aldrovandus utriusq; ævi Plinij, quum

uni-

universam Naturæ historiam suis operi-
bus meditarentur complecti, singula accura-
tiori judicio scrutari non potuerunt. Unde
hic Marinum reddidit, cuius videbatur par-
tes sequi, & Latio donavit quem sibi adop-
taverat. Idem saxum volvens Io. Bapt.
Sylvaticus, inter suos princeps, Bacciana
argumenta & ingenuè refert & refellit in-
geniosè, in cæteris perfectus, si ad alias Mo-
nocerotum species divertisset. Ex eo exti-
tere nulli qui in hac palæstra nomen suum
profiterentur, quod confectum negotium cre-
derent tantorum hominum concursu. Nec
tamen palma sublata aliquid conaturis.
Unde nobis renatus quoq; animus, crescen-
tibus ad novum spectaculum cornubus nun-
quam in Amphitheatro visis, quæ urgens
Syriæ aestus nuper, quum alia vehementius
liquefcerent, & nos alioquin communi tor-
pore subsideremus, prima protrusit, spar-
simq; ad Parentis Opusculum nobis in itine-
re notata, ad certas Observationum classes
redu-

reduxit : quæ ut vides tædiosi fuerunt otii
 potius quam debite diligentia , neque fa-
 cili tua venia dici merentur , quod nihil fe-
 re à Parente antea notatum in gloria repe-
 titione transcripserim , nec quidquam quod
 ad perfectam Monocerotum omnium ideam
 faciat , omiserim , aliis plura non debens quàm
 sine ære nomen . Marinum puto , Baccium ,
 & Aldrovandum aliosq; huius cœmmatis ,
 quibus placidam *ἐπιεικίαν* ea modestia mu-
 tuor , quæ *ἐπιεικίαν* decuit , quum neq; Actæon
 sim , neq; Ammonius , quorum hic natura ,
 ille fortuna debuit ornatum . Utriq; profe-
 ctò ego ex ratione temperarem , si vel Deus
 essem , vel Deam cōtemplarer . Ex qua animi
 constantia aliquid nobis promittimus , qui o-
 pus damus cornutum sine cornubus & offen-
 sa , cornua sed sola & instituta , frontem de-
 mum eo sinceritatis colore , quem à tua faci-
 litate exspecto .

IN

INDEX CAPITVM.

1. De Hominibus Vnicornibus.
2. De Bicornibus.
3. Moyſis cornua expenduntur.
4. Numquid Cornua Morbis accēſenda?
5. Cornuum Cauſæ.
6. Animātia minora vnico cornu prædita.
7. Aues Vnicornes.
- 8 De Scarabæo Monocerote.
9. De Reptilibus unius cornu.
10. Orygis Etymon, & ſpecies.
11. Orygis deſcriptio.
12. De moribus Orygis.
13. De occulta Orygis ſcientia.
14. Piſces Monocerotes.
15. De Vnicornu Gronlandico.
16. Boues Vnicornes.
17. Aſini Monocerotis ſpecies.
18. De eiufdem cornu virtute.
19. Solius cornu Equi.
- 20 Rhinocerotis nomina.
21. Rhinocerotis Deſcriptio.

Mo-

22. Monocerotis veri nomina .
23. De Vnicornu in Cruce Christi .
24. Monoceros verus varia autoritate
asseritur .
25. Idem Rationibus evincitur .
26. Monocerotis Forma .
27. Omnium Vnicornuorum Examen .
28. Monocerotis Proprietates .
29. De Virtute Monocerotis .
30. De Vsu Cornuum ad pocula .
31. Cornua pro ornamentis .
32. De Cornuum in Medicina usu .
33. De Mensuris corneis .
34. Cornea officinarum & sacrorum in-
strumenta .
35. De Cornu Cervino .
36. De Ebore .
37. De Vnicornu fossili .

NOI REFORMATORI DELLO STUDIO DI PADOA.

HAuendo noi veduto per fede del M. R. P. In-
quisitore di Padua, che nel libro intitolato
Thomæ Bartholini de Vnicornu non si troua cosa
alcuna contra la Santa Fede Catholica, & parimente
per attestato del Segretario nostro non vi si troua
cosa alcuna contra Principi, & buoni costumi. Con-
cedemo licenza che sia stampato, douendosi offerriar
quanto per legge in proposito di stampa; cō condi-
tione che non sia venduto se prima non vien presen-
tato vno legato per la libreria publica giusta la Par-
te dell' Eccellentiss. Senato 2. Decembre 1622. In-
quor. fid. &c. *Ven. à 23. Settembre 1643.*

Angelo Contarini Cau. Proc. Ref.

Aluise Vallaresso Cau. Proc. Ref.

Aluise Querini Segr.

A. S. MDCXLIII. XVII. Sept.

Opus hoc de Vnicornu Clarissimi Viri D. Tho-
mæ Bartholini, varia eruditione, doctrinaque
plenum perlegi totum. Cumq; nihil religioni, rei-
publice, bonisq; moribus aduersum contineat, pu-
blica luce dignissimum iudico

Io. Veslingius Eq. Anat. &c. Prof. prim.

Die 19. Sep. 1643.

Opus præsens, cui titulus est Thomæ Bartholini
de Vnicornu in 4. cartarum 179. cuius initium
Cornutorum &c. & finis, numeretur; stante supra-
dicta attestazione fuit pro impressione Padue ad-
missum, & approbatum, cum nihil contra fidem, seu
Principes, aut bonos mores contineat.

Ita est Io. Ant. à Lenden. Inqu. Gen. Pad.

THOMÆ BARTHOLINI

CASP. F.ILL.

DE VNICORNIV

Observationes Novæ.

CAP. I.

*Hominum Monocerotum exempla. Cornua frontis
Albucaſis. Heliodorus explicatus. Dionyſſici.
Cornicularij apud ICtos. Facies Didonis. A-
liarum partium Cornua. Verruce.*

Ornutorum animantium, quæ
solo cornu eminent, auspi-
catur o historiam, ab huma-
no genere nobilitatis quo-
dam iure ordiendum, in quo
cornuum tuberibus nonnunquam ludit Na-
tura, ut variis exemplis observarunt Ama-

Lusitanus in *Centuriis*, *Iacobus Dalecham-*
pnius ad *Plinium*; *Lycosthenes*, *VVeinrichtus*, *Pa-*
rans, aliiq; quorum catalogum in *Opusculo*
 suo *Latens* ~~Exstat~~ *Harum* autem *seriem* au-
 get princeps *Gallicę* *historiæ* conditor *Iac.*
Aug. Thuanus lib. 123. ubi *Francisci Trovi-*
luvij Anno circiter 1599. per *Galliam* ober-
 rans cornu ætæno e fronte media parte
 enato historiam interspersit, qui multo-
 rum oculos simul meruit, & nummos. De
 quo ad *G. Fabricium* ~~Historiam~~ quoq; *Obs.* 25
Cent. 2. *Emanuelis Vrsitii* extat *Epistola*, qui
 eundem *Parisijs* 1598. præsentibus *D. Iacobo*
Feschio, & *Io. Echensteno* discipulo suo & vi-
 dit, & contrectavit. Planè, eundem hunc
Franciscum fuisse arbitror quem describit
Jo. Renodens lib. 3. *M. M. c.* 21. *Pro monstra*
habitus est rusticus quidam Genomanus, cuius
fronti cornu adnatum crassissimum duas pal-
mos longum, ad occiput incurvum *Luceia* *A. D.*
1600. vidimus. Parvo etiam ~~tempore~~
 poris intervallo utriusq; sæculi ~~reliquas~~. Ne-
 que *memoriæ* nostre *Monoceros* in *uror*
sexu defuerunt. A *nativitate* *pauca* *infanti*
productum lib. 3. *Prax. Adm.* *Obs.* 93. refert
Zabius Lusitanus, quod ex fronte primum
 duri nodi specie *emersum paulatim in ju-*
stam

nam cornu magnitudinem crevit, palmi dimidij longitudine, iuxta radicem amplum, in cuspide pollicis magni crassitie. Simile corniculum in frontis angulo parvum Carolo Samori Neapolitano ad D. Dominicum habitanti quoq; observatum cervæ vel vitulæ junioris speciei, de quo *Marcus Veselius Severinus* magnus Campaniæ Doctor cap. 25. de Nou. Abscess. retulit, qui quidem me præsenat adhuc superstes, lucem tamen fugit, nec nobis videri voluit. Et pauci abhinc effluerunt anni, quum in valesudinario Mediolanensi iuxta ætatis puella in fronte cornu gestaret semipalmare, & una parte striatum, quod à *Mattheo Bergomate* Chirurgo ejus loci fuit detractum. De alia puella Cornuta scriptum promittat *Paulus Bentivolus* à *Fabricio Hildano* Cent. 4. Obs. 81 desideratum. Propinquius vero in eodem sexu sequiore nobis est exemplum nudius tertius natum. Paucissimi enim sunt dies, quum Patavinae cuida sacra Virgini, à me eo nomine, annorum 60. in Conobio S. Sophie, presibus ejusdem vicus corniculatam epiphysin exscinderet Vir summus *Joannes Verlingius*, quæ in frontis obliquo parte sinistrorsum nata fuerat, eadem cum vaccino

cornu substantia, similiq; duritie, lentore & colore, ex ampliore basi paulatim in acumen sursum extollebatur extremo nonnihil inflexo, longitudine & latitudine digiti articulum adæquans. Quæ exempla præter miraculum dixeris, si quidem ipsas frontis eminentias angulares cornua appellarit antiquitas; cuius testis Chirurgorum Arabum princeps *Albucasis* sive ejus *Interpres*, qui part. 1. Chir. c. 3. de modo cauteria applicandi in totius capitis dolore, disertè id explicavit: *Deinde cauteria ipsum (scilicet caput) super omne cornu capitis sui cauterio, donec pertranscat, cauit.* In qua nomenclatura, persistens ad calcem addit: *Oportet quod sit cauterium, quo cauterizantur cornua capitis, & occiput ejus subtilius cauterio.* Quæ loca de prominenti cranij frontis tubercula benigna Doctorum venia interpretor. In alijs partibus *Exostosis* nominat *Galenus* lib. de Tum. c. 5. quanquam hæc ad morbum, illa ad naturam potius retulerim. Illas autem eminentias osseas seu *ἀνώδεις ὑπερβολῆς* *Dionysios* proprio vocabulo nuncupat *Auctor* Definitionum. *Galeni* putatus, monetq; cornua quoq; vocari *ἀπὸ τῶν κέρασιν τῶν ζῴων καλεμένα.* Quod & insinuat *Heliodorus* in Opere Chirurgico

gico

gico MS, in Bibliotheca Medicea Florentina
à me exscriptus. Ita enim ille in Capite *πρὸς
δὲ ὁδὸς ἐπιφύσιος: ὅταν δὲ δύο ἐπιφύσεις γένονται πληθύνει
καὶ τοῖς κροταφοῖς κέρατα πάντα τίνες εἰσάσιν ἐνομαζήν
ἐπὶ δὲ διονυσιακὸς τις αὐτὰ πεποιθότας ἀνθρώπους προσηγό-
ρησαν.* In quâ sententiâ pauca notavit in margi-
ne *Interpres* alias à nobis explicanda. Quod
si altera duntaxat parte obortus sit osseus
hic tumor, singulo numero *Dionysiscum* ap-
pellari posse concedit *Io. Phil. Ingrassias* p.
373. At Dionysiaci nomen meruerunt, non
ut arbitratur *idem*, & cum eo *Viri* non infimæ
classis, à Satyris, quorum speciem referant,
sed à Baccho Dionysiaco, cui cornua tota Pa-
ganorum secta appinxit. Quid enim cum
Satyris Dionysio? nihil sanè magis quam
cum Actæone, quibus cornua fuere com-
munia.

Hujus generis cornutos apud alios legis-
se non memini. Monoceros quidem dictus
Crater apud *Plinium* l. 10. c. 43., eo quod
deveheret in silvas corvos corniculis hume-
risq; insidentes. Cornicula autem galeæ
sunt cornua, quæ ad unitatis numerum re-
duxit orbis miraculum *Claudius Salmasius* ad
Solinum. Idq; iure meritissimo, quia ab
unico illo galeæ cornu Monoceros dictus

Crater, quod in galea *Livii* lib. 27. de Philippi Macedone confirmavit: *In arborem illatus impetu equi alterum cornu galea ad eminentem ramum perfregit*. Unde corniculus mereri apud *Tranquillum* de Orbilio Grammatico, & Cornicularius miles *Valeria Maximo* lib. 6. c. 1. de quo *Turnebus* l. 5. Advoc. 10. Hincq; Corniculariorum frequēs apud *ICIOS* mentio, quos *Glossa* verus *Acoursij* jam adjuutores Principis custodiæ dicit, vel officiales seu accensos attributosq; Decurionibus, jam in bello militaribus Decurionibus accedentes. De prioribus Corniculariis extat *Leonis* privilegium *Cod.* 12. §. 53. l. 1. *post transactos corniculos nostram adopere purpuram volumus; quo honore perfunctis, equum iam missionem tenerimus, liberum otium damus*. Vbi quid sint Corniculi in se doceât Iuris Interpretes. Cornicularij alioquin apud eodem sunt, qui vel cornu in acie gestabant, vel vota in aures judicum inflabant; sed eos hoc *Codici* loco accipiendos negat *Antonius Nebrissensis*.

Umbram ficti Vnicornis in orinibus expressit in *Didone* antiquitas, quæ *Venetis* forsan virginibus imitandi quondam exemplum dedit, *Patavi* sq; *Græcorum*, & *Trojanorum*.

janorum reliquiis, ut in cornu, crines torquerent, servato adhuc in novis nuptis Veneriis more. Ejus vetustatis indicium præbet Didonis cornuæ facies in numismate veteri apud *Angelicum Apostolum Vincimiglia* sacrorum profanorumque peritissimum, quanquam in alio argenteo nummo Romæ à me viso, crines cornua non monstrent, sed fasciolæ inclusi sculptorum arbitrio cernantur. Hoc crinium artificium frequentius imitabantur Romanorum altioris sortis feminae, modò cornuum figura, modò virilium cirrorum; ut in nummis *Æliæ Petinæ, Antonia, Statiliæ Messalinæ, Crispinæ, Didia, Helenæ Gallieni, Faustæ, Valeriæ, Constantiæ, Theodoræ, Sophiæ, Martinæ*, aliarumque delinearunt Antiquarii, & inter eos *Jac. de Strada Mantuanus*.

Non tamen Caput solum Vnicornium sedes habenda. Nam Romano cuidam superioribus annis è naso cornu excrevisse accepi. Ex dorso quoque emerxisse cornu *Scaliger* Pater Exerc. 199. sect. 5. retulit, & de alio scribit *Atenæus* lib. 1. Theis. Tr. 6. l. 2. c. 5. cujus dorso concretum os instar cornu, non ita durum ut os naturale. Forfan cartilago prævia ossium materia.

Quid? quod de seipſo *Abenzoar* eodem loco narret, natum ſibi ſuper dorſum os graviter moleſtum. In quodam preſbytero prodidit *Robertus Flud* l. 4. Anat. c. 8. lienem præter naturam auctum, in ſuperficie convexa plura cornua exturgeſcentia protuliſſe, quorum ſubſtantia tanta fuerat duritie, ut vix ſcalpello ſcabi potuerint. In pedibus & manibus ſola quoq; cornua eriguntur, præſertim ex Verrucis continuato tractu ob materiæ aſſinitatem induratis, ſicut id fratris ſui minimo digito quondam contigiffe narrauit *Ludovicus Ponchius* Civis noſter, in ſpem patriæ feliciter ſurgens. Nec mirum quandoquidem ex Verrucarum genere Cornu ponat *Ingraffias* in *Auic. tr. 1. c. 1. de Tum. p. n. Articulorum* cornua *Abenſina* deſcribit 7. 4. tr. 3. c. 14: Cornua ſunt additiones ſpiſſæ, recurvæ, naſcentes ſuper juncturas, in extremitatibus. In calcaneo deniq; cuidâ enatum cornu *Eratutus* lib. 2. Obſ. 178. fidẽ facit, palmi longitudine, durum, ſolidum, dẽſum, aculeis veſtitum. Hæc prælo exceſſerant, quum de Viro quodam famam ad me perferret R. P. M. *Frâciſcus Abrianus* cui cornu, non ita paruum ſerra nuper Vicentiæ ſecondo euentu diſſectum fuerat.

CAP.

Bicornorum sylloge. Alexander cornutus. Harpocratis Statua. Attile cornua unde? Eiusdem ferunt mores, & de eo fabulæ. Cornua potentie symbolum, superbia, & maledicentia. Baribius laudatus.

Bicorni facie alios eluxisse monumenta veterum sive ex ingenio ficta, sive veritate fulta, testantur. *Val. Max.* de Piet. in Patriam, Genitio Prætori Cornua in capite emeruisse refert. Atq; bicornem Monachum Benedictinum olim Patavij visum amicus noster *Io. Rhodius*, Patriæ decus, mihi testis est, nec bicornem tantum, sed ruminantem quoq; non ob duplicem ventriculum, ut putaverat *Io. Thomas Minadons*, sed ob oesophagum muscoli instar carnosum à dissectore cadaveris *Francisco Plazzone* observatum. De quo ruminatore latè *Fabricius ab Aquapendente* lib. de Ventr. disputavit, cujus quoq; fratrem cornu habuisse vestigia *Io. Prevotius* quondam monuebat, ut & Nobilem Patavinum. Plures quod per ordinem Naturæ non habuerunt, in certum Divinitatis argumentum sibi affinxerunt. In horum censu Alexandrum reperi-

mus,

mus, Magnum à rerum gestarum gloria dictū, qui ut Iovis Ammonis crederetur filius, hujus cornua arietina vel assumpsit ipse, vel ab aliis data non repudiavit. Ad Ammoniū enim Iovem Aries spectabat, quem umbilico tenus, autore *Q. Curtio*, referebat, qualem & Venetiis, & apud majorem ætate & ingenio fratrem *Bartholam Bartholinum* in æpeo roreumate pridem vidi. Vnde Ammonius idem Corniger *Silio Italico* lib. 3.

--- nemorosaq; regna

Et ante: *Cornigeri Iovis.*

*Exin Cornigeri veneratus numinis aras
Captivisonerat donis.*

Ita namq; legendum, pro *Clavigeri*, optimè conjecit *Fr. Modius* in Nou. Lect. Epist. 34. Cornua Alexandri arietina duplici reposita loco animadverti, vel pone aures reflexa, vel à fronte summa ad aurium pinnam seu alam incedentia. illud frequentius in nummis occurrit & in marmore quodam vidisse me memini, hoc vero in numismate meo veteri invenias, quod hic ductu artificis depingendum curavi. Non absimile est alterum *Cl. V. Ic. Rhodij* modo laudati argenteum, nisi quod adversa parte veterum Laerptium accuratè monstret. E fronte seu potius capite medio

medio, recto tractu extenduntur in denario ejusdem argenteo supra cassidem erecta caput ambientem, quod Alexandri esse suspicor ex signato Philippi nomine. Quanquam enim Romani sit sæculi, ex Provinciis tamē nomina subinde & Inscriptiones desumptas novū non fuit. Nisi ad cassidem hæc cornua referēda alibi in Nabide decāтата à *Silio* l. 25

Casside cornigera dependens infula.

A quibus & Crater monoceros apud *Plinium* dictus, ut antea notavimus. Sed quod in statua Harpocratis dextro latere cornu specie ex galea dependens Melitæ apud *Io. Fr. Habelam* Virum humanissimum ostensum fuit, non tam galeæ corniculum, quam capillorū referre texturam iudicavi. At in nummo Philippi cornua facilè capiti accommodarim, quum ea forma in effigie Attilæ fatalis Italiæ hostis producantur, quam *Paulus Iovius* in Elogiis exhibuit, bis à me in nummo visam, cujus exemplar diligentius delineatum cum Alexandri exhibeo.

Sed

Sed cur Attilæ cornua? Factum id ejus forsan
veneratione . Venerationi erat potentia ,
quam, ut res fecundas, per cornua veteribus
adumbratam ex *Plantino Pseudolo* notum
Act. 4. sc. 3. vbi querela de Simia :

*Nimis ego illum hominē metuo, & formido male .
Ne vialius item erga me sit, ut erga illum fuit .*

Ne in re secunda nunc mihi obvertat cornua .

Censuit id *Horatius* l. 3. Od. 21. de vini effe-
ctibus :

Tu sperem reducis mentibus anxiiis ,

Viresq; & adules cornua pauperi .

Vnde *Oncirocticus* apud *Achmeten* c. 238.

exstat

exstat signū, ex bovinorū cornuum numero
imperium Principis alieni totidem annis de-
terminare. Et c. 239., quicumq; boves maf-
culos vidit, de principibus eos intelligat,
propter cornu. Fortasse tamen ad contume-
liam magis hæc verterunt, quam gloriam,
ob pravam animi corporisq; indolem, qua
feritatem superbiamq; præ se tulit, ut de eo
Lornandes, Priscus Historicus & Iuvenius Ce-
lius Callanus, in Historia Attilæ MS. olim *L. Pi-*
gnorij, nunc *Io. Rhodij*, certa fide narrant. Su-
perbiæ autem hieroglyphicum est Cornu,
apud labentis sæculi Christianos, quo rebus
humanis Attila interfuit. *Martinus Lemovicen-*
us Epist. ad Tholosanos c. 4. nolite extollere
cornu vestrum adversus veritatem Majestatis
illius, quam semel per me cognovistis. Consen-
tit *Daniel Monachus* in Vita *Io. Climaci*: Mo-
dis omnino eadebat, ut ex hoc factum atq; elatissi-
mis cornu sapientissimè deiceret. Cujus notio-
nis origo a priori, ut videtur, dependet a
quum plerumq; rerum secundarum felicitate
temelatus animus sequatur. Deniq; Attilæ
feritatem ferino vultu ingeniosè adumbra-
runt, quem notant laudati *Lornandes & Iuven-*
ius, ut quia cetera cum belluis habuerit cō-
munia, in capite cornuto eum noluerint des-
fic-

flere. Perlinam capitis conformationem
 hoc contextu aperit *Iuvenius* MS: Corpore
 „ fult brevis, statura tamen iusta. Lato pe-
 „ ctore capite grandi, oculis minutis, longis
 „ acutisq; auribus hirsutis ethispidis, ut se-
 „ re ab omnibus Canrae diceretur, rara bar-
 „ ba, sed more suo demissa, canis quidem
 „ asperis;simus naso, colore subrufus, mori-
 „ bus ferus, audaciæ pronus, & verè origi-
 „ ginis suæ barbaræ signa vel l niamē a de-
 „ monstrans, ore parvo, latis tamen labiis,
 „ uno dentium qui foris eminebat plus
 „ iusto faciem dehonestante quantillam.
 Fidem videtur excessisse auctor, ut apud po-
 steros patriæ suæ hosti invidiam conciliaret.
 Quo errore quoq; tenetur in cantilenis *Rob-
 ertus Arminenſis* Patavinus, qui cane patre na-
 tum fingit, quem cum matre Virgine pul-
 cherrima solum ad pudicitiae custodiam tur-
 ri incluserat Osdrubaldus Rex, siue, ut in hi-
 storia *Iornandis & Iuvenci* vocatur, Mandul-
 chius. Quanquam enim de Perusianis & Sia-
 nitis Inditæ idem referat *Mart. Delrio*, mon-
 strum tamē ex hac seminum diversorum mix-
 tura productum in *ex Folaterranoli* lib. 24. 70.
Langio 2. Epist. 6. 9. *Polydoro Virgilio* lib. 3. de
 Prod. & *Fortunio Liacio* Philosophorum Co-

ryphæo lib. 2. de Monst. c. 68., statuendum.
Sed cornua in sinistra famæ signum gesser
Atila apud eos quos pari factorum ignomi-
nia signavit. Nam eo maledicentiæ signifi-
catu alibi id vocis cepit *Apulejus* in *Apolo-*
gia *superest ex pars Epistole; qua similiter pro*
me scripta in memetipsum vertit cornua. Quo-
modo & *Flaccus* in *Epod. 6.* loqui amat ad
Cassium Severum, quem canis nomine in-
digitat, ob maledicentiam:

Namq; in malos asperrimus
Parata tollo cornua,

Cui consonat *Ennodius Titinenfis* Ep. 61.

Ambitiosa fames lassato prodiga censu,

Cornibus insultat straceat Dominus.

De fatuo verò homine loquitur, qui lingua
sordidus horret, & pro epulis garrulitatem
offert. Pro *Dominus* reponit *Domino* Vir in-
finitæ lectionis *Casp. Barthius* lib. 51. Adv. c.
17. licet nec vulgatam lectionem ineptam
judicet.

CAP. III.

*Moyſes cornutus vindicatur. Nummus eiusdem.
Cornua capillis qua ratione assignent. Meli-
tensis Statua. Cornu pro splendore. Rabbini
& Interpretes ea de re excusantur.*

AD Cornutorum seriem spectat & Di-
vinus Legislator, quem a monte Si-
naji reducem cornutam secum tulisse faciem,
narrat Sacer *Exodi* textus, c. 34. si vulgatæ
versioni credimus. Exinde pictorum ortus
error, qui Moyſis faciē binis cornibus exor-
nant. Quo vultu in nummo meo viſitur ex-
sculptus, in quem Romæ incidi, arietino cor-
nu utrimq; reflexo, quod in *Rhodiano* in rectū
anterius protenditur, habetq; adversa parte
Decalogi præceptum quo sculptilia damna-
tur. Idq; in opprobrium Christianorum à Ju-
dæis factum arbitror: quos eo nomine ma-
le habere *Stenclus* auctor est, quodcum cor-
nibus Moyſen Christiani depingant.

Et revera cornua capiti ejus hæſſiſſe firmiter aliquibus perſuaſum, ut legi per eū latæ major accederet auctoritas, quod apud *Hen. Salmon* Not. ad *Panciralli*. Deperdita reperias.

Alij de cōcinnis Moysiſ capillis hæc cornua explicant. Crinium quippe artificium cornū appellat *Juvenalis*:

Cerula quis ſtupuit Germani lumina, flavam

Cæſariem, & madido torquentis cornua cirro

Et alibi

-- cornua crinum

Plexus in acutum intortit.

non diſſentiente *Caſio Rhodigiſto* l. 30. Lect. Ant. cap. 1. ſcribunt nonnulli ex *Grammaticis* *Græcis* cornua item pro capillis poſita inveniri, quia utraq; eodem enaſcantur modo. Tale crinium artificium novæ nuptæ *Venetæ* geſtāt, & de omnibus *Arabiz* feliciſ incolis reſert *Ludovicus Varthema* in *Urbis Reami* deſcriptione. cornua ex capillis more ſolemnitatis portare. Quam concepram de *Moysi* opinionem in ærea ejusdem ſtatua magnifico opere *Meliſæ* in templo *Cathedrali* *D. Ioannis* 1559. erecta Galli ſequuti ſunt inflexis crinibus egregie cornua æmulantes, ut teſtes mecum eſſe poſſunt itineris comites *D. Ioannes* *Hern*, & *Theodorus Ewren*. *Conſobrinus*. Sed hæc de *Moysi* conjecturas ſacer

textus pressus inspectus, & meliores interpre-
tes de facili disflant. Sine cornibus enim
fuit Legislator, quæ si authoritatis gratia ac-
cepisset, frustra vela nunc abscondidisset illis,
quibus monstranda fuerant, parumq; modeste
Iehovæ remoto velo ostentasset. Crinium
autem forma quæ fuerit, cum scriptura
& nos tacere convenit. Profectò Cornua
Moyfi assignata, nihil præter splendidiore
radios, denotabant. Quippe apud Hebræ-
orum gentem Cornu & Radius pari passu am-
bulant, quod Interpretes seduxit. Nā *per*
in splenduit exponūt, & *Rabbi Kimchi* idem
verbi *per* à cornu derivat, R. *Salomon* verò
per radios explicans vocat *cornua*
magnificentiae. Quos forsàn imitaturi La-
tini modò cornutis luminosa, modo lumini-
bus cornuta denotarunt. Lunam enim cor-
nibus finxerunt, & versa vice, *Claudianus* l.
1. de Rapt. de Vitula:

... pedibus quæ nondum proterit arva,

Nec nova lunata turvavit germina frontis.

Vnde splendoris vocem cornubus applicat
cervinis *Calphurnius* Ecl. 6.

... micæ acceperat.

R. *Salomoni* concors est *Chaldaea* versio, quæ
gloriam vocat faciei; ad aliorum Scriptura
lo.

locorum exemplum. Alibi enim ꝑꝑ gloriam notat & decus quod ex luce clucescit. Ita Iob xvi. 16. dicitur: *סֹכֶלִי מִן הַבָּשָׂר וְעוֹרִי מִן הָעִיר* Saccum consui super cutem meam, & operui cinere gloriam meam. Vbi *Andreas Osiander* cornu transtulit, & *B. Hieronymus* carnem, qua mente equidem ignoro, qui alioquin quaterni *Psalmographi* locis recte ꝑꝑ cornu reddiderat. Explicant verò hanc lucem cornutam Rabbini, in primis idem *Salomon*, quod radii in cornu modum reflexi ex facie legiferi mitterint, sicut & solares radii cornua videntur vibrare. De qua splendentis faciei luce quàm data industria pluribus *Lib. 1. de Luce Animantium cap. 14.* egerimus, temporis parci illuc Lectorem remittimus.

CAP. IV.

Cornua an monstra, vel agriudines. Vitium ex Digestis. Prasagium ex cornubus. Cornutorum curatio triplex. Cur homini denegata cornua. Minadoo succurritur in materia detrium, & de eisdem verus Aristotelis sensus.

AD vera humani generis cornua gradū referens an ea variantis naturæ lufibus monstrisve annumeranda sint, an in numero morborum habenda, brevibus disquiram. *Sediger Pater Exerc. 199. sect. 5. in*

homine non monstrum, sed agritudinem appellat. *Theodoricus & Lanfrancus*, inter capitis affectus quoq; adnumerant cum Testudine five Talpa. *Ingrassias* deniq; p. 152. secundæ satyrismi speciei accenser. Ego & monstrum esse, & morbum indubiè credo.

Monstrum quidem, quia cornua quadrupedum generi tantum propria sunt apud *Plin.* Lib. 11. c. 37. Actæonem enim & Cippum is etiam in Latina historia fabulosos retur.

Ad hæc ordinaria naturæ lege carent, quæ ad omnes pari jure extenditur. Inter morbosas affectiones eo nomine collocanda, quod & numero naturales excedant partes, & subinde à consueto cornuum loco devient, mendantisq; curationem ad se trahant. Quia tamen non admodum actiones lædunt, nec mortis necessitatem inducunt, sed deformitatem potius elegantissimo hospitio conciliant & impedimentum, symptomata libentius formæ dicerem, eoq; loco haberem, quo Verrucas aliaq; externi corporis dedecora. Vel sanè Vitium appellarem, quod ex *Tit. 16. ff. de Verb. sign. l. 101. § 2.* perpetuū corporis dicitur impedimentum.

Præfagium ad factorum eventum potius & mores spectat. Ferini enim sunt, & si credimus

di

divinanti *Artemidorol*. i. *Oneir. c. 41.* cornua
in somniis habere adnata animalis violenti.
πρὸς Βίαν θανάτου, ut plurimum decollationē,
quæ his animantibus solet evenire. Vnde
forsan Boves in somno videre malum por-
tendit apud *Astrampsychem* in lambicis. Quā-
quam ex arietis cornubus in capite per quie-
tem enatis dignitatem & pugnam adversus
hostes auguretur c. 242. *Achmetes F. Seirini*
ex Bibliotheca Regia à *Rigaltio* editus. Adeo
hæc nihil nisi somnia.

In Cornuum Curatione omninò ad inser-
tionis modum attendendum. Nam si ex cu-
te interiori tantum connexione emergant, fa-
ciliorem manum experiuntur; si cranio
arcta connexione jungantur, majoris ne-
gocii res erit; si deniq; ex cranio & medulla-
ri cerebri substantia componantur, curatio-
nis poenam morte luunt, ut *Amatus Cent. 1.*
Cur. 51. advertit. Respicienda quoq; cor-
nuum diversitas. Leviora enim mite auxiliū,
duriora gravem medentis manum postulāt,
si eam partis læsæ conditio admittit.

In levioribus ex cute adimendis consilio
Abenzoaris insistas, qui cornu in dorso ena-
tū crassa vacuātibus pharmacis & emplastris
dissolventibus ipse sibi ademit. Superficiem

partim
 puel-
 terra
 alio, vi
 perfino
 vide-
 Quip-
 cornu
 ceterum
 Quod
 neglere-
 du
 imis
 solita
 attribuit
 prohi-
 nulla
 compe-
 preter
 Quod
 de
 per
 hor-
 florum
 & for-
 & for-
 cor-

nua palliare præstat, quam audaciori con-
natu ferro vitam rescare. Et hæc de morbis.
Cæterum quare cornuum eminentias per-
fectissimo homini provida natura inviderit,
non una ratio occurrit. Primò enim & inge-
nio & arte ad occurrentium injuriarum vim
depellendam instructus cornubus in tutelam
non indiguit. Tantoq; minus humana spe-
ciei conveniunt, quanto majori & impedimē-
to & deformitate turparent. Pressius tamē
ex materiæ defectu pro homine pugnabi-
mus. Cornuum enim terrena materia, & cor-
pulenta ab *Aristotele* l. 3. de Part. c. 2. indu-
citur, quæ grandiora abundant animalia.
Homo autem diviniore originis subtili spiri-
tuum mixtura corporis crassitiem vel uincit
vel temperat, & copiam, si qua sit, in-
dentes absomit, quorum cum cornibus, ex
Aristotelis placito l. 3. de Hist. c. 9. eadem
materia. Hunc optimo jure duplici ratione
impugnat *Minadous* l. 1. Exter. Turpit. c. 12.
quia diversa utriusq; sit substantiæ conditio
nec dentium defectus in cornibus compen-
setur. Promoveo *Minadoi* inceptum, quia cor-
nua nec partes sint, ut dētes, nec vero nutritio-
nis modo augentur. Vnde quod ex dentibus
desumpti argumentum, pilis verius applica-
tur.

tur. Tandem cornuum concretionem & crassitudinem defitas impedit, & venarum capitis exilitas. Illa quidem fulgines transmittit, sed nec crassiores, nec in cumulum glomeratos, hæc verò ob angustos ductus copiosius effundi materiam crassam non sinit. Ex quibus cornutorum hominum exsurgit differentia, & cornuum ratio. Vel enim faculenta materia abundant & frigidiori, vel cranium tenuius deductum vel rarior dentium compages crassioris excrementi plusculum ad caput transmittit. Enimverò quod tradit *Philosophus* l. 3. Part. c. 2. Cornigerorum nullum utrinque dentatum esse, non de dentium ordine qui etiam cornigeris duplex, sed de ordinis utriusque raritate intelligendum existimo, quam in cornutis illis supradictis inde imaginor, quod vitam brevi filo terminarint.

CAP. V.

De causa Cornuum ab Aristotele & Aeliano discussus. Nova auctoris de cornuum materia opinio. Describitur Ingrassias. Cornuum ex imaginatione origo, & generationis modus.

Humanorum jam cornuum, quæ pro veris haberi possunt, originem propius contemplabimur. Materiam ex alimentis reliquis pilis unguibusque communem &

Aristoteles l. 2. de generat. animal. cap. 6. sanguinem autem copiosum venarum turgentium *Aelianus* l. 2. de Animal. c. 20. invexit, Quorum uterq; in remota subsistit materia, nec humoris sive alimentaris sive superflui speciem determinat. Gravius verò errat *Aelianus* quòd alimentarium sanguinem excrementitiorum cornuum materiam statuerit, & quænam sanguinis sit pars, quæve species non explicarit. Rectius superfluitatem melancholicam in Exostosi nominat *Galenus* de Tumoribus: idq; eo argumento, quod elephantiasis laborantibus ad tempora eveniât. Idem sentit & *Ingrastus* ex atrabilario succo originem repetens, nonnunquam & ab exsiccata pituita, quod vel ideo applausum meretur, quia ut plurimum circa caput pituitæ sedem appareât, in feminis quoque & ætate extrema. Idem ab utroq; humore commixto postea clarius deducit. Nos verò quam pituitosum glutinosumq; succum primas hic partes agere credamns, omnium tamen humorum vices esse, glutinosæq; pituitæ modo bilem misceri, modo succum atrum ex diverso cornuum colore concludimus: non quidem humores ipsos, sed humorum recremēta, sive ex vasis sive alendis partibus eiec-

ta.

Et. Efficientem causam triplicem concipio, Calorem, Formam propriam, & Imaginationem, siue disjuncta hæc sint, siue consequentia. Imaginationem prægnantis etiam operari, exemplo mulieris in Villa amœna docemur, quæ apud *Zacutum Lusitanum* referebat, se inter amplexus intenta mente picturam Unicornu, quæ prope erat, fuisse contemplatam. Cyppi quoq; Regis Italiæ cornua à matris imaginatione orta judicat *Hieronymus Mœnus* de adm. facult. Cent. 1. §. 6. Non enim *Petrus Messias* hic audiendus, qui part. 2. c. 8. Sylv. Var. Lect. à propria Cippi imaginatione à viso boum certamine hæc produxit. Cornutos autè parentes eadem facie Dionysiaca filios procreare non dubium, idq; forma singulari, quam cornificam placet appellare. Calorem inter primaria agentia advocant alii; ego pro causa sine qua cornua non producuntur, expono. Hunc propter vehementiam operationis in juncturis cornua educere ex *Auicenna Ingrassias* scripsit, ob motum nêpe, cujus ratione calefactæ juncturæ humorē attrahunt crassiores, in corpore forte abundantem; & ex attracto tenuiores partes discutientes in eam solidioris substantiæ densitatē compingunt. Quod opus formæ arbitror à

præ-

prævio calore ex parte quam cornu texerat, eductæ. Rationē generationis cornuum optimè explicavit. *Ingrassias*, cui licet de juncturis solum sit sermo, inde tamē de reliquis cornibus fiet judiciū. Hæc autem ejus sunt verba Lib. de Tum. mihi pag. 336: Sunt instar cornuū in summo acutiores, quia tenuiores seu minus crassæ partes ad superiora magis eleuantur, nec ea pars adeo multum nutritur, quia basi verò latiores, quia crassiores partes subsident, & nutritur viciniori. Summa verò extremitas deficiente eousq; humoris penetratione gracilescit, magisq; tamen interea duræscit, ac ferè in lapidem convertitur, ob siccitatem quoq; quasi convulsionem quandam passa recurvatur.

CAP. VI.

Impropria unicornua. Cornuum durities. Cornus. Cornorum. Unicornuorum.

QUod Capitis quasdam prominentias Insecta & Volatilia à majoribus, nominis similitudine, pro cornibus sibi apud Autores adaptarint, magna factum ingeniorum libertate arbitror. Cornuum enim proprietas in duritie certa consistit, quam in inferioribus viuentium generibus frustra expectamus. Dura quippe cornu assimilarūt

vett. quanquam obscena mente , ut apud
Ovid.

Et tumidum cornu durius inguen erat.

Et *Cal. Aurel.* lib. 5. c. 9. Chron.: tentationem
autē fuisse vererri nimia ut cornu putaretur .
Ut inde etiam cornu fortitudinem compara-
runt antiqui sapientes . Et sicca quæq; eodem
nomine insigniuerūt. Apud *Catullum* Car. 23.

At qui corpora sicciora cornu,

Aut si quid magis aridum est, habetis.

Deest ipsis quoq; finis cujus gratia protruduntur; quē ob imperfectā cornuū structurā non asequuntur . Gerunt enim, teste *Aristotele* Lib. 3. de Part. Anim. cap. 2., quæ animal pariunt, cornua ad vim aut inferendam aut depellendam : quod nulli ex cæteris , quæ cornua habere dicuntur, contingit: nullum enim utitur cornibus, vel ad convincendum vel ad defendendum, quæ virium sunt officia . Additur ex eodem Lib. 2. de Hist. An. cap. 1. alia ratio, quod bisulca magna ex parte per naturam esse debeant quæ cornua gerunt , qualia nec volatilia sunt nec reptilia . Quid quod soli quadrupedum generi cornua arctet Magnus Naturæ auctor *Plinius* Lib. 11. cap. 37. cujus hoc oraculum: Cornua quidem multis & aquatiliū & marinorum

&

& serpentium variis data sunt modis: sed quæ jure cornua intelligantur quadrupedum tantum generi Vnde omnino ad institutū hoc *Aristoteles* Lib. 2. de Historia: Quæ cornuta sunt, eadem omnino quadrupeda esse certum est; nisi quod per translationem cornu habere dicatur: quemadmodum Ægyptij de colubris Thebanis perhibent, quasi aliquid illis veluti vestigium cornus extuberet. Placuit hic Interpreti *Theodoro Gaza* masculino genere & significatu cornu efferre ex antiquo more, quem notavit *Priscianus* Lib. 6. Grammatices, sequunturq; melioris notæ Scriptores, *Lucanus* Lib. 7. Pharsal. *Plinius* Major lib. 20. c. 9. & 11. *Solinus* Polyhistor cap. 27: circa extimū Syrtiū cornū Berenicē civitatē alluit Lethon. *Plinius* deniq; Medicus, *Valerianus* eruditus dictus, Lib. 2. cap. 21: Cornus cervinus potui datus adversus lumbricos & tineas magnum auxilium præstat. Vnde, *Scribonio* forsan Compos. 60. generis plurium casus natus, Cornorum, pro quo alii cornuū dicerent. Nec multum abludit antiqua Bibliorum *Versio* in *Vaticana Bibliotheca Breviariis* hac in parte consona, quæ Vnicornuorū vocē inflectit. Cæterum ne quid operis perfectioni defuit, minuas illas Vnicornium species persequar.

CAP.

CAP. VII.

Diverse Avium Monocerotum species. Aldrovandus non sine VVormij elogio corrigitur.

AVES ordine primo collocantur, quas in Æthiopia Vnicornes inveniri prodidit *Aelianus* Lib. 17. de Hist. Anim. cap. 10 Cui contrarius videtur *Aristoteles* lib. 3. Hist. c. 9. quum ungues, ungulas, cornua & rostrū ejusdem materiæ asserit, adeoq; nullum in uno animali junctim reperiri. Aves autem rostratæ cornu absumserunt causas, & sine cornu rostro se tuentur. Sed vocem Cornu ampliori notione circumscripsit *Aelianus* pro quavis eminentia cornu æmula. quo significatu & nos capimus in præsentī negotio, qui avium propria cornua esse nulla, sed apophyses mox ostendemus. Cum *Aeliano* facit *Andreas Marsinus* in Libell. Ital. de Vnicornu: sed quænam illæ sint, quarum meminit *Aelianus*, juxta mecum ignorat. Gallinas eas esse initio arbitrabar, de quibus *Scaliger* Exerc. 231. num. 5: Insula Catigan, quæ est in mari Sur, aves fert gallinæ magnitudine cornutas. Rerum autem naturalium ævo nostro parens D. D. *Olaus VVormius*, Patriæ nostræ lumen, de illa Ave interpretatur, quam Indi Topau

VO-

vocant, alii Rhinocerotem, cuius ideam ex transmissis picturis expressit *Vlysses Aldrovandus* Lib. 12. Ornithol. c. 20. Sed malè. Accuratus hic lectoribus sisto, ut id ad viuum ex ipso cranio quod in Museo suo servat, delineatum mihi misit idem *VVormius*, cui à mercatoribus Danicis ex India Orientali reversis hoc cranium oblatum fuit. Apparere autem monet illud quod Cornu vocamus, propriè cornu non esse, sed molliorem apophysin quandam in cornu formam à natura effictam.

Rostrum singularis est elegantiae & coloribus variegatum, luteo, albicante, purpureo & nigro spectabile, magnitudine insigne, utpote quod pedem Romanum longitudine attingit, latitudine Vncias quinq;. Cuius fusio-rem descriptionem ex *Historia Wormiani Musei* instructissimi ipse brevi hauriet Lector. An hæc illa avis Rhinoceros sit, quæ in ipso volatu occisa dicitur, quum Tuream navali prælio superabant Christiani divinandi libertas cuivis sit: Eam verò his coloribus depingit *Iohannes Ianssonus* *Thaumat. Clafs. sexta cap. 25*: Caput duorum propemodum dodrantum cirris ornatum nigris, altis, deorsum spectantibus. Rostrum propemodum dodrantes longum, recurvum, instar arcus cuiuspiam. Cornu è fronte enascitur, & supinae rostri parti adhæret magnæ molis, nam prope frontem palinum unum latum est. Cornutarum avium exempla vix alia leguntur, nisi quæ gallorum castratorum ætas supeditat in capite subinde cornu, vel huic quid similitum protrudens. Gallos Vnicornes & bicornes Patavij vidimus & Venetis, etiam ut ferebatur cornutis parentibus editos, à quibus tamen fallaciæ non aberat suspicio. Solent enim frequenter mulierculæ

læ nostrates & veteratores alii calcaria gal-
lorum radicitus euulsa in radices cristarum
scarificatas ligatura inferere, donec cornu
instar coalescant. Quæ imago quædam villi-
cæ insitionis & curtorum reparationis dici
potest. Genus hoc spectaculi splendida *D.*
Tiberij Caraffæ *Biindiani* Principis, nobilitate
generis & Rerum naturalium amore commē-
datissimi, aula Neapoli exhibet. Sed longius
ab arte aberat gallina *Michaelis Mercati*, quæ
in horto Pontificis Belvedere Romæ aluit,
colore nigro, magnitudine gallinæ *Æthio-*
pica, cornu unico vice cristæ in capite duri-
tiei ossæ conspicuam, ut *αὐτόπτης* *Ardens Ete-*
reus in thes. gemm. c. 53. tradit. Quam cor-
nu ideam pendula gallinarum Indicarum
proboscis imitatur, Constantinopoli non ita
pridem advectarum, quas falsò Meleagri-
des veterum censent nonnulli, quum veras
Meleagrides apud *Marium Schipanium* redivi-
uum Campaniæ Hippocratem Parthenope
videre licuerit.

Cornu autem appellationem non mereri
Caponum cornu persuadet *Aristoteles*, qui l.
9. hist. c. 50. cervis castratis negat cornua
germinare. Sine dubio ob caloris masculi
defectum, quo crassior frigidiorq; materia

D

de.

destituta, nec extrema petit, nec in solidiorē formam compingitur. Quin tamen in caponibus ætatis progressu simile quid pullulet, nihil vetat, partim aucta seminali materia crassiori, partim excitato calore antea suppresso qui etiam ad pedes unguolata cornua calcariaq; condensat, quò per naturæ suæ pondus vergunt. Si vera de Basilisco fama ex ovo galli senioris excluso, poterat indurata longiori ætate materia ad substantiam corneam à patre trāsferri, & in caput Basilisci exurgere, quod galli calcaneo hæserat. Ea metamorphosis quanquam minus usitata sit, Basiliscum tamen unico in fronte cornu conspicuum Roma gentium naturæq; Mater non ita pridem eā specie tulit, quam mihi pictor exhibuit.

Volantem Draconem suis coloribus depingit *Petr. Bellonius* l. 2. c. 70., ex Arabia in Ægyptum beneficio alarum delatum, sed caput nullo cornu asperum apparuit, nisi in sceleto quod Cardinali Eminentissimo *Francisco Barberino* donavit *Ludovicus XIII Galliarum Rex*, cujus iconem ex Museo *Thobia Aldini*, hunc damus.

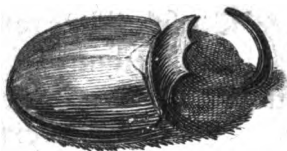

Illi parum ab similibus est alter minor ex India Orientali à Patre quodam Societatis Iesu ad *Fr. Cervinum* Canonicum Romanum planè curiosum allatus, nisi quod ambiguae naturae terras mareq; pro lubitu legat, licet in aquis saepius versetur umbilicato ventre & aptis pedibus adjurus. Hujus æmulam figuram non raro impostores arte effingunt. Pro vero Monspelij ejus generis alius mihi fratriq; amantissimo *Casp. Bartholino* monstrabatur.

Scarabai Monocerotis Historia, ejusq; ex Mexicano Autore usus novus.

Inferioris classis Vnicornu speciem Insectum constituit volatile, quod Scarabæum appellare ausim. Coram eo Scarabæos duplici eminenria ~~scilicet~~ volantes vocant Galli, ac Berge. Germani *Schroter*, quorum cornua chelæ potius dicendas arbitrat^{ur} subtilis *Sædiger* Excerc. 194. numero 2. quæ harum usus, ut Cancris, sit brachiorum, contra ac id volebat *Plinius* L. 11. cap. 28. de Scarabæis: His negatus aculeus. Sed in quodam genere eorum grandi cornua prælonga, bifulcis dentata forcipibus in cacumine cum libuit ad morsum cœuntibus. Vnicornis verò tanto censetur rarior, quanto apud Auctores nostros magis ignoratur. Frequens tamen in Hlyricis volat, & labète anno in Italia, superiorique in hortis Patriæ nostræ quotidianum monuit me nunquam satis laudandus *Vormius*, ut ob rei visæ memoriam aliquot in selectissima Technicotheca sua reposuerit. In Campania Salernum inter & Neapolim pe-

regrinatibus nobis occurrit ea facie, qua depinximus. Unicornem vocavi præter Doctissimorum *Aldrovandi & Imperati* sententiã, quibus nomine Rhinocerotis rectius fortasse venit depictus, licet insectis nares minus propriè assignentur, & huic Scarabæo Cornu à toto capite ortum videatur, quod radicis amplitudinem superat. Iconem accuratè expressit *Ferrantes Imperatus* in calce Musæi Neapolitani, nos verò quem hic ob oculos sistimus, Consobрино fraternis nominibus amando *Thoma Furenio* debemus acceptum.

Magnitudine, ut videtur, amygdalam excedit, exiguo capite & acuto. Cornu recta inflexum, cui parvi subjacent oculi, pro corpusculi tamen exilitate magnum, radice arctius caput complectitur, à quo in acumen, latius quam crassum, exurgit. Binæ in dorso eminentiæ reliquo corpore continuæ radice superstantes, à quibus ad cornu veluti equitantis sella glabro ductu & proclivi exporrigitur. Has alæ totidem excipiunt, reliquum dorfi & caudæ accurato flexu claudentes, sed ad volandum, ut testatur *Imperatus*, pigriores. Interiori parte triplicem utrimq; pedum ordinem monstrat duabus articulationibus distinctum, & pilis subtilibus refertum, continuantur à secundo pedum pari ad extremam partem juncturæ octo per transversum excurrentes, quarum primæ duæ & extrema latiores, pilis verò omnes hirsutæ præter ultimam. Color castaneum imitatur, in alis clarius & juncturis, obscurior in dorso, capite & ex eo profluente Cornu, tota vero corporis compages naturæ singulare artificium æmularur.

Quis hujus Unicornis sit usus à nullo adhuc memoriæ proditum. Colligere tamen aliquid licet ex Historia Mexicana, quam ex Autogra-

topographo Auctoris in Bibliotheca Escorialiſi
describendam curavit Eques genere, & Vir-
tute maximus *Cassianus a Puteo, Ioannis Eusebii*
Nierenbergii Scholijs postea illustratam. In
ea quippe historia cap. 31. Insect. Veneri
prodesse cornua Scarabæi dicuntur: Reperi-
tur, ait, apud Novam Hispaniam plura Sca-
rabæorum genera, quorum deraſa devorata-
que ex Aqua Cornua Venerem dicuntur mi-
rum in modum excitare. Alios tamen in usus
cornua Cervi volantis trahuntur, ad spas-
mum nempe, teste *Bacſio*.

CAP. IX.

*Cornutum Cardani insectum. Bucampæ depin-
gitur. Bov augendi parsicula. Cur ea in cauda
cornu gerat, in capite alia. Monocerotes Vi-
pera & Rhinocerotes.*

TAndem Unicornia reptilia inter igno-
bilia reponuntur laxa vocis notatione.
In censu horum sunt Serpentes & vermes alii.
Serpentium cornutorum historiam accurate
inter reliqua pertexuerunt *Albertus Magnus*
& *Vlyſſes Aldrovandus*: ad quos Lectorem, ne
actum agam, remitto. Unicornium insecto-

rum quædam genera ab illis omiſſa ſtrictò ſtylo afferam. Ex Subtilitatibus nota *Cardani* obſervatio, è ſolani foliis vermem viridẽ & croceo colore diſtinctum prodire, cornu in fronte gerentem digiti lógitudine croceum, five iſa putredine oriatur ut *Cardanus* credit, five ex rore & Sòle, ut *Scaliger*, five deniq; ex latente unicornis vermis ſeminio genere- tur, ut ex principiis ejuſdẽ & *Danielis Sennerti* arbitramur, huius loci non eſt, nec inſtituti. Singularis huc ſpectat *Eruca* ſpecies, quam *Βυκάμπη κεράτινη* Bucampen Cornutam ap- pellat Naturæ Conſultus *Fabius Columna* cap. 20. Obſervationum Aquat. & Terreſtr. Mihi Vnicornem eſſe ejq; optimè annumera- ri poſſe, nõ abſq; coniectura viſum; quanquã neq; cornuta dici mereatur, ſi rem cum *Ari- ſtotele* ex æquò penſemus. *Κάμπη* autem Latina conſuetudine *Eruca* dicitur, olera herbaſq; vſuales depaſcens, quã duobus cor- nibus inſignem horti noſtri ſæpius ſuo malo experiuntur. Reliquas autem magnitudine exſuperat hæc *Columniana*, unde & *Βυκάμπη* vocavit *Αντίφρ*, addito *Βου*, ſolita augendi par- ticula, ex Græco mutilata. Qua mente *Βουδειος* edax in *Græcis Epigrammatis* vocatur, & ab *Hefſychio* in *Lexico* per *Βιβότη* voracitas no- tatur,

tatur, unde Bulimū excedentē edendi appetitum à *Bov* augendi particula & *αἰμὸς* derivavit Serapion post S. Festum, similique licentia celebri Iunonem epitheto Poetarum primus *Homerus* prosequitur, ut *βοῶπις* seu bovinis oculis magnisve sit, quos in pulchritudinis argumentum trahebant antiqui formarum spectatores. Harum Unicornium Erucarum numerum prope Cirinolam Septembri mense per inculta loca & semitas ubique maximū reppsisse suo tēpore testatur laudatus *Columna*, qui in describendo colore illarum & structura operosus pariter est & accuratus. Nos eū tantum de Cornu isto audiamus, quod ab antiquioribus nullo descriptum fuit: Crassius est corpus in posterioribus decrescens paulatim ad caput usque, ut circa illud dimidia sit proportione, quod durum, læve, conchulæ convexam partem effigie atque higris lineis, quibus veluti striis depingitur, representans. Cornu supra anum semiunciali longitudine, recurvum, nigrum, durum, cornea substantia, læve atque acutū, sed innocuum: molestiam cum attulissimus animali, atque etiam ligno cornu elato, nihil illo ad defensam utebatur, nec movebat, sed corpore toto à capite nunc dextra,

nunc

„ nunc sinistra repente torquebatur, atq; ore
 „ quod durum est, mordere, atq; rodere Af-
 „ phodeli caulem siccū quo infestabamus,
 „ videbatur, &c. In qua Cornu delineatio-
 ne, & situs & durities peculiaris observationē
 merentur. Hac enim à reliquis repentibus di-
 stinguitur cornu molle ad reliqui corpusculi
 flacciditatem gerentibus, illo verò ab univer-
 sa Cornutorum familia discrepat, quæ in frō-
 te inimicitias has gerit, ut in erecto quovis
 probat *Ennius*. Rectè enim Natura in aliis
 per cornu capita distinxit, quia imbecillima
 pars hac qualicūq; tutela indiget, quod per-
 spicacior ingenio *Aristoteles* advertit lib. 3.
 de Part. cap. 2: Rectè capiti cornua manda-
 vit, nec, ut *Æsopi* Momus vitio dat, quod tau-
 rus non in armis cornua gerat, unde ferire
 vehementius possit, sed capite corporis par-
 te imbecillima. non enim ingenio perspicaci
 ille Momus hæc deprehendit. Ut enim si in
 alia quavis parte cornua haberentur, frustra
 ponderi essent, nulla in re utilia, multa etiam
 officia impedirent. Addit ex commoditate
 aliud argumentum Philosophus: quum ca-
 reant manibus, & nec pedibus imis affixa ge-
 rere possint, neq; genibus (flexus enim im-
 pediretur) capite gerant necesse est, quem
 ad-

admodum à Natura constitutum est, quin etiā ad cæteras corporis motiones, ita maximè geri sine ullo impedimento possunt. Quæcunq; autem de pedibus & genibus dicuntur de cauda debent quoq; explicari, quæ ad cornu gerendum minus apta censetur, quia à capite remotior certos ictus non vibrat. De Insectis tamen flexile quaquaversum corpus pro arbitrio totum moventibus imbecillior fortassis foret Aristotelis ratio. Figuram Unicornis Erucæ infra exhibebo, in qua omisit *Columna* variam ordinatamq; macularum diversarum seriem per internodia conspicuam, ut harū Erucarum frequentior in horto suo spectator *Carolus Avantsius Rhodiginus* Medicæ rei & Naturæ Doctissimus monuit, quam ideo post Columnam auctius expressi.

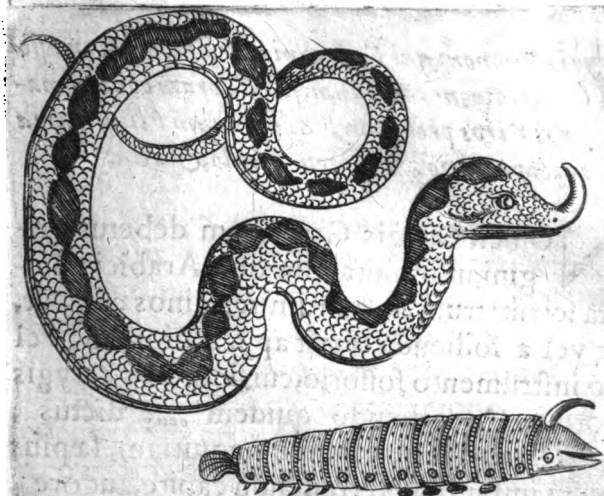
Cornu ad anum in Insecto relegatum à Natura ea potissimum de causâ imaginor, quod caput aliis munimentis tectum & tutum cornuum ope non indigeat, suiq; defensionem ore duro tentet. unde excrementi crassioris superfluum vim non pro auxilio ad caput, sed pro expurgatione corpusculi ad ani extremas partes amandavit, quæ recipiendo cornu sua magnitudine, ut in icone apparet, do-

na-

natæ, pondus hoc facilius sustinent. Oneri quidem videntur esse, & animalis motum impedire, sed id data opera molita est Natura ut velocitatis modum hoc pacto temperaret iis, quibus motus celeritas minus necessaria, quadrupedibus contra ad anteriora congestis duriorum cornuum substantiam, ut necessarium eursum velut inclinato pondere promoveret.

Monocerotes verò Viperas & aspides pauci attigerunt quod vix oculos curiosorum subierint. Viperarum tamen Unicornium duplex genus investigavi, Rhinocerotis pariter & Monocerotis. Rhinocerotes noctis colore formidandas, quas Mamelikias sive regias vulgus Ægyptium nuncupat, teterrimo veneno præditas apud circumforaneos Cahiri aliquoties conspexit *Ioannes Veslingius*, quibus Cleopatram usam fuisse memorabant. Earum unam argenteis purpureisque maculis insignem inter icones rariorum plantarum Illustrissimi *Nicolai Contareni* Senatoris Veneti & Mœcenatis Literatorum summi expressam vidi, in quo evidentis sensu ex naribus cornu, Rhinocerotis in speciem, exit. Ejus, & Bucampis, hic typus.

In

In media fronte quæ cornu gerunt unicum,
 ad Monocerotes reduxi. Quales in monti-
 bus Istriæ copiosiores serpunt, exindeq;
 nuperis annis Patavium ad *Carolus Avantiæ*
 miserat ipſius Frater, qui ut genus hoc rarum
 larius diffeminaret Euganeis collibus pluri-
 mas velut in campum cognati generis expli-
 cavit ab illo temporis momento amplius nō
 viſas, aut obſervatas.

Orygis Etymon: qui Unicornis Aristoteli. Non esse Gazellam, nec Ceruum, sed Capram contra magnos Viros probatur. Subulorum Plinij varia interpretatio. Tibicen subulo, & alia.

Nomen Orygis Græcorum debetur origini, ut infinita alia quæ Arabicis juncta scientiarum nostrarum terminos cōficiūt, & vel à fodiendo traxit appellationem, vel ab instrumento fossorio, cui simile sit Orygis cornu. A fodiendo quidem ὄρυξ dictus, quia sive ad requiem, sive nequitiam, sæpius suum instar eruit terram, non capite, aut ore, nec cornu, sed pedibus, oculos, ne orientem Lunam vel Solem intueatur, nigriori facie obruturus.

Cujus testis & enarrator *Horus Apollo* in Hieroglyphico τῆς Ακαθαρσίας: τοῖς δὲ ἐμπροσθέν
αὐτῷ σκελετοῖς ἀνορύσσων τὴν γῆν, ζωγράφει αὐτῇ τὰς χεῖρας: Cruribus anterioribus effodiens terram pingit seu commaculat sibi ipsi pupillas. Ab instrumento fossorio potius ita nuncupari existimat Vir vndiquaq; Doctissimus idq; propter acumen cornu & illi commune. *Hesychius* enim ὄρυγα exponit λαξοικὸν σκεῦος.

ἡ οὐραία ἔσθῃ, instrumentum scilicet ferreum
 acutum, quo lapides primo rudimento pun-
 guntur priusquam poliantur. Afodiendo
 communis videtur ortus, quo à reliquis u-
 num cornu habentibus differt. Acumine
 enim reliqua ex æquo participant, quan-
 quam Orygis cornu præ aliis ab eo tanto pe-
 re apud auctores non commendetur. Major
 de Animalis huius genere est controversia,
 conjectantium diversitate. In Vnicoruum
 classem reponendū sic satis constat ex *Aristo-
 telis* locis geminis, uno 2. de Hist. Animal.
 cap. 1: Vnicornis verò, idemque *διπλο-
 bisulcum* Oryx est. Altero 1. 3. de Part. cap.
 2: Sed etiam sunt quæ cornu singulari armē-
 tur, ut Oryx, & quem Asinum Indicum appel-
 lari diximus. Oryx bisulcum, Asinus ille fo-
 lipes est. At cui animantium quadrupedum
 speciei debeat associari non addit. *Plinius*
 lib. 2. c. 40. feram sine alterius speciei acces-
 sione vocavit, Alibi tamen capris annumerat
 lib. 8. c. 53. quarum, teste *Hesychio*, colorem
 imitatur. Gazellam aliqui pro Oryge expo-
 nunt, inter quos *Petrus Bellonius* in Observa-
 tionibus, a *Gesnero* & *Scaligero* benè refutati.
 Orygem enim cornua singula, Gazellæ verò
 plura, et, maiora, modo minora, modo re-
 eta,

sta, modo leviter inflexa, qualis erat Gazella
 in Galliam pridem missa Christianissimo Re-
 gi, cuius ideam inter naturæ arcana Equitis
 omnium calculis maximi *Cassiani à Puteo* Ro-
 mæ lustravimus. Melita Insula hoc genus
 animalis alit, sed nobis ibi præsentibus invi-
 sum. In horto tamen amoenissimo Summi
 Pontificis cursitantes vidi Gazellas, sed corni-
 bus, ob ætatem, vacuas. Ea cornua Venetiis
 tempore Saturnaliorum in Taurorum spe-
 ctaculis frequentius producuntur. Et Ca-
 sellas quâquam appellât, pro Orygis tamen
 cornibus ad majus precium venditant. Aliis
 ingenio & doctrina facile principibus ad
 Cervorum sortem quamvis non ipsos cer-
 vos referri visum ex *Plinio* Lib. 11. c. 37. &
Calumella Lib. 9. c. 1; quorum ille cornuum
 descripturus varietatem: Nec alibi major na-
 turæ lascivia. Lusit animalium armis. Spar-
 sit hæc in ramos, ut Cervorum, aliis simplicia
 tribuit, ut in eodem genere subulonibus ex
 argumento dictis. Hic verò cum Cervis re-
 censet: non minus Orygum Cervorumque
 genera, & aprorum. Per Subulones autem
 apud *Plinium* Orygem designari auctor est
Glossarium vetus, quod id vocis pro Oryge æ-
 cepit, quum scriberet: Sublones, *επυγες* *δρυπια*
 Et

Et confirmant ejusdem potestatis voces, quia Oryx dictus, quod subulæ instar unicum cornu gerat acutum, & versa nominum significatione *oryx* & subula, pro fossorio usurpantur instrumento. Nec aliud ex descriptione *Pliniana* videntur intelligere, quæ subulæ, ut Orygi, simplicia tribuit cornua. Verum enimverò valdè ab ea opinione ingeniosissima retrahit Naturæ promus condus *Plinius*, qui constanti doctrina ad capram potius quam Cervum supra retulit, nec alibi nisi in loco hoc controverso contrarium scripsisse observatur. Hunc firmant diligentius inter se collati *Horus Apollo* & *Platarchus* de solertia Animalium, quorsus alter Orygi, alter capræ ex mente diversorum populorum eandem naturæ conferunt proprietatem, ut non tam videantur Libyæ gentes irrisisse diversum Ægyptiorum animal, quam horum ostentationem, qui sibi solis id generis animalis à Natura datum gloriabantur, quod etiam in Libyæ vulgatum esset. *Columella* certe non eo animi proposito Orygem cum Cervis recensuit, ut ejusdem demonstraret esse generis, nisi & apros quos cum illis eodem cõtextu promine clausit, dicamus cum Cervis convenire, sed ut eadem serie animalium vel

E que-

questui vel voluptati hominum dicaturum
 syllabum texeret. Vnde quum ex Cervorū
 non sit genere Oryx, per Subulonem à *Plinio*
 non fuit expressis, qui cornuum Cervinorum
 instituit translationem, adeoq; plurium in sin-
 gulis. Oryges autem vel hoc nomine solo à
 subulonibus differunt, quod Unicornes sint.
 At nonne Subulonibus simplicia tribuuntur
 eorum, ut Orygibus? simplicia fateor, quia
 bimulorum; non singula. simplicia enim sunt
 illa quæ per ætatis defectum nondum in ra-
 mos solitos divaricantur, in ~~hortis~~ demum
 efflorescentes, quod ex *Pliniane* oratio-
 nis textura manifestum. Etates enim perse-
 quitur & incrementa cornuum, quæ in ~~capitis~~
 in ramos sparguntur, in bimulis verò seu
~~ætrianis~~ simplicia recto ductu exsurgunt,
 quanquam non singula, sed bina utrimq; ca-
 put ornantia. Nec ex etymologia acutæ su-
 bulæ, Orygis perhibetur similitudo. Sint li-
 cet Subulones Orygibus similes forma cor-
 num, non inde tamen nec ad aurum nec
 acumen idem, par argumentum. Subulo cer-
 te de ribicine quoque usurpatur, cui animal
 non tibiæ acumine, sed forma cornuum sim-
 plici sine eminentiis aspera comparatur: de
 quo subulone ribicine velut bimulo ad fluy-
 vium

vinum modulate *Eam* apud Festum cecinit:

Subulo quondā marinas propter adstans uquat.

Tibias enim in extremum desisse acumen, nunquam scriptum legimus, nisi de Phrygio cornu tale aliquando sit cogitandum, aliisq; incurvis, quæ ampliori parte extrema tandem quidem circa os occuminabantur, dissimili ab animalium cornuum acumine, & positu.

Omnia vero tibiaturū genera siue rudi avena, siue metallo, siue denique osse, vel cornu conflata fuerint, externam corporis æqualitatem ostenderunt. Ut jam subulonibus cornuum acumen addere præter debuit videatur.

Modo simpliciter sine binulorum ex more, pariterq; apertius conficit Plinianos Subulones

non Orygas esse, sed Cervos binulos. Qui clausulæ firmandæ ipsam *Phrygiæ* in sce-

nam producam verbum suorum interpretem clariorem.

1. siquidem in Cervorum familia aperte Subulones locat Lib. 28. cap. 17:

Sunt & qui fini suum cinerem profuisse scripserint in passo: & cervi pulmonem, maximè

Subulonis, siccatum in fumo tritumq; in vino. Postea paucis interiectis de hydrope laudat

remedium fini ceruini maximè subulonis. Subulones autè ob ætatem dicti à sobole qui antiquis suboles, quoniā, teste *Isidoro*, substiti-

rutio sit generis, unde vetus in Vmbria lapidis mutilati *Inscriptio*.

I. NERVAE. F. NERVAE
S. PONTIFICI. MA
MP. VI. COS. V.
NIFICENTIAM SVAM
SVBOLEMQ. ITALIAE

His visus mihi est accedere *Isid. Cas. Scaliger* Comm. in Lib. 2. hist. animal. t. 130: *Plinius* Subulones cervos vocat, nec satis explicat, ætatisno sit an generis diversi nomen, *Theodorus* ætatis putat rectè.

Ad quã verò caprarũ classem referendus ex jure sit *Oryx*, si quidem capræ similior, juxta cum ignarissimis ignoro, nisi sui sit generis antiquis potius, quam nobis notus.

CAP. XL

Orygis Natale solum, magnitudo, color, pilus, cornu. Vtus in Cuharis. Caro in delicijs. Quare fssim facile ferat. Emendatas Plinias errorq; Niphi. Orygis pigitia.

Natalis locus ampliori circulo circum-
scribitur, partim *Aphricæ* finibus, teste *Plinio* Lib. 10. c. 71. ejusq; parte *Mediterranea* *Getulia*, unde *Getulus* dictus *Oryx*. *Hieronimo* & *Juvenalis*, partim *Egypti*, auctore eodem & *Hera* *Apolline*, partim *Syriæ* & *Palæstinæ* vicinæ, ut ex *Deuteronomio* conjicio, ubi populo Dei ad comedendum conceditur, partim deniq; *Libycis* populis debetur ex *Plutarcho*. Magnitudine corporis inter alias capras eminet, ut cum bove eam *Herodotus* expēdat, & *Interpres Juvenalis*: *Oryx*, animal minus quam bubalus: unde *Bubalus* per *Unicornem* venit in sacris Teste *Emanuelē Sa*, & *Orygem* 1. 51. per bovem Doctissimus interpretatur *Jo. Deod.* quæ, nisi in solius magnitudinis argumentum, trahi aliorum nequeunt. corporis sane mensuram supra vulgares ascendere cornu ejus monstrat, si verum sit, quod *Venetjs* habetur, quatuor

spithamas longum, iusta celsitudine. Color Orygis caprino similis, ita narrante *Hesychio*, *ἰσχυρὸν καὶ ὀρθὸν ὅσον τὸ κεφάλαιον*, quod de villis quoque intelligendum sub mento pendulis. reliqui enim ad caput contrahuntur a Capris seu vertuntur. *Plinius* l. 8. c. 53: Sunt & Oryges soli à quibusdam dicti, contrario pilo vestiti & ad caput verso. Quod ex eodem retulit *Georgius Alexandrinus* in Voc. Priscis. *Columella*, & *Philippus Beronides* Annot. ad *Columel.* Cornu unicum in medio frontis prominet, sicut in aliis, commodiori ex coniectura *Aristotelis* 9. de Part. c. 2: Gerunt sane medio sui capitis cornu fixum ea, quæ unum habent. Sic enim utraq; maximè pars cornu obtinebit, cum medium commune pariter utriq; extremo sit. Colore cornu nigrius est, totum excavatum, cuius gyri circulares à radice ad medium protendantur, cætera glabra & æqualia, si quidem cum *Gazella* cornu contudit.

Vsum cornutum Orygis ad tutelam comparatorum, ad alia transtulerunt ingeniosi. *Herodotus* enim l. 2. memoriæ posterorum reliquit iis cornibus cubitos citharæ confici solitos; καὶ ὅπως τὰς τὰ κατὰ τοῖς πόλιν οἰκιστοῖς ἀνέχεσθαι ποιεῖται. Oryes sunt, ex quorum cornibus citha-

citharis cubiti sunt. Quo pacto ex mente Illustris & mortaliū Doctissimi *Glandij salmasij* in Solinum Commentatoris accurati locus Herodoti accipiendus contra receptam, sed incertam aliorum expositionem; quum non de Phœnicibus populis loquatur, sed instrumento musico; cui *πυγίς* h. e. *αγνός* seu cubiti ex Oryge fiebant. De cuius usus veritate silentibus aliis aliud non constat, nisi quod nec ratione nec aliorum exemplo careat. Ratio enim ex necessitate subinde est, quam sequitur, & ad similes usus cornuum firmitudo omnino desideratur, ubi largiorem eorum proventum largita est Natura. Alias quoque in tibiis aliorum cornua adhibita, præsertim Phrygijs, & in Citharis antiquorum vel ipsum Cornu vel Cornu quid similimū pro brachijs humerisque ostendunt eorum monumenta. An autem Orygū fuerit, vel Boum, penes Lectores dijudicetur. Oryges Romanorum orbiratores, ut de ijs nihil ego promittam. Citharam talem Cornutam ad exemplum vetustatis in Commentariis suis de Seruis & de Diis Antiquis induxit *Laurentius Pignori*, cuius de affini materia legitur Dissertatio, ut & quæ in Re simili de Instrumentis veterum commentati suat

Viri summi *Erycinus Puteanus* in *Pallade* modulata, *Fabius Columna* in *Sambuca Lyncea*, & nuperrimè *Io. Baptista Donus*.
 Cætero corpore animal salubre & nutriendis hominibus aptum, inter pura Israelitico populo à Iehova commendatur pro familiari viétu *Deuter. 14*: Ne comedatis quæ immunda sunt: hoc est animal, quod comedere debetis, bovem, & ovem, & capram, cervum, capream, bubalum, tragelaphum, pygargum, orygem, camelopardalum. Ex quo repetisse videtur *D. Hieronymus* in cap. 51. *Isaia*: Getulus *Oryx* genus est feræ nascentis in eremo inter munda animalia. Delicata fuisse carne vel inde concludas, quod pro deliciis Romanorum in menses importata sit, ut id *Satyrice* sua penna nobis concinnavit *Iuvenalis*:

Et Scythica volucres, & phenicopterus ingens,

Et Getulus Oryx.

Non dissentiente *L. Columella* Lib. 9. c. 1. de R. R: Feræ, pecudes, ut capreoli, damæq; nō minus *Orygum*, cervorumq; genera & aprorum: modò lautitiis, & voluptatibus Domitorum serviunt: modò questui ac redditibus. Vnde fortunam suam deplorantem, *Orygem* inducit *Martialis* lib. 13. Epig. 95.

Ma-

Magnitarum non ultima praeda ferarum
Sanus Oryx, constat quod mihi morte canum
 Ita quippe cum *Theodoro Pulmanno* legendū,
 ut infortunium suum morte persequentium
 soletur ad mensam destinatus & gulam. O-
 leoso enim abundasse humore & pinguedinē
 gratā carni interspersam duplici coniectura
 assequor. Fertur quippe sitis tolerantissimus.
Plinius Lib. 10. c. 73: Orygen perpetuo sitiē-
 tem *Aphrica* generat ex natura loci, potu ca-
 rentem cum mirabili modo ad remedia. Nā-
 que *Getuli* latrones eo durant auxilio, reper-
 tis in corpore eorum saluberrimi liquoris
 haustu vesicis. Ex longo situ locus, ut vide-
 tur, in mendo cubat. Ex fide manuscripti
Veneti Paulus Manutius ita edidit: Orygen
 perpetuo sitientia *Africae* generant, & natura
 loci potu carentem, & mirabili modo ad re-
 media sitientium. *Hæstæ* verò in fine addi-
 tum explodit. Quæ lectio priori & verior
 & clarior. *Africae* enim loca ob pluviarum
 infrequentiam rectè sitire dicuntur, non O-
 ryges, qui naturæ singulari conditione à siti
 non vexantur, quod desumptum ex iis contra
 sitim medicamen docet, distinguitq; eodem
 consensu *Plinius* *Africam* quæ hyeme quidē
 irrigatur, æstate v. sine pluvijs torpescit, ab
 altera

altera ejus parte quæ perpetua siccitate laborat, ubi sitis patientissima animalia ex sola natura gignantur. Vnde hoc ordine textus Plinius disponendus: Orygen perpetua sititia Africa generant. Ex natura loci potu carentem cum mirabili modo ad remedia selectionem. Vel ita, si placuerit: *natura loci potum carentem*, si Africæ considerimus partes, quæ una aqua, ut insalubri, hausta mures interlerant, a qua propter naturæ ingenitam proprietatem sine sui de facili Oryges abstinere. Quam Naturæ Artificis mentem non assequutus videretur Niphus in Exposit. Lib. 2. Arist. Historiæ, quoniam ob Africæ siccitatem perpetuam siti ardescere Orygem scriberet: non enim a siti affligitur quam per naturæ suæ principia facili tolerat. Hinc in principiorum deveniendus cognitionem, quæ in humidiori, oleosa tamen, substantia subsistunt, a siccitate, sitis causa, difficilior exurgenda. Magnum sane naturæ privilegium, quo Camelis præferuntur sitim quateriduo tantum tolerantibus, auctore Plinio Lib. 8. c. 18. & Julio Valere Equite Romano, quem idem refert Lib. 9. c. 17: a longa aqua inter curam consuetudine in senecta potu caruisse. Pinguedinis argumentum ex Orygis pigritia de promo,

cui Orientem Solem nec Lunam aspicere est
 volupe, fortassis quod in vertice Sol copio-
 sius fundat liquorem, & solvat ingenitam hu-
 moris benigni pinguedinem ad sitim perfe-
 rendam in primis necessariam, vel quod dis-
 cussis vaporibus somnum interrumpat adeo
 copulentioribus familiarem, & sit tempe-
 randa uilem, ut inter Oracula *Hippocratis*
Sec. 19. Aph. 27. admodum sitientibus ob-
 dormire pro bono sit. Nō quidē quod per
 somnum sitis causa descendat, ut explicat in
 Commento *Galenus*, humorum nempe ac-
 monia & serositate excitata, sed quod os vē-
 triculi siue morbi calidioris excessu, siue na-
 turali constitutione exsiccatum grato humi-
 dorum appulsu irrigetur & temperetur. A
 metuih soliti splendoris rem hanc deducit *P.*
Licetus Lib. de Anul. c. 48. qui oculos ad
 terram dejicit. Sed nec metum Orygis scrip-
 torum ullus decantat, nec insolitum Solis
 Lunæque lumen huic cum aliis commune &
 quotidianum. Itaq; quæ de Oryge conjun-
 xit *Horus* Apollo separatim sunt interpretāda.
 non enim idem Solis Lunæq; in animantibus
 est effectus, nec eadem virtutis irradiatio.

CAP.

CAP. XII.

*Horus defenditur. Oryx pro equo. Lunam quare
averferur. Κατάστια duplex. Oryx non signa-
tus. Ipsi Orygis & caprarum maligna indoles.*

EX datæ materiæ occasione de Solis ortu ab
Oryge ex solo orditur *Horus* in Hierogly-
phico *κατάστια* : Eadem verò facit & in Di-
vini Solis ortu. Ideoq; Reges antiqui, horo-
scopo significatè illis orientē, infidebant huic
animali (*ἰσχυρά τῶν τέτων τῶ ζώου*) in medio ejus
quasi signis quibusdam orientis certitudinē
seu punctum agnoscentes. Sententia huc ce-
dit, propter accuratum illum Orygis orientis
Sole sensum vice horologij Ægyptiis Regi-
bus fuisse ad investigandum justum Solis sur-
gentis momentum. Quod ut assequerentur fe-
licius, ob viciniam in Oryge equitasse. In qua
quidem lectione, etiam *MS. meo* firmata, erro-
rem & lapsum scribentis corrigit Eruditissi-
mus *Salmasius*. Mavult enim his verbis *τέτων
τῶ ζώου* affinia hæc substituere, *τέτων τῶ ζώου*, quia
non sit probabile infedisse Oryges veluti e-
quos adprehendendum Solis Ortum, ob
animalis exilitatem viro ferendo minimè pa-
rem, constitutum autem adversum Solem
Orientem sine Equite multo videri verifimi-
lius. *καθίζει* enim constituere notat, non se-
de-

dere. Vel eadem manente notione legi pos-
 se ingeniosissime judicat *Artemidorus* τὸ τοῦ τοῦ
 ζῶν, ut particula τὸ τοῦ Solē, cui obvertebatur,
 intellexerit. Quorum quidem ex vi vocis suæ
 constat veritas, non tamen quod ferendo o-
 neri huic impar extiterit Oryx. De capris
 enim Regionis ejusdem, Oryge longè mino-
 ribus, fide dignus narrat *Petrus Bellonius* Lib.
 2. Obs. c. 52. de Cairi Arabibus: Varias ge-
 sticulationes multa animalia docent magna
 facilitate. Atq; inter reliqua capras ipsas e-
 phippium gestare, subsultareq; & calcibus
 ferire equorum instar docent, quibus deinde
 simias sessores imponunt. Deq; alia ejusdem
 doctrinæ capra, ut docet *Janus Rutgersius* Lib.
 3. Var. Lect. c. 15. loquutus est *Juvenalis*
 Sat. 5.

Tu scabie fruēris mali quod in aggere radis

Qui tegitur parmacæ galea, metuensq; flagelli

Discis ab hirsuta jaculum torquere capella.

Cui non ab similem ephippiatum in Helvetia
 vidisse se testatur *Casp. Barthius* Lib. 11. Adu.
 ca. 5. & nos in Italia passim apud circulatorēs
 frequenti adstantium corona conspeximus.
Artemidorus l. 2. Oneir. c. 12. Bonum in so-
 mnis indicat sibi videri super arietes vohi
 secure & per planos locos, præsertim philo-
 logis

logis, & his qui ad divitias parandas animum
 adiecerunt. Nam & velox est animal, & Mer-
 curij figuram referre creditur. Nescio ta-
 men quam id bonum Philologis pronunciet;
 quā paucis interiectis cornua cuidam a puel-
 la desponsata somniorum Interpretis prædixe-
 rit, qui sibi super ariete desidere visus fuerat.
Achmetes item, c. 242. Virum magna potesta-
 te præditum in servitutē ab his redigi credit.
 Ut citra miraculum fuerit Orygem magnitu-
 dinē insignem sessores sustinuisse. Cæterum
 quodnam inde immunditiei argumentum de-
 promat Horus, obefior nare sum, quā ut olfa-
 ciam. Ex data opportunitate extra susceptum
 propositum *τὸ ακαθάρτου* addidisse omnino su-
 spicer, quam in Luna surgentis contem-
 ptum fere in Oryge notat Idem:

*Ακαθάρτοι δὲ γράσσονται. ὄρυγα ζωγράφουσιν. ἐπι-
 θὲν ἐκ ἀνατολῆς ἐρχομένης τῆς σελήνης, ἀπινύζον οἱ
 τὴν διότι κραυγὴν ποιεῖται. ἐκ εὐλογῶν δὲ τὴν οὐδὲ ἐν-
 οῦμῶν. i. e. Immunditiam verò describentes
 Ægyptij, Orygem depingunt, quia in Ortum
 surgente Luna, fixis oculis Deam aspiciens
 clamorē facit, eamq; nec voto nec laude pro-
 sequitur. Signum autem huius manifestissi-
 mum. Anterioribus enim pedibus effodiens
 terram depingit ipse sibi pupillas. Quæ sane*

in

in puro animali impuritas in de fidiam & Orygis, stultitiam verti poterat, qui ejus Deæ aspectum fugit, cujus semper & grata & fausta fuit presentia, pleno lumine ex orbe suo diffusa. Huius enim lustratam faciem blando puellæ visui comparabat *Petronius*. Delectata illa risit tam blandum, ut videretur mihi plenum os extra nubem Luna proferre. Et Gratiæ Lunæ lucem vocavit. *Lucretius*. Poeta Bucolicus L. 4.

Amitte cursum Lunaris Gratia lucis.

Ignemque ruentem Stella.

Nec ea præter rem Orygis effulgit, quæ in animantium humoribus proprium excrescit imperium. Ratio tamen, meo iudicio, Ægyptios fugit, quod Orygis hanc, qualem, cumq; ignaviam & stoliditatē pro *Ἀκαθαρσίας* symbolo, expresserint, nisi aliud subsit factum mysteriū. *τὰ Καθάρσια* ævo Græcorum duo notabant, vel animalia quibus Athenis conciones, theatra, & populi coetus lustrabatur: vel ipsa lustrationis pocula. Priorem significationem tangit *Suidas* in voce *καθάρσιον*; ἰδίῃ *ἐν καθάρσιον, καθάρσιον τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὰ διατραχέλας, τὰς τῶν κοινῶν συνόδους, μικροῖς πάντοτε χοροῖς, ἀπερὶ νόμα*. *ἢ καθάρσια*, parvis porcellis, quos *καθάρσια* i. e. lustrales vocabant. Alteram *Thomas Ma-*

gister (cuius Codicem habeo MS) in *συλλογὴ Ἀγ-
 τικῶν ὀνομάτων* in syllabo literæ K inducit: κα-
 δάρσια πόματα τὰ καδάρσιως ἔνεκα πινόμενα. i. e. κα-
 δάρσια dicuntur poriones lustrationis gratia bi-
 bitæ. Privatiua verò his præposita cōsecrarium
 inducit significatum, ut oryx inter ἀκαθάρσια
 (ita enim forsan apud Horum legendum) h. e.
 animalia quibus lustrare non poterant Ægy-
 ptii numeretur. Sed quare ἀκαθάρσιον? An
 propter immunditiem? Non ausim id affir-
 mare credidisse Ægyptios, quam purus
 etiam ex lege Moyſis, quam in plurimis se-
 quebantur, Oryx habitus sit, & aliàs in sacri-
 ficiis adhibitum inde puto quod Orygem
 sacerdotes non signatum comederint, au-
 ctoribus *Horo Apolline & Herodoto*. signum au-
 tem annulo impressum a sigillatoribus my-
 stis ante sacrificium, ut posteris tradidit *Plu-
 tarchus* l. de Is. & Osirid. *Pierius* l. 1. Hierogl.
 Ego id Orygis maligno animo & i Deos odio
 ascripserim, præsertim Solis Lunæq; spectæ:
 quæ tamen ut majorum gentium Numina in-
 ter prima venerabantur accolæ Nili. Ez
 enim nomine Osiridis & Isidis veniebant
 mystica ratione & occulta, aliisq; symbolicis
 figuris, quas in mensa utriusque explicavit
Laurentius Pignorius. Unde super Iridis fron-
 tem

tem planam rotunditatem Lunæ observavit
Apuleius Lib. 2. De quibus post Horum *Pignori-
 us* in mensa, *Caussin* in Hier. Hori, *Gerardus*
Vossius in Orig. Idol & *Thomas Bangius* in An-
 tiq. Liter. Viri omnes Eruditi, consulantur.
 Quanquam in ea genealogia dubiū agnoscat
Eusebius Lib. 2. de præp. Evan. c. 1. originē su-
 perstitutionis inquisiturus: Solem ajunt primū
 omniū apud Ægyptios regnasse. Deinde Sa-
 turnū, qui, sorore Cybele in uxorem ducta O-
 sirim & Isim genuit, aut ut plurimi dicunt Io-
 vē & Junonem. Isis Junoni seu Lunæ simula-
 crū, sed Osiris Pater videtur Solis, nō ipse sol,
 qui ante Saturnum Ægypti tenebat fasces.
 In lustratione autem id in primis observa-
 bant superstitiosi, & observare debebant, ut
 amico gratoq; Diis Principibus animali li-
 tarent, Soli Lunæq; quibus Oryx offensus
 fridore inimico & abdito vultu, eo maximè
 momento quo renata quasi & surgentia nu-
 mina orbis reliquus cum applausu excipit.
 Ut ita veram Hori Ægyptiorumq; mentem
 penitiorem ex coniectura videar mihi asse-
 quutus. Orygis ad mala compositam natu-
 rā alio prodit indicio laudatus Horus, quod
 non solum Diis è cubili ad animantium salu-
 tem emergentibus irascatur, verum & ipsa e-

F lemen-

lementa viventibus invideat, præsertim
 aquam in locorum siccorum solitudine auro
 juxta æstimandam. Quod sequenti ordine
 increpat *Aegyptius*: Κατὰ τὴν ἑρημίαν ἢ ἂν λαβήται
 ὕδραγωγὴ τὰ κεκλιόν, τοῖς χείλεσιν ἀναταράσσας, καὶ μυγνύει
 τῷ ὕδατι τὴν ὕλην. τοῖς δὲ παρὶν οἷς αὐτὸ ἐπιπίμπη κο-
 νιν, πρὸς τὸ μηδενὶ ἑτέρῳ ζῶν τὸ το πότιμον ὑπαρῆαι, ἕτα
 πονηρὰ καὶ ἀπεχθῆνα ἢ τὸ Ὀρυγος ἐνομίθη οὖσι. H. e.
 Per loca deserta ubicunque aquæ scaturigi-
 nē deprehenderit, post potum labris contur-
 bat, & aquæ miscet materias inutiles, pedibus
 verò injicit pediculos (velsi versus postero-
 ra relegetur accentus, pulverem,) ne ulli alii
 animali potabilis hæc aqua amplius fit utilis,
 adeò prava & infesta putatur Orygis natu-
 ra. Caprarum sane indoles adeò antiquis ex-
 osa, ut mala cuiquam ominaturi in silvestres
 Capras retulerint, cujus vestigium ex *Suida*
 congerit *Adagiorū scriptor*, cōsuevisse vet. sci-
 licet ἐπὶ τὰς κατάρρας καὶ αἴγας ἀγρίας τρίπην τὰ κα-
 κά. Quod mali canibus imprecantur *Itali*, e-
 oq; sensu in tabula naufragii antiqua *Cae-*
siorum capram expressam ingeniosè judi-
 cat *Petrus la Sena* c. 8. Cleombroti, seu de iis
 qui in aquis pereunt.

CAP. XIII.

Canicula exortum Oryx quomodo presentiat.

*Canicula exortus ejusdemque effectus. Aera
Variorum. Orygis sternutamentum unde.
Cur adorare deatur?*

VT magis occultam naturæ singularis proprietatem miremur, de Oryge tradunt communi consensu scriptores, vertentis anni statas vices percipere, & signis quibusdam, tristitia nempe, clamore & sternutamento, mortalibus prodere instantis syrii ortū. *Plinius* Lib. 2. c. 40: Orygem appellat Ægyptus feram, quam in ejus exortu (sc. caniculæ) contrastare & contueri tradit, ac veluti adorare cum sternuerit. Idem de suis capris seu Orygibus jactant Libyæ populi apud *Plutarchum* de Solertia Animal: Libyes Ægyptios derident de Oryge fabulantes tanquam vocem emittente illa die qua oritur astrum, quod illi *σῶθιν*, nos verò canem & syrium vocamus. Illorum enim capras omnes quando surgit cum Sole astrum, constanter illuc conversas aspicere Orientem versus, & signū hoc periodi firmissimum esse maximeq; Mathematicis regulis consentiens. *Iulius Se-*

F 2 *linus*

linus Polyhistor cap. 32: eandem divinandi temporis vim & aliis tribuit animantibus, docetq; ordinem assequendi cœlorum recursum: Ægyptium, inquit, limitem, qua ad Dia- cœcaumenen tendit, incolunt populi, qui momentum quo reparari mundum ad motus ferunt annuos, hoc studio deprehendunt. Eligitur sacer locus, in quo consepant animalia diversissimi generis. Ea, ubi ad statum modum cœlestis pervenit disciplina, sensus suos significationibus præbunt quibus possunt: alia ululant, alia mugiunt, quædam stridunt, quædam rudiunt, nonnulla simul confugiunt ad volutabra. Hoc argumentum illis est magistrum ad iudicium temporis deprehendendi. Disciplina cœlestis status modus apud Ægyptios Oriente syrio recur- rebat, quo anni sui initium auspicabantur & ἔτος ἀρχήν, teste *Porphyrio*, quam cum mundi exordio inchoaverant pari ævo. In quo ab Hebræis, Græcis, Romanisque singulari discrimine differebant, qui omnes terè à Martio mense anni principium inchoant, Hebræi quidem in memoriâ solutæ captivitatis Ægyptiacæ pro anni initio Nisan celebrabant, nostro Martio respondentem, sed à creationis principio differentem, quod

Mense

Mense Thifri vel Septembri olim solenniter pro recurrentis annuæ circumvolutionis exordio sacrauerant . quos pressis vestigiis sequuti sunt Græci & Romani, (nostroq; æuo Veneti,) donec in Iani favorē & Februi Martio mense duo aliā Numa, teste *Livio* l. 1. & *Aurelio Victore* praponerētur. Aegyptiū autē quanquam ex Hebræis & anni initium & eiusdem mensuram ad numerum 365. dierū postea mutuati sint, quum in ultimo pertinaciter perstiterint, auctore *Dione Cassio* lib. 43. *Strabone* l. ult. Geo. c. ult. & præsertim Alexandrini & Thebani, quos deseruerant alii qui tricenū dierum omnes menses habebant, & trecentorum sexaginta tantum dierum anni circuitum, ut expendunt *Herodotus* in Euterpe, *Macrobius* lib. 1. in Somn. Scip. & *Censorinus* c. 18. de Die Natali: prius tamen ex ingenii libertate prorogarunt ad Stellæ Sothis seu caniculæ nativitatem, quam sub Leone Augusto mēse incidisse in cælo quidē Romano ex *Plinio* discimus & *Martiano Capella*, quorum ille Lib. 18. c. 28. xv. Calend. Augusti Afsyriæ procyon exoritur. Deinde postridie ferè ubiq; confesum inter omnes sidus indicans, quod canis ortum vocamus, Sole partem primam Leonis ingresso. Hoc

fit post solstitium XXI XI die. Hic verò in eodem persistit calculo lib. 8. de Astron: cum autem Leò oritur, coronæ reliquiæ continguntur, Austrinusq; piscis & Ophiuchi serpentis Bootisq; partes. Oriuntur verò Hydri caput, Lepus, & Procyon, Caniculæque pars prima. Eadem syrii ferè in Aegypto est nativitas, quū exiguo discrimine è sphaera sua Romam Alexandriamq; Aegypti distinguat. Differentia enim utriusq; loci unius tantum est horulæ cum minutis 29. vel si ex Veronensi situ, Patria, ut fertur *Plinii*, fiat cõputus, minutis augetur viginti, quorum certè in coelis nullum momentum. Arabes pari vicinitatis jure annorum suorum caput paulò ante canis exortum constituunt, xv nempe Julii, in memoriam fugæ Mahometis ex Mecca natali urbe quæ in Annū Christi 622 circiter incidebat, perpetuæ apud eos æræ terminus, quam Hegiram à fugiendo dicunt, primus, ut ex Astronomicis Libris Muhammedis *Alfergani*, & *Thima Erpenii* ad Iosephi historiam Notis, non obscurè elicitur. Accuratum autem caniculæ hujus momentum, in anni renati certitudinem, prædidiisse apud Aegyptios Oryx aliaq; animalia divinandi aliqua indole prædita, feruntur à *Plinio*, *Solinio*.

lino, Plutarcho, non quod ipsi ex necessario
 coelestis orbis statu Syriae ortum ignorarint,
 quum Astorum Scientia ante alios semper
 emicuerint ob genii fatalis ductum ad coelos
 ex loci commoditate tractum, quum stellæ
 semper omnes clarè cernantur, ut notant *Di-*
vinus Plato in *Epinomid.* *Diodorus Siculus*
Lib. 1. Bibliot. hist. nec coeli aspectum libe-
 rum ullæ nubeculæ aut pluviae intercipient,
 nec longis observationibus exstructæ *Ptole-*
mai Regis illorum Tabulæ quicquam *Ac-*
gyptiis latere siverint. Verum id artificii
 existimo usos fuisse plebejæ sortis homines
 & agricolas quibus operosior speculatio nō
 esset operæ vel peritiores, in justis punctis cer-
 tius testimonium, quod *Plutarchi* quoq; ju-
 dicio firmatur. Caterum obscurioribus
 tenebris involuta res, quo instinctu temporis
 novi varietatem assequutus sit Oryx? Expe-
 dietur dubium ex Caniculæ Orientis vi ma-
 festa. Nam, ut *Plinius* auctor est *Lib. 2. c. 40.*
 caniculæ exortu accendi Solis vapores quis
 ignorat? cujus sideris effectus amplissimi in
 terra sentiuntur. fervent maria exoriente eo,
 fluctuant in cellis vina, moventur stagna.
 Et alibi *1. 9. c. 16.* Fluviatilium silurus canic-
 ulæ exortu sideratur, & alias fulgure sopi-

tur. Hoc & in mari Cyprino accidere putāt:
& alioquin totū mare sentit exortum ejus
fideris, quod maximē in Bosphoro apparet.
Algæ enim & pisces superferuntur ab imo
versa omnia. *Manilius* l. 5. *Astronom.*

*Exoriturq; canis, latratq; canicula flammās,
Et rabit igne suo.*

Vnde Infana canicula apud *Interpretem* Per-
sii, quod sub ortu eius multi ægrotent. Quos
Syrii effectus sentire & Oryges corporis
temperie ex calido & humido mixta, facile à
levi caloris excessu mutabiles dissoluta hu-
morum copia & sanguine ebullitione ferve-
facto. Cujus quoq; caloris soboles est ster-
nutamentum Orygis, certum Syrii præsentis
indiciū à *Plinio* supra propositum, & lauda-
tum *Photio* in *Excerptis* ex *Vita Isidori*: ο' ο'-
ρυξ τὸ ζῶον πτερνύμενος ἀνατέλλειν διασημαίνει τὴν
Σῶδιν: Oryx fera sternutans, oriri significat
caniculam. Quod duplici accipiendum ra-
tione, vel enim ortum Syrium ex causa de-
monstrasse vel ex certitudinis signo. Ex ca-
lidioris Syrii influxu humores cerebri lique-
facti irritatæq; ejusdem membranæ, aucta
quoq; virtute expellente necessario sternuit
Oryx humidioris, ut dictum, temperamenti.
Et si ex superstitione veterū addere aliquid

li-

libuerit, veritatem resurgentis caniculæ signis dictis, sternutamento novo, conciliare potuit; ita enim sternutamētū subinde interpretabantur antiqui, narrante *Alberto Magno* lib. 1. de An. c. 8. De quibus amplius hic addam nihil, quia ea diligentiori cura *Anatomia meae Pagana* dedicarim, nisi quod sub doctorū dubitatione versetur quare cū sternuit Oryx adorare Oriētem caniculam videatur apud *Plinium*? Ad morem respexisse veterū ingeniosi putant, quo salutati ipsis salutem sternuentibus precabantur, illud *ζεῦ σῶσον* sibi acclamantes. Simili enim joco falsè Proclum naso longiori dotataum irridet *Poeta Græcus*, quod Deorum opem implorare non potuerit ob ejus longitudinem sonitum sternutantis excipientem:

Οὐ δύναται τῇ χειρὶ πρόκλος τὴν ρῖν ἀπομύσσειν,

Τῆς ῥινὸς γὰρ ἔχει τὴν χεῖρα μικροτέρην.

Οὐδὲ λέγει, ζεῦ σῶσον, εἰάν παραῖ. ὃ γὰρ ἀκούει

Τῆς ῥινὸς, πολὺ γὰρ τῆς ἀκοῆς ἀπέχει.

Iurarem tamen nihil tale voluisse *Plinium*, quum non sibi sed orienti Syrio assurgat Oryx. Adorare autem sternutans videbatur ob nutantis gestum, quo surgentem caniculā anni communis auspicem quodam lætitiæ sensu veluti salutans excepit. Ecce enim signifi-

orationis flexu hoc loci capienda adoratio ,
 pro salutatione amica advenis forte occur-
 rētibus debita, quæ levi capitis corporisq; in-
 flexione etiam nunc apud Oriētales populos
 persistit. Nec novum pro salutatione ado-
 rationem substitutam usu apud alios frequē-
 ti, & ipsum *Plinium* lib. 28. c. 2. ubi salutatiū
 Romanoru n singularem gestum exponit :
 In adorando dexteram ad osculum referi-
 mus, totumq; corpus circumagimus. *Apu-
 leius* Lib. 2. Met: Aqua infusa l opulū sic ado-
 rat, siue certa venerationis salutationisq;
 specie alloquitur, ut de Turno *Virgilius* Lib.
 x. Aen.

--volens vos Turnus adoro.

CAP. XIV.

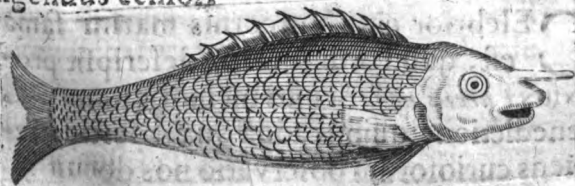
*Piscium cornua contra Aristotelem . Pisces mo-
 nocerotes, Mexicanus, Indicus, Clusii, Alaiini,
 Imperati.*

Pisces planè cornibus carere non defue-
 runt qui assererent, idq; severo quidem
 vultu, à quibus nō planè dissentit *Aristoteles*,
 quippe omnis cornuum materia per squa-
 mas exhausta, nec eam terrenæ substantiæ
 so-

soliditatem adepta est, ut, abundante in piscibus humore, in cornu conrescat. Acriter tamen se opposuit huic suspicioni subtilis *Scaliger* Excer 226. n. 1. exemplo obvio infelices dubitationes solvens: Ad Insulam Cimbution, inquit, captus est piscis, suillo capite cum geminis cornibus. Cui subsidiariâ experientiam mittit *Plinius* Lib. 9. cap. 27. de Lucerna pisce cornuta: Attollit è mare sesquipedanea ferè cornua, quæ ab his nomen traxit. *Olaus* quoq; *Magnus* Lib. 21. cap. 5. de Piscibus Norvagicis: Horribilis etenim formæ sunt capitibus quadratis, undiq; spinosis, & acutis, ac longis cornibus circumdati. Illa tamen non nisi abusiva vocis licentia in cornuum classem referri præter supra dicta, auctor quoq; est *Plinius* Lib. 11. c. 37: Cornua multis quidem & aquatiliū & marinorum, & serpentium varijs data sunt modis: sed quæ jure cornua intelligantur quadrupedum generi tantum. De unicornibus nostri instituti ratio persequetur, quos Neptuni in regno ad spe ierum varietatem constitutos suadere videretur rerum ordo. De Pisce Tauri forma, qui à Chines Oceano delatus est, ita *Historia Mexicana Amstelredamensis* cap. 55. de Aquatilibus: Mirum est in hoc

hoc pisciculo duas prominere juxta frontem
 spinas acuminatas infraetæ duritiei instar
 corniculorum ac totidem alias eadem ma-
 gnitudine & forma circa ventris postrema.
 Illetif in Indico mari frequentissimum unico
 cornu spectabilem ex *Ludovico Romano* refert
Jo. Renodens lib. 3, Mat. Med. c. 24. quod tamē
 in illo non reperias. Nec quis sit Illetif ille
 Monoceros expiscari licuit. Quod si eius
 generis aliquis visus Romano fuerit, à Sep-
 tentrionalibus, qui circa Groenladiam Sere-
 nissimo Danorum Regi subiectam stabulan-
 tur, paruo differre discrimine censuit judi-
 cio præstans *VVormius*. Quid si Monoceros
 ille sit, quem ex Indis Orientalibus tāta pre-
 cii fama advexerunt Batavi sæculi huius ini-
 tio, cuius descriptionem à *Carelo Clusio* Lib.
 6. Exotic c. 27. desumam: Piscem alium,
 Monocerotem Batavi ex Orientali India An-
 no 1601 reduces attulerunt, quem Merca-
 tor tanti æstimavit, ut nisi ingenti precio re-
 dimi non posse putaret. Ab extimo ore usq;
 ad caudæ pinnas paulo longior erat tribus
 unciis, medio corpore paulo plus uncia la-
 tus, à summo capite, ubi supra oculos cornu
 eminebat, ad infimam alvi partem, quæ etiā
 in parvum aculeum desinebat, fescunciam
 la-

latius; corio fusci coloris & scabro totū corpus tectum erat; os præterea habebat prominulum, angustum, semunciam longum, binis osseis denticulis munitum, qui in denos superne secti videbātur, inferne verò in pauciores, nisi ii fuerint abrupti. Oculos, qui eruti fuerant, satis magnos habuisse videbatur; supra quos in capite corniculum gracile eminebat quadrangulare, pene unciam longum, decem spinulis instar hamusculorū deorsum spectantibus, binis lateribus armatum, à quo ad pinnam, quæ à medio dorso continua ad caudam usq; porrigebatur, interstitium erat vncialis longitudinis, depressum instar sulci cujusdam. In quem corniculum, dum natat, inclinare videtur. Ex mari Erythræo alium nostra memoria aperuit piscem *μονοκέρατον*, quem inter alia cælo Italo rara ex Ægypto paucis retrò annis attulit *Cosmus Nigronius* Vir bonæ fidei & curiosus, ut ex appicta figura agnosceret mecum ingenuus censor.

Scē

Sceleton piscis huius sed grandioris apud *Thobiam Adinum* Romæ accuratius consideravi, magnitudine eximium sine squamis tamen, nisi quod prope caudam duo utrinque squamarum indices duriusculos & acutos habeat, capite exiguo, oculis grandioribus, ore angusto, dentes acutos præferente, anno superiori ex Oriente apportatum. Alium in *Musæo Ferrantis Imperati* Neapoli iustravimus, cui Monocerotis titulus inscriptus, quâritate priori impare. n. Sed revera cornuti piscis nō usq; nomen meretur, quum spina sit in dorso evidenter inflexa, minor quidem, sed cui aliæ minores sociantur.

CAP. XV.

Vnicornus Septentrionalis descriptio: & de eo Variorum error. Frons pro ore. Dentem esse nō cornu. V Vormij de eo Dissertatio. Calcinatio dentis. Cranium. Septentrionis majestas.

CElebrior ejus Vnicornis marini fama est, quod ordine tertio descripsit prolixius *Patens noster*, cujus memoria nunc in benedictione: quibus addâ quæ apertius sequens curiosorum observatio nos docuit.

Ani-

Animal Marinum circa Islandiam nostram, Groenlandiam, & reliquas Septentrioni viciniore Insulas frequens est & usitatum, nomine vulgari Narhval à cadaveribus quibus vesci solet appellatum Islandis, Balenæ specie & magnitudine, quod anteriori dentium serie inter reliquos dentem effert eximie quantitatis & vulgaris cornubus longitudine crassitieq; parè. Ingyros volvitur & striatos flexus ex majori radice ad extremum oblitos. Rarum enim fuit cornu illud sine striis gyrisq; navi mercatorie impactum, quod olim in patria viderat solidæ eruditionis Vir *Lucas Holstenius*. Hic autem ille dens est quæ pro Monocerote venditarunt plerique, in thesauris Principum reconditus ob singularem Unicornis veri opinionem, quam dentis illius raritas superioribus temporibus de facili ingressit, quum non nisi per naufragia ad exterorum littora adpelleret. Verum nostro ævo frequentioribus in Groenlandiam, præcipuè Spitzbergam, commerciis & natura dentis & abundantia innotuit. Quippe illo cornu ficto totas naves onerarias implerunt nuperrimis annis mercatores nostri, atq; in Europam pro vero Monocerote intulissent nisi detracta larva à peritioribus pro-

pro marino agnitum fuisset, & detectum; ut mirum non sit patribus nostris & toti Orbī hactenus inpositum cornu, quod similitudine Monocerotem æmulabatur, quum neutrū cornū exactius nec observarint nec observare potuerint. *Andreas Marinus* Libello de Vnicornu: Monoceros marinus habet similiter cornu unicum, sed quale sit, ignoratur. En ingenuam ignorantiae confessionē, quę superiores tenuit, ex qua in errorē facile præcipitium. Temporibus autem Marino posterioribus suppositiciū hoc cornu sæpius & visum, & quale sit, observatum. Sed quum omnibus ferē animal ignotū fuerit & craniū, quin cornū esset extra frontem prominens dubitarunt pauci ob affinis rei similitudinē. Nos verò quibus & caput belluæ & ejus cornu naturali loco situm contemplari & conrectare pridem in Belgio licuit, verum dentem Balenæ, instar Elephantis ex ore prominentem, sed ductu rectiori, asseveramus, falsūq; credimus *Olaum Magnum* Lib. 1. ca. 14, Monocerotem monstrum appellentem marinum, habens in fronte cornu maximum, quo naves obvias penetrat, & *Iacobum Primrosium*, quando l. 4. de Erroribus vulgi cap. 38. retulit, fuisse ante annos non ita

mul-

multos in Urbem Angliæ Hullam allata ex
 Groenlandiâ animalium marinorum capita
 duo in littore reperta cum cornibus in fron-
 te maximis; vel enim cornua in fronte non
 fuerunt, vel singulare, hætenus ignotum, Un-
 icornis genus statuendum, quod ab ejus
 contextus mente abhorret, nisi pro ore fron-
 tem interpreteretur ob commune eidem fora-
 men ubi exseritur cornutus dens. Nam eâ
 frontis nomenclaturam inducit *Isidorus L.*
 11. c. 1: Frons ab oculorum foraminibus no-
 minata est. quidni & ab oris foramine patē-
 tiori? Ex ossa quadam adhærente particula
 cranium frontemve divinavit, & cornu veri-
 tatem; sed illam mandibulæ inferiorisve cra-
 nii portionem fuisse omnino persuadeor, cui
 non cornu, sed dentes affiguntur. Dentem
 autē verū esse, non Cornu, qui ex Groenlan-
 dia locisq; Borealibus in Europæ varias par-
 tes disseminatus fuit, Unicornis mentito no-
 mine, plura sunt rationum invictarum mo-
 menta quæ evincant. Nulli tamen hætenus
 in mentem venerunt, nec ipsum animal den-
 tatum ab ullo sub pennæ ductum inemini
 vocatum. Solus ævo nostro factorum bene-
 volentia reservatus *D. D. Olaus Worm* Re-
 gius Daniæ Professor Naturæq; omnis &

G

Anti-

Antiquitatum Borealium instaurator, cui eo nomine & posterioris debebunt & præsentis sæculi crectiores mentes, & anteriorum temporum credula industria inuidebit, quod fictis Vnicornu vultibus, detractis, & dentem vario argumentorum apparatu demonstra- rit, & primus bellux aggressus sit Anatomia. Cujus in hac Naturæ obscuritate Disserta- tionē eruditionis plenā & clari luminis, hic duxi apponēdam, quā *Carollari* loco in solē- ni *Disputatione* A. 1638, quo de Cornu illo Groenlandico inter mercatores Hafnienses orta erat controversia, velut æquissimus ar- biter publicè interposuit.

AN OS ILLVD QVOD VVLGO PRO
CORNV MONOCEROTIS VENDI-
TATVR, VERVM SIT VNICOR-
NV ?

Illa intelligimus ossa quæ figura recta, oblon- ga, tereti, inferiori parte crassiora, paulatim in mucronem gracilescunt, levibus canali- culis seu striis ab infima parte quæ capiti juncta fuere cava, longitudine quandoq; septem, quan- doq; plurium pedum, pro ratione magnitudinis nõ admodum ponderosa sunt. Cujus generis illud quod

quod Serenissimo Regi nostro ex Islandia, ut audio, allatum; item illa quæ ex Græntlandia nuper Mercatores nostri attulerunt. Tale ad fanum S. Dionysii, prope Lutetiam ostentatur. Talia in delubro D. Marci Venetius afferuntur. Talia in galis Pontificum custodiri tradunt. Tale septem pedes longum Antuerpia venale vidit Goropius quod ex Islandia allatum fuisse refert. Tale Argentorati, tale Metis, tale apud Regem Polonia. Tale quod, Aldrovando teste, Mercatores Germani Rpmam venale tulerunt precio nonaginta millium coronatorum. Tale fragmentum illud quod Iulius Tertius Pōtifex Romanus mercatus est duodecim millibus aureorū. Ex talibus segmēta passim apud Magnates invenies, titulo VNICORNV superbientia.

Quæ tamen tantum abest veri Monocerotis cornua esse ut statuamus, ut ne quidem cornua dicenda rationibus & auctoritatibus freti existimemus. Cornuum enim naturam & substantiam firimemur, constabit ea duum esse generum. Sunt enim vel concava, quæ lineas quasdam quasi torno ductas, circa radices obtinent, de atate atrestantes, ut in bobus & capris videre licet; vel solida quidem, sed porosa, ramulis suis ornata, ut in cervis, & eius generis animalibus. Sed hæc quæ pro Unicornu venditantur, nihil iis simile

obtinere, ut pote substantia solida & dura constituta, dentibus Elephantis, Rosmari, aut Balena similissima. Et si rem accurate aestimemus, viderimus nullum cornu ita cranio aptari, ut illud perforaret ac penetraret, sed superficiem eius exteriori adheret saltem, ac ex ea nutrimentum capiat: ac putatum Unicornu ita cranio insertum vidimus, ut ultra dimidiam ulnam ejus substantia sese insinuaverit. Quin imò per gomphosin mandibulae superioris alveo ad id creato, ita insitum conspeximus, ut in aliis animalibus dentes suis cavitatibus insigi solent. Adde, illorum quadam, quae ex Græntlandia nostri attulere Mercatores, juxta basin sanguinolenta adhuc (ut pote recenter ab animalibus avulsa) periostii & fibrarum membranarum reliquiis cincta fuisse, quibus maxilla alveolis annectebantur; ut dubium nullum curioso spectatori esse potuerit, quin potius ad dentium quam cornuum classem sint referenda.

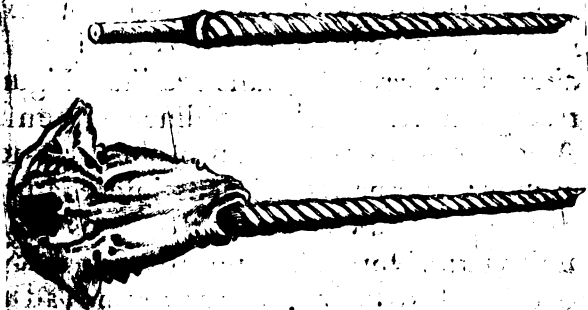
Dicam ingenuè quid sentiam, quidque esse auctoritatem compererim. Dens est Balena. Islandis Narhval, à cadaveribus quibus vesci solet sic dicta. Naer enim illis cadaver est. Hujus cranium non ita pridem videre mihi contigit integrum, cui dentis hujus portio sat magna adhuc adhesit. Totum duas aequabat ulnas nostrates, circa basin foramine grandi praeditum, per quod medulla cerebri

rebrī in spinam exarreat, in ejus fermè medi-
 ullis aliud apparebat, quod in palatum desinens
 in duo quasi divaricabatur, aquis haustis ejacu-
 culandis, (ut in aliis cetacci generis) inserviēs,
 sinistra verò maxilla superioris (qua paulatim
 in acumen terminabatur) parti, abvenserat pro-
 fundus per longitudinem capitis excurrent, cui
 radix dentis hujus inserta: non enim deorsum
 spectabat, ut in Rosmaro, nec sursum ut in Ele-
 phante, sed recta juxta capitis longitudinem pro-
 minebat; de quo forsā accuratius alibi. Hunc
 autem dentem si cum dentibus Elephantis, Ros-
 mari, Balenæ &c. conferas, licet figura externa,
 inter se differant; substantia tamen, insertionis
 modo, & reliquis proprietatibus planè convenire
 videbis. Hoc ante me indicavit Gerardus
 Mercator in Atlante Minore, Islandiam descri-
 pturus, ubi inter reliqua hæc habet: Inter quæ
 piscis Narhual. Hujus carnem si quis come-
 dat, statim moritur, habetq; dentem in inte-
 riori capitis parte prominentem ad septem su-
 bitos; hunc quidam pro Monocerotis cornu vè-
 diderunt, creditur venenis aduersari. Qua-
 draginta ulnarum habet bellua. Qui versus po-
 lum arcticum & freticum Davis iter instituunt
 crebrè in ejusmodi incidunt beluas, ut videre li-
 cet in Itinerario S. Purcassij Tomo 3. lib. 3. cap.

1. refert Hugonem Villibuy tale os ex Groenlandia reportasse, ubi incula mercaturam iis exercere solent. Eodem libro cap. 22. item lib. 4. c. 19, circa Groenlandiam multos tales pisces reperiri ostendit. Robertus Billeth in Navigatione versus Septentrionem Anno MDCXVI instituta, ad elevationem poli 74. grad. 30. min. Sæpe in ejusmodi dentatos incidit pisces: ut dubitare amplius nemo valeat, quin ossa dicta, dentes sint Ceti Septentrionalibus Narval dicti, nisi tot dignis testibus & sensibus ipsis assensum denegare velit.

Hactenus Vir ille supra invidiam magnus & dentem probavit, & à cornuum notione pari felicitate exclusit, quod ut clariori luce pateret res ad pressius ignis examen vocata, ut in principia sua resolutus dens certum naturæ suæ præberet documentum. Frustulū enim hujus cornu simulati quū *Pharmacopœus Hafniensis* Augusti Danorum Regis CHRISTIANI IV. jussu calcinatione Philosophica per liquoris calidi evaporationē præparasset, in tenuissimas laminas resolvebatur, certissimo argumento dentē esse, non Cornu verum. Cornua namq; calcinata in laminas nunquam visa sunt reducta, quæ dentibus R. sinari & Elephantī propriæ feruntur. Sed
illa

illa quum certam ab experientia & rationibus fidem jure suo meruerint, amplius nec probari debent, nec revocari. Restat ut de tæripiscis porro historie insistamus cujus antea specimē accepimus Sūmi *VVormis* beneficio, cui deinde animalis istius ad balænam propius accedentis figuram, sed rudibrem transmisit Episcopus Islandiæ Borealis D. *Thorlacus Scutonium*, qui eum cum glacie Groenlandica eo appulsum vidit. Nos verò ejus accuratiorem hic dāmus ideam. Non antea visam.

Quæ dentem mandibulæ suæ insertum eundemq; extractum oculis subiicit ea fide iisq; lineis, quibus in *Museo VVormiano* cranium conspicitur. Illam autem publico bono sæculiq; gloriæ natus *Olaus VVormius*, non ita pridem è patria Vrbe misit, propriq; stylo, quam subjungemus, cranii duxit structuram, & singulas Naturæ lineas: Cranium ipsum mandibula inferiori destitutū, nullisq; præter magnum hunc præditum dentibus, colore erat griseo nigricante, qualis ossium esse solet aeri diu expositorum & ad putredinem tendentium, inæqualiter variis foraminibus & protuberantiis præditum, quibusdam in locis æquale & læve, quibusdam scabrum, substantia ossis partim natura porosiore existens, partim à cutis particulis & fibris tenaciter ei adhærentibus talis reddita. Figura triangulari fermè in longitudinem protensa. A vertice ad extremitatem proboscidis seu tenuioris ejus partis cui dens inferebatur, duos exactè habebat pedes Romanos. Ab unius latioris processus qui cilia firmabat & oculum dextrum muniebat extremo, ad ultimum processus qui sinistram tegebat, cranii latitudo erat pedis unius cum semisse. Ea enim parte latissimum erat. Hinc paulatim

gra-

gracilefcere & imminui cepit in extremum usq; oris. Occipitium versus etiam paululū extenuabatur, ibidemq; à parte superiore ad inferiorem eandem tenebat latitudinem, quam occupat linea ab una oculorum orbita ad aliam tracta. Occipitium in diametro pedem paulum superabat. Sed extremitas oris parte sinistra, cui dens inferebatur, pollicum erat trium cum dimidio; dextro latere, ubi nullus erat alveus qui dentem caperet, crassa erat unciam cum dimidia, substantia fungosa. Dens ipse integer non erat, sed tertia ferme sui parte mutilatus, quinque interim pedes longus, duos pollices si exceperis, crassitie inæquali. Bascos quæ fundum cavitatis seu alvei occupabat diameter duorū erat pollicum, circumferentia sex cum dimidio. Hinc paulatim in ampliorem surgebat molem, usq; dum cancellis alvei liberatus liberè vagari cepit. Egressus alveum in diametro tres fermè habebat pollices, in circumferentia quinque. Ex quo quanta ejus desideretur pars facillè colligere licet. Figuram eandem obtinebat, quam reliqui omnes hujus generis. Hæc marini dentis seu Monocerotis falsi descriptio VVormiana adeò exacta est, & omnibus numeris absoluta, ut
quod

quod addi debeat, superfit nihil. Ad eā verò
justo diligentius examinatis Magnatum V-
nicornibus, velut ad normam, evidentius pa-
tebit omnia quotquot usquam sint, minus ab
hoc differre quam ab ovo ovum, unumq;
Septentionem rigidiori frigore superbum
præter sacras nobilium metallorum venas &
splendidam unionum congeriem, ea insuper
intet quotidiana numerare quibus aliqua ra-
ritatis specie precium terrarum omnium do-
mini non exile statuunt.

CAP. XVI.

*Bovum Vnicornuorū Natalis locus. Excusatur Soli-
nus, Plinius verò examinatur. Tauri Vni-
cornes. Bixontes qui. Plinius inconstantia
notatur. De pilis Vaccarum. Talmudici ta-
xantur.*

Interpres Natura Plinius lib. 8: c. 21. va-
rius est in natali Unicornis Bovis solo,
modo Æthiopiam, modo Indiam agnoscēs.
Exordio enim capitis de Æthiopicis feris
inducto sermone, etiam bovis Unicornis me-
minit: Indicos boves unicomnes, tricornesq;
Heerocottam perniciosissimam feram. Pro
quo

quo ex fide M Si Veneti *Paulus Manucius* ediderat, Leocrocutam perniciosissimam feram.

At verò finitis *Æthiopum* animalibus ad Indica delapsus, in horum censu quoq; eosdem numerat Boves : In India & Boves solidis ungulis Vnicornes, & ferā nomine axin. Ejusdē Indiæ incolae credit & *Solinus Polyhistor* c. 52. sunt præterea boves Vnicornes & tricornes, solidis ungulis nec bifissis. Ob quam mentis perversitatem à Doctissimo ejus Cōmentatore *Cl. Salmasio* egregiè vapulat, quod *Æthiopica* illa omnia animalia in Indiam transtulerit. Mirum sanè non est vestigiis illius sequutum à quo pleraq; in suos collectaneorum libros congersit; *Plinio* nempe, qui pro Indica fera hanc habuit & *Æthiopica*, quamquam hoc magis ex propria, ut videtur, sententia; quod enim inter Indica progressu capitis retulerit, nescio an ex *Ctesia* sit factum mente; cujus testimonio antea interiectis paucis, tanquam horum auctoris hæc narrat. Quum verò id animo Doctorum Interpretum firmiter insederit, Indicum non esse Unicornu bubulum, sed ut primo affirmaverat *Plinius*, *Æthiopicum*, in emendatione prioris loci de Indico fatis sudarunt. Aliquibus visum non de bove unicolore, sed equo

equo Indiæ familiari interpretandum *Plin-
nium*, unde ita textum corrigunt: Indi equos
Vnicornes, pro eo quod legitur, Indicos bo-
ves Vnicornes. Verum frustra binis locis
interspersisset *Plinius* equorum Indicorum
historiam, nisi & his duplicem patriam assi-
gnasset, in Aethiopia & India eodem cum bo-
bus dubio recurrente. Vnde *Salmasius* & *alii*
verba illa, Indicos boves unicornes tricor-
nesq;, ex adnotatione marginali cuiusdam
studiosi irrepsisse in contextum divinaisset, nisi
in suis codicibus eadem verba invenisset So-
linus, quæ id notant ex *Plinii* sententia *Æ-*
thiopia boves etiam generare, quales In-
dici, unicornes nempe tricornesq;. Nec ul-
la diversorum locorum multitudo *Plinio* ad-
versatur, si quidem plurium terrarum provē-
tus in ejusdem subinde speciei animali consi-
stit, ut domesticis bestiarum exemplis doce-
mur. Non enim sola Persia aut Epirote clau-
duntur generosiores equi, sed eos profert &
Iberia, Thracia, & Cimbria. Nec Tigrin Hir-
cania sola, sed Media quoq; gignit, neq; arctis
Æthiopiæ finibus terminantur. Lupi Scandi-
navicę sylvis infestissimi. Vbiq; Natura eadē,
quanquam subinde ad gentium regionumq;
varietatem partiatur operas. Nam & Mono-
cero-

cerotem Aethiopia fert, fert quoq; utraq; India, nec Rhinocerotis ortum unica terracircūscribit. Vt infra miraculum sit, si Vnicornes boves cum Aethiopia etiam India producat aliorum taurorum sylvestrium majori feritate sævientium ferax, teste *Plinio*, *Solino* l. l. d. d. *Isidoro* lib. 12. c. 1. Quid quod & Aonia vicinior, Bœotia nempe Helladis altera pars, à fonte quodam Apollini & Musis cōsecrato sic dicta, taurorum Vnicornium armenta pascit, ut scriptum *Oppianus* reliquit. In Hercinia sylva non abſimiles depingit *Iulius Caesar* in Libris Commentariorum belli Gallici, quæ male *Iulii Celsi* cuiusdā, exſcriptoris forſan vel cēſoris eiſdē operis nomine in *MS Antoniano* Venetiis inſcribūtur, quod ab imperito alio ex margine libri in textū ſucceſſit. Inveniri etiam in Boruſſia Bizontes Vnicornes circa calcem Lib. 1. Antiq. Boruſſ. refert *Erasmus Stella*. Bizontes verò à Tauris parvo ſeparantur diſcrimine, quos Germani vocant *Vhroxen*, & idem quod Elg *Scaligero* Excerc. 206. cui latiſcula quam Cervo cornua, ſed breviora. Ab Vris diſtinguuntur & Bubalis *Plinio* & *Solino*, illi L. 8. c. 15. huic c. 20. de Mirabilibus mundi. Ex quorum utroq; Bifontem penitus inſpiciens, Unicornem Bi-
ſon.

fontem in Borussia frequentem , illum arbitror esse, quem in Hercynia describit *Cæsar* . Enimverò Bisontes jubatos Germanicę proprios notat *Plinius*, & pressius ad rem *Solinus* in tractu saltus Hercynii, & in omni Septentrionali plaga Bisontes frequentissimos narrat, qui bovis feri similes, setosi colla, jubas horridi, ultra tauros pernecitate, capti assuescere manu nesciunt. Cui similis parum Iuliana descriptio Monocerotis loci illius & regionis proprii, quæ eodem tractu Borussiam reliquasq; Boreales plagas complectitur. De aliis Bobus apud *Aelianum* unius cornu legisse me memini, quod tres capiebat amphoras, ex Indis Ptolemæo advectis. Notanda tamen quam hinc discedam ante erit *Plinii* quædam inconstantia in cornigerum solipedibus, qui enim Lib. 11. c. 46. dixerat solum Indiæ Asinum inter solipeda cornigerum atq; Vnicornem existere, *hic* (lib. 8, c. 21.) Boves Vnicornes quoq; in solidarum ungularum societatem admittit. Contrarietatem circa idẽ animal aliam in *Cardano* notat *Scaliger* Exerc. 206. quod Vnicornis Vacçe pilum cœruleum scripserit, quam tamen coloris mixturam in pilis animalium alio loco negaverat. Rufum verò pilum Monocero;

ti huic consignat *Scaliger* loco laudato. Aliis unicum è fronte media prodit cornu, pedali majus, curvitate supina. Ejus enim cuspis retrorsum de vexe est. Ipse pilo ruffo. In quo litigio nisi me fallit memoria injuriam, more suo, *Cardano* impingit *Scaliger*. Viridè quippe tincturam, non coeruleam, alias pilis, denegavisse *Cardanum* propter crassitiam, lucidi coloris minus capacem, ad *Parentis Anatomiam* lib. 3 c. 1. olim observavimus. Vel certè viridem coeruleumq; pilum in humano genere non observatum *Cardanus* indigitavit. A quo autè coeruleum Monocerotì huic pilum acceperit Vir subtilis, mihi quidè dubiū, quum ruffum viderit *Ludovicus Varthema* Zeilæ, urbe Aethiopiæ inter primas. Sed quis pilorum tincturam pro ætatis Individuiq; conditi ne semper ferè variare ignorat. Profectò Vacca altera cornibus Cervinis ab eodem *Varthema* Zeilæ apud Sultanum, visa, à Monocerote parvis passibus distabat, an speciei natura non ausim affirmare. huic tamen obscuro colore ad nigrorem proximo pili per naturam infecti fuerunt. Cornu bovis Unicornis vidisse se testatur *Ardens Ezerens Academicus* cap. 44. Thel. de gemmis, tres palmos longum, parum à Rhinocerotis diffc.

differens, foris politum, intus involutum, una
 extremarum parte cādicans, altera nigricās,
 ut boum alioquin cornua esse solent,, Vi
 autē in Petech is eximia pollere, quod & de
 Rhinocerotis alii prodiderunt . De bobus
 Vnicornibus ex suo addunt *Rabbini Talmudi-*
ci, primum iis sacrificasse Adamum Paradiso
 expulsum . Nam in primo *Avoda Zara* refe-
 rūt in diluculo dici secundi à lapsu post præ-
 cedentis lucis planctum, Adamum sumpsis-
 se Bouem Vnicornem, ut offerret holocaustum
 Iehovæ, cuius cornua hoc charactere
 describunt; quod fuerint ante ungulas, h.e.
 quod à Deo exordio rerum creata sint .
 Probant sententiam auctoritate *Sacri Lyrici*
Pf. 69. 32: Et placebit Deo super Iuvenum,
 cornua producentem, & ungulas . Quem
 vertunt illi: Et recepit Dominus magis quā
 bovem taurum qui facit cornua, ungues . Vt
 innuerit Psalter placuisse Domino magis
 preces, quam Adami sacrificium . Nusquā
 enim Tauros boves statim à nativitate cor-
 nibus instructos fuisse & ungulis, nisi mundi
 initio quum perfecta essent animalia. Idem
 repetit *R. Inda 2. Aphorisin. de Sabad. & 3.*
de Cholin. Sed hæc authores suos sapiūt, nec
 unicornem magis bovem probant, quam bi-
 cornem.

CAP.

Asinus unico cornu solipes. De ejus talo Aristotelis, & Plinii lapsus. Isidorus tangitur. talus ab ἀσπράλω. Asini adumbratio. Mutationū causa: & alia.

TEstimonio magnorum Auctorum celebratur inter interioris Indiæ feras Vnicornu Asinum, eo tamē discrimine quod & solipes sit, & talos habeat. Solipidem Asinum deprædicant *Aristoteles*, simul & *Plinius* Naturalis historiæ antesignani. Ille quidem Lib. 2. de historia Anim. cap. 1: At solipes, idemq; unicone est, quanquam rarum, ut Asinus Indicus: ille enim & unicornis, & solipes est. Et Lib. 3. de Partibus eorundem cap. 2: Cornigerorum pars maxima bisulca est: sed solipes etiam traditur in eodem genere, quem Asinum Indicum vocant. Hic verò nihil diversus eadem inculcat Lib. 11. cap. 37. ubi de Cornuum agit differentiis: Tenuiora feminis plerunq; sunt, ut in pecore: multis ovium nulla, nec cervarum, nec quibus multifidi pedes, nec solipedum ulli, excepto Asino Indico, qui uno armatus est cornu. De talis subnectit infra cap. 46: Vni-

H corne

corne Asinus tantum Indicus. Talos Asinus Indicus unus solidi pedum habet. Et in eandē sententiam supra *Aristoteles* lib. 2. Hist. c. 1: Talum etiam Asinus ille Indicus solus in solipedum genere possidet. Non dissentit *Cribellus*, qui sua de Animalibus ex *Aristotele* *Aelianus*q; , iudicio *Michaelis Barthii* congestit :

Ασράγαλον αὐτῷ δὲ καὶ χολῆς κίσειν θίρεα.

τὸν μωνύχων, βέλτεσι, τῶν ἄλλων μοσχο.

Talū verò & cystē fellis gestat, solipedū aliorū solus. Quod quonatura factū sit instituto, horum nullus explicat. Forsan ad latius pedū munimentū in desertis Indiæ necessariū. Cæterū quo jure *Aristoteles*, & quē hic ferē exscripsit *Plinius* talos cum digitis cōiunctos neget, conijcere non possum. Certē in errorem communem illē hunc duxit ē vestigio sequētem. Convictos illos affirmat *Plinius*, qui hominem talos habere existimarunt, & pro certo *Aristoteles* credit ipsi nō esse. In quo uterq; strenuē falluntur. Talos enim inter pedis humani ossicula in sectione ejusdem quotidie numeramus, & ab Anatomia peritis, quotquot usquam sunt, iidem observantur quibus carere per naturam pedes non potuerunt, calcaneo liquidē in sustinēdō pede operas mutuas præstant, & omninō in movendo

eo primas tenent. Quod fufius capite 7.
 & 8. Lib. 3. de Vfu part. persequitur *Galenus*, ubi extendere & flectere pedem, fupernæ aſtragali dearticulationis opus per partes demonſtrat. Mira quoq; eſt Tali deſcriptio *Pliniana* ab *Ariſtotele* aliena: Talum enim rectum dicit in articulo pedis ventre eminentem, concava in vertebra ligatum. Quid enim ad calcaneum vertebrę dorſi motores? Excufari tamen in eo meretur *Plinius*, & leni iudicio explicari. Vertebra articulum vicinum nuncupavit, cui, vertendo ut inſerviat, inferitur. Hoc ſignificationis ambitu etiam vertibulas, quę cum vertebris eadem ſunt, ceperat *Lucillius*, ut monet *Abbre- viator Feſti Paulus*: Verticulas quū dixit *Lucilius* articulos intelligi voluit. Et ipſe *Plinius* primo Libro xi. articulationes inſectorū falſas, vertebraſ vocavit: aliquibus verò non tota inciſura eas ambiente rugas, ſed in alvo, aut ſuperne tantum, imbricatis flexilibus vertebris. . Latum vocum uſum effingere voluit in re ſimili, ſed voce diſſimili, *Iſidorus* Lib. xi. Orig. c. 1. quum Talum ſub crure collocat, ſub talo calcaneos. Talus enim ſub crure magis non eſt quam calcanei, ſi preſſius loquamur. Majoris tamen erroris teneretur al-

lata ab eo Tali etymologia, quam à Tolo deducit, quia tolus eminēs ut rotunditas. Quippe rotunditatem minorem talus habet, quam aliud quodvis ossiculum, ut etiam Quatrio à totidem lateribus dictum sit. A Græci nominis, *τεράλαος*, terminatione ultima, *γαιος*, recisa, Talum ab ore Romano formatum existimo, quum inter se T & T sæpius sint permutata pari valore & pronuciationis sono: unde natum Latinorū Turtur à Græco *τὸν γὰρ* sive *Aeolica Dialecto* *τὸν γὰρ*, & à *σπινγίον* Spinturnix. cujus mutationis occasionem dederūt ipsi Græci qui eadē licentia utrumq; elementum confuderunt, ut ex Hesychio videre est, quum *ιστέον* pro *ισέον* expressit. *Aristotelis* enunciatum ut defendat Commentator ejus *Augustinus Niphus* in Expositione illius textus Tali duplicem proponit significatum, primū pro osse illo super calcaneum protuberante, alterum pro ossis genere quod in articulo pedis parte posteriore ventre eminet. Quæ notione apud *Aristotelem* venit. Verum enimverò ut processum illum Tibiæ grandiorem Talum dicendum probaret, majori opus erat auctoritate, quinquam utram velit significationem non magnopere interst, quia in hominibus, quod negavit cum *Aristotele*

Pli.

Plinius, utrumq; os invenitur. Quale porro sit fueritve animalis genus, eo est obscurius quo in eo describendo parciores sunt Auctores. Asinum Indicum fuisse, illumq; inter Monocerotes solum cognitum *Aristoteli* & *Plinio* Jul. *Scaliger* suspicatur, cuius verba ad has lineas merentur vocari ex l. 2. de Hist. Animal. 130: Vartomanni Monocerotem *Aristoteli* & *Plinio* incognitum fuisse puto, eosq; tantum de Asino Indico locutos: qui planè alius sit ab Vnicorne, cui hoc peculiare nomen est, de qua Vartomannum vera loqui existimo. Asinus a. indicus Indiae deserta incolit, pugnat pro pullis calcibus, atq; etiam morfu: mirum. Nam quibus cornua dura sunt, quod dentibus corripuere facile solunt, carnes ob amaritudinem inutiles. Silvestrem monocerotem apud Indos errantem *Ctesias* apud *Herodotum* ab *H. Stephano* impressus indigitavit, quo nomine etiam *Aeliano* venit Lib. 4. de Anim. c. 52. tametsi quaecunque ab eo de Asino Monocerote reterantur ex aliorum sententia profluant, ut fatetur ipse, & probat *Io. Aemilianns Ferrariensis* Syntagm. 4. de Ruminantibus, *Andreas Marinus* Lib. De Vnicornu, qui hunc Asinum pro Chimæra habet, quod à nullo sit observatus posteriori

nostri sæculi, qui Indos vel Nouas alias Terras veteribus ignotas frequentius adiverunt. Vifos quidem Asinos in India magnitudinis eximia, celeritate pollentes & pulcros, sed sine cornibus omnes. Interiisse verò ab eo tempore species vel singulis tantum centenariis instar Phoenicis cōspici, rationi minime esse conforme. Cui tamen non difficile foret occurrere, si litem hanc pro Asinis meam facerem. Enimverò mirum haud est, non cuivis pertranseunti Monocerotem occurrere, qui in desertis sola loca quærit, & ipsis Magnatibus terræ illius adeò ob raritatem æstimatus, ut cornua armillarum vicem præstent. Quod si visi sint Asini ejusdem conditionis & naturæ ἀνέπατοι, pro cornutis magnum dabunt argumentum. eo enim ordine in creādis rebus versatur Natura, ut per gradus progressa in certam speciē congerat, quæ partitè in plures divisit: ut taceam à cornibus, in quibus pro Individuorum conditione ludit Natura, speciei nullam probari diversitatem, quod exemplū Cervorū docet. Quamobrem si observati ejusdem naturæ Asini ἀνέπατοι, quidni fuerint eodem angulo terrarum Monocerotes? quum etiam ὅροι τὰ κέρτα ἔχοντες in Africa & Scythia reperiantur, Libyaq; te-
ste

ſte *Herodoto* Lib. 4. ad quem quidem multitudinis gradum ſine intermedia unitate non transcenditur. Species an interire poſſint alterius eſt inſtituti & ordinis, præſertim quum extra obiectionis illius telum jam ſimus. Aſinus enim ille ſylveſtris ſimplex, à cornuto ſolis cornibus diſtinguitur, non ſpecie aut forma, ut huius interitus ſpeciei totius Aſininae occaſum ſecum non trahat. In omni certè ſpecie lapſu temporum aliquid remittit ſerior ætas, quod vel magnitudinem vel virtutem aliam ſpectat, ſine generis iſtius defectu, quo fortasſe pacto homines ab immani monſtroſitate Gigantū cū ſæculo defe- cerunt, & ſublata Titanum ſpecie, ex *Iuv. Sat. 15.*

Terra malos homines nunc educat, atq; puſillos,
 qui olim in immenſum protendebantur,
 aucta corporum mole partim largiori victu,
 partim vaſorum amplitudine, partim mem-
 brorum ad extensionem facilitate & molli-
 tudine, quibus inde contractis & firmatis in-
 tra debitam menſuram conſtiterunt. Par in
 Aſinis ratio vel parum diverſa à capite cor-
 num materiam potuit repellere, vel generā-
 dam prohibere, ut non frequentius Monoce-
 rotes Bicornesq; appareant, quam homines

infueta magnitudine, vel exilitate subinde
per sæcula etiam emergentes. Irridet autem
à Mercatorum itinere desumptum argumē-
tum *H. Stephani*, quos ἀναλαβήτες quū vocat
iudicio eo, quod doctrina quæritur, omnino
carentes, nec observare posse nec observata
aliis viris doctis commemorare iudicat, ade-
oq; minus illiteratis fidēi, quam antiquis
Scriptoribus adhibendum.

CAP. XVIII.

*Asinini Cornu Virtutes. Onager Plinii; deq; eo
Olai Magni error. Plinius emendatus. Lalla.
Armillarum in poculis usus. Cornu aureum
Danicum. Aurata animantium cornua.*

Virtutes ab *Aeliano* Cornu huic Asinino
assignatas hic intactas relinqūā, quod
vorum similitudine per errorem narrantiū
à Monocerote ita per excellentiam dicto
mutuatus sit ipse, in quarum multitudine, tā-
quam impossibili, ad eò triumphat *Andreas Ma-
rinus* ut vel hoc solo nomine falsam Mono-
cero-

cerotis historiã credat. Verũ illæ alii loco reservari debẽt, in quo id agimus unicũ. Quãquam verò in dignitate & excellentia Unicornis excesserint fidem scriptores peregrinis rebus fucum adornantes, famæ tamen longinquæ id ascribendum, quæ certam & indubitatam rem propriis induit conditionibus. Nec enim ille fucus uni Asino Monoceroti contigit. Omnia invasit quæcunque veterum monumentis celebrantur. In quorum fidem nolo aliena accessere, quum ex Asino Indico, quæ pro vero agnoscunt alioquin dissentientes, abunde suppetant. Onagrum à feritate insita vocant, de quo tãta extant miracula. *Plinius* Lib. 28. cap. 15. in calculo frangendo ejus præcipuas partes admiratur: Præcipuum remedium traditur in calculo Onagri: quem dicitur, cum interficitur, reddere urinam liquidiorẽ initio, sed in terra spissantem se. Hic adalligatus femini, omnes impetus discutit, omniq; suppuratione liberat. Cap. vero X omnia Onagris efficaciora probat iis, quæ ab Asino vulgari depromuntur. Reliqua quæ ab *Olae Magno* lib. 18. c. 1. & 2. Onagro attribuuntur medicamenta, ut hic aliena, silentio prætermitto, quum Onagros ille l. 11. c. 36. Alces expli-

stiet Septentrionalibus in quotidianū usum
venientes, quo jure aut vetustatis indicio ipse
viderit. Vtramq; enim feram multum inter
se differre, & nominis origo, & natalis locus
& forma diversa evincet. *Isidoro* teste Lib.
12. Orig. cap. 1: Onager interpretandus (ita
enim, non interpretatur, legendum fortè)
Asinus ferus. *ἄγριος* quippe Græci Asinum vo-
cant: *ἀγριος* ferum. Onager autem *Ολαί*, seu
Alce, ad Ceruum accedit potius quam Asinū,
licet communi feritate conveniant. Quid
verò inter Asinum Ceruūq; interfit, non cre-
do ignorasse *Olaum*. Natale Alces solum Bo-
reæ sunt partes, & quidem propriæ; eodem
probante. At Onagros veterum montem qui
Cappadociam à Lycia dividit non transisse,
fidem fecit *Plinius* Lib. 8. cap. 58. imò Phry-
giam & Lycaoniam præcipuam incoluisse te-
statur *Idem* cap 44 & *Varro* l. 2. de R. R. Et
omninò remotiorē Africam, auctor *Solinus*
cap. 27 *Isidorus* Lib. 12. c. 1. Indiā quoq; *Phi-
les*. Formam diversam ex naturæ venamur va-
rietate. Onagri ex *Isidoro* indomiti sunt in
desertis vagantes, Alces contra Septentrio-
nalibus ita domiti, ut pro equis adhiberētur,
nisi ob arcana Regni interdicto prohibiti es-
sent. De famis ac sitis tolerantia tacent vete-
res,

res, quam in Alce laudat *Olaus*, nec hic de Alcinæ carnis deliciis quidquā quæ Onagro planè singulares, nō obstante *Philete* qui carnem ejus ἀβρωτον nuncupat, quem forsan *Iulius Scaliger* sequitur. *Plinius* namq; Lib. 8. cap. 44. de his: Pullis eorum cœu præstantibus sapore Africa gloriatur, quos Lalisiones appellant: Quorum usus & Romæ ante Mæcenatem frequens, qui instituit primus in epulis Asinorum pullos, ut idem auctor est cap. 43. multum eo tempore Onagris prælatos: post eum interiit autoritas saporis. Asino moriente viso, celerrimè id genus deficit. Quæ mendosa ut emendarentur manum medicam experta sunt *Θαυμασιου Salmasii*, qui ita restituit: sapor: Lalisionum oriente usu celerrimè id genus defecit. Quia scilicet gustui gravior erat Lalisionum caro, quam Asinorū pullorum, aut omninò Onagri. Lalisiones pulli sūt Onagrorū nondū ablactati ab infātum Lalla dicti, sive sono sive articulatis partibus. de quo Lalla puerorum fusius in *Antiquitatibus nostris Natalitiis* data industria egimus. Nihil deniq; de libidinis æmulatione notavit in suis *Olaus*, quam cum exitio etiam prolis propriæ in Onagris carpunt. *Solennus & Isidorus*.

Id

Id verò de Asini Cornu notandum ex *Aelian* Lib. 4. hist. anim. c. 52. Indis poculi vice fuisse principibus & potentioribus, quod, ut brachia, auro interstinguere solerent. Cui simile quid in poculo Michaelis Imperatoris Constantinopolitani admiratur *Philes* ex cornu Onagri constructo, triplici orbe (*ἑσπέρων* vocat) distincto sicut venulis marmorcis. Armillas aureas majoris fortis Viris reservatas vel hinc apparet, quanquam si rente Republica Romana nō adeò fuerint in frequentes. Solus L. Siccus Dentatus Oratione ad populum apud *Dionysium Halicarnassem* L. 10. Antiq. Rom. jaëtat se ex acie reportasse torques aureos 83, armillas aureas 60. Et si credimus *Festo*, Armillæ ex auro ut plurimum, quas Viri militares ab Imperatoribus donati gercebant, in quo tamen dissentit historia *Liviana* L. Papirii Consulis, qui Equites omnes ob egregiam in bello operam armillis argenteis tantum donasse fertur. Quod fecerat & Severus Imperator apud *Iulium Capitolinũ* in Maximin: Natali *Getæ*, filii minoris, Severus militares dabat ludos propositis præmiis argenteis, id est, armillis, torquibus, & balteolis. At Indorum proceres ob uberiores auri proventus ut aureis dextralibus brachia,

ita

ita cornua potoria ornabant circulo aureo, eum sine dubio in modum, quo aliis ejusdem metalli circulis tam aureum Serenissimi Danorum Principis CHRISTIANI V nuper repertum cornu distinguitur, quam alterum coronis ex argento deauratis per intervalla decoratum, quod ex Museo Viri undequaq; Maximi D. *Jacobi Matth. Arhusii* Affinis nostri in Auream suam Dissertationem advocavit sapius nominatus *VVermius*.

Hujus aurei Cornu occasione cornua animalium memorie obversantur, quæ auro ad sacrificium signata veterum superstitio induxit. Græci quidem omnes, præter Lacedæmonios apud *Platonem* in *Alcibiade*. De quibus accipiendus *Homerus* *Odyss.*

χρυσόν κέβητεν περιχύνας.

Nec aliter Romanorum sacrificuli, ut testimoniis evincam, *Virgilii* l. 10.

Aurata fronte juvencum.

Martialis quoq; lib. 9 *Epig.* 42.

Casurum tibi rusticas ad aras

Ducam cornibus aureis juvencum.

Nec non *Tibulli* Lib. 4. l. leg. 1.

— nec illis

Semper inaurato taurus cadit hostia cornu

Valerii Flacci, lib. 1. *Argonaut.*

-- dabit auratis & cornibus igni

Colla pater —

Plane ad rem *Seneca* in *Oed.* v. 135.

Aureotaurus rutilante cornu

Labitur .

Et alter lib. 1. de Ben: nec in victimis quidē, licet opimæ sint, auroq; præfulgeant. *Trebellius* quoq; *Pollio* in *Galieno* ; Procefferunt etiam altrinsecus centeni albi boves cornibus auro jugatis . Quo fine apud *Varronem* l. 6. LL. cornutam umbram , optime ex antiquo libro emendat *Ausonius Popma*, Cornuat aurū. quod cornu hostiæ auro induxerit . Nec boum tantum , sed & caprarum cervorumq; cornua auro ornarunt . *Pindarus* *Olymp.* ΕΙΔΥ.

χρυσόκεραν ἔλαρον.

Seu Auricornem cervum. De priori *Euripides*;

Τάν τε χρυσοκέραν.

Δόρξαν ποικιλόνατον.

Aureo quoq; capiti decoram

Maculosam capream.

Et celebris alia aureis cornibus fertur, quā vivam adducere tertio Herculis labori datum, apud *Anonymum* de certam: Herculis c. 3. ab *Allatio* ex *Vaticana* bono publico divulgatum.

Equi Monocetotes diuersorum locorum.

Andreas Marinus juratus Cornutorum animantium hostis, equos unicornes Novi orbis scrutatoribus visos negat, & quāquam visi sint, ignorari, si sint *Aethiani* similes, quod hic non descripserit nec Equum, nec ejus Cornu, sed solum narrarit ab aliis audita. Ad hæc cornuum hanc virtutem ab incolis Regnorum Indiæ nusquam hodie deprædicari. Rei veritas, ut fatear, hic difficilior ob auctorum vel negligentiam vel ignorantiam. Eadem tamen *Marino* de Asinis responsa, pro Equis quoque militant, mutatis tantum nominibus. Ab incolis Indiæ hodie cornuum equinorum virtutem fileri me non movet, quum res notæ plenas buccas non requirant, aut verborum ampullas. Quis enim usquam terrarum, omnium planè cornuum peculiarem adversus venena vim ignorat, ut deprædicando Equino cornu, nihil præ aliis cornibus singulare promittente, super sedere possint. Nec pro vero accipimus equū talem visum nunquā. Narrat n:

10. *Ensebius Nierenbergius* Lib. 7. Hist. Nat. adm. cap. 2. se in aula Philippica equū quēdam Cornutum vidisse. Ex Indis forsan allatus, cum quibus maximum exercent cōmercium. In stabulo Principis Stilianī equū vidit superioribus annis *Leo Allatius* Vir doctissimus, magnitudine exilem, sed ferocissimum, cui post aurem dextram incurvum cornu extabat. Cui similem, nisi idem fuerit, se observasse Neapoli *Nicolaus Angelus Elisæus* Gymnasii Regii Professor, subtilissimus nobis narravit. Taceo verò aliorum *Strabonis, Plinii, & Solini* auctoritates ab aliis pro cornutis equis propositas, quas vero Monocerotī applicandas ex inferius dicendis palam fiet.

CAP. XX.

Rhinoceros Bos. Bos Lucanus unde. Rhinocerotis nasus. Geographus MS primo dilucidatus, mox castigatus. Aethiopum nomenclatura.

DE Rhinocerotis nostri nomenclatura diversa apud antiquos feruntur iudicia. *Festus* enim auctor est Rhinocerotem quos-

quosdam Bovem dixisse Ægyptium, forsitan quod in spectaculis à Pompeio Magno primus sit exhibitus Romæ devicta Ægypto, ut narrat *Plinius* lib. 8. cap. 20, vel ab ipso postea Augusto apud *Dionem* lib. 54. & *Sætonium* cap. 39. Quod verò Bovem dixerint, alia ex antiquitate ratio, apud quam pro quovis animali justam magnitudinem excedente Bovis nomen adhibebatur, ut vel ex solo Iunonis epitheto apud Homerum clarescit. Vnde quum majus Romanis illis sæculis animal longiori spiramento in urbe non comparuerit, bovis appellatione insigniverunt Rhinocerotē, quem maximū credebant, superioribus vero Reip. temporibus Pyrrhi bello in Lucanis cōparentibus Elephātis primi hi Bovis nomen meruerunt, ob vastam corporis molem, quam in capite præsertim exprimunt nummi mei, in Campania reperi. Dictiq; sunt Lucæ Boves seu Lucanæ, auctore *Varrone* de R. R. l. 2. cap. 3. *Sabino Polib.* cap. 25. Elephantēs Italia Anno V. C. 472. in Lucanis primum bello Epirotico vidit, & Boves Lucas inde dixit. Quibus clarior accedit *Isidorus* Lib. 12. Orig. cap. 2. Hos boves Lucanos (alii Lucas legunt) vocabant antiqui Romani: boves, quia nullum

animal grandius videbant: Lucanos quia in
 Lucania illos primus Pyrrhus in prelio obte-
 cit Romanis. Diversam quidem vocis ori-
 ginem querit *Baronius* in *Annal.* ad An. Chri-
 58. Bovem nempe Lucam ab Italis eo tem-
 pore vocatam, allusione facta ad figuram bo-
 vis Evangelistæ Lucæ tributam; sed à *Ol-
 Salmasio* in suis ad *Solinum* Notis improbat
 quia id nomen Elephantis longius ante na-
 tum Salvatoris assignatum, eo scilicet tem-
 pore quo Lucaniam in festis fignæ & feris in-
 traret Pyrrhus, nec bovem ad Evangelistæ ex-
 exemplum, Lucam vocarunt Itali, sed Elephan-
 tem. Vulgatio tamen Rhinocerotis appel-
 lato Græcis pariter & Latinis, à cornu quod
 circa nares eminet, unde nasei & alios adu-
 to naseo suspendentes Rhinocerotis nomen
 habere dicuntur apud festivissimum *Mar-
 tium* *Epigr.* 4. *Majoris nusquam fons, juvenisq; senesq;
 Et pueri nasum Rhinocerotis habent.*
 Indos tamen & Ethiopes patriâ aliquo ca-
 terisq; gentibus ignoto nomine domesticum
 animal indigitare elegantissimus *Quintus
 Lib.* 9. cap. 1. exponit in India, post Porum
 devictum, delineatione. Rhinoceros quo-
 que rarum a librâ animal, in fidei montibus
 erant.

erant. Cæterum hoc nomen belluis eis in-
 diuinum à Græcis. Sermionis eius ignari aliud
 lingua sua usurpant. Quod quum taceat, no-
 strum erit inquirere. Ab incolis Cambayæ &
 Fatane Gandas vocari refert *Garrus ab Hor-*
at. Lib. vi. ap. 14. Ethiopes *ἠθίοποι* ap-
 pellarunt; quod ex *Geographia Christiana*
Medicea MS. cruo, ut ex verbis Auctoris
 ipsius elucescet; *καλεῖται δὲ αὐτὸ οἱ ἠθίοποι τῇ*
διὰ δαλίκτωι ἄρῃ ἢ ἁρίαι δασύγοντες τὸ δεύτερον ἄλ-
φα· ὃ ἔστι προστιθέντες τὸ μέγα ἵνα διὰ τῆ μιν ἄρῃ ἢ
τὸ θηρίον διὰ δὲ τῆ ἁρίαι, ἁροτριᾶν. ἐν τῷ σχήματι τῆ
περὶ τὴν ῥάβδον, ἅμα δὲ καὶ τῷ σχήματι, καὶ ἐπὶ τῇ μιν
αὐτῇ σιδερέῃ. Quæ ita interpretor: Appell-
 lant verò illud Ethiopes propria Dialecto
ἠθίοποι, aspirantes secundum alpha, & ita
 apponentes *ῥάβδον* seu naribus: ut per *τὸ ἄρῃ*
 quidem sit animal, per *τὴν ἁρίαι* verò arans, ex
 schemate circa nasum simul & eute cognomē
 ipsi ponentes. Obscurior Anonymi Geogra-
 phi mens explicatione omnino indiget. No-
 minum diversorum ratio ex duplici pendet
 principio Natura & Arte Rhinocerotis. Na-
 turali idcore cornu in naribus promiuens
 geritur quo *ἠθίοποι* dicunt, à naribus quibus e-
 lementum illud primum cum suspitio præ-
 nexuerunt Ethiopes. Ars terram vertere in-

star arantis docuit vel certè ex mortui corio
 aspero captarunt coloni, quam præceden-
 tibus verbis insinuavit *Anonymus*: *ἡ δὲ τὸ
 μέγας τῷ δερμάτος αὐτῷ ξηραίνοντος, δακτύλος τίσσας
 αἱ ἐξ αὐτῷ ἐντοὶ βάλλονται αὐτὸ σιδῆρος εἰς τὰ ἀρότρα, ὅ
 ἀροτριῶσι τὴν γῆν.* H. e. Habet verò & crassitiem
 cutis suæ exsiccatam, digitos quatuor, & ex
 illis aliqui ante vomerem in aratris projiciūt,
 & terram sulcant. Vnde & ipsi natum no-
 men ab *arando*, sicut à naturali nasi ornamen-
 to *ἀροτρι*. Quam *Anonymi* obscuri mentem exi-
 stimo, apud quem invertendus verborum or-
 do, ut sententiæ propriæ pondus subsistat.
 Legendum enim: *διὰ τὸ μέγας αἶσις ἢ τὸ θύριον. διὰ
 δὲ τὸ ἀπὸ ἀροτριῶν.* Nam ex naribus denomina-
 tionem feræ Unicornis habuit; ab arando
 verò aratoris, quo etiam sequentia videntur
 collineare, si Etymo *Anonymi* insistamus, qui
 vi quadam ad Græcam originem propria Æ-
 thiopum pertraxit: quo vitio inter Latinos
 Grammaticos *Festus*, *Isidorus* aliq; ex æquo
 tenentur Græcorum origines ad Romanam
 progeniem reflectentes. Videntur sanè po-
 tius ad *Hebraismi* lancem examinanda, in qua
ἀροτρι cum *αρο* communī radicalium ductu æ-
 quum libramentum facient, si facili mutatio-
 ne *p* pro aspirato alpha substituaturs, eodem
 quo

quo *Germani Danique* modo aspiratam in *Horn* ex C Latinorum derivarunt. וקרא-
tem *Rabbinorum Talmudicorum* libris nobili-
tatum per Animal unicum cornu gerens ab
iis exponitur: quam tamen vocem per וקרא ex-
primit *Scriptura*, unde illud וקרא ex *Orienta-*
lium lingua cōmuni in *Talmud Bauli* irrep-
sisse, ut plura alia, suspicor, quum illud *Tal-*
mundici scripti compendium *Babylonix* ex
Misna illa antiqua à *Rabbi Iuda* sancto dicto
composita contraheret post destructionem
Templi ultimam 470 circiter annis per *Rab-*
binorum Ravena & Ravasce, ut in *Rituum Hi-*
storia Part. 2. cap. 2. explicat *R. Leo Muti-*
nenfis. Sed nec opus esset huc confugere, a-
pud *Æthiopes* enim vicina vox in usu, quam
facile pronuntiando, ut hodie inter omnes
obtinet vocum modulatores, corrumpebāt.
Occurrit ea *Psal. 21. commate 22. in versio-*
ne Æthiopica antiqua, quæ *Romæ* prodiit,
& in qua egregiam operam posuit *R. P. Ia-*
cobus VVemmers Antuerpianus, edito accu-
rato vocum *Æthiopicarum Syllabo*, Vbi
𐤀𐤁𐤀𐤁𐤀 Ahadu Karnu, Monocero-
tem indicat communibus Orientalium radi-
cibus.

CAP. XXI.

*Rhinoceroti bina cornua. De iis in Geographo
Auburn. Cornua mobilia. Martialis appro-
batio. Rhinoceros per partes descriptio, ubi
corrigitur Geographus. Cornu Rhinocerotis
Virtutes; eiusdem dens, & cornu minus.*

AD Rhinocerotis portò delineationem
gressus referamus, quem cum *Dioppe*
lib. 51. hist. Rom. & *Plinio* lib. 8, c. 20, con-
sentit *Aelianus* mellitissimus animalium de-
scriptor, ut à *Bartholo* vocabatur, Elephanti
magnitudinis par esse animal, unico in nare,
cornu modice inflexo sed tanti acuminis, ut
ferrum & saxa penetraret. In cornu tamen
falluntur omnes, qui sine pari Rhinoceroti
tribuerunt. Bina enim gessat evidentiora,
majus in naribus, in fronte minus, quanquā in
narib. utrumq; collocet, *Anonymus Geographus*
MS. in descriptione. τῶν ζῶων Ἰνδικῶν: ζῆτο τὸ ζῶον
καλεῖται ῥινόκερος δια τὸ ἐν μυκτῆρσὶ τὰ κέρατα εἶχει.
Hoc animal appellatur Rhinoceros, quod in
naribus cornua habeat. Nescio an forsan simi-
lia viderit illis, quæ nos in Technicotheca

Ma-

Magni Ducis Hetruriae Florentiae vidimus ;
 cornu, nampe Rhinocerotis exiguum, sed
 duabus eminentiis velut tumulis distinctum ;
 De minori, nihilo minus intelligendum, quod
 mox idem subnectitur : *ὅτι δὲ περιπατῇ καλεῖσθαι
 τα κίρτα. ὅτι δὲ ἄρ' ἀπὸ μετα, θυμῷ ἀπὸ τῆς αὐτῆς, καὶ ἀσ-
 λευτὰ εὐρίσκαται* : Quū verò ambulaverit, quā sã
 tur moventurq; cornua : quando verò cum
 ira oculorum aciem intendit, extendit illa
 & dura firmaq; inveniuntur. Mirum enim,
 cornu solidum pro lubiū modo huc modo
 illuc moveri pendule caudæ instar. De
 Phrygiis hœbus quidem fidem facit *Aristoteles*
lib. 31 hist. cap. 9 cornua perinde ut auri-
 culas, movere, idq; quod cuti potius quam
 ossi adherent. *Es Solinus c. 52* de Indicis
 Tauris : Hi quoq; circumferunt cornua fle-
 xibilitate qua volunt. Hæc tamen cornua
 solidam ubiq; servant substantiam, nec flac-
 cesunt, quanquam moveantur ad musculi
 motum. Vnde mea fert opinio minus illud
 in fronte, cornu his coloribus depinxisse
 Geopetram Christianum, quod mollius ef-
 se potest, & fibrosum potius, ut, recepta per
 vehementiorem animi motum, caloris, &
 spirituum copia impleretur, & distentum du-
 resceret, aut simile quid Indicis nostris galli-

πέν, καὶ κατέγγισθον ἄγυρα, καὶ ἱσχυμένον ἐν οἴκῳ βασι-
 λικῷ ἔδον ἀκριβῶς κατεγράψθη. h. e. si in Latium
 transferas: Vidi verò & vivum in Æthiopia
 è longinquo stans; & mortuum excoriatum
 (ἄδωρον enim, seu pelle carentem, puto reponen-
 dum,) & propius astans paruum in aula Re-
 gia stantem, unde accuratè eum delineavi.
 Vidit quoq; non paucos tam caveæ inclusos,
 quam in sylvis oberrātes nuperrimè *Iacobus*
Bontius Indiæ Orientalis Archiater. Uterq;
 tamen de scutulato tergo pectus magis mu-
 tus. Prior enim crassam faterur cutem & ex-
 siccatam sed sine clypeis: οἱ ποδὲς δὲ καὶ τὸ δέρμα
 παραπλήσια ἔσθαι τῷ ἐλεφάντι. ἔκει δὲ καὶ τὸ πᾶχος τῆ
 δερμάτος αὐτῷ ἡμωινόμενον. Posterior clarius per
 partes cutis condiciones exhibuit Notis ad
Garziam cap. 4: Cute è nigra est cinericia, in-
 star Elephantinæ, rugosa admodum cum pli-
 caturis profundis circa latera ac in dorso :
 crassam admodum habet pellem, ut quæ ictu
 Iaponicæ macharæ facile resistat. Neq; hæc
 bestia scutis munita est, ut apud nos depingi-
 tur; sed hæ plicaturæ hos clypeos mentiu-
 run, neq; una pars durior est altera. Colorè
 cutis è nigro cinericium vocat *Bontius*, quem
 alii buxum dixerunt ex *Plinio* lib. 8. cap. 20.
 ut *Andreas Marinus* mirer, id nominis apud

vetères reperiri, forisiter negasse. Vñm nec
 corii nec icarnisi Rhinocerotis magnopere
 deprecidicatum memini. Illius tamen ex nau-
 fragio Lignosticum severtas particulas ob spe-
 ctaculi novitatem ad *Franciscum Regem Gal-*
liarum accolatarrutere, cujus historię serie
 narravit in *Observationibus Amari Lusita-*
niæ. Et coclumpin spiritu vini febribus sanā-
 dis, ventriculi imbecillitate, Asthmate, depele-
 dendisq; lumbricis sumpensē laudant experti.
 Hujus verò et si Mauri delectatur necessitate
 fortean adducti, quū nervosa planē sit caro &
 dura, ferratosq; *Plauti* dentes, iudicē *Bontio*,
 postulet. Nec id videtur à veritate abhor-
 rens, quia mollissima alioquin animalium
 caro in delicata lingue textura superatur &
 quæ in Rhinocerotē adeò spinosa *Marco Pau-*
la Veneto & Jacobo Bontio ferrur & aspera, ut
 si irriteretur hominem simul ac equum tanquā
 publicē prostrata dambendo hecet, dum as-
 peritate lingue suæ hunc ac carnē ad ossa us-
 que animadū denuciat. Ob eam lingue as-
 peritatem virgultis potquam spinosis vesci-
 tur, & herbis, supinter herbaria, animalia nu-
 merat *Solomon*, quod crudivorum non sit
 nec sanguinolentum, nisi stimulo injuriarum
 incitetur. In cuius veritatem pauca addi

MS. Geographica: τὰς δὲ ρεθάλμους κατὰ τὴν τὰς
 χυάδας ἔχει φοβεράτατον, δι. ἰ. α. παρὺν μάλιστα καὶ τὸ
 εἶναι πῶς ἀντικείμενον. Oculos infra circa ma-
 xillas habet. Valde autem est terribile, ma-
 ximè Elephanti, quando ei opponitur. Hinc
 nisi iusta interposita distantia Rhinocerotem
 intueri ausus non fuit Geometra, sed animo
 fortior juniori illi aulæ incluso propior, acces-
 sit, & excoriato, in quam rem ipsa *Auctoris*
 verba supra retuli hic vel corrigenda vel
 explicanda. Parum quippe cohære videtur,
 καὶ κατεγγιγνεν ἀχυρά ἐξ ἰσάμενον, ubi multi-
 tudinis numerus simplici sociatur. *Αχυρά* vel
 pro exiguis ætatis teneræ bestiis, quas plures
 viderat, capiendâ, à paleæ exilitate translata
 voce, vel pro ἀχυρά substituendum *ἐχυμα*, quod
 forsitan succo destituta fuerint & macilentâ: ad
 quæ intrepidus sine prope metu accesserat.
 Prior lectio meo arbitrio huic præferenda, si
 in numero singulo propter sequentem synta-
 ξιν ἀχυρον reposuerimus. Parvus enim Rhino-
 ceros, cuius generis in Magnatum educantur
 caveis, propius accedentem ætatis facilitate
 promptè admisit. Sanguinis præcium ex va-
 rio effectû pensatur. Dysenteriam enim fer-
 tur sanasse, febrem, Asthma & morsus veneni-
 tos, vermesq; depulisse pravis humoribus

jun-

junctos. Restant cornua quæ in generis testimonium adferuntur, quorum majus usibus humanis accommodatum recurvum est, teste *Solino* cap. 43. cautibusque attritum in mucronem exacuitur, colore variat, modoque nigrum, modo album, ex observatione *Iacobi Bontii* cap. 14. ad *Garciam*. Magnitudine varium passim offertur. Sed inter omnia eminet unum in *Pharmacopolio Corvinarum* Romæ, cujus altitudinem spithamis tribus cum quatuor pollicibus, crassitiem duabus & semisse ibidem dimensus sum. Nec minus alterum inter rariora Magni *Hetruriæ Ducis* servatū, cui magnitudine dispar feminae *Rhinocerotis*, ut ferunt, cornu sociatur. Ea subinde est capacitate, ut in pocula Principum educendo vino apta tornetur, qualia inter *κρημύλια* Mantuani Ducis olim ostendebantur, & in *Lusitania* pervulgata, ut testatur poculum Reverendissimo *Æmonix Præsuli Iacobo Philippo Tomasino Vlyssipona* (sive *Olyssipona*, ut in *Itinerario Provinciarum* vocat *Antonius Augustinus*) à *Melchiorre à Gratia* Protonotario Apostolico missum cum asseveratione minus quidem quam verum Unicornu pellendo veneno esse efficax, eisdem tamen sortiri effectus aqua in ipso infusa.

Amp-

Amplum sanè id & capax, pollices duodecim cum semisse extensum, politum & in poculi formam optima arte adaptatum. Altitudo intra tres subsistit digitos, colore gilvo cornibus proprio, fusca linea distinctû, & spithamam in diametro expositum. Ex qua descriptione bestię magnitudinem quis exputet, quę eadem forsitan est quę Vlyssiponę Anno 158 videbatur in *Relatione Ital.* MS de occupatione Regni Lusitanie. Tanta præterea virtute contra venena pollet, ut in locum Unicornu veri substituât *Garzias ab Horto, Monardes, & V. Cl. Franciscus Pona* in novâ Antidoti sui compositione Veronę nuper adoptarit, ut c. 15. de Venenis fateretur. Pilulę quoq; *Ferdinandi Ducis Matuani* febribus malignis oppositę idem inter alia admittunt. Quo titulo Alexipharmacii suum Rhinocerotis cornu in Musæo suspendit *Imperator*.

Dentis virtutem non absimilem mihi decantavit *P. Castellus* quum dentem Rhinocerotis ex natura thesauro nobis *Messano* ostenderet. Nec minora promittunt ungulę, si aliis credimus, ex iisq; confectus annulus nervis super prodesse fertur. Quo modo si minus placuerit, quintam ejus essentiam apud

apud *Bezzum* fo. *Fabrum* videlicet in Myrothe-
cio. Ne autem solita impostorum fraus no-
bis imponat, signa juxta ab annotasse quibus
dignoscitur. Illa ex substantia ejus porosa
petuntur, & levi extremum versus flexura,
ubi scalpelli aciem utrinq; acquirit, radicem
vero tenuis reliquo corpore æqualiter assur-
gente duæ superstant eminentiæ. Quæ con-
ditiones quum tetatis regionisq; differentia
sapius eludantur, ex graveolenti exustæ ma-
terię odore certiori indicio *Patens* cap. 3.
id probat.

Minus alterum cornu, ut forma ista præsta-
tia, politum ferunt & nigrum, longum duos
palmos sensim in acumen desinens, quod ta-
men durioris compagis expers, pro Rhinoc-
erotis nutu modo flaccescere credo, modo in-
flari. Duos in lata basi sinus efformat, par-
ti cui inhaeret, impressos, quos nutritioni spiri-
tuumq; affluxu in animi passionibus destina-
vit *Prometheus*.

CAP. XXII.

Monocerotis veri synonyma. *Arabum* *Al. Rab-*
binis error. *Geographi* locus. *Unicornibus* ro-
bur proprium. *Quid* *Cophsitis*.

Stricta vocis significatione venit in præ-
senti titulo *Monoceros*, pro animali sui
gene-

generis, cui unicum cornu ex fronte eminet. Ad eod. omni. dmo. , omniumque auctorum ore celebratum fuit hæc feras, ut in eam spes omnes contulisse Natura videatur, minusq; de excidio Trojæ suæ fabulosi Poete cantarint, quam de Unicornu bonæ fidei Auctores. Nomen sanè pluribus commune, ut hætenus iusta serie persequuti sumus, sed animalium nulli propriè competit præter hoc, quod per excellentiæ suæ conditionem solum in vocabuli huius possessionem asseritur. Monocerotis tamen propria nomenclatura tum animali toti, tum ejus cornu indita. Animal Monoceros *αἰξο γὰρ μὴν κέρατος*, à solo cornu dictum. *Isidorus Lib. 12. Orig. cap. 2.* Monoceros, id est, Unicornis, eod. quod unum cornu in media fronte habeat. Vbi male inscitus scriba in *MS. Veneto Canonico*rum Regularium lib. 1. r. c. 6. de disciplina (ita enim & divisit libros Originum, & inscripsit) ex litteraturæ Græcæ ignorantia illi sæculo propria, substituit: Morocenon. Unicornus. Indorum Brachmanorum Dialecto *Κεραζορον* Cartazonum vocari audivit *Aelianus*. Gallis *Licornia*. Lusitanis Hispanisve *Bara*, quod nomen Rhinoceroti pressius applicant. Ita & aliis nominibus signant, inter quæ *A. Baccius*

sus mavult ad evitandam ambiguitatem eligere pronunciationem Arabicam *Alicorn* no. Nam ꝑ ferè nominibus præponunt Arabes ad augendā significationē simulq; quasi determinandā, & respondere puto Græcorum *τε*, aliqua usus frequentia. *Tehore* nomini ferè semper anteponunt, quod ita scribunt الله alissq; significantius exprimendis, ut nonnunquam ter continue repetant, quod sollemnis illa inscriptio omnibus ferè Arabum scriptis ante operis initium posita demonstrat: *بسم الله الرحمن الرحيم*

In nomine Domini Misericordis Misericordis. Aliud in voce Italā *Alicorn* non est, quod sapiat Arabiani. *Corneo* enim à Latino *Cornu* deductum, quod huic Unicornu peculiariter assignatur, quanquam & Latīnum illud *Cornu* radicales, ut vocant, literas, seu consonātes, cum Arabico *كرو* communes habeat, unde Unicornu illis *Barkaran*. Abensinæ *الحرحدن* *Alchercheden*, quod A. Bellanensis de animali interpretatur, quod unicum in fronte cornu gerat, veneno contrarium. *Hebrais* *קרו* *Reem*, Chaldaeis parum dissimile *קרו* *Rim* nuncupatur, quibus nominibus ex sacro

Codice interpretandis crucem eruditis posuit notionis ambiguitas. Nam modo Rhinocerotem transferunt, modo Monocerotē, dubia sententia. Quod illis condonari possit, quibus eandē utriusq; animantis speciem diverso tantum nomine distingui animo sedet. At reliquorum aliter sentientium maior culpa ex utriusque naturæ ignorantia. Crassus omninò error *Rabbini* cujusdam in Libro *Than Chuma* דברי רעמ apud Moysen in benedictione Balaam *Numer.* 23, 22. 24, 8. per Dæmonem explicantis, fortitudinem autem per Angelos à volando ita dictos. De superbia Rhinocerotis cum auctoribus tacet experientia, quippe innoxium fertur & sedatum animal, hominumq; imperio subiectum. Notior contra Monocerotis superbiæ & sævitæ fama ex *Psal.* 22: Salva me ex ore Leonis, & à cornibus Vnicornium humilitatem meam. Vbi utraq; *Glossa* Vnicornu retinet pro certa superbiæ nota. Neq; Rhinoceros sensu omnium & visu vulgatissimus tantopere ob infrequentiam commendatur, quam *Garcias ab Horto* lib. 1. de Hist. Arom. cap. 14. sibi visum neget. Adeo autem rara Monocerotis spectacula, ut pro dilecto Filio in deliciis Patris & orbis habito, capiatur

K apud

apud *Lyricum Regium Psal.* 29: Et dilectus quemadmodum filius Unicornium. Quod magna veri specie ita exponit B. *Augustinus*: Unicus Patris exinanivit se nobilitate sua, & factus est homo sicut filius Unicornis, id est, Iudæorum jactantium suam singularem justitiam. Quæ nihil minus Moyfi, ut Intrepido, accommodat in Paraphrasi *Lyra*: Et Sarrion, id est, filius, per quem intelligitur Moyses à Deo prædilectus, sicut filius, quasi filius Rhinocerotis, id est, ita impavidus, sicut Rhinoceros, quod idem significat, quod Unicornis. Ex ferarum non excusanda mixtura, mutavit *Lyranus*, ut videtur, receptam Augustino Unicornis vocem, vestigia B. *Hieronymi* dubio procul sequutus, qui Rhinocerotis in Versione vulgata meminit: Et Sarrion quasi filius Rhinocerotis. Rectius omnino *Auctor Geographia Christiana*, quisquis ille sit, in descriptione Animalium Indicorum, quæ manu exaratum ex Bibliotheca Mediceæ pervolutavi, cum *Augustino* tribus Scripturæ locis Monocerotem servavit, quamvis ea de fortitudine & impetu exponat. Sic enim ille: τοιαῦτα δὲ καὶ ἡ γραφὴ διηγῆται περὶ αὐτῆ λίγισσα. σῶσον με ἐκ σώματος λεόντων. καὶ ἀπὸ κεράτων μονοκερῶ- των τὴν ταπεινώσιν με. καὶ πάντες, καὶ ὁ ἡγαπημένος υἱός

υἱὸς μονοκεράτων, καὶ πάλιν ἐν ταῖς εὐλογίαις τῷ Βα-
 λαάμ αὐτὸς εὐλόγησε τὸν Ἰσραὴλ φησὶν ἐκ δευτέρου. ἔτι
 ὁ θεὸς ὠδηγήσεν αὐτὸν ἐξ Ἀιγύπτου ὡς δοξάν μονο-
 κέρως, αὐτῷ διὰ πάντων ἰσχύϊ καὶ πεποιθήσιν καὶ
 δοξάν μαρτυρεῖσα τῷ ζῶντι. Quibus hunc Latinæ
 consuetudinis vsum dedi: Hæc etiam scriptu-
 ra enarrat de ipso dicens: serva me ex rictu
 Leonum, & à cornubus Monocerotum humi-
 litatem meam. Et rursus, & dilectus sicut
 filius Monocerotum, & iterum in Canticis
 Balaam, quibus benedixit Israeli, iterato di-
 cit: Sic Deus eduxit ipsum ex Aegypto sicut
 gloriam Monocerotis, ipsi animali supra om-
 nia robur, & confidentiam & gloriam testa-
 tura. Omnium sanè ore, excellens Vnicor-
 nium robur, pari ferocia junctum decanta-
 tur, quanquam nec desint Rhinoceroti cor-
 nua, si, ut loquitur *Martialis* lib. spect. Ep 22.

Scq; diu magne colligat ira fere.

h. e. si irritetur, ut nuperrima in Indis historia
 amici cujusdam sui ab offenso Rhinocerote
 ferè occisi probavit *Jacobus Bontius* in Med.
 Indorum. Monocerotum tamen per naturæ ex-
 cellentiam & perpetuas vires id ascripserunt
 notæ melioris *Interpretes*, non dissentientē *Io-*
bo c. 39. 14: Nunquid volet Vnicornis ser-
 vire tibi? Sic n: *Sacres Paganinus* verterat, ante

K

2

quem

quem per Rhinoceroten plurimi exposuerunt. Quocumque & *Eucherius* facit, licet confusis nominum proprietatibus; hoc fortis & robusti Viri hieroglyphicum ex eodem annotet. Simili antiquæ consuetudinis licentia, de Vnicornis gloria scriptum extat *Deuterom.* 33, 17: Sicut primogeniti tauri, decor ejus, & ut cornua Vnicornis cornua ejus. Quod B. *Hieronymus* ad Rhinocerotem flectit, approbante *Baccio* lib. 2. de Vnicornu, quia Vnicornis cornu, numero pluriū non veniat, qui à tota cōtextus serie ex primendus erat. Sed hæc cōjectura ingeniosa magis, quam necessaria. Cæterum de voce *ⲙⲏ* litigia sacri idiomatis inopiæ debentur. Commodius diversa nomenclatura antiqui Cophtæ utrumque Vnicornis genus signarunt. Rhinocerotem vocant *ⲡⲓⲭⲁⲣⲕⲓⲛⲟⲥ*. Monocerotem verò *ⲫⲁⲛⲓⲧⲁⲛⲓⲛⲃⲁⲧ*. nam *ⲡⲓⲧⲁⲛ* cornu denotat, ut ex scala magna seu Nomenclatore Aegyptiaco - Arabico nuper *Athanasius Kircherus* primus harum literarum instaurator exposuit, ductum Cophtarum, quos Romæ in operam communem adhibuit, sequutus. Ut non leve pro Monocerote argumentum ex scala illa antiqua & Cophtarum recentium confessione producere valeamus.

CAP.

*Vnicornu in Cruce Christi. Stare Deorum . Εξ
 χρῆμα. Crucis partes. De suppedaneo conciliatio auctoris. Antennis cornua. Tertullianus tentatus. Librariorum in scribendo errores.*

Commode laudati ex Deuteronomio loci occasione eruditæ antiquitatis vestigium ex *Tertulliano* Patrum disertissimo eruam, qui Cornua & Vnicornua illa Deuteronomii Christo ejusq; Cruci singulari ingenio & doctrina applicat. Libri enim contra Iudæos cap. 11: Christus in illo significabatur, taurus ob utramq; dispositionem aliis ferus ut iudex, aliis mansuetus ut Salvator, cujus cornua essent crucis extima. Nam & in antenna navis, quæ crucis pars est, extremitates cornua vocantur: Vnicornis autem, media stipitis palus. Quorum sensum ut penitus intueamur, quadruplici ligno crucem Christi, ut aliorum, compositam auctoritate antiquorum ostendendum, recto uno, altero transverso, tum suppedaneo, & medio ligno incurvo. Suppedanei necessitas erat ad ructiendos pedes crucifigendi, ne pondere corporis solis brachiis innixus dilaberetur, for-

ma hujus suppedanei tabellæ erat largioribus pedum plantis accommodata, quæ stipite medio fere eminens sustinebat reum. Et quâquam huius vices funes supplere potuisse crediderit *Iustus Lipsius* lib. 2. de Cruce cap. 50. tamen quum in picturis sculpturisque præcis vestigium tabellæ huius extare fando accepisset, neque Cruci Christi illam ausus est denegare. Iaponensium cruces ea ornatas 26 Franciscanorum Monachorum crucibus ibi affixorum historia ad *Eusebium* notavit *Iosephus Scaliger*, illiusque alii plures meminerunt, inprimis *Ναῦσανθενος* Tragoedia *Χριστὸ πάσχοντος*, si eius est auctoris,

--- -- ἦλθον χερας

πόδας δὲ καθήλωσαν ἐν πηκτῷ ξύλῳ.

Graphicè id lignum depingit *Gregorius Turonensis* de Gloria Martyr. c. 6: In stipite erecto foramen factum, pes quoque parvæ tabellæ in hoc foramen insertus est: super hanc verò tabulam, tanquam stantis hominis sacra affixæ sunt planæ. Stantis hominis memoriam repetit, ut venerationem erga Deū etiam ad vitæ spiramentum perdurasse ostendat. Enimverò in Oriente erecta corporis figura ad maiorem cultum spectabat, ut servato etiamnum more sacra ferè stantes sua
pera-

peragant Hebræi, & Christianorum nonnulli. Vnde ortum puto Ægyptiorum institutū in cadaveribus sepeliendis, quæ ad maiorem quandam religionem in pedes recto positu adhuc in Pyramidibus visuntur, quod & annotarunt *Herodotus* in *Euterpe*, *Silius Italicus* lib. 13.

— Aegyptia tellus

Claudit odorato post funus stantia saxo

Corpora —

Cæterum idem suppedaneum *πῦμα* agnovit & *Iulius Firmicus* cap. 29. *Petrus* quoque *Molinaus* cap. 2. de Peregrinationibus ad *Greg. Nussani* Epistolam, quo iudice tabellam hanc tetigisse *Plautus* in *Mustell.* A. 2. creditur.

Ego dabo ei argentum, qui primus in cruce excurrerit. Nam quomodo potuit in crucem sons insilire aut excurrere, nisi esset lignum, cui rectus insisteret? Quartum demū lignum è medio stipite exsurgens veri Unicornis nomen meruit ob curvatam ad inferiora figuram, quæ medium damnati corpus sedilis instar in cruce sustinebat. *ἑξέχον πῦμα* à *Iustino Martyre* & *Iosepho Scaligero* vocatur, cui etiam in Iaponum crucibus insidet crucifigendus. Partem tantum fuisse suppedanei à medio deorsum vergentem contra *Scali-*

k

4

gerum

gerum urget *Petrus Lanßelius* Soc. Iesu Cap. 2. Dispositionum Calumniarum *Casamboni* contra Baronium in locis ad Iustinum, quem interpretatur, attinentibus. Verum enim verò aliud suadent Collega eius *Iacobus Gretzerus* Lib. De cruce, *Iustinus Martyr*, & *Irenæus*, ex quorum verbis partem suppedanei non esse, sed ab hoc & usu & forma, & situ differre, videor mihi colligere. Vfus Πήγματος ἐξίχοντος non est pedes suffulcire, sed loco vehiculi esse, seu ὀχεῖν, & quietis, vnde ad hos vsus forma rotunda, vel instar cornuum reflexa, non in tabellas latas aptabatur, quo velut rheda aut curru, distentis quantum oportebat cruribus, veheretur, vel cui inequitaret reus. Quibus præmissis, alium à suppedaneo pegma in cruce situm occupabat. Hoc enim pedibus, illud abdomini substratum, longiori ab illo distantia remotis. Sed nostrarum erit partium ex *Iustini* & *Irenæi* sermonibus rem totam ob oculos ponere. Ille quidem Dialogo contra Tryphonem Iudæum accurate hac verborum formula Unicornu adumbrat:

Μονοκίρωτος κίρωτα ἐδενός ἄλλου πράγματος ἢ σχήματος ἔχει ἀντις εἰπεῖν, καὶ ἀποδείξει εἰ μὴ τὸ τύπε ὅς τὰν βαυρὸν δέκνυσιν. ὁρῶν γὰρ τὸ ἐν ἐστὶ ξύλον, ἐφ' ᾧ τὸ ἀνώτατον μέρος εἰς κίρας ὑπερηγμένον, ὅταν τὸ
ἀλλ.

ἄλλο ξύλον προτάρμόθῃ, καὶ ἑκατέρωθεν ὡς κέρατα τῇ ἐνὶ κέρατι παρεξευγμένα τὰ ἀκρὰ φαίνεται. καὶ τὸ ἐν τῷ πεπηγμένον ὡς κέρας καὶ αὐτὸ ἐξέχον ἐστίν, ἐφ' ᾧ ἐπισχένται οἱ σφυρέμενοι. καὶ βλέπεται ὡς κέρας καὶ αὐτὸ σὺν τοῖς ἄλλοις κέρασι συνεσχηματισμένον, καὶ πεπηγμένον.

Quorum hæc est Interpretatio : Vnicornis cornua nemo alterius cuiusquam rei aut figuræ dixerit, vel ostenderit esse similia, quam typi crucem designantis. Rectum enim unū est lignum, vnde summa pars in cornu attollitur, quum ei aliud lignum aptatur, & utrinque extremitates, tanquam cornua vni isti cornu adiuncta apparent, & quod in medio impaetum est lignum, ipsum etiam instar cornu eminet, in quo vehuntur qui crucis supplicium subeunt, & cum aliis cornibus iunctum, & conformatum ipsum quoque ut cornu conspicitur. *Irinæus* verò lib. 2. cap. 42. brevibus eadem rem complectitur : Ipse habitus crucis fines & summitates habet quinque, duas in longitudine, & duas in latitudine, & unum in medio, ubi requiescit qui clavis affigitur. Certè requiescere non dicitur in pedes erectus, sed qui maiorem corporis solidi molem aliquo fulcro subleuat. Aliqua tamen huic Vnicornu contraria præconcipere videor ex antea laudatis pro me auctoribus, quæ facili negotio

negotio ex ingenio expediam. A suppedaneo enim diversum situm non obtinere utriusq; in medio stipitis locus comprobatur, quem ferè utrique assignant, nec usquam quatuor lignorum distinctorum iunctim extant documenta. Sanè ubicunque mediæ stipitis locus affertur, pro Vnicornu nostro est explicandus, ut auctorum diligentior inspectio monstrat. Quod si suppedaneum quoque alibi in medio impactum reperiatur, iam duplici termino crucem dimetiemur, ut duplex mediū inveniatur. vel enim in erecto secundū longitudinem ligno medium distinguemus pro Vnicornu illo medio, vel à prima ligni secundum latera divisione medium suppedaneum circa pedes investigabimus, idque ut amica concordia differentes loci componentur, quum facilè medium etiam prope pedes terminetur in cruce altissima, qualem ex antiquitate operosius in *Apologia nostra De latere Christi aperto* demonstravimus. Sed quod quarti ligni seu suppedanei mentionē neglexerint, alia ratio, me iudice, fuit: quam subinde neutrius meminerint, utpote minorum crucis partium, ut in Carmine *B. Cæcilii Cypriani* de ligno crucis:

Arboris hæc species uno de stipite surgit,

Et

*Et mox in geminos extendit brachia ramos,
Sicut plena graves antennæ carbasa tendunt,
Vel cū disjunctis iuga sunt ad aratra iuvēcis.*

Nempe nec cornu erat suppedaneū, nec eius nomine dignum, quod per mysticum sensum ex cruce eruebant Sancti Patres. Non cornu; quia neque inflexum, neque acutiori forma, sed erectum in tabellam latam pedibus sustinendis aptam exstabat. Extremitates autem reliquæ appellatione cornuum fuerunt insignitæ, quia acutæ forsan & in summo eminentes, non alia ratione ac antennis supremis cornu applicat *Tertullianus* l. d. *Isidorus* l. 19. Orig. c. 2: Cornua extremæ partes antennarum sunt, dicta per tropum ab animali ad inanimale. *Virgilius* lib. 3. *Æneid*.

Cornua velatarum obversimilis antennarum.
Lucanus l. 8. *Pharf.* v. 193.

*Iusto vela modo pendentia cornibus aquis
Torsit. ----*

Artemidorus lib. 2. *Oneir.* c. 12. de Tauro: similis est malo navis, & toti ipsius structuræ διὰ τὰς βύσσας καὶ τὰ κίρτα. quæ cornua postea c. 23. per τὰς τοιχάρκας in somno interpretatur, h. e. ut vertit *Cornarius* lateribus præfectos. Et *Valerius Flaccus* *Argonaut.* lib. 1.

Antennæque levo

Pro-

Prona dehiscens cornu cum sustulit undam.

Vnicornu autem utroq; nomine medium lignum notat, partim quod incurvum emineat, & acutum, quale video in annexa figura Crucis optimè expressisse nuper *Io. Mich. Dilherrum* in Notis percruditis ad Crucifixionē; partim quod sine pari in medio stipite, velut in media animalis fronte exstet. ita enim ultima *Tersulliani* verba, obscura satis, interpretor, in quibus emēdandis sudarūt Viri acutissimi, *Beatus Ahenanus*, qui exponit; Vnicornis secundum media i. e. mediam stipitis partem palus, & nuperrimè *Georgius Calixtus* Germanorum doctissimus in Notis ad Lipsium de Cruce, legere mavult: *medio stipitis*. Ego eadem manente sententia, *medius stipitis*, scriptum fuisse puto, solito Librario- rum errore, qui elementum primum *a* pro *us* substituerunt ob scribendi affinitatē, *us* enim compendii studiosi modo ternarii numeri nota 3 in fine scribebant, modo semicirculo $\circ$ puro, modo in superiori cornu oculato cauda producta 9, ut ex libris meis antiquis manu exaratis, itē quos Bibliothecæ Italicæ passim suppeditarunt, expertus didici. quas notas pro elemēto simili ab imperitis scribis in codicibus inductas non falsus credo.

CAP.

CAP. XXIV.

Variarum de Unicornu testimonia. Rarum animal, ut Phenix: Balsami infrequentia adiuvatur: Tribus Iosephi in signe: In nummo Alexandri expressū, itēq; in Columnis Aethiopię. Columnarum genera varia, Veraq; Monocerotis imago: & alia.

AD rem ipsam devoluto auctorum testimoniiis, experientia & ratione Monocerotis animal vel esse vel fuisse probare opera non tralatitia incumbet, quum nihil sit de quo magis dubitant oculatę manus. Agmen auctorum ducat *Strabo* Geographus, qui ex *Onesicrito* equorum Unicornium in India nascentium, seu Monocerotum ad equos toto fere corpore accedentium, meminit lib. 15. ἵππους τε λέγει μονοκίρωτας ἰλαφοκράτους, seu Cervino capite. Quod in vero Monocerate agnoverunt *Plinius*, *Solinus*, *Vartemanus*, & *Cardanus*. Singularis hic est *Philes* in capite Monocerotis, quod *Leoninum* describit his Iambis:

Οὐραν σὺ δὲ, καὶ λεόντειον σῶμα,
(καὶ θεῖον μὲν ὄρεϊς, ἀλλ' ἀνὰ θύρας τοῖς ποταμοῖς)

Ἀσπάζεται δὲ τὸς ἀπανδρώπυς τύπος,
 καὶ ζῇ παροικῶν, καὶ πλανώμενος μόνος.

H.e.ex versione *Bersmanni*.

Caudaque aprum, ictu Leonem praeferat.

Idoneosque cursibus licet rudes

Gestat pedes, amasque solitudines,

Salusque solus pervagatur devios.

Plinius diligentiori colore adumbrat lib. 8. cap. 21: Asperrimam autem feram Monocerotem reliquo corpore equo similem, capite cervo, pedibus elephanto, cauda apro, mugitu gravi, uno cornu nigro media fronte cubitorum duum eminente. Hunc sequutus, ut in omnibus, pressis vestigiis *Solinus* lib. Polyhistor. cap. 51. de India refert: Atrocissimum est Monoceros, monstrum mugitu horrido, equino corpore, elephanti pedibus, cauda suilla, capite cervino: cornu è media fronte ejus protenditur, splendore mirifico ad longitudinem pedum quatuor, ita tamen, ut quidquid impetat, facilè ictu ejus perforetur. Vivus non venit in hominum potestaté: & interimi quidem potest, capi non potest. Condonandum *Polyhistoris* arbitror impetu, quod ordinaria Naturæ lege productum animal, sine conformatione partium principalium vitiosa, monstris annumerarit rarò neque ex

parentum semine efficientisue dominio enatis. Vtriusque verò tam *Plinii* quam *Solini* fidelis assecla *Isidorus Iunior* lib. 12. cap. 2. ab illa læculorum fama non recessit, licet cum Rhinocerote imprudentius confuderit Monocerotem, eodem cornuum numero deceptus. Ità verò ille: idem & monoceros, id est, vnicornis, eo quod unum cornu in media fronte habeat pedum quatuor: ita acutum & validum, ut quicquid impetierit, aut ventilet, aut perforet. Tantæ autem est fortitudinis, ut nulla venantium virtute capiatur. Quod de inimicitia Elephantum interferit optimo consilio expungo, ut alienum ex falso eiusdem feræ utriusque naturæ principio ortum. *Marcus Paulus Venetus* Magno Can Tartariæ à servitiis in Regno Basma vidisse se scribit Monoceroten lib. 3. cap. 15. de Orient. Reg. sed ex ea quam edidit delineatione Rhinoceros sine dubio fuit ab eo pro Vnicornu visus. Id quod intelligendum quoque venit de iis quos in Regno Lambri conspici affirmat. Elephantem enim minores, depressum caput gerentes aprino simile, spinosa lingua, qua obvia petunt, nigricantibusque oculis, Rhinocerotis formam ad unguem æmulantur. Idem de Monocerote sit

iu-

judicium, quē versus extrema Asiæ descripsit cap. 10. *Aeneas Sylvius Piccolomineus*, postea *Papa Pius secundus*. Maioris fidei hic erit testimonium *Ludovici de Varthema* Bononiensis qui sæculis ab hoc duobus totum Orientem curiosè lustravit, Ægyptum, Arabiam utranque, Æthiopiam, & Indiam, qua terrarum amplitudine patet, ut Itineris totius ostendit series, quam Ethrusco sermone conscriptam *Agnesine Feltrie Colonna* Albanie & Taliacotii Dominae dedicaverat. Is verò *Varthema* quum Mecham splendidam Arabiæ desertæ urbem cum sociis Mamaluccis itineris ordine pervenisset, lustrato prius celebri Mahomethi templo, ad aliud latus fani conversus Monocerotes binos claustris inclusos vidit simul & consideravit, ut testabuntur verba lib. 1. De Arab. cap. 18. pag. 20. quibus brevi textu Romanum calamum mutabor: Ex altera templi nominati parte claustra sunt quibus bini Monocerotes vivi includuntur, qui pro re singulari, ut sunt, monstrantur. Eorum hæc forma erat. Major equinum pullum 30 mensium imitatur, unumque in fronte cornu præfert trium circiter ulnarum. Alter Monoceros equuleo unius anni similis, cornu quatuor palmarum habet.

Color

Color feræ, ut equi sagmati obscurior, capite cervino, collo brevi rarifq; circa illud pilis & brevis juba ab altero tantum latere dependente. Crus subtile habet, gracile hinnuli instar: Pes anteriori parte parum fissus, ungula verò caprina, pedifq; dextrum latus pilosum. Enimverò feritatem præ se fert & naturam solitudinis amantem. Vterq; autem Sultano Mechæ Domino oblatus fertur pro re pretiosissima & thesauro aliis præferendo, à Rege quodā Æthiopum seu Mauro, ut cū eo arctiorem affinitatem iniret. Propiora si velimus exempla, ætates excutiemus viciniore eorum qui Eoum diligenter lustrarunt.

Bernardus Breitenbach Itineris Oriëntalis Illustris Iohannis Comitis de Solm A. C. 1483 instituti fidus Interpres, non procul à monte Sinai & Ramathpin 20 Septembris vidisse se testatur Animal, Camelo majus, quod Vnicornu esse itineris ductor asseveravit, Arabs nempe & locorum illorum peritissimus, ut in ampliorem rei visæ fidem eodem itinere testatur *Felix Faber*. Pari veritate *Leonardus Rauchvolff* Augustanus Medicus in Oriëte audivisse se narrat à Persa, Sophum Persarum Regem Vnicornua aliquot Samarcandi alere, cui ideò majorem judicavit adhibendâ

L fidem

fidem, quod alia plura ex Persia secum attulerit de quibus *Theophrastus* scripserat. Iter vero illud cum sociis Anno reparatae salutis 1573 absolvit. Ab illis sequentia proxime tempora non abhorret, si auctores nostros ad partes vocemus, inter quos eminet in India versatissimus *Garzias ab Horto* Proregis eo loci Medicus, qui quanquam oculis propriis non usurparit Monocerotem, utpote rarissimum, attamen quæ de eo à Viris fide dignis accepit, nec nos nec posteritatem voluit ignorare, ut ejus perhibet dissertatio Lib. 1. Hist. Arom. cap. 14. his verbis concepta: Inter promontorium Bonæ spei, & aliud promontorium vulgo de Currentes nuncupatū, vidisse se affirmabant terrestre quoddam animalis genus, licet mari etiam delectaretur, quod caput & jubam equi haberet (mini tamen marinum equum esse) cornu præditū duos palmos oblongo, mobili, quodq; nunc in dextram, nunc in sinistram obverteret; modo illud attolleret, modo demitteret. Sanè si novum Monocerotis genus non constituat, quod tamen cum *Parente* cap. 2. n. 2. existimo, vel ad Rhinocerotem vel Monocerotem referendum. Rhinocerotem esse persuadet cum Elephante perpetua pugna, & cornu mobi-

mobilitas. ferociter enim cum Elephante præliari tradit idem Garcias, & extendi cornua contrahiq; pro diverso animi impetu in Rhinocerote supra notavit *Geographus Christianus MS.* In censum Monocerotum vocat tam juba equi & corporis ad equum similitudo, quam singularis adversus venena vis in cornu ejus laudata; eam enim, quanquam recentiores agnoverint in Rhinocerote marinisq;, antiquiores ignorabant. Sed quicquid de dubia sit virtute, forma ad Monocerotem accedit propius, si sui generis amphibion nō sit, ut principio Libri stabilivit *Parens*. Hæc ab antea actis sæculis de Monocerote fide digna traduntur monumenta eorum, quibus animal ipsum videre præsentibus contigit. Parcior nostrorum temporum hulus observatio peregrinantium culpa & feræ raritate. Enimverò per loca illa deserta Indiæ Monocerotum habitacula vel pauci itinere feruntur, vel delati illuc citius pertranseunt quam canis Nilum; unde nostro ævo de Unicornu incertior fama, non culpa Naturæ deficientis, sed locorum & pertranseuntium. Testantur id ex Regno Chinæ reliquisq; Indiæ locis in Europam nostram subinde reversi nautæ mercatoresq;, quos, quum furtivo pede inc-

rum vastitatem emetirentur per. deserta Arabiæ, & incultas aliis solitudines ob fugæ metum, in sylvis bivivisq; feram hanc Monocerotem, ut vulgo depingitur, nō sine terroris sensu vidisse accepi, sed tanta esse pedum velocitate, ut ex oculis de repente subducta accuratorem spectantibus sui contemplationem præripuerit. Neq; Unicornis historiam rectè negaremus, eò quod à paucis observetur animal. Rarum quippe est & mortalium experientiæ infrequens, partim quod sylvas petat & penitiora deserti loca quò pauci pertingūt, partim quod in hujus generatione parcior sit Natura in pretiosis rebus paucitate contenta. Scilicet ex harum rariori effectū desiderium in hominum mentibus excitat, & majestatis quandam speciem affectat in iis quæ paucis sine tamen reliquorum vitæ periculo, communia voluit. Paria aliàs præstitit, ne exemplis careamus. Phœnicem patrem simul & sui prolem, qui, ut suavissimus Poetarum canit *Claudianus*:

Membris trixit redeuntibus ævum,
in se generis sui multitudinem complectitur
& fecunda morte senescens in novos ortus
resurgit. Eò subinde apparente, miraculi loco habuerunt, ut hodierni Monocerotē. *Ta-*

ciens

citus Lib. 6. Annal. Paulo Fabio, L. Vitellio Coss. post longum sæculorum ambitum, avis Phoenix in Ægyptum venit; præbuitq; materiam doctissimis indigenarum, & Græcorum, multa super eo miraculo differendi. Vniom nū rarior captura, reliquorumq; quibus ex raritate precium majus statuimus, ad quæ descendere in præsens non vacat. Balsami veri rarus fuit omni ævo & succus & stipes. Truticosa enim hæc planta alibi quam in Iudæa nasci fastidiebat, teste *Plinio* lib. 16. c. 32. sed nec Iudæam Balsamum occupavit præter Callirrhoen Hierosolymis proximam. In hac terra, inquit *Solinus* Polyh. cap. 35. balsamum nascitur, quæ sylva intra terminos viginti jugerum usq; ad victoriam nostram fuit. Melius in rem nostram alii *Codices* legébant: In hac terra tantum balsamum nascitur. Et quanquam idem affirmet balsami lucos inde adeò propagatos quum Iudæa potiti essent, ut ejus ævo latissimi colles balsama sudarint: hodie tamen vix exiles ramos fert Arabia. unde *Tacito* Lib. 5. Hist. in Ægypto modica arbor Balsamum, & *Strabo* in *παρὰ λίσσιν* tantū nasci prodidit, non naturæ forsitan culpa, sed excolentium, ut rarior apud nos ejus usus sit fueritq;, & succi balsamici

in usu medentium per fissuram exstillantis inopia, per naturam verò exsudantis tantus defectus, ut in Theriacæ mixtione pro Opobalsamo vero nucis muscatæ succum substituant seplasiarii, quanquam ex Ægypto per mercatores superioribus annis Venetias & Romam Opobalsami iusta ejus copia delata, quam legitimam, incisioneq; elicitam agnovērūt controversiæ inter plurimos de ea exortæ arbitri. *Baldus, Castellus, Veslingius, Perla, Donzellus, Campii*, aliiq; quorum nucleum *Io. Georgius Volcamerus* Floræ genius edidit. Alia in dictorum testimoniū addere supersedebō, quum Naturæ sæpius excessum, sæpius quoque detestum in animalium numero & plantarum quivis animadvertat, ut parciorem esse in Monocerotum genere, citra magnum sit miraculum. Imo adeo in terris insolens describunt *Hebraeorum Magistri*, ut quum Monocerotis pelle tegendum esset Tabernaculum à Deo adductū ut animal ad Moysē, nec ab eo amplius in deserto cōparuisse. Per animal enim Unicornu explicant *Talmudici*. 2. *Aphor. de Sabad* illud in Tasso, quod *Exodi* 25, 3. 26, 14. arieti jūctum per lanthinas reddidit *B. Hieronymus*: de quo dubitant an domesticum fuerit, an peregrinum: mundum tamen credunt

dunt ex sacro usu. De Cophthisiam ante monui evidens desumitur Monocerotis documentum, ut labori huic super sedere possim. Experientiam excipiant varia veterum monumenta in Monocerotis fidem erecta. Inter quæ primum locum teneat gentilitium tribus Iosephi apud Hebræos signum, quod in Labari una parte Unicornu, aduersa Bovæ monstrasse consentiunt Rabbini in *Medras Raba*, sequutusq; est in *Dipluranologia* titulo *Emmanuel Portus* in Iosue scuto, quem ex tribu Iosephi fuisse constat. Origo Emblematis postremo *Iacobi* voto deberur, quo filio natus ferè minimo sed fortunis maximo & pulchritudinem & potentiam augurabatur *Gen.* 49. v. 22. 24. Unicornu autem pro fortitudine & singulari robore in Scripturis alias frequenter adhibitum, pulchritudinemq; & gratiam alio denotavit oraculo *Psal.* 28. forsitan & Iosephi altiores fortunas emittentesq; dignitates Monocerotis signo ad posterorum memoriam transmiserunt auctores Patribus ad exemplum opposituri. Quod per Labarum firmarunt Rabbini, *Alexander Macedo*, nammo sæculi illi & sequentibus familiari, adumbravit, quem devicta in Indiis Niza Unicornis effigie uno latere signavit, caput

inclinantis & cornu in cantharum Bacchi
 posito quiescētis, adversæ parti Inscriptione
 addita ex urbe capta, ΝΥΣΑΕΩΝ. Quippe
 Libero Patri sacrata fertur Nisa apud *Plinium*
 1. 5. c. 18. Et l. 6. c. 21. Nummum istum Ale-
 xandri nondum videre licuit, ut dubius sim an
 sculptum fuerit potius ΝΙΚΑΙΕΩΝ, in me-
 moriam Niceæ urbis Bithyniæ ab Alexandro
 eodem conditæ, attestante *Iustino* Lib. 12:
 Duas urbes condidit, unam Nicæam, alterâ
 ex nomine Equi Bucephalam, Cujus popu-
 li eadem Inscriptione exstat numisma apud
Sebastianum Erixum L. Commodi Cæsaris
 honori consecratum. Quid verò ad pateram
 Vnicornu? Nempe hoc Emblemate singula-
 rem erga Niceos amorem signavit Alexan-
 der, qui Vnicornis ob animi fortitudinem, hic
 tamen placida populi sui dulcedine frui ve-
 lut victus desiderat. Alii Aethiopum per co-
 lumnas Monocerotum & nomen & figuram
 conservarunt, opere, ut credo, magnifico &
 pro gentis conditione superbo. Cujus co-
 lumnæ observo vestigium, apud *Geographum*
Christianum MS. Bibliothecæ Medicæ de
 Animalibus Indicis, quod operæ precium e-
 rit hic à situ vindicare; ΜΟΝΟΚΕΡΩΣ. τὴτο τὸ
 ζῷον καλεῖται μονόκερως. Ὅνι ἐθεασάμην δι' αὐτὸ. σὺλας

Δι' αὐτῷ χαλκᾷ ἱεῖνα τιθεῖναι ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ ἐν εἰκῇ
 τετραπύργῳ βασιλικῷ τέσσαρας ἐώρακα, διὸ καὶ ἔτας
 κατίγραφα. φασὶ δὲ περὶ αὐτῷ ὅτι φοβερὸν εἶσι καὶ ἀκα-
 ταμάχνητον, ἐν τῷ κέρατι ἔχον τὴν ὅλῃν ἰσχὺν. καὶ ἦνικα
 δοῖεν παρὰ πολλῶν διώκεσθαι καὶ καταληφθῆναι, οἷς κρύμνον
 ἐφάλλεται, καὶ ῥίηται ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ὕψους, καὶ κατερχόμε-
 νον ἀντιστρίφεται, καὶ τὸ κέρας διχεται τὴν ὅλῃν ὀρμυῶν
 καὶ ἀβλαβὲς διαμίνει. Quæ versâ ita sonant : Hoc
 animal Vnicornu vocatur . Non quidem il-
 lud vidi, sed ejus columnas æreas quatuor ,
 in Æthiopia positas in domo Regia quatuor
 turribus superba observavi, unde & ita deli-
 neavi . Ferunt verò de illo quod terribile sit
 & insuperabile, in cornu ipso omne robur ha-
 bens : & quia se à multis persequutum novit
 viribusq; deficere , in scopulum præruptum
 saltans seipsum præcipitem ex alto dat, & in-
 sequenti in faciem vertitur , cornuq; totum
 impetum excipit, illæsum tamen permanens.
 Columnarum frequentē apud antiquos usū
 ne ultimis quidem temporibus defecisse con-
 stat, quotiens memoriæ dignæ res ad æterni-
 tatem consecrabantur . Notæ Herculis vir-
 tuti dedicatæ columnæ vario metallorū ge-
 nere . Tyri ex auro & smaragdo binæ erectæ,
 quas vidit *Herodotus* & descripsit Lib. 2: Tē-
 plum Herculis, quod vidi opulente exorna-
 tum,

tum, cum aliis multis donariis; tum verò duobus Cippis, altero ex auro coëto, altero ex lapide smaragdo, majorem in modum splendente per noctem. In Gadibus columnas, laborum terminos, posuisse fertur Hercules induraturam posterorum memoriam, quas decantat *Pindarus* Olymp. Od. 3. Epod. 8.

νῦν γε πρὸς εὐχατίαν θή-

ρων ἀρεταῖσιν ἱκάνων, ἄπτειται

ὄγκον Ἡρακλεος εἴησαν.

Eas per Idolum explicat *Averroes* statuamq; quam adorandam gentiles posuerunt. Cujus effati pœnas à *Paganino Gaudenzio Polyhistor* e Inuit cap. 12 f. lib. de Orig. Phil. Rom. quia non ab hominibus, sed ipso Hercule memoriæ causæ erectæ fuerint columnæ. Hercules tamen ut *Alexāder* divinos honores etiā superstes non aspernatus, quia ab indigenis columnas sumsisse dicitur apud *Suidam* in Voce Γάδεραι: Haëtenus progressus Hercules, tū ob sonitum, & tenebras ulterius tendere nō posset; columnas ab indigenis sumptas erexit, quibus significaret eo usq; perviam esse terrā & mare. Tēpore suo adhuc superfuisse in *Cosmographia* asserit *Aethicus*, qui iudice *Iosia Simtero* Cōstātini ævo floruit. Corruptas et in prælio, quod crevit inter Barbaros & ho-

homines illius Insulæ Anno 15xxx à Muhametis ortu, refert *Averroes* in Com. 2. de Cœlo, qui se elevatum Idolum affirmat vidisse. Vixit autem millesimo centesimo Anno à Nato Christo. Hinc adeo est, quod earum aliter non meminit *Iuan. Baptista Suarez* in Antiquitatibus Insulæ & Civitatis Gaditanæ Hispanico idiomate editis, nisi quod olim fuerint. Id quia ad nostrum institutum spectat, considerationem meretur, quod columnis varia insculpserint quæ posteritatis scire interfuit. *Strabo* enim Lib. 3. Geogr. templi sumptus inscriptos narrat, dubio procul quod modum vulgarium superassent: At quidam alii columnas dici illas aiunt, quæ intra Herculis ædem Gadibus exstant. Sūt autem ex ære cubitorum octo, in quibus construendi templi sumptus inscriptus est. Aliæ Herculis labores præferebant, auctore *Philosttrato*: Hydriæ insuper, & Diomedis equi, & duodecim Herculis labores in lapidem incisa conspiciuntur. Eodem arbitror instituto Æthiopum gentem columnas æreas erexisse Mopoceroti ibi locorū aliquando viso, ut & de animalis veritate & patriæ suæ excellentia publico signo testarentur: unde ejus quoque corporis formam exactam expresserunt ab

Auctore Geographiæ incerto annotatam. Quod memorix frequens apud Romanos genus ex stupendis illis Trajani & Antonini columnis in Vrbe visitur, & reliquis minoris operæ ex navali ære surgentibus, quas rostratas vocât in Capitolio insertas ob devictos navali prælio Latinos priscos, Carthaginenses, Pœnosq; , testibus *Plinio* lib. 34. c. 5. *Quintiliano* l. 1. c. 7. *Servio* ad *Virgilium* 3. Georg. quibus columnis intercedendum putarunt gloriæ & famæ invictorum pectorum, additis tam Inscriptionibus quam Hieroglyphicis à *Petro Ciacconio* Hispanorum doctissimo diligētius explicatis. Et, quod ad rem erit, rostra navium triremesq; devictas in opere ipso expresserūt adhuc Romæ superstitæ, cujus Inscriptionē post *Ciacconium* *Petrus Servius* Romanorum Med. literatissimus c. 4. Miscell. & figuras exsculptas *Gauges de Gouze* diligenter & ad vnguem explicarunt. Non aliter *Æthiopum* Reges cornu animalis cum ipso Monocerote in columnis viva imagine effinxerunt. Monuit me tamen ingenue *Lucas Holstenus* literaturę Græcæ & Vet. Philosophiæ facile princeps, ^{en} hic alibiq; non pro columnis, sed statuīs accipiendam ad Vnicornis figurā expressis. cui eò facilius assentior, partim quod

quod frequentiore statuaram memoriam
omni ævo reperiamus & vestigia adhuc cla-
riora, partim quod majus ad Unicornis ra-
tionem pondus afferat. Quod de impetuo-
so Monocerotis saltu refert Geographus no-
ster, in alio parum dissimili si non eodem, in
Oriente sibi observatum mihi exposuit *Abra-
hamus Ecchellenfis* de Monte Libano Maronita
Arabicæ linguę in Gymnasio Romano Inter-
pres meritissimus. Monocerotis autem ex
statuis sive columnis Æthiopicis expressa
imago iusta diligentia à me in Medicæ Bi-
bliotheca fuit considerata. Toto corpore
Cervum refert sive magnitudinem species,
sive membrorum conformationem. In solo
capite aliquo discrimine separatur. Cornu
enim in fronte recto ductu protenditur
striatum, curtæ aures, barba hircina sub mē-
to & vellus anteriori facie inter frontem
cornutam & nasum. Frons tuberosa, cui so-
lum cornu infixum visitur.

*Monoceros à fabulis vindicatur. Ctesia defen-
sio. Laus Famæ. Contradictiones de Vnicor-
na tolluntur. An in spectaculis productum, ex
Nummis dijudicatur.*

Ipsam invictam rei fidē exauget firma Ra-
tio, quæ Monoceroten necessario invehit,
ad universi complementum & gratam vivē-
tium varietatem, de qua plura non essent ad-
denda, ne experientiæ tantum decedat, quan-
tum hæc augmenti cepit, præsertim quū apud
bonos iudices satis habeant firmitatis vel te-
stimonia sine argumentis, vel argumenta sine
testimoniis, ut lacteum illud *Lactanti* os lib.
4. de vera Sap. c. 22. loqui amat. Prodeat
tamen, ut utriq; suus sit locus; cui diversa
sentientium argumenta tanquam ex facili
cedent, si eam, ex ea parte qua homo sum,
in medium opposuero. Quis enim vel mica
rationis instructus non viderit falsos eos qui
Monoceroten eodem habuerunt loco quo
Asinum Aureum *Apuleji*, Sirenes *Homeri*, *Vir-
gilii* Harpyias, Chimæram, Minotaurum vel
deniq; Hippogryphum. Ingeniorum enim
hæc sunt lusus vel ad informandos hominum

mores vel corrigendos ficti veteribus sapiē-
tibus familiares qui per fabulas fictasq; hi-
storias occulta insinuarunt non *Æsopi* solum
ævo, sed & *Pythagoræ Platonisq;* quos primam
puerorum institutionem à fabulis incepisse
ex Lib. 1. de Legibus habemus. Romæ quo-
que usitatum doctrinæ genus innuit *Quinti-
lianus* Dial. de Oratorib. qui M. Apri & Iulii
Secundi etiā fabulas & disputationes, & arca-
na semotæ dictionis penitus in juventute ex-
cepisse fatetur. Quò spectant quidquid de
Diis finxit vetustas Asino Aureo similibus,
quos tamen ad Moralem scientiam perduxerunt
posteriores, & eam quæ ad Naturam refer-
tur, de quibus pleni sunt passim Libri, *Natalis
Comitis* Mythologici, *Francisci Baconis* de
Verulamio novo de Sapiencia veterum Tra-
ctatu. quanquam parvam illam fabularum
utilitatem credat *Eusebius* Lib. 2. præp. Evā.
cap. ult. nec multis utilem, nisi qui cau-
sas rerum curiosius investigarunt: nihil tamē
animos magis movisse & in rectum flexisse
omnium sæculorum gentiumq; testantur an-
nales. His in Unicornu fingendo excidif-
sent fabulæ Auctores, quia neq; ad mores ho-
minum neq; naturæ secreta ficto vultu con-
formetur, nisi quemadmodum alia omnia,
sponte

sponte ejus natura monstrante viam aliò trahatur animal, sicut ad designandam prudentiam serpentes, ad simplicitatem columbæ, ad astutiam vulpes, & ad sagacitatem Rhinoceros, ita ad fortitudinem ferociamque aptentur Monocerotes. Sed enim fictam Monocerotis historiam ab Auctorum genio cōcludunt, & solenni more fingendi ea quæ alibi nec scripta nec picta exstant. Primum enim animalis auctorem *Ctesiam* dici *Plinio* Lib. 8. cap. 25. quem fide dignum negarat *Aristoteles* Lib. 8. cap. 28. Hunc sequutum *Plinium* in pari errore hæsisse. *Philostратum* vero novis & miraculosis delectari potius quam veris, & *Aelianum* aliena voce cōtentū scripsisse quæ incerta acceperat fama. Verum frustra bono *Ctesia* occurrent, quem, ut videtur, ex otiosorum ingenio æstimant. Equidem omninò existimo, si de Monocerote ignoto illis sæculis animali præter veritatem quidquam chartis consignasset, ab *Herodoto* ejus æquali vapulasse & falsi dicā retulisse, *Aristotelem* verò vicenis minimum Olympiadibus *Ctesia* *Herodoto*q; posteriorem quis credat sincerius de præterito tempore judicare potuisse, quam de præsentī *Herodotum*? Neq; eo pervenisse scio audaciæ *Aristotelem*, ut ex le-

vicula

vicula culpa circa suę, quę nec ferū nec mansuetum in India haberi negarat, omnia *Ctesia* damnaret quęcunq; seu de Monocerote seu aliis in India observarat, quamvis sine teste eo nomine solo fidem *Ctesia* derogaverit. Quid enim absurdi, nisi alia afferret, ex India suillū genus eliminare, quod neq; in Arabia, agnoscit *Plinius* Lib. 8. cap. 51. Sed argumenti pondus elevat quisquis in veterum scriptis versatus malè ex unico errore totius operis auctorisq; dignitatem fidemq; pensari novit. Iam certè de utroq; foret conclamatum, maleq; audirent *Aristotelis* omnia, quod hic loci in Gallia Asinos falsò neger. Actū etiam eadem sententia de *Homero* antiquissimo Polyhistore esset, si quę de obsidione expugnationeq; Trojana finxerat, reliquis verè dictis falsi maculam communicarent. Factum autem esse Trojanum excidium ex signatis plurimorum Auctorum verbis liquet, quę qui velit, adeat *Ioh. Chrysostomi* Orationem, *Ciceronem* l. 2. de Div. *Lucanum* l. 2. *Pharf. Iuvenal.* Satyr. 10. *Trebel. Pollionem* in D. *Claud. Tacitum* l. 12. *Annal.* *B. Augustinum* lib. 1. de Civ. Dei c. 4. *Lucianum* *Philopseud.* & *Quintilianum* de Oratoribus. Ipsamq; aurei velleris historiam non procul fabulis

M bulis

bulis aliorum traxerunt *Majerus* Ænig. 223. *Sennerius* de Consensu, *Hier. Hbelzlin* Proliad Apollonium, aliiq; numero non pauci. Ut hinc nec Vlysem crederemus, quod longo illo & fabuloso errore, ut iter vocat *Tacitus* de Moribus Germ, historiam ejus in majus auxerit *Homerus*. *Ctesiam* tamen apud *Lucianum* quoq; suspectum in Philopseudolo p. m. 463. adverti, in quo Homeri fabuloso catalogo acconsetur: Veteres illi, *Herodotus*, *Etesiasq;* *Cnidius*, & ante hos Poetæ, & ipse *Homerus* Viri celebres, mendaciis scriptis usi sunt. Quod Satyrico condonandum stylo, quo omnes, ne Christo excepto, pari insolentia perfodit. Rectè pro *Ctesia* pugnat *H. Stephanus* in Disquisitione operi præfixa: Si mētiri voluit *Ctesias* assentationis studio, et spe lucri id factum, at neq; *Artaxerxi* neq; matri *Parysatidi* supplantavit vera laudis, sed potius detractum ivit. Cæterum gratis Monocerotum mentionem primam ad *Ctesiam* referunt, qui conserto pede nobiscum pugnat, quū de Unicornu multis antea actis ætatib. ad ravim usq; clament *Divina* pagine. *Andreas Baccius* Libro de Unicornu vim oppositæ auctoritatis *Ctesia*, aliorumq; effugere alia via tentans concedit exactam Monocerotis notitiam

titiam veteribus *Ctesia*, *Plinio*, *Aeliano*q; latuisse solenni rerum obscuritate, quæ donec invalescant prima exordia & notitiæ incunabula faciliè confundunt. Quò confugere sine necessitate coactus est, partim quia nullo non tempore Monocerotis animal infrequens necessariò confusam omnibus scientiam gignit nobis pariter & antiquis, partim quod accuratam Unicornis descriptionem sequenti ætate consonam assequuti sint *Ctesias* & *Plinius*. Nec vitio *Philostrato* verti debet novarum rerum studium, quo seriem Illustriū historiarum velut gemmis per intervalla distinxit, ut torpentē forsā lectorem excitarer. Hominum quippe ingenia novitatis ac peregrinationis avida, externa quæcunque quæ à patriis finibus Natura removet, amplectitur ut nummos novos pueri, non quod vel nummi novi falsi sint, aut externa nihili, sed quia præter vulgarem sortem nova specie adornantur. *Aeliano* id debet posteritas quod ab aliis de Unicornu relata fideliter annotaverit, quum nec ipsi nec aliis forsā præsentib; intueri locorū distantia concesserit & feræ agilitas. Veritatem rerum fama sequitur, ut umbra, quæ, ut magnus *Tacitus* loquitur, non semper errat, interdum & seligit.

git. Famam illam de Unicornu sparsam à Barbaris Indis, qui aliud præter nomen nesciverunt, *Aeliam*, reliquorumq; ævo introductam aliqui dum urgent, adeoq; infra fidem esse & veritatem, multarum rerum notitiam nobis adimunt, in quibus, utpote exoticis, barbarorum stamus relatione, meliorum patriæ suæ interpretum. *Mercurialis* t. 2. Consult. 63. eo nomine Monocerotis historiam suspectam reddit, quia ab *Aristotele* neglecta. Cui responsum velim, *Aristotelem* de vermiculis apibusque scripisse fusius quam de Deo, quod olim ipsi obiectum fuit, ut taceam multa ab eo de Animalibus notata, quæ nec vidit ipse, nec satis perpendit, adeo de ignotis silentio se magis excusavit quam dubia relatione. Addo Monocerotum multitudine deceptum singulorum involvisse translationem.

Fortius ex Auctorum inter se dissidio in nos jaculantur. Illos nēpe tam de fera, quam feræ Cornu diversas contrariasque alere sententias. Sed ea scriptorum dissensio sine veritatis sit discrimine. De animali modo constet, in conditionibus liberè dissentiant, quæ narrantium multitudine & feræ ipsius secundum ætatem, pabula & regiones varietate, diver.

diversæ sæpius sunt & variæ. Aetatis quippe ambitu adeò subinde mutantur viventia, ut si Herculem olim in cunis, videas deinde in Augiæ stabulo, eundem esse sanctè neges, & in cervorum genere si anniculos subulones, hinnuleos, dicrotosque inter se conferas, profectò diversa esse Iovem lapidè iurabis: unde in illam Doctorum quidam devenerūt opinionem, eundem non esse Socratem v. g. senem, qui juvenis fuerat. Dependere hæc à ciborum regionisque mutatione docet *Aristoteles* Lib. 8. Hist. cap. 28, ubi per plurima animalium secundum loca diversorum genera decurrens exemplis inducit aliqua à cibo, vel largiori vel parciori, alia à locis, cœli situsque conditione majora gigni vel minora, caudam nullam vel largiorem ferre, cornubus excedere vel planè carere. Hinc sanè mirum non est diversam descriptionem Monocerotis accommodasse Auctores: juveni quam provectiori ætate, Indico quam Ethiopico, quamvis si ex æquo rem æstimeamus, minus sit in auctoribus contrarietatis quàm vulgo jactatur, ut breui manifestius fiet. Cornua Monocerotis in thesauris Principū sparsim aservata quamvis variam faciem ostendent, veris tamen nihil detrahunt, quæ

dari possunt. Varia illa sunt uel ab arte artificum & ingenio, uel temporum injuria, uel quod alterius Monocerotis sint pro vero unicornu supposita, quo numero pleraq; quibus nomen apud magnates precium hactenus dedit, recenseo. Obvertent præterea nobis miracula quæ dubia nec æstimanda fide à Cornu vefo promittuntur ab antiquis, ut eadem sit animalis quæ miraculorum suspecta veritas. Equidem miraculorum pondus non excipiam, quod minus huic inesse cum *Patre* cap. 6. concesserim, solam argumentationis debilitatem ostendam ex mala diversorum miscella. Nam accidentibus, ut bona Criticorum venia à Philosophis verba mutuet, substantiam miscet, & ex illorum conditione hanc metitur, cui inhærent nulla proprietatum necessitate. Illa sine hac abesse possunt & pro falsis traduci superstitute substantiæ dignitate, quam necessario non sequuntur: unde & in maius fallacis famæ cursu augeri possunt rerum virtutes, hominum gesta, animantium effectus, quanquam & hoc & illi & istæ reapse existant. Tandem qui contradicendi partes susceperunt, ad Romanorum spectacula provocant & sæculares ludos, in quos ex uniuerso orbe perdomito riora

riora inducta animalia, Monocerotes omnium ore eo ævo celebratos, nunquam Annales attestantur. Quibus *Andreas Baccius* defendendi Monocerotis patrociniū felici conatu excercēs, facili ex natura feræ respōsione occurrit. Nam raram bestiā, & ferā, nec domari posse nec vivam capi prodiderunt *Philes, Aelianus, & Plinius*. Longiori quoque itinēri Romam perducenda succubissent ob coeli pabulique diversitatem, quod usu venisse Elephantis ex *Aeliano* lib. 10. cap. 18. & *Petro Gyllio* credimus. Ut taceam suo iudicio quasi sorices perire Antagonistas. Romani enim ad Indiæ penetralia peruenerunt nunquam, ne Parthis quidem nisi à limine salutis, nec ad Gangem infestas Aquilas circumtulerunt. Alexander autem præsentem ubique fortuna qui Nyzam Indiæ suo imperio addixit, æterno nummorum monumento, Unicornu, victoriæ testem, impressit. Vnde quid ad Romanorum spectacula Monoceros nec satis ipsi sciunt nec explicāt satis. *Senex* quidam *Antiquarius* mihi Neapoli persuadere ausus est, vidisse se in numismate Marci Aurelii Imperatoris Unicornu impressum, sed pro Unicornu vero Rhinocerotem accepit filicernium, qui in Do-

mitiani nummo exhibitus est ab antiquariis. unico cornu depictus quidem, sed apud D. *Ioannem de Lazara* Equitem, Nobilitaris. Patauinæ florem, & paternæ virtutis æmulū, duobus cornibus apertius conspicitur. Ceterum quum spectacula fetide adeò urgeant aduersarii, mirari subit non vidisse *Philippi* Iunioris sæculares ludos rariori animalis Perfici specie nobilitatos, in quibus inter alia cælo Romano inuisa & fera producebatur cornuta equo cætero corpore similis, sed barba prominente eum fere in morem quo Monoceros in Geographo Medicæo depingitur, nisi quod sculptorum licentia caudā iusto longius produxerit. Numisma huius *Philippi* exprimit *Seb. Ericius* p. 542. sed hircosimilem malè iudicat, cui nec cauda pro-
tenditur, nec ungulæ solide, nec denique caput equino proprium exsurgit: frustra que ex Persia vulgatum animal theatro Romano exhibuisset Imperator. Monocerotem equū verius diceres, si dissenire velles. Hinc Regem Prasi solitum ad publica spectacula in roboris sui documentū Unicornis filiolos instruere fama tulit apud *Aelianum*, certa fors, nec exemplo circens.

CAP. XXVI.

*Unicornis magnitudo. De ungulis Aristoteles
excutitur. Cauda monocerotis. Cornuum color
& longitudo varia. Cubitorum mensura. In
Cornu varietatis ratio.*

IN Monocerotis conformatione primas
sibi partes vindicat Cornu ipsum, quod
& nomen animali dedit & precium, cujus
ided hæc erit pagina. Expendenda tamen
prius contrarię quædam in speciem aucto-
rum voces circa pedes Monocerotis, quibus non
parum dubiam reddere conati sunt veterum
historiam. De magnitudine, colore, forma
levis dissensio, ab ætate, coeli statu, regionis-
que, & alimentorum natura, facile expedienda.
Magnitudinem quidem justo majorem
tam cornu quam feræ commenti sunt *He-
braorum Magistri* more suo vel fabulas vel
ænigmata sonantes. Ridiculum quippe est
quod prodidit *R. Iuda* in libro *Rabbæ* tantæ
fuisse molis conditos Monocerotes, ut arcæ
suz includere Noah non quiverit, indeque
existimasse alios doctos, pone arcam alliga-
tos in diluvio, tanquam pedisequas. Par huic
observationi est *R. Jacobi* filii *Idæ* interpreta-
tio

tio *Psalmi* 22, 22 in Sanhedrin Hierosolymitano consignata, ubi narratur David pascendo grege intentus forte in Vnicornem dormientem ascendisse, quum corporis cornuque vastitate montis specie delusus esset. Interea dum excusso somno elevaretur Monoceros, territum Davidem feræ insidentem, quæ montem crediderat, votis ad Deum vestis templum ejus capacitatis longitudinisque, quam cornu monocerotis æquabat, cētū videlicet cubitorum seriò vouisse, si ex præsentis periculo eriperetur: quibus quum annuisset Dominus, in terrorem Monocerotis immisso Leone, auctum ex duplici monstro Davidi metum tantum, ut nouo voto duas preces incluserit hoc suspirio: salua me Domine ex ore Leonis, & à cornibus Vnicornium eripe me. Quæ amœniorem lectorem tædio subleuabunt grata uarietate seriis immixta. Ad pedes Monocerotis majus dubium deuoluitur, quos ungulis bifidis descriperunt *Paribemianus, Cardanus, Albertus, & Münsterus*, solidos uerò Elephantorum instar afferunt *Plinius, Solinus, Aelianus*. Sanè si arbitrium controuersie ad *Aristotelem* deferamus, Vnicornis omnis solipes erit & indiuisa ungula, quod tantum tute & per ungulas concederit

Natu.

Natura, quantū cornibus dempsit. Hæc enim eius sententia lib. 3. de Part. cap. 2. disertè expressa: Solipes potius quam bisuleum esse Unicornem rectè videri potest. Ungula enim tam solida, quam bisulca eandem naturam habet quam cornu, itaque eisdem simul & ungulam findi, & cornu congruum est. Fissio etiam ungulæ, & cornu ex defectu (sc. defensionis) naturæ euenit. itaque cum exuperantiam ungulæ solipedum naturæ dedisset, rectè dempsit superne, fecitque Unicornem. Quam Præceptoris mentem clarius in scholio capitis ita proponit *Michael Ephesus* ex versione *Dominici Montisauri Veronensis*: sicuti solipedi unitas atque unicornis, ita bisido dualitas & bicornæ congruit: insuper quoniam fissio ex defectu materiæ conuenit: quum enim natura haud materia abundans integrum ueluti solipedum agere non posset, bisidum ipsum fabrefecit. Sed quid ad Varthemani experientiam dicemus? *Andreas Marinus* animalia Mechæ à Varthemano visa in multis quidem Plinianæ delineationi convenire, sed fissura pedum & cornuū longitudine planè diuersum animalis genus ostendere, vel certè parum sibi constare auctores summo historiarum detrimento existimat.

-us

Parum

Parum ab hoc diuersus *L. C. Scaliger* dū *Varthemanni Monocerotē* *Aristoteli* & *Plinio* incognitum fuisse, sine dubio iis de causis, putat, cosq. tantum de *Asino Indico* loquutos. Ego horum accipio nihil, nec ullum in auctoribus contrarietatis sensum inuenio. Veri enim sunt *Plinius*, & *Aelianus*, nec falsus fuit *Varthemanus*, quum utroque pede visus sit *Monoceros*, huic bifido, illis folido. Nouum id uni huic non est pedum formam ad locorum diuersitatem variasse. De suis, alioquin nostro coelo bisulcis, notat *Plinius* Lib. 11. cap. 46, in *Illyrico* quibusdam locis solidas habere ungulas, quod excrementorum copiae & naturae necessitati adscribendum. *Monocerotes* verò *Mechenses Varthemani* solidis ungulis rectè priuauit. Natura, quia longiora cornua leuem illum defectum compensauit, qui ex Auctore leuissimus, parum enim, *supra*, anteriori facie pedes diuisos narrat. *Geographus* MS Medicus ungulas bifidas, ex icone à se viso depingit.

Cauda vel aprina fertur vel suilla nullo contrarietatis periculo, quum in feritate sit discrimen utriusque, cuius etiam gradus in *Monocerote* quo minus statuamus, obstaculum. In Excerptis tamē *Salini*, qui suilla cauda

au-

auctor, antiquis scriptum erat, *candis villosis*, pro *cauda snilla*. Quam lectionem auctor commentus est ex deprauata exemplarium scriptura, *caudas villa*, quam, *candis villosis*, putauit corrigendum, ut monet ad Solinum Cl. *Salmasius*. At *Solinus* more suo, Plinianas historias leui vel transpositione vel immutatione suas facturum, pro apro affinem suum, pro mugitu graui, horridum, in contextum subrogauit. Medicæus autem *Geographi* codex caudam Monocerotis Ceruo similem cum reliquo corpore repræsentat.

Iam cornu ipsum adeo decantatum colorum externorum specie variantes peperit opiniones. Plurimæ tamen in nigrore conueniunt temperato, apud *Aelianum*, *Plinium*, & *Amatum Lusitanum*, qui subnigrum ex Lusitanorum relatione confirmat. Solus hic in diuersum abit *Solinus* cap. 51. de India, mirificum splendorem cornu assignans: Cornu e media fronte eius protenditur, splendore mirifico. Qui cum nigrore aduersa mixtura pugnat. Splendida enim non obscura sunt, sed ad candorem declinant vicinæ naturæ conditione. Ex quarum opinionum dissidio *Andreas Marinus* occasionem captavit pro fabula Vnicornu traducendi. Vnde sententiarum

tiarum diuortium alia copula iunxit *Volfgangus Franzius* cap. 11. hist. animal. sacræ, scilicet, foris nigrum, intus verò remoto cortice splendidum enitere. Sed solius *Solini* auctoritate à majorum vestigiis deflectere præter necessitatem arbitror: quum corrigendus ex melioribus sit, si errauit, explicandus, si obscuriori voce sermonem inuoluit. Nouitatis studio à *Plinio* subinde discessit vocum tantum, non rerum, disparitate, ut *Plinianam* historiam proprio velo tegeret. Hinc ambigua substituit pro manifestis, pro veris incerta, & ut plurimum alia nomina iisdem rebus indidit à *Plinio* differentia. Hoc artificio circa præsentem descriptionem cornus versatus est, ut pro nigro splendidum signarit, non eo sensu aut notionis flexu, quo nigrori opponitur aut tincturæ splendoris luminisque expertæ, sed ut rei excellentiam prelsius exprimeret. Splendida enim ad dignitatem adhibebantur, Deo propria, & mortalibus communicata, qui ad maiora nati generosum petus humo erexere. Hinc translata ad alia quoque vocabuli licentia splendere dicebantur egregia quæque supra communem sortem clata, ut probatum à nobis Cap. 1. & seq. *De Luce Animantium*. Quo dignitatis gradu

gradu Vnicornu habitū vel lippis innotuit. Ex quibus constat dum splendidum Cornu appellaret *Solinus* nigrum esse non negasse, quia & nigra splendere dicebantur; siue ratione excellentiæ, siue particularum lucis. Ita nigerrimum bituminis genus, quod Asphaltum Græci nuncupabant, à *Dioscoride* lib. 1. cap. 100, purpuræ in modum splendere pronuntiatur, nec dissimili significato Atrabili splendentem nigrorem contribuit. *Galenus* in Comm. Aph. 23. sect. 4. Imò *Plinius* ipse Latini sermonis magnus conditor, ab ea libertate loquendi non abhorrens l. 9. cap. 36. à vena purpuræ liquorem pretiosum nigrantis rosæ colore sublucentem imbibi scripsit. Nisi similitudine cornuum variorum deceptus sit *Solinus*, visoq; forte marino Vnicornu, candidius ad eboris faciem fulgente, splendidum vocauerit, quod nigrum uiderāt antiqui, ob ætatem etiam albißimos dentes obfuscantem.

Longitudo pro ætate Vnicornuum modò protenditur, modo contrahitur. Quod viderat *Albertus Magnus* crassitie fessquidodrantis, erat, longitudine decem pedum, *Plinii* cubitis duobus mensurabatur, *Varthemani* tribus, *Solini*, & *Isidori* ad quatuor pedes exstabat.

Quæ

Quæ sanè exiguo inter se intervallo discreta si mensurarum rationem ineamus? Cubitus enim vel cōmunis erat vel lapidibus lignisq; mensurandis proprius. Ille longior sex palmarum à *Vitrutio* lib. 3. cap. 1. fertur, siue duarum spithamarum, & omninò pedes duos æquat seu Dodrantem. Hic pede & semisse tantum constabat proprio nomine *μῑδρῑξ* & *εὐλοκρῑς* ab *Herone* insignitus: ad quem rarius aliæ res mensurandę Romanis præsertim, quibus ferè ignotus exigebantur. Pes duodecim uncias, quas pollices digitosue vocabant, complebat, prout Romani pedis vera forma, quæ ex basi quadam in hortis Vaticanis exstante delineavit *Petrus Ciacconius* in calce lib. de Nummis, Io. *Rhodii* plane consonam, ad amussim ostendit: quanquam majores pedes habuerint alii, qui tribus digitis quatuorue communem mēsuram augebant, nisi eandem hanc mensuram arctioribus Vnciis, in communi pede sic satis largis, distinxerint. Hinc si longitudinem Cornu *Pliniani* & *Solini* ad hæc extenderimus, planè eandē comperiemus, *Plinius* enim cubitis duobus, communibus nempe, suum mensurabat, qui quatuor pedes, si duplicentur, efficiunt, secundum verum *Solini* computum, digitos ve-

rò quadraginta amplius octo. *Varthemanus* quem in mensurando applicaverit cubitum scire non possum nisi conjectura, quum & ipsi exacto esse non licuerit in iis quæ ex visu descripsit. Fingamus *ξυλοπισικὸς* cubitos elegisse, qui triplici mensura quatuor pedes cū semipede, digitos verò quatuor supra quinquagesimum, æquarent, à *Soliniano* unicornu non nisi semipedis discrimine separari advertemus. Alter equuleo anniculo similis *Monoceros*, ut ætate, ita cornu magnitudine minor, quam palmorum quatuor observavit *Varthemannus* seu digitorū sexdecim. Quod *Albertus* se vidisse perhibet magnitudine omnia excedens, ad animal pertinere quod magnæ molis navem adæquet, judicant *Andreas Baccius* l. 2. c. ult. & *Io. Ionsstonus* cap. 43. de Quadrup. quale etiam fuisse autumant illud, ex quo poculum *Cosmo Hetruriæ* Duci donaverat *Alvarez Mendoza* à *Norsinga* Rege in India acceptum, cuius diameter eò extendebatur, ut vix utraq; manu capi posset. Vnde ex alio Indiæ animali fuisse putat *Aldrouandus*, *Baccius* verò ex eo quod *Marcus Paulus* in *Basma* repertum describit. Malè tamen ex cornuum diversa magnitudine distinguunt cornigera, quæ varia

N

lon

longitudine sæpius luxuriant in eodem animatorum genere, ut in stupendæ magnitudinis cornu Ceruinis ramis diffuso ad pedes undecim in Ambiani Templo quod Ligeris alluit, vidimus; si modò natura potius quàm arte conditum persuaserit credulitas. Parvorum quoque subinde grandiora cornua prodeunt eo pondere, ut ferendo impares etiam caput ægre tollant. De Apris Indicis auctor *Plinius* lib. 8. cap. 52, dentium geminos flexus cubitales ex rostro, totidem à fronte ceu vituli cornua exire, ut etiam longitudinem cornuum iustam mensuram excedentem ex regionū mutatione metiri debeamus, ex ætate gravi, & liberaliori pastu. Paucis id indicavit *Aristoteles* lib. 8. Hist. cap. 28: In Ægypto aliqua maiora, quàm in Græcia fiunt, ut boves, & oves. Cuius rei causam attribuunt cibo, qui aliis large, aliis parce sit &c. Hincque adeo tantam Unicornum nostrorum, quæ ex vero Monocerote creduntur, in magnitudine varietas, ut à veterum alienissima diceret. Quod ut pateat apertius, per singula excurrentes ad examen vocabimus quæ in Magnatum pinacothecis pro veris asseruntur.

CAP.

Unicornua S. Dionysii Gallica examinantur. S. Marci Veneta, Hispanicum, Vltrajectense, Helvetorum, Danicum, Mercatorum Venetorum, & Gedanensis Empirici.

Occurrit fronte prima Gallicum Unicornu in tēplo S. Dionysio sacro prope Lutetias, quod inter prima, notæ melioris reponit *Baccius* lib. 2. cap. ult. descriptionibus veterum *Aeliani*, *Plinii*, & *Varthemani* proximū, quia rudiori sit forma, non politum, ad nigrorem vergens instar cervini, longum quinq; vel sex cubitos cum rectitudine revolutionibus ad extremum comitata. In eo sanè veri Monocerotis longitudinem desideramus, quæ apud antiquos tres cubitos vix excessit, & iustum pondus. In assignanda tamen longitudine variant & hodierni scriptores, ut excusandos putem antiquos inter se de exoticis discrepantes, quum quotidianis oculis visa vix assequamur. *Ioannes Renodæus* lib. 3. de M. Med. c. 21. longissimum esse & hominis proceritatem æquans tradit ea fide qua omnibus præsentibus patet: *Baccius* & *Martianus* ad sex cubitos extendunt. *Abrahamus*

Golniz in Itinere nouissimo ad sex & semis pedes metitur, *Bellonius* semissem complens ad septimum auget. Varium quoq; in eo pondus experti spectatores. *Cardano* viciniori contemplatori libras decem & septem cum tertia parte, pendere visum. *Golnizius* ad pondus vicesimum quintum ascendit. *Bellonio* vero aliud visu persuasum, aliud librata manu. quamvis enim decem duntaxat & tres libras cum unciijs quatuor pēdeat, si quis tamē subleuet plusquā decem et octo librarū existimabit. Vnde difficile arbitror similiū rerū exactam mensuram aut librā æstimare, quæ remotiora & sensum fallunt & intellectum. Reliquis conditionibus verum antiquorum Unicornu reddere existimatur, quanquam ab arte quoq; in fascias quinq; ordinata serie adornatum colligat *A. Maximus*, quia in vero Cornu similes ejus elegantiae ductus operari nesciat Natura, fieriq; possit ut ingeniosior artifex Cornu Monocerotis, cum lineis & tractu definito ab *Aeliano* descriptum, artis mixtura pressius exprimere voluerit. Mihi sanè aliis nominibus suspectum est accuratius inspicienti. Nam & color fusco clarior, & inæqualis, extremitas quā capiti inhæsit aliquam cum *Marino* borealiq; dente affi-

nita-

nitatē alit, quā arctior capacitas auget conficiendis poculis minus idonea. Cavum tamen est cornuum in morem. Fateor. Sed quis industriæ artis id artificii, quidquid est, denegaverit? Par de aliis iudicium titulo Unicornum solo ætatis raritatisq; testimonio gaudentibus, quæ passim Romæ, Argentine, Neris, Cracoviæ, Pragæ, & Dresdæ obvia.

In censu verorum numerantur bina illa Veneta, quæ ex thesauro D. Marci ad altare ejusdem solenni pompa festis diebus suspensa vidimus, inter pretiosa à *Francisco Pona* Equite Veneto cautè habita cap. 15. non vera. Nam & *Andreas Marinus* Libro Venetiis apud Aldum 1566 edito, diversa credit ab antiquorum Unicornibus, quia longiora sint quam ab antiquis describuntur, nec strias habeant Monocerotis *Actiani*, adeoq; subtilia, sint, ut pocula inde nulla conficiantur. Nisi tamen color obstaret, ad purpureum potius quam nigrum deflectens, ut mihi quidē visum, nihil rationibus suis obtineret *Marinus*. *Baccius* enim Lib. 2. cap. ult. vera putat, quavis repolita, quia abraſo cortice primo nigriori, striisq; levatis, remanserint longiores quam crassiores. Sanè *Alberti Magni* Unicornu sine spiris quoq; erat & cochlearum.

ductibus, quos necessarios urget *Aelianus*. Nigrius maris esse, feminæ cādidius prodidit quidem *Leonicus Goldionus* in descriptione rariorū Urbis Venetæ rerum; sed non scio quo antiquorū testimonio sexus diversitatē ex colorū varietate deducat, ut etiam hoc paradoxo suspecta cornua reddiderit quæ in majus tollere scripto susceperat. Quod verò addit *Baccius* colore esse Cornu cervini politi & pallidi non nigri, meam auget suspicionem, ut vel majorum Orygum cornua credam, vel Borealis balenæ dentes. Hoc voluit *Parens* noster maturius nobis fatorum invidia subtractus cap. 2. n. 3: illud simile inter se comparatio persuasit quæ non rarò ea facie & magnitudine passim vidi, præsertim in Museo *Catellani* Monspeliensium Pharmacopæi percelebris. Sed de Cornuum horum Origine & Virtute obscuriora sūt indicia. Feruntur occupato Byzantio in Venetorum Rēpublicā trāscripta cum 12 pectoralib. satellitū Imperatorianorum, quum æqualem partem focij prædæ Galli cepissent, aliisq; quæ ad annum 1202 refert *Frācisus Sansovinus* Lib. 2. de Venetorum urbe. Magna hætenus de Vnicor-
nu illo jactabantur, quod in thesauro Hispaniarū Regis asservatur, ex quo frustulum E-
mi.

minentissimo Cardinali *Francisco Barberino* donavit *Philippus IV.* Verum enim vero donarium illud Romæ iis striis, quamquam tenuioribus, eo candore, & ea soliditate observavi, qua & nostrum Septentrionale, & dentes Balænarum conspiciuntur. Perforatum tamē cornuum in morē, quod ab arte non frustra speraveris. Quam alienus à vero Monocerote color sit candicans supra exposuimus. Trajecti ad Rhenum aliud Unicornu in Æde basilica nobis monstrabatur, longitudine Parisiensi par, sufficienti amplitudine, unde singulis spectatoribus merum ebibendum propinat sacrorum custos, non sine molestia, ut expertus sum, ob insignem longitudinem cui tollēdo vix extensa manus sufficit. Gyri frequētiore ad extremū apicem circumducti, ubi tamen recto tractu oblitterātur. Crustæ color cinericio similis, medulla candidiore. In magno precio habetur, & pro vero venditur, ut infinitam auri vim repetundarū dānata Colonia Agrippina, cōtra licitaretur. Minus aliud adjungitur per omnia, si magnitudinem excipias, prioris æmulum. Sed, si verum fateri licet, neque hæc Monocerotis exactam referunt notam. majora quippe sunt quam pro merito, & candidiora quam

ab antiquis depicta veniunt . Dentes Balæ-
 narum Gronlandicarum forte fortuna per os
 stium Rheni quondam circa arcem Britanni-
 campatens ex naufragio appullos illorum
 temporum meruisse famam Vnicornis arbi-
 tror, quibus ignota Septentrionali bestia pro
 vero Vnicornu censebantur quæcunq; aliqua
 similitudine novitas invexit . Repugnare
 quidem cavitas videtur cornibus propria ,
 non dentibus; verum tamen quotidianæ arti-
 ficum manus dentium soliditatem levi exca-
 vatione de facili tollunt, & cornuum faciē in-
 duunt, quod hic factum ex ipso pondere æsti-
 mo, & compactiori substantia, quibus dentiū
 naturam Vnicornua Trajectina pressius æ-
 mulantur . Nolo ferram controversiæ duce-
 re, an perpetua Monocerotem comitari de-
 deat cavitas, quam negavit *Philes* De Anim.
 proprietatibus in Monocerotis hac descrip-
 tione :

ὠθεῖ τὸ μακρὸν κ' ἐδοῦας πλῆρες κέρασ·

ὃ τῶν ἀκαλῶν ἐκπεφυκὸς ὀφρύων,

ὅυ κοῖλον ἐστίν, ἔδ' ἐκῆφον ὡς κέρασ,

J. C. Longum tollit & noxium cornu,

Quod ad palpebras enatum,

Non cavum est, nec leve ut cornu.

Baccius quidem *Lib. 2. de Vnicornu* aliquid
 omni.

omnibus necessitatis imponit. Sed Rhinocerotis exemplo refutatur & Cervorum . nam sufficit vel superficialia cavitas , vel rarior corporis compages, ut nomen cornu mereantur .

Ad unicornium spuriorum seriem pertinet & Helvetorum illud ad oram fluvii Arulæ prope Brugiam 1520 inventum celebris eo ævo famæ & precii, quod interiori facie album, flavescens exteriori, sine striis, duorum cubitorum longum, sed ut moschus odore præstans præsertim igni vicinum . Falsum , vel certè Boreale erat hoc Cornu eburneo simile, per varias marinorum fluctuum ablu-tiones lævius factum & glabrum, cui ulteriorem manum odoris suavitate imbutam ars addiderat . A mare Boreali huc appulit contrario aquarum lapsu ob gravitatem , quum continuæ utriusque sint aquæ, vel per occultos fluviorum lacuumq; meatus, quibus mare in illis pervium Danubii experimēto credent non pauci, & lacu montium Euganeorum persuademur, qui ad radices collis cui Arquada, *Fr. Petrarchæ* domicilio nobilitata, incumbit, *la Solana* incolis dictus, ita diffunditur, ut Cephalos pisces, passeris, maris Adriatici alumnos proprios, eo sapore proferat quo

quo exquisitæ Venetorum mensæ efferuntur. Par sit de aliis iudicium quæ non mangonum astutia pro veris ex Borea vendita fuerunt, qualia sunt Antuerpiana, Mantuanum, & Potentissimi Polonorum Regis. Hoc quâvis ad utrumq; caput artificio fucatum sit, pro marino tamen Boreali penitioribus rerum scrutatoribus habetur. De Mantuano tantò minus dubito, quantò basis loculamento seu alveo mandibulæ inserta manifestior in icone apud *Aldrovandum* exprimitur, quod nihilo secius pro vero Vnicornu laudât *Baccius* Lib. 2. c. ult. *Pona* de Ven. cap. 15. Antuerpianum ultra septem pedes lōgum cū parte, iudicio ejus, fronti inserta *Io. Goropio Becano* suspectum fuit, cum ob longitudinem inusitatam Monoceroti, tum ob colorem subalbidum, ut cornu esse piscis alicujus conjectura non fallax dictaverit ex Islandia aut vicina Septentrione adportatum. Nondum tamen ex communi errore eluctatum *Virum Doctissimum* apparet, quod de cornu hujus situ adeò laboraverit ejus arbitrio ita capiti bestię infixi, ut radix inferius, extremū in altum velut in Cervis fursū spectet. Veritas & suspicionū solutio ex alvei dent. sq; marini nupera historia, quam ex Viri eximii *Olai Wormii* Museo

su.

superius memorato
huc reduxi, in solidum
pendet.

Ad eandem propi-
us quoq; examinandū
Unicornu magnitudi-
ne spectabile inter pre-
tiosissima Serenissi-
mi Danorum Regis
castelli *Friderici Burgi*
conspicuum, longitu-
dine septem pedes Ro-
manos excedens si par-
tem alveo excipiamus
inclusam, cuius mensu-
ram pedis unius cum
Vnciis duabus de-
præhendi. Ambitus
septem minimum digi-
tos complectitur æqua-
li gyrorum flexu in a-
cumen desinens. Co-
lor ex candido mixtus
& cinericio, quem per
intervalla nigriores
striæ lineæq; obscurio-
res distinguunt, quātū

ex figura suis coloribus expressa coniecere potui, quam mihi ex arcē Regia Vir facundia & eruditione inter primos seculi patriæq; numerandus D. *Iacobus Matthias Arhusius* transmisit: cui mecum debebit Lector iteratum Monocerōtis Danici typum ex naturali magnitudine hic strictioribus lineis ductu artificis contractum, sed tamen iusta totius corporis mensura, quam hac tabella curiosis oculis subieci iudicio pressiori pensandam.

Aliud insignis magnitudinis Unicornu ex Germania Veneti mercatores labente anno venum aduexerunt, coloris splendore & varietate veri cornu speciem promittens, eoq; magis, quod abrasæ particulæ non dentium instar in ramenta quæ fricari possunt, concidunt, sed inde quisquiliarū squamæ eadē planè visciditate & lentore resultent, quo secta quævis animalium cornua. Quibus indicis Illustris. *Iulio Iustiniano* maximi Cōtarenī digno pronepoti, ostensum fuit. Dentem tamen esse, vel alterius animalis cornu, promptum erit intelligere, illi simile, quod apud matrē fratriæ suæ describit *Boethius* à Boot. In cuius fidē alia non accersam, quia hoc saxum antea volvi. Quid autem ad eolorum varietatem &

Cor-

cornuum lentorem? Verbo me absolvam. Color insititius fortassis, & lētor à pinguedine, quam cum cornubus participat cartilago dentibus piscium nonnullorum ad radicem adnata.

Coronidis loco de Vnicornu, quod Gedanensis quidā, nomen *Eduardi Holvvel* sibi adsciscēs, Cōstantinopoli redux magno nudius tertius precio Venetiis venditabat, iudicium meum interponam. Arbitror illud vel marinum esse dentem, vel Asini Indici cornu. Dētem color probat ad candorem vergens, solidior corporis compages, & interior medulla. Sed ex Moscoviæ thesauris naufraga frustra clamat. Non iverim inficias pretiosiori olim loco hunc dentem ibidem fuisse, quum incognitus esset: Iam verò frequentiori Danorum commercio ex Groenlandia uberior ejus proventus pretiū imminuit, quod nostrā tempestate experti mercatores testantur.

Asininum cornu crederes, si vera de eo fama, quia Comitiali morbo feliciter succurrat, quod, qua fiat vi, infra dicemus. Scrupulum mouet noua veri Monocerotis experientia, quam in suo decantat ipse idē. Nempe carbonibus injecta segmenta gratis vaporibus & odoratis nares feriunt, uel si nudo sub alijs

corpore gestetur, suauissimum de se diffundit odorem nullo cornuum familiarē. Quod Vnicornis experimentum quis admiserit sanæ mentis? & hoc enim fertur ab auctoribus odoris expers. Imò si odorem de se spargit, pro ebore fossili haberem, quod *Boetius* lib. 2. c. 242. ab odoris suauitate laudauit. Ut taceam facili fuco à diuturna odoratorum vicinia suauitatem adscisci, quod Helvetico Vnicornu contigisse mox notauimus. Nec odoratum esse debuit, quandoquidem non in manifestis sed ignotis nobis eventibus vis Alexipharmaca delitescat. Id in Vnicornib. ad oculum videas, prius venena temperare, quam vel incalescant vel odoratos vapores diffundant. Experimenta tamen cornu hujus ostendere refugit *μυρίαμφορος*, qui solis ignotorum testimoniis, precariis forsitan, in amplam chartam corrasis, apud me auctoritatem infelici merce emendicare rogatus voluerat.

CAP. XXVIII.

*De Monocerotis ferocia. Varthemannus corrigitur.
An Virginibus se submittat. Fortitudo Monocerotis & de ea Rabbiorum alucinatio.*

Feroces Naturæ impetus vario experimētorum apparatu in Monocerote animaduertentur hætenus omnes, ut nec cicurari nec vivum capi audacter affirmant *Aelianus, Plinius, & Solinus* ex antiquioribus, & ex posterioribus quotquot veriori calamo historie seriem duxerunt. Nescio tamen qua mansuetudine innatum furorem temperent nonnulli, ex ingenii libertate potius quam veritatis. Huïus antesignanus fertur *Ludonicus de Varthema*, cum *Vlyse*

Varios hominum mores qui vidit, & urbes.

Eius enim interpres *Aldrovandus* Libro de Quadrup. fol. ita ex Italico transtulit: Sanè id animal ferum videtur, verum ferocitatem nescio qua comitate condiuit. Quæ versio multis disputandi dedit occasionem, & ancipiti iudicio de fide & ueterum & Varthemani dubitandi, adeò ut *Iohannes Langius* magni nominis Medicus in Epistolis de Bubus Indiæ Unicornibus Varthemani obser-

uationem explicet, aliique diuersorum locorum uario tractu feritatem māsuetudinemq; in fera distinxerint. Induxit quoque *Parentem* nostrum *τὸν μακαρίτην* ut novam ex ætate iuuenili conciliationem ingeniosè moliretur, idque verè si rem inspicias, sed præter *Varthemani* mentem, quam liberiori quam par fuit circumscriptione ad Romanam consuetudinem flexit *Aldrovandus*, quum nusquam id apud *Varthemannum* compareat, succinctę narrationi hæc addentem: *Veramente questo mostro di essere uno ferocissimo & dicerto animale*. Pro *dicerto*, Typothetę vitio, omnino legendum *deserto*. quia ferocissimum animal & solas terras amans hac epigraphę depinxit, qua principes Ethruscę elegantię aliàs usi sunt *Franciscus Petrarca*, & *Dantes*, ille quidem:

*In belle donne honeste, atti soani
Sono un deserto, & fere aspre, & selvaggie.*
Hic verò *Infern.* Cant. 26.

*E con quella compagna
Picciola, dalla qual non fui deserto.*

Nec aliter id vocis explicant *Franciscus Alumnus* in sylloge Petrarchiana, & *Academia Crusca* sermonis huius arbitra, quam per feritatem solitudinemq;, non comitatem, de qua
etiam

etiam apud *Andream Baccium*, quem latinè loquentem induxit *Aldrovandus*, altum silentium, nisi nova asseveratione, antiquo loquendi more, dicta firmaverit *Varthema*. Facile tamen miteq; animal alieni generis animalibus & foeminino sexui fertur. De illo *Philes* in Iambicis:

πρὸς μὲν ἀλλόφυλα θηρίων γίνηται

ὁ δὲρ προσηνὴς, ὡς ἐβίβας ποίμνη σκύλαξ.

τὸ συγγενὲς δὲ καὶ κατὰ φύσιν φίλον,

ἐναντίον μάλα καὶ δύσιν κρίνει.

Quæ eodem metro versuum ita exposuit *Gregorius Bersmannus*.

Bestiarum ceterarum erga genus

Comem se gerit, cœu gregi assuetus canis.

At non item cognationem amat suam,

Sed odit, infestissimamq; iudicat.

Virginum conspectu quadam veneratione subidere aliquibus persuasit credulitas posterioris sæculi auctoribus, quanquam Rhinoceroti id assignet *Gregorius Papa* c. 39. *Iob. Isidorus* Lib. 12. *Orig.* cap. 2: Tantæ est fortitudinis, ut nulla venantium virtute capiatur: sed, sicut asserunt qui naturas animalium scripserunt, virgo puella præponitur, quæ venienti sinum aperit: in quo ille omni ferocitate deposita caput ponit, sicq; soporatus

O

vclut

velut inermis capitur. *Albertus Magnus* Lib. 22
de Animal: Dicunt quod hoc animal aded
virgines puellas veneratur, quod ipsis visis
mansuescit, & aliquando juxta eas sopora-
tur, & capitur, & ligatur. *Natalis Comes* lib.
4. de Venatione eadem canit:

*Virginis amplexum cupiit fera bellua (nam sic
Fama refert) somnumq; capit placidamq; quietem
Virginis in gremio optata somnoq; soluta
Funibus invenit sese vinctsq; ligatam.*

*Seu natura dedit secreti semina amoris
Virginis, atq; fera est atrox innata cupido.*

Sive alia est ratio: tamen hac adducitur arte.

Sed ratio eos fugit & veterum auctoritas, un-
de in varia tracti modo de Monocerote, mo-
do Rhinocerote confusis nominibus fabulan-
tur. Melius omnino ad sui generis amorem
refert *Gesnerus* ad exemplum ut arbitror *Phile-
lis*, qui in Iambis de Animal. prop. de eo
canit:

δοκταύρεται δὲ παρὰ τὸν θῆλυ μόνον

ἄσπερ χαλινῶς ἐκδραμάζων τὸν τύπον

ὡς τὸ πῦρ τῆς γυναικὸς ἀφύσιστον.

Mansuescit autem comparis toram ambiens,

Erenis furoris edomans ferociam,

Dum feminis deserviat lascivia.

Ingeniosus verò *Hericus Kornmannus* Lib. de

Iure

Iure Virgin. cap. 92. pro Hieroglyphico habet, Christumq; eo significatum qui Mariæ Virginis pulcherrimæ virtute, sapientia, & pudicitia illectus in sinu uteri virginalis caput altissimæ Divinitatis humiliter inclinavit: quæ *Theophrasti Paracelsi* fuit expositio in Tractatu quæ Azoth inscripsit seu de Ligno & Linea Vitæ, ubi Unicornu Christi typum, Mariæq; pudicitia evidens signum, pio, præter solitum, sensu profert. Quid si Milesij sermonis hic agnoscamus vestigium, & alia ingeniorum mysteria? subinde enim nova scribendi via vel personas fingeant, vel personarum actiones, vel utrumq; , ut rectis nominibus viria insecutarentur. quod descriptionis genus duce *Apulejo*, *Achille Tatio*, & *Heliodoro* infinitos ævi nostri invenit asseclas, inter quos principes ingeniorum eminent *Joannes Barclajus* Argemidæ Euphormionisq; auctor, *Francon Parisiensis*, & *Io. Fr. Lauretanns* Nobilis Venerus illustrisq; Dianæ conditor. Hoc tacito invectivæ stylo Samsonem Virorum fortissimum ejusq; victum illicito meretricis amore animum atrociter perfodiebant antiqui, elegantissimo emblemate ab animali desumpto, cui primæ fortitudinis deferuntur partes.

Inter propria Monocerotis numerant quoque fortitudinem insignem auctoritate *Scripturae*, & *Aeliani*, cui cornu inexpugnabile fertur . Ratio ex materia peti debet, forma, & loco . Locus in fronte aptissimus propulsandæ injuriæ . Forma seu virtus in uno fortior, quæ in bicornibus dispersa . Cui materia durior & solidior subsidiarias operas mittit . Soli *Rabbini* antiqui in *Libro Zifri* huic adversabantur, quum in expositione *Dent.* 33. 17. Taurum fortem prædicant, sed cornua habere minus pulcra, רֶעֶם, Reem, verò seu Monoceroten cornubus præditum elegantioribus, sed minoris roboris, indeque extremo Mosis voto utrumque conjunctum fuisse, tauri nempe fortitudinem, & Monocerotis pulcritudinem . Quæ ex ingenio illorum ficta sani habent nihil, si sanus ego: utrumque sanè de fortitudine & robore cornu interpretamur, in quo populos ventilabit usque ad terminos terræ, quod frustra à pulcritudine augurabatur Divinus.

CAP. XXIX.

Signa Cornu veri. De sudore multa. Vena quibus data. Ebullitio. Ex canibus experimentum columbisq; . Ex circulo. An Catholica inde medicina. Vera Unicornum virtus.

VArias, sed suspectas plerasq; Monoce-
roti virtutes invexit antiquitas, quas
tamen in immensum auxerunt novatores ma-
jori decipiendi studio, quam juvandi. Ori-
ginem ingentis famæ ad adulationem, vetus
in Republica omni malum, deduxit *A. Mari-*
nus: quam omni studio conservandam vel eo
nomine urget *Baccius* quod Magnatum insi-
diatoribus ansa nocendi, suspicione tanti re-
medii, præscindatur. Nunquam tamen ab
erectis mentibus impetrabit, ut culpam vitii
alio vitio tegant. Sacra Principum majestas
justitia potius & innocentia se tutatur quam
vano insidiantium metu. Vnde dubitem num
quidam superstitioni verius an credulitati ad-
versam frontem opposuerint. Totius disputa-
tionis cardo duplici momento vertitur, num
tantis, ut jactatur, viribus excedat Unicornus,
& quibus illæ cognoscantur signis. Signa ex
multiplici desumunt fonte agyræ, ex sudore

præsente veneno, ebullitione in aqua, colū-
bis vel canibus binis succum lethiferum parī
pondere haurientibus, circulo per pulverem
Unicornu descripto quē imposita nec Scor-
pius, nec aranea transgrediuntur. De his in-
ter se litigant *Eruditi*, præsertim sudore & e-
bullitione, haud procul fabulis, quorum u-
trumq; suos invenit defensores simul & op-
pugnatores. Illis sociatur *Baccius*, his *Mari-
nus* accedit, nomine similes, sed differentes
mente, quos idcirco inter se ea fidelitate &
brevitate commitemus, ut ad judicandi ra-
tionem exactior nobis cura exsurgat. In
sudorem naturalem præsente veneno resol-
vi non posse Unicornu vere urget *Marinus*
quia anima nec Vegetativa, nec sensitiva
præditum sit, quanquā si pressius loquamur
nec ad Vegetantis primam animam confu-
gere debuerit, quum nec plantæ veræ sudorē
emittant, nec Mineralia. Non plantæ, quarū
succus exstillare dicitur & manare, nunquam
verè exsudare, quia vel ui incisa plorat, vel
ob tumentes ramos exprimunt. Prioris gene-
ris Balsamum est arbor, cujus succum, non su-
dorem, graphicè exprimit *Plinius* Lib. 13.
cap. 25: succus è plaga manat, quem Opo-
balsamum uocant, suavitatis eximiae, sed te-
nui.

nui gutta, ploratu lanis parua colligitur in cornua. Qui locus in mendo cubat, restituendusq; cū *Dalechampro* tenuis guttæ ploratu, lanis p. c. i. c. Certo autem artificis temperamento inciditur, non sponte sudoris instar, sed, eodem *Plinio* & *Solino* teste, vitro, lapide ossisue cultellis, quod confirmat *Tacitus* Lib. 5. Hist: Vt quisq; ramus intumuit, si uim ferri adhibeas, pauent uenæ: fragmine lapidis, aut testa aperiantur. Posterioris ordinis sunt arbores quotquot succo aliquo seu pice seu resina manant. De quibus *Plinius* Lib. 14. c. 20. & illæ quæ in Calabria manna gūmi in morē, siue spōte, siue incise proferūt: de qua est uera *Gabrielis Fallopi* Lib. De Med. simpl. purg. ca. 37. coniectura, & *Io. Nardii* de Melle, quibus lucem dederat *Alimarus*, quū mannam diceret esse succum arboris (Orni scilicet, uel Fraxini) benignitate aeris cōcretum, quanquam & in foliis Calabrinis ros coelestis colligatur Ciceris forma & magnitudine, sed id rarius. De metallis superstitio ueterum prodidit & statuis marmoreis, ligneisq; sinistro inprimis omine sudasse. *Plutarchus* enim in Vita Alexandri, Orphæi simulachrum quod in Libethris ex cupresso exstat sudorem emisisse tradidit. *Vergilius*;

quoq; 1. Georg.

Et mæstum illacrymat templis ebur, æraq; sudat.

Et in Cæsaris expeditione *Lucanus* 1. Phars.

Urbisq; laborem

Testatos sudore lares.

Quæ omnia malæ vel Dæmonum vel Sacerdotum arti adscripserim.

Quidquid horum sit, sudoris appellatione indigna omnia quæ in speciem halitus ab infuso calore non soluta, vel violento motu ab interna vi confertim non erumpunt, ita exigente *Galeno* Lib. 1. de Tuend. val. aliisq; iocis infinitis: ut quibus & venas & tenuius serum urinamq; denegaverit ordo naturæ diversus, sudorem mittere non dicantur. Venæ quidem etiam plantis assignantur & mineralibus à *Plinio* l. d. L. 13. sed coacta vocis licentia ad similitudinem universi, quo modo venas materierum selectiores dicunt auctores, *Solinus* cap. 28. de Sale gentis Amantū: Tanta ibi hujusce venæ copia est, ut tecta faciant è salinis. *Statius Papin.* Sylv. 1. lib. 3.

An picturata lucentia marmora vena

Mirer, an emissas per cuncta cæcilia lymphas.
quam venam *I. Gasperius Gevartius* Notis ad hanc sylvam contra mentem *Ioh. Britannici,*

de

de tubo rectè interpretatur. Eo enim tubo ad æstivum calorem minuendum per singulos cubiculorum parietes more sæculi delicati deducebant, de quo multa adeo leguntur in sinistro latere lapidis antiqui *Panormi*, qualem etiam puto fuisse canalem plumbeum, curvitate cornu, in Rhodano præter fluente inventum, quem vestibulum Curia *Arelati* in Provincia cum hac Inscriptione exhibet:

S. VALERIUS SVRILLIO

C. CANTIVS

Quamvis tubulos fictiles apud Vitruvium, *Plinium*, & *Varronem*, plumbeis præpositos non ignorem, & lapideos apertius *Arestæ* inter antiquæ urbis rudera cum *Io. Bapt. Zoia* Viro Consultissimo & patriæ antiquitatis callentissimo inueneri, Romæ tamē in thermis Diocletiani & Antonini plumbeorum, in aliis ædificiis minoribus fictiliū exstāt vestigia. Sed parum ille seu arborum seu aliorum sudor momenti insignibus Unicornuum æstimatoribus afferet, quū ille sponse sua exstillat nullo externo movente, nullius, qui veneni rationem habeat, præsentia, uel incisa leni rorantium ramorum exprimat. Difficultatem hanc ab interioris causæ defe-
ctu

Etu in mortui Monocerotis Cornu percipiēs
Balcins, leniori impetu sudorem aliquem in
 Cornu concedit, sed secundaria ratione & ex
 euentu, quem ad modum polita quæq; uitra ,
 specula, marmora feruntur sudorem mittere ,
 externa aeris humiditate uaporibusq; à cibo
 imbibitis . Idem enim cerassto apud *Petrum*
Aponum in manubrium cultri efformato , &
 linguæ serpentum apud Magnates sæpius u-
 su uenire . Sed frustra uelum obtendit illis
 quæ nulla arte tegi possunt . Non enim hæc
 mentem primorum fabulæ auctorum asse-
 quuntur, qui Vnicornu præsentem ueneno ita
 ab insito principio alterari uoluerunt, tanquā
 præsentem hoste, ut labore insigni & uelut in
 angustiis sudorem exprimat, quo modo sæpe
 sæpius turbantur homines in sudorem soluti
 quotiens præsentem uel uident uel suspican-
 tur, quæ naturali odio auersantur, quod & de
 iumentis poma gestantibus testatur *Plinius* .
 Quæ gerris Siculis uariora, quam uiuentium
 sit proprius affectus hostem metuisse , Nihil
 tale in uite obseruant hortulani, quæ brassicā
 quidem fugit solo racemī flexu, ipsaq; brassi-
 ca aduersa cyclamine & origano arefcit, non
 sudat, quercus quoq; & olea tam pertinaci o-
 dio dissident, ut altera in alterius scrobe de-
 pactæ

paſta moriantur, *Plinio* narrante lib. 24. cap. 1. Plus ſanè in uegetabilibus, quam cornubus, uitæ, majoraq; diſcordiæ & concordiæ documenta, minus tamen, ut uidetur, ſudoris. Nec ſudorem eo, quo *Baccius* interpretatur, ſenſu acceperim, tum quod amoris potius quam odii naturalis eſſet indicium, tum quod peſtilens foret ſudor à ueneni haſitu excitatus. Enimuero quæ naturali odio diſſident, tantum abeſt inuicem jungantur, ut quam longiſſime ſe fugiant, nec peſtiferum humorem in Vnicornu collectum ulla teſtatur auctoritas, ut taceam alia frigiditatis glabritiei; ratione denſari in ſpeculis marmoribusq; guttulas quam in Vnicornu fieret nec denſo nimis nec læui. Ceraſtus & lingua ſerpentum, ut dubia, malè dubiæ rei ſubuenient, quamuis à manus humidæ frequenti attritione uaporofum quid in manubriis cultellorum quibuſcunq; excipi nouum hætenus non ſit. Vnde hanc ſudoris experienciã cum *Marino* & *Cardinale Ponſetto* lib. 2. de Ven. cap. 4. planè inficiamur donec certiori fide probetur. Alio experimento quod ſimile quid fieri cõcedat *Ponſettus* in oſſe nempe aliquo in ſerpente nato ad præſentiam *Nappelli* uel *fellis Leopardi* guttulis reſudantibus

bus impleto, ut diuersum sine censura' rigidi-
ori dimittimus, quum similitudine quadam
in objectam rem affinem ferantur effluuia
corporum, non contrarietate repugnantem,
quæ Monocerotem inter & uenenum perhi-
betur. Iam ebullitionem in aqua factam
pro fallaci signo ueri Monocerotis ea de
causa traducit *A. Marinus* & cum eo sequa-
ces, quia communis is sit effectus reliquis sic-
citate aliqua & corporis porosi tenuitate cō-
spicuis, Bolo Armenæ, Terræ sigillatæ, & cal-
ci. Quam propositionem certo temperamē-
to concedit *Baccius*, ut Monoceroti ob sin-
gularem naturæ occultæ conditionem soli
referuetur sine calcinatione in aquis effer-
ri, quum reliqua non nisi combusta ebulliāt.
Pro *Marino* autem stipulator ego, spōdco nō
hictam calcinationis, quam porositas ha-
beri rationem. Sicca enim tenuius extēsa dū
uariarum aquæ particularum admittunt im-
petum, bullæ excitantur ob inclusum aerem,
quæ continuato tractu elatæ & depressæ
aquam cum sonitu mouent, cessantq; simul
ac in locū aere ante plenum aqua illabens
successerit. Hæc autem ebullitio ficcitatis
soli ratione excitata, communis pluribus,
nihil occulti condit. Nam & Ceraſtis Cor-
nua

nua aquæ veneno infectæ injecta ebullire observantur, & fossile Vnicornu magno strepitu aquam concitasse nuper, quum illud cum alio Iudæi cuiusdam unicornu vero, ut putabatur, conferrem, expertus sum, simulq; Melitensē terrā, quā ex D. Pauli subterraneo cubili extraxerā, dēsius jam compactam, ubi lymphæ commissem, grato spectaculo inde surgentes bullas conspiciebam, qua viam patulā aquæ mador fecerat. Quanquam negari nō debet ea frequentius in aquis effervescente, quæ ignis vim fuere experta, utpote aridiorē substantiæ conditionem & porosiorē indepta, humido, quo pori repleti, penitus absumpto. Cornua tamen, quotquot sunt a calidioribus plerumq; nigri succi fuliginibus elevata, ut atra bilis, evidenti ebullitione alternatim exsurgunt. Aliis experimentis veritatē explorantibus, binis columbis, vel totidem canibus, exhibito æquali pondere vel diverso veneno & Alexipharmaco, ut puerilibus falsisq; indignatur *Marinus*. utramq; enim morti concedere bestiam, quamvis illa tardius quæ Vnicornu assumpserat; præterea Arsenicum aliaq; animalibus gratia experiundi ingesta, nō esse venena, sed corrosiva, quibus antidota minus convenienter oppo-

nun-

nuntur, quum unguosa esse debeant & em-
 plastica. *Mercurialis Consult. 63.* arserit ocry-
 stallino sorpto Pisanum illū non ab exhibi-
 to Unicornis pulvere, sed superveniente vo-
 mitu evasisse suspicatur. Quod & canibus e-
 venire existimandum. Quibus nihil video à
Baccio veritate forsan victo repositum. Vi-
 disse se alias apud *Cardinalem Tridentinum*
 simile in columbis spectaculū serio affirmat
 Lib. 3. à quo non abludit *Garzia ab Horto* in
 canibus observatio Lib. 1. de Arom. Hist. c.
 14. & *Philippi Hoechstetteri* Decade 5. Obser.
 Med. cas. 9. verum utriusq; diversum à Mo-
 nocerote cornu fuisse oportet, vel eventum
 impatientes moræ postea infelicem ex pri-
 mo cōfestim statu citius justo æstimasse. Feli-
 cius in porcellis succedere experimentum
 quam canibus columbisve quidam credit,
 quod canes statim evomant, columbæ verò
 facilius digerant. Sed nec infeliciter durio-
 ra etiam concoquunt porcelli. *Jordanus lib.*
de Peste, quod apud Iudæum, fidei secretum
 viderat, refert: Iudæus me præsentem Cornu
 Monocerotis describebat, circulum quo infi-
 nita animalia venenata scorpiones, serpen-
 tes, Araneas includebat: omnia velut atto-
 nita permanebant in medio, neq; ullum ver-
 sus

sus circularem lineam progredi audebat: extra circulum posita, quoquo versum liberè movebantur. Auget historiam *Aldrovandus*, reptantes bestias cum terminum transire non potuissent, umbra an virtute? enecatas esse. Non absimilia in Lexico Philosophico 10. *Henrici Alstedii* p. 1906. de Monocerote scribuntur, quod bonæ notæ scorpiones uni vasi inclusos necet. Memoria dignum *Fabricii Bartolei*, Viri Maximi, censeo experimentum quod Mantuæ apud eundem præsens observavit *Ioannes Veslingius* summò præceptorì fama & eruditione par. Impositas quippe Monocerotis Mantuani Ducis frutulo tumentes veneno araneas, sine morâ mortuas concidisse. Equidem recutiti allatam apud *Jordanum* observationem non magnopere moramur, tanquam superstitioni vicinam, & si rem eloqui liceat, Diabolicam, quæ ex *Cabala* sua informantur eius focii, ut venenatis animalibus terminum pro lubitu facile definiverit. Circulo enim ductu Magico in primis delectantur profanæ mentes, ut ex *Theophrasto Paracelso* apparet aliisq; Sagarum confessionibus, quæ etiam ductis in orbem characteribus fortunas nominum & furta divinant. Quin imò suasu Dæmonum

cir-

circularem orbem ingrediuntur ac pentagona clam Dei nomina continentia, quò tuti prorsus ab illorum violentia reddantur, & ut nato infanti securius consulant à Dæmone femina, מלכא illis dicta, infestato, ter circulum in cubiculo puerili rhamno cum aliis Hebraicis characteribus signat, quibus Divina nomina exprimunt simul, & infantem muniunt ne præscriptos fines Dæmon transcendat, ut ex *Io. Laurentio Anania* colligo Libr. 3. de Natura Dæmonum. Itaq; apud superstitiosos Romanos frequentes ad eò arbitror in sacrificiis, militia, & ubiq; circumitores fuisse, ut hinc originis suæ principia referrent. Experimentum *Alstedii* verum est, sed ἀποστέγνυσθαι, quia scorpiones non cornu impositum necavit, sed mutua laniena, quam sine Monocero aliaq; re, cum voluptate apud Consobrinum fratris loco colendū *D. Henricum Fuiren*, Naturalium rerum peritissimum, æstate proximè exacta sæpius contemplati sumus. Præterea scorpiones nostros, præsertim Italicos, innocuos affirmat *Plinius*, quod vario eventu comprobatum testari possumus. Major Cl. Virorum *Bartoleti* & *Veslingii* auctoritas, ut aliquam contra venena vim credam, quæ aliis cornibus ex æquo competit, non obstā-

te quod Mantuanum Vnicornu à classe veterorum supra excluderim. *Palmerius* enim simili cōcessionē lib. 2. de febr. pest. c. 18. nō negandum censet illius vires contra venena valere posse modo non adulterium & fraus accedat.

Vnde ejus defectu Rhinocerotis cornu præscribunt, aut Cervinum, ut *Ioan. Renodaus* lib. 3. de Med. Mat. c. 21. de se testatur: Cum omnes ægroti æquē non valeant opibus, debet tantum divitibus exhiberi Vnicornu; aliis fortunæ tenuioris cornu Rhinocerotis, ut etiā Cervi præscribo, successu non minus felici. Sed ea Vnicornu potestas facile ex concepta animo præmunitiōe invecta fuit, quū si cornu ipsum præsentēs conspexissent alio forsā experimenti dexteritate deflexissent ejus patroni. Hic loci reticere non possum circulatoris istius Romani, qui in foro Nævone circulari barba miracula jactat & experimentorum suorum stupendos effectus, ludibrium quod mihi auscultanti debuit. Quum enim de Rhinocerotis cornua nūlla, plura vero de Monocerote, quod domi servabat, sesquipedalia verba credulis spectatoribus expendentē rogassem, ut Monocerotis veritatem, adeo à se decantatam, aliquo

experimento præfenti nobis firmaret, id nisi magno pretio acturum se serio pudore suffusus negavit. Profectò omnis ostentatio non caret suspitione mendacii, ut optime *Symmachus* l. i. Epist. 1. Credite vati, longius à vero abiunt superbiora de Vnicornu promissa Agyrtarum & Medicorum qui nova potius & miranda quam utilia in usum deducere amant, quæ partim retulit in Opusculo suo *Pater*, partim sibi lo digna ab *Andrea Marino* exploduntur. Quomodo enim ad venendum perducerent, quum subtiliori principiorum mixtura facilius dissipetur venenum, uel extinguatur potius, si quidem cū luce, ut alias credebamus, naturæ commercium exerceat. Quomodo à spasmis? an illo qui ab euacuatione ortum trahit, an qui à repletionem, an deniq; qui ab utroque? Hujus sanè ut contrarię causę, ita contraria erunt medicamenta, illa uerò nondum auctores determinarunt. Adversus magis videtur ab omnibus morbis incolumem præstare posse: quippe benè Regibus illis, qui olim ex Vnicornibus potabant, fuisset actum, si ad hæc rēpora fatū cum imperio extendissēt, ut simili sententia apud *Philostrium* jocatur *Apollopius*. Notandum tamen Vnicornu Asinino istas

istas à ueteribus deferri virtutes, teste *Aelianus* nō, non Monoceroti vero, quæ quū confunderet *Marinus*, huic denegavit quod Onagro cōsensu dederat. Vnde minus rationibus eius faveo per viam ad Monocerotē tractis, quam Onagro, de quo *Philes* perhibet ebrietati resistere, veneno, et sacro morbo. Per vomitū copurgat modo, quo Emetica alia alexipharmaca, Anagyros, Proserpinaca, Castoreum, quæ cum vomitione venenis sumptis resistere fidem fecit *Plinius* diligentissimus Naturæ l. 27 cap 4 & 12. l. 32. c. 3. Spasmo ex repletionē nervorum mederetur insita exsiccandi facultate, quem ad modum aer calidus siccusq;, sudaria, & aquæ thermæ. Quod si coniunctum cornibus frigus obstar, in promptu ventriculi corporisque nativus calor momento temporis leve frigus temperaturus adest; tamen si ignotiori natura spasmo ex maligna qualitate vaporeque acri, ex *Pelops* sententia apud *Galenum* l. 3. de Locis c. 7. & *Saxoniæ* Part 1. Præl. c. 15. excitato, rectius ad mentem veterum subvenisse dixerim. Universalem hanc Alexipharmaci virtutem non Onagro, sed Unicornu suo, ut credit, vero nuper *Gedani* revocavit *Eustachius Hebel*, cuius mihi indicium fecit

Vir Illustris *Daniel Blanckius*, spectatissimus
 Patavinæ Universitatis Prorektor, successor
 noster. Quem alius sequitur Venetiis longo
 testimoniorū procinctu stipatus, qui Podag-
 græ, lvi Venercæ, Epilepsiæ, Apoplexiæ, Fe-
 bri pestilentiali, venenis, Colicæ, Dyfêteriæ,
 aliisq; hoc solo cornu se oppositurū gloria-
 tur, quo successu ipse viderit. Quæ tamen ad
 Vnicornu, quod auro preciosius æstimat, ve-
 ritatem cōferunt nihil. Sola quippe siccandi
 vi, adstringendi et refrigerandi singulis pro-
 naturæ errantis diversitatē occurritur, non a-
 lia ratione quam ad hydropem cornu bubu-
 lum *Plinius Valerianus* l. 3. c. 12. & ad Podag-
 ricos dolores ovilla cornua cremata *Hiero-
 nymus Gabucinius* Comm. de Podr. commen-
 dant, & cornu Cervinum febribus maligno-
 que igni vulgo, Asininum deniq; comitali
 morbo opponitur. Et hoc enim instituto cor-
 nu utrumque tam caprarum quam cervorū
 ad candorem dentium contrahendasq; mol-
 les prægnātesq; gingivas approbavit *Galenus*
 lib. 11. de simp. facult. Tandem Catholicum
 Alexipharmacum ex Vnicornu ea cautione
 & opinionis moderamine inficiatur *Baccius*,
 ut contra omnia nō ex se valere credat, qua-
 tenus roboratum à se cor ad resistendum cū-
 ctis

etis maniat. In quo non eum ratio, meo iudicio, destituit, quū singulis venenis sua tantū opponantur remedia. Quod nouæ antidoti compositionis *Andromacho* dederat occasione, teste *Galeno* l. de Antid. & l. i. de Cōp. sec. gen. c. 3. quia naturæ discrepant diversitate virulenta quævis. Id viderat in Orig. *Isidorus* exemplo viperini veneni, & doctiori filio post *Angelum Baldum Carolumq. Panicellum* cōfectum ex Commentariis de Vipera cedro dignis *Marci Aurelii Senerini* Viri profundi exspectamus. Hinc magna veri specie tot Antidota, quot Venenorum genera pronunciat *Marinus*, licet vnius veneni plura subinde sint remedia. Nam viperinam pestem, ut hanc gratia exempli adducam, infringunt propria caro ex *Galeno* & Theriacæ experientia, Cunilla pariter *Arist.* monitore de Adm. Audit. terra formicarū, hoedus, vel gallus, vel agnus recenter strangulatus cum eorundem pulmonibus calidis, corde vel jecore, vitis albæ silvestris cinis apud *P. Vegetium* l. 3. Veter. c. 4. & 79., balsamum verum Orientale experimento *I. Veslingii* in Alpinum, & deniq; Achates Siculus.

Maneat igitur pro Asino Monocerote veterum auctoritas, qua quum destituitur V-

nicornu verum, minus huic quam illi tribuimus. Ne tamen exili aliqua virtute priveretur, jubet æquitas, quæ cunctis cornibus aliquid ejus divisit, sive innata exsiccandi potestate, sive cōgenito balsamo, quo abundat. Caprarum cornu fugantur serpentes, testimonio Plinii l. 28. c. 10., fugari eisdem nido cornus cervini idem tradit cap. 9. ut alios cervorum cornu effectus silētio involvam. Quod de Bobus Asinisq; Indicis quoque statuendum ex *Aeliano*, *Philete* & *Philostropho* liquet. In familia sua cornu quoddā servari ignotæ speciei prodidit *Philippus Hochstetterus* Decad. 5. Obs. Cas. 9. de prædicatione à *Petro Paulo Hochstettero* in Dysenteria pestilentiali, ipsum verò se in malignis febribus aliisque certo salutis eventu vim hujus explorasse. Fatetur de Monocerotē *Amatus Lusitanus* Enarrat. 52. in l. 2. Diosc. Medicos Lusitanos, & alios qui interiora Indiæ penetrarunt, de ejusmodi animali nihil narrare, nisi quod in maximo precio sit apud Indos adversus venena & febres pestilenciales. A quo experimēto alieni non erant olim perperuæ Venerorum Reipublicæ Sapientes, quum emptum monocerotis frustulum in puteum armaementarii vastissimi conicerent, ut

PO-

populum publicis in eo ministeriis vacantem ab occultis malignorum insidiis munirent, a quamq; sempiterno ale ipharmaco temperarent. Traditur hæc Patrum purpuratorum providentia communi iacolarum ore, quorū voces *Nicolaus Crassus* I. C. & Veneti fori delictum, ingenuè ad me detulit. Hincq; adeo est, ut apud veteres non contemnendus mos inoleverit, quò se ad omnia tutos præstaret cornua in frequentem usum pertrahere. Modò enim poculi erant vice modò ornamenti, modò in Medicorum officinas veniebant, modò popinas. Quæ singula strictim attingam.

CAP. XXX.

Cornuum usus in poculis apud varias gentes. De Aureo cornu dubitatio. Marmor Prænestinum. Cornea baccina. Evacari quid ieiunio de his responderetur.

Cornea pocula bona in somniis iudicat *Artemidorus* l. 1. Onir. c. 68. *Sic. τὸ καλὸν ποτήριον τὰ καὶ δια τὸ ἀπὸ βοῦς* tum ob antiquitatem, tum quod infracta sint. Ita enim *Saxo. Cornarios* reddiderat, à *Nic. Rigaltus* alicquin non uno no.

mine suspectus. Ego ἀδραυστον non tam de ruptura interpretor poculorum, quam de naturali venenis resistendi privilegio, quod ubiq; ostentat. Sed antiquitatem meritò jactat ab Indicis Regibus apud *Aelianum* & *Philetem* probatam. Græciæ quoq; Heroes noverunt apud *Interpretem* Homeri Il. 3. ad hæc verba:

οἶνον τ' ἐγκεράσασα πίνειν, ὅτε θυμὸς ἀνώγει.

Quæ ita exponit: ἐγκεράσασα εἰς κέρασ. πρὸ τῆ γὰρ εὐρεθῆναι τῆς τῶν ποτηρίων χρῆσιν, εἰς κέρασ ἐπίνον.

Ante inventū scilicet poculorum usum ex cornu bibebant. Verum cornua ad pocula maximè Septentrionis incolæ vocarunt. Testis *Plinius* lib. 11. c. 37: Vrorum cornibus barbari Septentrionales potant, urnasq; binas capitis unius cornua implent. Cujus apud *Saxonem Grammaticum* nostratē l. 7. Histor. Danicæ extat exemplum. De suis fateatur *Olaus Magnus* l. 13. c. 35: Aliud genus vasorum deauratis labris, & pedibus, è gryphorum ungulis bonam liquoris quantitatem tēnentibus, fabricatum. Clarius cap. 38. vasa hæc ad cornua restrinxit: Cornua vasa supraposita, Finladensium Aquilonarium opificia sunt. Quæ cornua in sequentis capitis figura per bubula exprimit.

Vi-

Videretur & prima fronte Aureum nuper in Cimbria inventum cornu, veteribus Danorū Regibus poculi loco fuisse, nisi verus tubæ usus a *Cl. Wormio* firmis rationum momentis stabilitus contrarium persuaderet. Antipitem me quidem fecerat *Plutarchus* Symp. 8. Quæst. 3. ut de tuba bellica dubitarem ob sonum auri insuetum. Ita enim ille: De ipsis corporibus aurum, & lapis ob densitatem, exiles sonos & obscuros edunt, vocesq; in iis celer exstinguitur. Sed ipsum me penitus auctoris mentem & veritatem intrōspiciens in viam reduxi. Non enim *Plutarcho* de metallo in certam formam laminamq; flexo, erat sermo, sed rudi & impolito. Aurum quippe ad debitam temperamenti formam redactum, immissam vocem multiplicato flexu acutiorem reddit vel *Iuvenale* iudice:

Si trulla inversa sonitum dedit aurea fundo.

Ob solidiorem substantiæ conditionem, quæ æris soliditatem antevertit alioquin ad reddendos sonos aptissimi. Vnde vox ærea apud *Homerum* pro intensa & distincta, pectusque æreū in signo Nabochodonosoris Græcorum imperii incrementa signavisse prodidit *Theodoretus*, per orbem, litterarum beneficio, propaganda. Idem de Lapide sit iudicium.

cium,quem singulari anfractu excavatum acutissimos sonos referre quotidiano in montosis locis itinere experimur.

Eandem ex cornibus bubulis bibendi cōsuetudinem etiam apud Britannos invaluisse testimoniis *Saxonis* lib. 3. & 5. *Cambdeni* in Hist. Anglica, & *Malmesburienfis* lib. 2. c. 2. docuit Lib. 1. Fast. Dan. c. 18. magnus Doctor noster *Olaus Wormius*. Quo delectatos quoq; Thraces *Xenophon* confirmat lib. 7. Exped. Cyri: Mutuò se primum salutarūt, deinde secundum Thracicam legem cornua vini-propinarunt. *Idemq;* de Paphlagonibus Lib. 6. refert: Cum in grabbatis inter coenandum discumberent ac biberent è poculis è Cornu factis. Transiit demum ad Romanos barbarorum simia s & novorum rituum amatores, De quo querela extat *Ambrosii* lib. de Elia & Ieiunio: Per cornu etiam fluentia in fauces hominum vina decurrunt, & si quis respiraverit, commissum flagitium, soluta acies, loco motus habetur.

Quo referenda hæc *P. Mauriti de Gregorio* Cameratenfis Neapolitani in Abecedario Cal. conscientia ex bullis Pontificiis Zoophyta; Pocula cornea ubi bibebant antiqui in magna reverentia, magis quam nos calice,

ad

ad nostram confusionem dicit *Canon*, quod tunc calices lignei & sacerdotes aurei; modò e contra.

Eum ricū ad oculū mōstrat conviva cū cornu ori admoto in Romanorū triclinio, quod olim ex ædibus Rhamusianis Patavii in Cōmentario suo de Arte Gymnastica depinxit *Hieronymus Mercurialis*, nos verò in Palatium Atestense Illustrissimi Senatoris Veneti *Georgii Contareni* delatum non ita pridē ipsi vidimus. Illustriora Romæ ejus extant documenta pluribus marmoribus signata, præsertim in Bacchanalibus veterum in palatio splendidissimo Cardinalis *Mazarini* olim à *Bentivoglio* in monte Quirinali exstructo eleganter expressis. cui simile aliud marmor apud lapicidam templi S. Andreæ Valensis, in quibus cornu Bacchus eminet. Réclarius ob oculos ponit opus illud antiquitatis venerandę ressulatū Præneste, cujus mentio apud *Philandrum* in l. 4. Vitruvii, nunc *Thadæi Barberini*; quod in veterum accubitus, cornu singularis artificii, & navis, quam lusoriam credo, argumentum, procurante Equite *Cassiano à Puteo*, maximo literatorū patrono, hic spectatoribus exhibui.

Idemne censuit *Martialis* L. 12. Ep. 32.
de Vacera.

*Et cum lucerna, corneaq; cratere
Matella curio rupta latere me jebat.*

Vnde aliquando matulas veterum ex cornu
factas coniectabā. Quam rectè Critici vide-
ant. à quo more non absunt nautæ Siculi, qui
cornu bubulum, quod *l'osso* vocat, pro matu-
la seryant. *Idem* alibi l. 14. Ep. 52., de Gut-
ture corneo :

*Gestavit modo fronte me juveneus.
Verum Rhinoceros me putabis.*

Quippe bibituri elevato ad nares cornu po-
culo Rhinoceroses quadam imitatione ex-
primunt. Nec ejus moris ab urbe, ut fit, mi-
grantis ignari fuerunt coloni, & agrestes,
apud quos de Satyris canit *Pan Calphurnii*
avena Eclog. 10.

*Tum Satyri, lasciva cohors, sibi pocula quisq;
Obvia corripuit. Quod fors dedit, hoc capit usus.
Cætharon hic retinet. Cornu bibit alter adunco,
Concavat ille manus, palmasq; in pocula vertit.*

Ad quem locum, *Nemesiano* contra fidem MS
nostri ascriptum, notavit *Robertus Titius*, per
cornu buccinam exponendam, quia sorte da-
tū affirmat vates, illud scilicet quod familia-
re Satyris erat. Hocne buccina ? equidem
ignoro

ignoro, nec vestigia auctorum ulla video. De buccina pastorum ad convocandum pecus *Columella* lib. 4. R. R: Ad sonum buccinae pecus septa repetere consuecat. quam cornu fuisse ex hoc loco *Titius* videtur divinasse. Vnde cornibus buccinare apud *Dionysium Halicarnasensem* lib. 2 ubi de differentia Patriciorum: Quotiens patricii convocarentur à Regibus, præcones quemq; suo ac paterno appellabant nomine: plebejos verò ministri quidam cornibus bubulis confertim buccinantes in concionem conciebant. Elegantiori vocis notione Evocari populus in Iure dicitur ff. Lib. 1. Tit. 15. leg. 1. de Incendiis: Erat autem familia publica circa portas & muros disposita, quæ inde si opus esset evocabatur. Quod voce & cornu factum explicat *Glossa Accursii* marginalis, quibus illa familia vocabat homines ad extinguendum ignem. Nec mirum in bucinis incultis cornu prævaluisse, quum tibre Phrygiorum idē ipsum non abhorruerint pastoralibus fistulis cultiores. De quibus intelligendus *Ovidius* Met. lib. 11.

-- inflato Bercyn'bia tibia cornu.

Horatius quoq; Carm. Lib. 1. Ode 18.

cum Bercynthio

Coro

Cornu tympana.

Et Ovidius lib. 3. Met.

— *arane tantum?*

Aera repulsa valent? & adunco tibia cornu.

Idq; ad soni gravitatem augendam institutū, ut ex *Athenao* de Phrygio rhythmō, colligo: Βαρὺς γὰρ ἔστος παρ' ὃ καὶ τὰ κέρας αὐτῷ προσάπτειτο : gravis enim hic rhythmus, unde & cornu illi adaptant. Quamquam exinde cornu partem tibiæ, non totam fuisse, intelligam, secus ac *Polluci* placuit. Quod ex *Hesychio* quoq; animadvertit *Magnus Salmasius* ad cap. 5. Solini: ἔχει γὰρ ὁ ἀπόερος τὸ πρὸς κέρας, habet enim sinistra tibia adpositum cornu. Quidquid horum sit, buccinā ex præsentī necessitate ad mustum hauriendum abuti poterant lascivi satyri, tamen si buccinā familiarem non dederit fors, sed cornu forsā bubulum in sylvis negligētius à pastoribus bene potis abiectum. Huic poculorum usui minus favens *Andreas Marinus*, ex nudo labiorum tactu contra venena virtutem percipi nullam ratiocinio concludit, quia non sit qualitatibus manifestis, nec occultis seu forma specifica. Non hac, quia operatur caloris inrati beneficio, qui nec calefacit nec coquit is nulli se lib creditā amplectatur aliquo temporis

poris intervallo . Neq; putat venenum contraria poculi qualitate infici posse, sine caloris interventu, actionem inter venenū & poculum excitantis. Cui dubitationi facile responsione occurritur, si dicamus, exiguo & momentaneo caloris accessu indigere venenum ob subtiliorem naturæ vim, qua sine moræ cor petit simul & inficit, ut viperarum scorpionumq; moribus experimur, quam nec in poculis mero Cerereq; repletis caloris agentis virtus desit . Id si non placeat, ad Amuleta dicta confugiemus, quorum solo corporis tactu excitatur contra affectiones noxias robur . At hujus ratio nobis pro responso erit .

CAP. XXXI.

Annuli cornei. Ungulus, & Ungula.

Eodem securitatis sanitatisq; sine inter ornamenta manus cornu numerabat sæculum antiquum sine pompa superbum . Illud ornamenti genus ex Pacuvio apud Festum cruo . Suspensum in laevo brachio ostendo ungulum . Et : Repugnanti ego por-

rò hunc vi detraxi ungulum. Ungulum autem Osorum lingua anulum notare testis est *Festus*. Quo collineat & *Plinius* lib. 33. cap. 1. de anulis: Græci à digitis appellaverunt, apud nos prisca ungulum vocabant, postea & Græci & nostri solum. *Isidorus* quoq; lib. 19. Orig. cap. 32: Inter genera anulorum sunt ungulus, Samothracius, tinus. Qui rationem appellationis inquit verbis sequentibus: Ungulus est gemmatus, vocatusq; hoc nomine, quia sicut ungula carni: ita gemma anuli auro accingitur.

Arbitror ego, nisi fallit conjectura, ungulū dictum digiti illud ornamentum, vel quod rotundam cornuum figuram æmuletur, vel quod rudi adhuc sæculo ungulas seu cornua anulorum vice induerint. Ungulam enim per Cornu expresserunt veteres. *Veget.* l. 2. Veter. c. 56. de Ungula: donec indurescat in cornu. Et cap. 57. alternis diebus medicamentum renovabis donec cornu ungulam faciat. Vbi malè utroq; loco *MS Sæbuci* legit Corium, quum pro ungulæ adapertura & exungulatione jumenti medicinæ præscriptæ, non corio, quod hic frustra indurescit. De ungulis Boum l. 3. c. 4: Pice liquida cū oleo vel axungia cornua ejus un-

Q gun-

guntur. Expressius *M. Calo* de RR. c. 72: Bo-
ves ne pedes subterant, priusquam in viam
quoquam ages, pice liquida cornua infima
unguito. *Calphurnius* Eclog. 6. de Cervo.

*Errormata brevi substringitur ungula cornu:
Ungula, quæ viridi sic exultavit in arvo.*

Quia eadem, teste *Aristotele*, utriusq; mate-
ria, eademq; virtus venenis resistendi, ut in
ungula Alcis docet magistra rerum expe-
riencia, qualia nempe in digitorum apicibus
cordi ratione venarum vicinis, ex posi-
tione antiqua, desiderarunt meticulosi. Nec
injuria, quum in aliis anulis vitæ necisq; fue-
rit arbitrium. *Plinius* l. 33. c. 1: Alii sub gē-
mis venena cludunt, sicut *Demosthenes*, an-
nulosq; mortis gratiaq; habet. Quo fine po-
stea aurum induxerunt, gemmas cordi pe-
culiari virtute accommodatas, & ipsum an-
nulatem digitorum ungebant, à qua unctione
ungulum dictum *Vir* excellens *Fortunius Li-
cetus* l. de Ann. ingeniosè putat: quanquam
recentiorem unctionem credam antiqua un-
guli appellatione. Ab hac suspitione ve-
neni alieni *Septentrionales* nautæ ob neces-
sitatē potius anulis corneis vela, antennis
suspendit, quod ante me in erudito de *Acia*
scripto *Doctissimus Io. Rhodius* observavit.

CAP.

CAP. XXXII.

Cornea Cucurbitula probantur. Infundibulum corneum. Rhytii forma. Cornu in ulceribus et vulneribus usus. Clysteres cornei. Pillula cornea, Syringa, Turunda.

Cornuum dignitatē pari utilitate junctam non ignorarunt Medici vet. quos inde instrumentorum suorum apparatus constituisse accepimus. De Cucurbitulis corneis *Oribasius* lib. 7. Med. Collect. cap. 16: Differentiæ cucurbitularum quæ sumuntur à materia, tres sunt, vitreæ, corneæ, æneæ. *Albucasis* l. 3. Chir. cap. 2. ventosæ fiunt ex cornibus, & ex ære & ex vitro. Quarum in usu diversitas, tam ratione partis cui applicantur, quam modi applicationis. Corneæ capiti inprimis conveniebant, narrante eodem *Sardiano*: Corneæ item in capite, ubi æneas à vulsu difficiles fore cognosceremus: itemq; in timidis, qui à flamma deterrentur. Plerūq; eadem sine igne apposite corpori, ut auctoritate gravissimorum Medicorum didici, in primis *Galeni* lib. 13. Meth. cap. 6. ubi de iis agit quæ venenum attrahunt: quæ citra calefactionem vehementem trahunt, veluti &

cucurbitulæ, & eava cornua quædam, quibus nonnulli cucurbitularum vice utuntur. Consentit *Galeno Oribasius* l. 7. Med. Collect. cap. 16: Attractio cornearum citra ignem fit: siquidem in extremo perforata sunt, quumq; adhibeantur absterfa vehementer per foramen trahunt, statim verò foramen digito aut cera clauditur. Circa hunc apponendi modum vix discrepat *Cornelius Celsus* lib. 2. Cap. 11: Cornea altera parte æque patens, altera foramen habet exiguum. In æneam linamentum ardens conicitur, ac sic os ejus corpori aptatur imprimiturq; donec inhæreat. Cornea per se corpori imponitur deinde ubi ea parte, qua exiguum foramen est, ore spiritus adductus est, superq; cera cavum id clausum est, æquè inhærescit. Quod si altera foraminis pars artificio sit clausa ut nostras cucurbitulas imitetur ampliori ventre, difficile videtur eo spiritu cuti impingere, nisi summa accedente aeris inflati celeritate. Artificiosam ramen structuram invenit *Heron Alexandrinus* libro περι πνευµάτων Bibliothecæ Ducis Urbini Probl 56. ex editione *Federici Commandini* qua auctor multò est meus Codex MS. què eleganti manu exaratum ex Bibliotheca Illustrissimi

Antonii Grimani Nobilium Venetorum genere & virtute facile primi, Patroni magni, possideo. Omne Cucurbitulę novę momētū in Diaphragmate seu transverso sepimento, & duobus sinerismatibus in fundo uno, altero ad latus, totidem fistulis circumjectis cōsistit, quę exigua utrimq; foraminula habeant per quę oris halitu extractus aer ex fluo ampliori, necessariò alterum ultra diaphragma, fuga vacui revocat, in cujus deinde locum succedit tum caro, tum ei vicina materia. Nostro verò ævo Cucurbitarum cornearum usus desit, nisi apud *Helveros*, solo nomine apud *Italos* servato, qui cucurbitam, *vn Cornetto* adhuc amant appellare. Successerunt vitreę partim quod incalescāt citius, si igne debēāt admoveri, vel admissū aerem fidelius servant, si inflentur, partim quod transparentes, visum admittant elevata cutis, vel sanguinis effusū iudicem. Nōnulli fictiles præferunt, alii ligneas, inter quos *Aguilera Hispanus*. Soli *Ægyptii* antiqui moris servantissimi cum vitreis corneum genus adhuc usurpant eadem oris attractione cuti affixum. Eligunt verò cornua taurorum parva perpolita & perforata, quibus utraq; extremitas meatu pervio cōstat;

quod vidit & descripsit *Prosper Alpinus* lib. 22. de Medicina *Ægyptiorum* cap. 13. Cornu in utrum suum pertrahebant quoq; Veterinarii, pro instrumento quo velut cochleam in fauces Equorum liquores infunderent & variis locis à *Vegetio* pertractatum. *Namque Libi. 2. Mulomed. c. 45. Porri (succ) tres cyathos olei hemina misceris, & per cornu faucibus infundes. De mensura cornu cogitatio nulla, quæ istis tribus cyathis, & hemina major est mirum non novem cyathis, ut minorem liquorum copiam majori mensura expendi præter rationem sit. Infunditibi ejusdem memnasse debet Lib. 3. c. 47. ubi de sanguine bubillo moderate, per cornu faucibus infundendo scribit, quod per cornuam curvitatē commodius fiet, à manus arbitrio temperandum. Moderatè autem infundi non posset, si ab mensura libbre injiceretur. Significantiori voce infusionis modum exprimit lib. 4. cap. 8. hæc omnia ita temperabis, ut per cornua defluant, & sextarios singulos jejunis animalibus per triduum dabis. Cap. 9. verò ut defluant facilius, spissiora cornigis. Si liquor spissior fuerit, tantum passi addis, ut per cornu facile possit exire, diebus plurimis*

ex

ex eo per os singulos sextarios sufficientibus dabis. Et eodem sensu lib. 3. c. 70 scripserat: addito iure in quo scœnugraci decoxeris tepesactum per cornu plus quam singulas heminas diebus singulis faucibus digeri: quod si spissiore[m] videris p[ot]ionem, tantū passi addis, ut possit per cornu exire. In quorum nullo loco pro mensura librali accipi posse cornu, vel inde dubito, quod sextarius libræ mensuram exæquarit, vel parum excesserit, heminaq; seu Cōtyla, sive, ut Attici vocarunt, Triblyum minus liquoris ceperit quam libra seu sextarius, qui duas heminas implebat Romanis pariter & Atticis, quorum mensurandi rationem sequebatur Medici. Frustra enim quod minus per ampliora digessisset faucibus Veterinarius. *Alibi* vice cornuum vas ligneum adhibuit aqua faucibus infundenda, ut lib. 3. c. 3. vel 1. testatur. Nonnunquam cap. seq. cantharum vel perforatam fistulam inseruit, perq; eam calidum oleum digessit. Magis vero ex necessitate quam decore Vir ille sine ano & pene, excrementa ciborum statis vicibus ex ore per cornu, quod secum gestabat, evomuit, ut in *Historiis nostris Antichimicis* Rarioribus, notavimus. *Jacobus Holkerius* c. 3.

Comp. Med. per cornu ex auribus extrahit
 saniem. Et ex eodem cornu fabricatum in-
 fundibulum quo naribus ad capitis expur-
 gationem insufflabant liquores, perhibet
Scribonius Largus Composit. 7: Per nares er-
 go purgatur iis rebus infusis per cornu,
 quod rhinenchites vocatur. Qui modus
 etiam nunc Malomedicis Neapoli placet.
 Eiusdemq; meminit Compositione 8. seque-
 te: Hæc in unum mixta, naribus per cornu
 infunduntur, vel pinna longiore nares in-
 terius perfricantur. Et *P. Vegetius* l. 2. Vet.
 c. 37: Erucæ unciam unam cum lacte con-
 teres & per cornu naribus infundes. Ad san-
 guinis scilicet profluvium. Liquoribus enim
 infundendis aptum erat cornu ob curvitatem,
 de quibus accipiendus omnino *Scribonius*;
 quæ succos hederæ, betæ, cyclaminisq;, &
 mel, acetum, oleum vetus aliaq; liquida
 per cornu solum infuderit. sicciora, ut pul-
 veres nō per cornu, sed rectum canalem ex-
 insufflabat *Theodorus Priscianus* Medicus an-
 tiquus lib. 1. cap. 11. Quem canalem paucis
 interpositis per cannulam exponit. Pennā
 vocat *Plinius Medicus* lib. 1. de Re Medica
 cap. 25. Et fistulam *Vegetius Malomedicus* l.
 2. Veter. cap. 35. Nec non *Plinius* idem *Val-*
 le-

Ierianus cap. 26. A qua forsitan aliena nō fuit fistula coquorum, qua Laganū percutiebāt h. e. movebant apud *Apicium* Lib. 3. Rei cul. Aliud vāforum genus narratur cornui persimile, ^{putor} dictum, & ^{κερας} , inter pōtoria *Athenaeol.* 1. 1. laudatū, quōd ad machinamētorum Medicorum Ieriem per jōcum trahit *Martialis* l. 2. Epigr. 35.

*Cum sint crura tibi simulant quæ cornua Lunæ.
In rhytio poteras, Marce, lavare pedes.*

Exterius enim inflexa crura habebat cornibus similia, quæ similis formæ balneum exigebant in Rhytio planè accommodatū. nam cornu forma in veterum monumentis Rhytium effigiatum repperit Cl. *Salmassius* Comm. Solini. Alii apud *Martialem*, in rhydio, malunt legere, ut *Calderinus* in Scholiis antiquis, qui *rhidium* explicat de vase dimensionis Geometrico, ab angusto fundo in oris latitudinem exeunte, parum ab usu nostro diverso. Alteram lectionem amplectitur *Hadrianus Iunius* post eundem *Calderinū*, arbitraturq; in rhio scripsisse Auctorem, ut alluderet ad promontorium Achivorum in falcis figuram interius curvatum: quem rhiū vocabant, Drepanum seu falcem lavandis pedibus idoneum. Cæterum quidquid horum

rum sit, rectè pro Phœbo Marcus succèssit in Epigrammate. quid enim Phœbi crura ad cornua Lunæ? Ad abscessus faucium gulæ-ve disrumpendos Corneum radiolum induxit *Abensina* ob medium temperamentum inter necessariam duritiem & flexibilitatem. Ad instillandum ulceribus oleum *Galen*o probatur l. 2. de Comp. gener. c. 5: Machæronis emplastrum liquatum ex copiosiori oleo per foratum cornu infundendum est. Quo loco non per cornu antiquos infudisse id quod requiritur, arbitratur *M. A. Severinus*; sed corneæ fistulæ colligatum utriculum, qui utilem humorem continebat, compressisse, sicq; medicamentum immisisse. Quanquam *Galen*i textum ambiguum de prioris infusionis modo, ut simpliciiori, malim interpretari. Nec inutile in vulneribus cornu. *Andreas Alcasar* l. 3. de Vult. thor. cap. ult. & 10. *Fragosus* in Glos. de Vult. scripto reliquere, percussum quempiam in thorace & transossu; ubi die undecimo nihil expurgasset sanæi, medici præcepto fistulam Musicam corneam vehementiori spiritu perflasse: qua una re vim puris è vulnere exiisse, quod repetitum singulari levamento fuerit. Pro clysteribus iniiciendis per in-

te-

testimonium rectum cornu laudat *Publius Vegetius* in *Mulomedicina* lib. 3. cap. 4. seu 1. de sanguisugis: Quod si stomachum vel intestinum tenuerit, calido aceto per cornu infuso, necatur. Licet in *MS. Sambuci* desint hæc cum precedentibus, alibi tamē idem incutiat cap. 16; ubi clysteris antecessit mentio: digeres stercoris ovis libram, & in aceti & mulsæ sextario per cornu dabis. Quod quidem cornu pro mensura hic non capiendum quum sextarius addatur. Huc alium locum volentem traho ex cap. 38. ejusdem libri, de Bulino: Quod si permanferit Bulimus, simile (vel ut *Rhodius* noster corrigit, simile) heminā cū sextario vini infūdes, & per cornu digeres. Opponit enī huic per cornu, statim per os digestionem. In rectum intestinum, quod fistulam habet, corneam glandem intrudit magnus *Hippocrates*, idque interprete *Vido Vidio* ut inflammatio, quæ ab acerrimis medicamentis imminet, declinetur. Quo forsan consilio *M. A. Severinus* Neapolitanorum Chiron redivivus fonticulis excavatis primam pilulam corneam imponere consuevit. Vel dolori mitigando. Cornu enim frigidius est & siccius, ut acres humores exsiccet partim & absumat, partim tē-

pe-

peret. Ad hæc Cornea fistula in vesicam immissa urinæ impedimentum aliquândo sustulisse se, fidem facit *Hieronymus Fabricius* ab Aquapendente in Opetat. Chirurg. Nec minori successu *Darantes Scacchius* l. de subsid. Med. c. 10. cornea turunda emplastro, Omphaloccele imposito, adiecta, vinculum astrinxit.

CAP. XXXIII.

Cornu aridorum mensura. Quantum capiat ex Galeno deciditur. Linea Fnciales. Ponderum diversitas.

INsignis autem cornuum usus in mensuris antiquorum Medicorum eluxit, quæ per cornua fiebant. Erantq; ferè tantum liquorum mensuræ. De aridis enim solidisq; nulla apud auctores memoria, quorum pondus proprium. Olea per cornua ut plurimùm dimensa. mox ejusdè generis liquores. *Vegetius* l. 3, Veterinariæ Artis cap. 1. vel 4: Aqua hyssopi, in qua decoctum infusum, decoctumq; , etiam propinatur ad cornu, h. e. ad corneam mensuram. Cap. 12. vel 15. de mullis pini: vini sextario resolutos dabis ad cornu. Cap.

38. si ilion fecerit, per cornu digeres & reparabitur. Digerendum autem erat vinum oleumq; tepesfactum. *Cap. 42:* omnia diligenter trita cum vino austero quatuor mensuras adicies, & per dies singulos dabis ad cornu. *Cap. 65.* ad Tussim: Farinæ fabæ frixæ sextarios ij. infundis in passi sextariis iij. & in mortario diutissimè conteres, piperis triti grana triginta, sebi hircini libras iij. pariter admisces & omnia tusa & cribrata per os ad cornu per triduum dabis. Disertius mensurā intelligimus ex *cap 66:* facies portionē, ex qua Cornu dabis animalibus diebus septem. Quantum autem capacitate sua exceperit adeò decantatum cornu, operæ pretium erit inquirere. *Horatius* librarum duarum mensuram statuit *Lib. 2. Satyr. 2.*
Ac nisi mutatum, parcat defundere vinum: &
Cujus odorem olei nequeas perferre (licebit
Ille repotia, natales, aliosq; dierum
Festos albatius celebret) cornu ipse bilibri
Caalibus instillat, veteris non parcus aceti.
 Non tamen ea vulgata erat mēsurā, sed sordidi Avieni, quem Satyrico stilo perstrigēs, notat in rancidi olei largitione adeo liberalem fuisse, ut mensura largiori ficta etiam festis Nataliciis emetiretur in acetario oleum
 amicis

amicis, vetulq; acetum. Interpres vetus *Acrone* per sextarios cornua hæc explicat: Sunt enim in venalibus cornua, quæ olei habent quantitatem, sextarii mensura. Quod auctoritate vetustiorum caret. caperet enim cornu Vncias mensurales viginti, quanquam errore communi *Acrone* sextario 12 Vncias pro 12 Cyathis assignasse putem, ut fecerāt *Calderinus* & *Beroaldus*, adeoq; à Libra non aberrasse longius. Iudicem igitur magis in mensuris exercitatum prescimus *Galenum*, cui cornu libram capit mensura, non pondere. Quam rem rotundis verbis Lib. 1. De comp. med. per genera cap. 13. edisserit: Nuncupatur à Romanis æquivocè ponderalis libra (*λίτρα ὡς σταθμὸς*) corporum solidorum, & mensuralis libra liquidorum. Quæ ut multum tota urbe ex materia cornea constat. Libra autem Vncias duodecim æquabat, quas justis lineis in mensura illa cornea distinguebant, ut exponit *Galenus* idem eiusdem argumenti Libro Tertio: Est autem apud Romanos mensura, qua oleum metiuntur, interfecta lineis quibusdam, quæ totam in duodecim partes dividunt: atq; integra illa mensura libra ab illis dicitur, duodecima verò ejus pars Vncia. Ex libro primo c. 17:

Hoc

Hoc pharmacum olei modicum habet, ceu ad metallicorum proportionem, si quis heminam statuat valere unciiis novem Romanis, quæ in cornibus consueris libralibus descriptæ sunt. Lineæ istæ Vnciales in exteriori lamina cornea exsculptæ, non interiori, ut alibi tuberculis metallicis in nostris mensuris fieri assolet, quia, notante *G. Agricola* *l. 1* in cornibus non facile intrinsecus notari potuerint lineæ, forsan, ut conicio, ob cornuum angustiam vel quod lineis profundis excederet debita mensura. At quamvis ad libræ mensuram exegerint cornu libram tamen pondere minimè adæquasse oleo repletum vas, propria experientia observavit *Galenus* *lib. 6. de Med. comp. cap. 8*: Ego sanè olei libram Romæ vocatam, quam per dissecta cornua metiuntur, ponderavi, discere cupiens quantum gravitatis pondus contineret: inveni duodecim olei mensurales decem unciiis ponderum æquales. Ad quod mensuræ ponderisq; discrimen digitum intendit *Lib. 5. cap. 6*: Heras centum octaginta denarios posuit, in pondus non mensurâ oleum reducens, tanquam hemina denarios sexaginta pendente. Nam Attica novem Italicas uncias conficit. pendent enim novē

Ita.

Italicæ uncia, quas in cornibus insectis metiuntur septē uncias ponderales & Semissem quæ sexaginta denarii sunt. Nec mirū diversū mensura & pondere esse oleum majus ampliusq; spatium minori gravitate completens ob insitam aeris substantiæ levitatem. Vnde ingeniosa conjectura *Petrus Ciacconius* Lib. de Mensuris Cornu mensuram principio Libram dictam suspicatur, quod vino plena libram penderet, atq; ejus duodecima pars Vncia eadem ratione pondus olei excederet.

CAP. XXXIV.

Cornea vasa pro medicamentis. Frixilla cornea & tela. Cornu in hospitibus. Amalthea cornu. Cornu Cereale, et unguentarium. χρυσόκερας. An Cornu in tabernaculis?

Extra mensurandi ordinem excipiendis liquoribus destinabatur cornu, non Medicis solum, sed popinis sacerdotibusque. De remediis stomachicis præcipit *Galenus* lib. 8. cap. 2. de comp. med. per Loc. in corneo vase reponenda esse. In cornua quoq; balsamicum liquorem collectum tradit *Pli.*

Plinius, lib. 12. cap. 15. Sed tenuis gutta ploratu, lanis parva colligitur in cornua. Et nomine *κορυνη* veniunt *Theophrasto*, & *Plinio* dicuntur alibi conchæ, quæ quinque cochlearia implēt. mystra duo, chemas totidem cum semisse, si concham minorem sumas. major enim, teste *Cleopatra* inter libros *Galeni*, eandem servat mensuram quam *Oxybapho* seu *Acetarium*, quod conchas tres minores capit, cochlearia 15. seu sesquicyathum. Ex cornu porro ludi constabant. *Scholias* enim *Juvenalis* ad Sat. 14: Frixillus pyxis Cornea. Quod clarius *Alius*: Apud Antiquos in cornu mittebant tesseras, moventesq; fundebant. Cujus vicem apud nonnullos ævi nostri implent lignæ pyxides, in quibus alæ fors vertitur. Tela cornea apud *Ægyptios* describit *P. Aeginetia* l. 6. c. 88: Ipsa vero tela aut ferrea sunt, aut ærea, aut stannea, aut plumbea, aut Cornea, aut vitrea, aut ossea &c. Tot enim differentiarum potissimum apud *Ægyptios* reperiuntur. Quod libens animaduerti, quia aliis gentibus familiare genus hoc armorum ex aliorum eruditissimis cometaryis constat. Usū in hospitibus publicis velut penuario loculamento præbuisse cornu, ex celebri *Amalthææ* cor-

in multorum fabulis obfuscatō primus ob-
servo : quod ad veritatem hystorię certę re-
ducitur *Palephatus* apud *MS.*, non obscure indicavit, qui ipse am-
li meretur cap. 45: De Cornu Amalthę :
 Η δὲ αὐτὴ φησὶ τὸν Ἡρακλῆα ἀποφράξαντα τὰ Βριώτιον κα-
 τὰ Ιολαὸν τὴν ἀδελφὴν καταλῦναι ἐν δασυσταφύλῳ καὶ τὴν πα-
 νδαιμόνιον φησὶ τὴν γυναικὴν καὶ τὴν ἀμάλθηα ὡρᾶσα καὶ καλῶ-
 ῖν τὴν Ἡρακλῆα ὡς φησὶ αὐτὴν πλεονάζοντα ἑξῆς τῶν ἰσχυ-
 ρῶν δὲ βαρύνοντα πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀμάλθειας ἐν
 αἰσῶτι καμίνῳ καὶ ἐν δασυσταφύλῳ καὶ τὴν παρὰ τὴν ἀμάλθηα
 τὴν Ἡρακλῆα ἰσχυρὴν ἐν οἷσιν καὶ τὴν ἀμάλθηα τὴν καμίνῳ
 σχῆμα τῆς ἀμάλθειας ἐξῆς τῶν οὐκ ἀβέβαιον ἐκ αὐτῶν.

Quę Romanisita reddidi : Hercules
ex Boetia cum Iolao ex fratre Nepote profe-
ctus in Thespesian appellit ad quoddam di-
versorium, in quo mulier erat Amalthęe no-
mine venusta & proba, cū Hercules placēs
diutius se hospitem prębuit, Iolaus verò
id gravius ferens in animū induxit merces
(seu pecuniā, seu potius ut ex hospitii cō-
ditione concilio, commeatum domesticum)
Amalthęe in cornu positas (accumulatas
vertit *Philippus Phasinianus* Bononiensis) furto
legere, ex quo mercator, quidquid uellet
Herculi didendebat. Dixerunt igitur vi-
comites, Hercules cornu habuit Amalthęe
unde

unde emittit quidquid ex eo voluit. Ex hoc fabu-
la hæc propagata est. Hæc ille. Itaq; si ve mer-
ces illæ numerata per cuncta fuerint, si ve cibi,
si ve oleū, quod mihi magis placet, inter vasa
domestica cornu habuisse locum intelli-
mus, idq; vel sanitatis gratia, vel ob fascitis
metum. Cui mori affines sunt opihones
nostri & rustici, qui si ve in ædibus si ve
itinere cornu bovinum sive vel ætis neces-
sariis instructum circumferunt. Et Romæ
Messanæq; frequens in pergulis consue-
tudo cornibus suspensis collectos num-
mos colligere. Idem apud Septentrionales
quoq; olim in usu fuisse ex Historia Vrsæ Re-
gis Sueciæ Vxoris enarrat *Edda* patriæ his-
toriæ conditor. Hæc enim filio suo Hrolfo-
ni, ut offensas remitteret, cornu auro plenu
dedisse. Aliorū de Cornu Amaltheæ narra-
tiones hic de industria omitto, siquidē Lectori
Cornu Aureum *Vermis* nostri acuratis-
simū sufficit. Vnum tamē addo, Cornu Amal-
theæ aliquibus in *Athenæ* lib. 12. locum esse
in nemore amenissimum, egregiæ multitu-
dinis, aquisq; irriguum, juxta Hipponium,
quod condiderat Gelo. Hipponium autem
in Calabria est, quam à *Vellejo Valētiā*, nunc
Motelleone vocari *Hier. Marasioti* lib. 2. Antiqui

Calabr. c. 17. tradis. Quam quidem urbem
 prætereuntes nos ob loci delicias, fructuum
 abundantiam, & gratum strepentium aquarum
 murmur, mirari defiximus Cornu Amalthææ
 nuncupatam. Quippe cornu vario Cerealiū
 apparatu repletum, annonæ copiam in
 veterum nummis designat apud *Ant. Augu-*
stinum, Fulvium Ursinum, Sebast. Eriſsum, A-
neam Vicum, Franciscum Angelonum, aliosque
 quorum studium circa nummos occupatur.
 Ex qua ubertate felicitatem sæculi in
 Galbæ, Trajani, Decii, Antonini Pii, & Ho-
 norii nummis præferunt cornucopiæ, Provi-
 dentiam Deorum in Balbini, Pacem in Vitel-
 lionis, Vespasiani, & Titi, Concordiam in ali-
 quot Galbæ, Vespasianiq; Fortunam deni-
 que obsequentem & liberalitatem in dupli-
 ci numismate Antonini. Etiā divitias feli-
 citati iunctas, in ære signato Cæsaris, Augusti
 & aliorum, quorum felici tempore, ut canit
Lyricus in Carm. Sæculari, *apparere beatæ plenæ*

Copia coronæ.

Imò jure merito Cereri appinguntur, genioq;
 Populi Romani in Diocletiani numo qui
 apud me est, quia eo fertilitatis spectaculo
 Autumnus frugibus turgens introducit
 apud

apud *Horatium* lib. 1. Epist. 14. *fruges*

Italia pleno diffudit cotta cornu.

Ordium quoq; lib. 9. Met.

totamq; talis praeceps cornu

Autumnus

Deniq; ne alios advocem *Calphurnius* Eccl. 10.

Interea pueri florebat pube iuventa.

Flavaq; maturo tumuerunt tempora cornu.

In sacris Hebraeorum oleo destinatum cornu ad ungendos Reges Dominunctos, modo vasculi forma, modo propria. Vasculi speciem gerebat illud ex quo *Samael* primus Regē consecrabat, unde sine cornu mentione vasculi appellationem meruit 1. Sam. 10. r. Tulit autem *Samuel* vasculum olei, & effudit super caput ejus. *Lenticulam* interpretatur *B. Hieronymus* in vulgata versione a similitudine leguminis, nominis & figurae ejusdem, de quo *Dioscorides* lib. 18. cap. 22. *Galienus* *Apterus* l. 5. de Re culina c. 2. Cornu autem in *Davidis* consecratione adhibitum 1. Sam. 16. r. ex mandato *Iehovæ*: Imple cornu tuum oleo, & veni, ut mittam te ad *Isai*, *Bethlehemitem*. Quod adveniente *Davide* exsequutus est *Propheta* v. 13: Tulit ergo *Samuel* cornu

R 3 olei

olei, & unxit eum in medio fratrum ejus. Ex qua vasculorum differentia utriusq; præviderunt fatum *Hebræorum Doctores*, Saulis quidem brevi terminaturum, quia vas figulinum explicant, Davidis vero perennaturum ob cornei vasculi constantiâ. Quo pertrahunt idem Davidis hymnum *Psalm. 132*. Et exaltabitur, sicut Unicornis cornu meum, & senectus mea in misericordia uberi. Eūq; ad mentem *Hebrææ* originis ita vertunt: Et senectus mea cum oleo recenti. De cornu quoq; interpretatur oleūq; quo a Samuele unctus erat. Senectus imperii sui, notavit extensionem ad seriem posteritatis ejusdem familiae, quam ideo exaltatam oleo recenti dicunt, quod duraturum sit oleum ad filios quo ipse unctus fuerat, nec alia unctione opus fore. Quod quidem ex *Talmudicorum* conjecturis dependet, quibus filii Regum nunquam ungebantur, nisi aliquo exorto dissidio, ut inter Salomonem & Adoniam *1. Reg. 2*, Ad ejusdem domini perpetuitatē referūt, quoq; cornu Annæ Matris Samuelis, quod in Deo exaltatum prædicatur *1. Sam. 2*. Vbi curiosius quæstionem moventes *Talmudici in 1. Magila*, quare non dixerit Anna, exaltatum est vasculum meum? ipsi respondent, Davidi, Salo-

Salomonique cornu unctis prolongatum esse
 imperii successione. Saul vero de lehu var-
 sculo unctis cum vna regnum de fuisse. Vnde
 cornu familie stabilitatem ex mente. Annæ
 nō malè interpretabimur, nisi fortasse ad filii
 Sacerdotum adunum conver tisse. præfagu
 puerpera. Cornu hanc explicationem à Rar-
 binis ut arbitror, habuit *Gardinerus* in
 hac hac narratione. Saul impotens fuit, or-
 leo lenticulæ fistilis dñ signum quib. Regnū
 fuit, citò frangendum erat. David autem
 iungitur oleo cornu, quia regnū eius dura-
 turum erat in æternum. Quam cornū per-
 petuitatem ad Ducem Venetorum cornu ap-
 plicat *Petrus Ramerus Hispanus* cap. 18. De
 Venetia & viterna, ut æternum imperii fluxū
 Urbis augustissimæ augureretur. Captabant id
 omen Magni Muscoviæ Duces, quando
 pro Imperii suscepero Unicornu elegerunt,
 quod occupata nuperis Polonia bellis Mos-
 ca Urbe strenuo Viro *Alexandro Storsky* in-
 prædam cum media Coronæ parte cessit.
 Cuius relationis testem advoco *Iosephum de*
Anomariano Medicæ Artis & omnis literaru-
 re peritia notissimum, qui id Venetis ocu-
 lis usurpavit. In cornubus alioquin oleum
 ferebatur, sed accensum, Lucernarum vice.

apud Romanos Græcosq; in familiari usu tractum. Festis *Plantis* in Amph. Act. 1. sc. 1. *Vulcanum in cornu conclusum geris.*

Et *Plinius* lib. 11. cap. 37: Apud nos in lambris secta translucent, atq; etiam lumen inclusum latius fundunt. Probatq; *Lucretius* Lib. 2.

Præterea lumen per cornum transit;

Cujus vice vesicam quibusdam fuisse canit *Martialis* lib. 14. Epig. 61.

Cornu si non sum, nunquid sum fuscior? aut me Vesicam tonaui qui veni esse putat?

Ammianus Marcellinus lib. 12, majoris lucernæ meminit ad Byzantinum promontorium expositæ: Constantinopolis, veteribus Byzantium, Atticorum colonia, & promontorium Ceras, prælucentem navibus, vehens constructam cellius turrin, quapropter Pharos appellatur. Rectius in rem nostram corrigit *Cl. Salmasius*: quapropter Ceratos appellatur, à cornu per quod lampades lucebant, à quo *νεωρῖσα*, *Solima*, aurum cornu. *Plinio* à ruticante flamma veniebat promontorium, à quibus facibus colim aurea laterna *Martialis* dicta Lib. 14. Ep. 61:

*Domus laterna vitæ clausis feror aurea flammis,
Et sura est gremio parva lucerna meo.*

cul

cui comparari possunt lucernæ maritimæ in Patria nostra navigantium salutis accensæ, & illæ quæ in promontoriis Neapolitani, Ligustici, Messanenſi, & Genuenſi conſpiciuntur. Ab Olympiodoro in Meteorol. per *ἡλιασὶν ὑπὲρ* cum Byzantinis delineatur: *ὅσα περὶ διὰ καὶ τῆς ἡμετέρας τῆτας τὰς ἀπορίας κέρματα ἐν δεικνύται. δεικνύται. δὲ λάρυγγες ἔκτορ.* Sicut pharus seu cadelabrum hoc est pellucida cornua, quibus imponuntur lampades nocte. Quales in Populonia littore defuisse male habet in Itinerario suo *Rutilium Namadijanum* Poetam elegantem & naturali facilitate fluentem, Lib. 1.

Non illis positas exiollit in æthora moles,

Lumine nocturno conſpicienda Pharos.

Dubium hæret an eadē in tabernaculo Moſaico cornua lucernarum partes ſupplerent ſi ignorare ſane eſt neceſſe, quia aſſequi non potuit *Fortunatus Schacchius* in egrégio illo *Elapſiſmaton* opere.

CAP. XXXV.

Cornu Cervini præſtantia, & uſus, modusque preparandi.

INter potiora Unicornium ſuccedanea Cornu Cervinum, Ebur, & Unicornis ſoſile,

file, quorum tanta cunctis innotuit virtus, ut
 vero Monocerotum non solum exæquarit, ve-
 rum longè præulerit magnum mortalium
 iuvamentum, quod veritate rerum potius
 quam verborum ampullis expenditur. Pri-
 mas dignitatis partes Cervino damus cornu
 notæ virtutis & efficaciae, de quo quidquid
 dixeris, minus erit, ut frustra Monocerotum ali-
 quid tribuamus quod haberi non potest, de-
 trahamusq; illi quod præfens utilitati servit
 magis quàm ostentationi. Sed eo plerunque
 vitio laboramus ut absentia laudemus, & re-
 motiora adoremus quæ à nostris finibus Na-
 tura removet. Nescio sane, juxta nescientem
Tacitam, quo fuce externa se adornant, &
 plerumq; notis Patriæ beatiora videntur. Mortalis
 animi hæc est infelicitas, an magni-
 tudo, nota spernere & quadam generitatis
 specie extra se diffundi. Feramus interrimus
 hanc curiositatis culpam? sed sine publico
 detrimento, cui domestica Natura felicius
 providerat. Summa autem Cervini ramus-
 culi laus in morbis elucescit omnibus, aliqua
 pestilentia mixtura famolis, cui singulari præ-
 cipiorum temperie adversa fronte opponi-
 tur. In cuius fidem plura addere superfluum
 est, magis notæ quàm Martis lucus. Pro se-

loquuntur experti *Craus* 4 Epist. 28. *Iordanus* de Pestis Phœnom. Tr. 13. c. 9. *Baccius* extremo de Monoc. *Horatius Augustinus* lib. 3. de peste c. 13. *Renodius* l. 3. de M. M. c. 24. *Harffius* Tract. de Med. aliq; quorum numerus iniri nequit, ut antiquiores taceam. Vnū tamen reticere non possum serpentibus fugandis in vivariis olim Cervini cornu fuisse necessitatem. En *M. Varranis* testimonium lib. 2. de R. R. cap. 9. de gallis pullis: Cautum caveas eorum incendendum cornum cervinum, ne quæ serpens accedat: quarum bestiarum ex odore solent interire. In quo forsā legendum, ne quæ serpens accedat. *Varranis* autem reliqua, de odore, prima fronte obscura, alio *Columella* loco illustrantur lib. 8. de R. R. Cap. 5: Cavendū ne à serpentibus ad flentur, quarum odor tam pestilens est, ut interimat universos, id vitatur sæpius incenso cornu cervino, vel galbano, vel muliebri capillo: quorum omnium ferè nidcribus prædicta pestis submoveretur. Causam hujus medicamenti tradit *Plinius*, ex usu per nares attractorum serpentum, lib. 8. cap. 32: Vestigant cavernas, nariumq; spiritu extrahunt renitentes. Ideo singulare abigendis serpentibus odor adusto cervino cornu. Nec minor

minor expellendis lambricis utilitas, si uel scriptuli unius pondere exhibeatur, quia putredine signi malignitatis participes vermes non aliis facilius cedunt, quam tota natura contrariis. Comitiale quoque affectione & vaporibus noxiis pestiferisq; ortam percurare eadem potestate fertur qua Monoceros verus, cuius apud *Plinium* indicia habemus lib. 8. c. 32: Accensis utrislibet, odore ferpentes fugantur, & comitiales morbi deprehenduntur. Devenit & ad tormina doloris colici discutienda pulvis Cornu Cervini à nonnullis Practicorum filiis inter secretiora medicamenta pressus, siue quod manifesta siccitate agat, siue occulta, ut Lupi stercus in pulverem comminutum & Galberita. Nam aliquando huius Epidemicæ noxam induit Colica apud *Paulum Aeginetam* lib. 3. cap. 43. Ejus pulveris secreti meminit *Galenus* lib. 9. de Comp. med. per loca c. 4. n. 2. in Colicis: Gineris cornu cervi teneri usti heminam, piperis albi, myrrhæ, utriusq; drach. 2. ex tritis cochlearium unum exhibeto. Quem ex *Strabone* transcripsit in compendium, qui tamen Composit. 122. pariori mensura ex cornibus teneris sumit cochlearia tria cumulata, satis ampla, quæ nec cyathum nisi tribus par-

tibus

ribus equant quorum cyathorum sex hemina complēt à *Galeno* positam . Eadem forsā est causa quare fecunditatem mulieri inducat apud *Albertum & Vecheram* l. 5. secret. vel enim nimiam humiditatem absumit, vel semini adversas qualitates tollit . At vero summa in utroque affectu pestilentiali febre, & colico dolore, adhibenda cautio, ne juvandi spes majori noxa subruat . Perspiratio enim & alvi obsequium necessaria, in febribus putridis illa, hoc in utroque, quibus tamen Cornu cervi adversatur liberiorē corporis ventilationē inhibens. unde eo temperamento ad eius usum accedendum, ut vel sudorem movētia vel ventrem necessaria copula misceatur: vel certē sine Vulcani opera præparetur, ut in nostris sit Officinis, modūq. describit *Josephus Donzellus* amicus noster in Antidotario Neapolitano. Nec inelegans est hæc ratio, quæ *Io. Zvolfero* Viro peritissimo aridet: Conficiendum instrumentum, duobus tribusve foraminulis in fundo pervium, & à latere in collum capitelli vesicæ patens . Quod Cornu Cervini frustulis debito tempore interempti impleatur . Mox ne quid vaporis expiret superius claudatur simulq; collo vesicæ capitelli applicetur, Vesicā autem

tem aqua implebis cum certâ nocte herba
quæ ex usu futura putabitur, vel sane loco
vulgarium Cardui benedicti, aut Absinthii
cineres addes, ut citius caleinetur cornu &
candorem acquirat. Hoc pacto duabus tri-
busve diebus à vapore calido teneſcat.
Exq; eo Confectionem opiatam, admixtis a-
liis pro curandorum morborum varietate,
Belgas quosdâ ſeplafarios cõponere mōuit
me Vir candidus *Abrahamus Hertogh*. Quod ſi
quintam eſſentiam huius Cornu propinare
malueris, eam in Myrotheco Spag. l. i. c. 29,
Petr. 10. Fabri propoſitam invenies.

CAP. XXXVI.

*Ebur à Cornu dicendum. Ejus uſus, & digni-
tatis varia ex veſt. probatur. Tullio lux:
deq; ebore Caſſio.*

Secundum ab hoc Ebur ſuccenturiatas
Monocerotis operas præſtat merito, ut
videtur, ſuo, quod & nomen Cornuum imi-
teretur, & operationis gloriâ velut æqualem
trahat. Cornu nomen à *Iuba* Philoſopho
antiquo impetraverat ſine aliorum conſen-
ſu, ut memoria reliquit *Plinius* lib. 8, c. 3. *ſiſti*
ver-

verbis: Prædam ipsi in se expetendam, sciunt
solam esse in armis suis, quæ Iuba cornua ap-
pellat, *Herodotus* tanto antiquior, & consue-
tudo melius, dentes. Conjectura Iubæ du-
plici fulcro sustentatur. nam dentibus idem
qui cornibus usus ad tutelam datus suisq; de-
fensionem, ut *Apro*; eadem quoq; propemo-
dum materia, teste *Aristotele* lib. 3. de Hist. c.
9. unde etiam tanta figuræ similitudine jun-
guntur, ut non raro pro Unicornu dentes fe-
rarum supponantur quos ejusdem virtutis
umbra obduxit. Cornu quoq; appellare a-
mat *Martialis* lib. 1. Ep. 73.

Dentata sibi videtur Aegle.

Emtis ossibus Indicoq; cornu.

Magna equidem Eboris omni ævo vene-
ratio frequenti nobilioris naturæ & Mono-
ceroti paris præconio excitata. Inter pre-
tiosissima auro cõtra æstimanda venit *Lyri-
co* L. 1. Od. 31.

Non æstusæ grata Calabria

Armenta: non aurum, aut ebur Indicum.

Ex quo simulacra Deorum immortalium ef-
figiata, teste *Plinio* lib. 12. cap. 1; Ex arbore
& simulacra numinum fuere, nondum pretio
excogitato beluarum cadaveri, antequam
ut à Diis nato jure luxuriæ eodem ebore nu-

mi-

minum ora spectarentur, & mensarum pedes
Idē antea dixerat l. 8, c. 10. breviori cōmate:
Dētib. ingens preciū & Deorū simulacris
laudatissima ex iis materia. Libros ebo-
re vel ornatos vel circumdatos eadem religio-
nis veneratione ex antiquo lapide patet, qui
in angulo Fori Brutiorum Regii hac Epi-
graphe cernitur.

.. PELBEM AREAM CORINTHE
AM. ITEM. IN. TEMPLO APOLLINIS
MAIORIS PVGILLARES. MEMBRA-
NACIOS: OPERCVLLIS. EBOREIS
PVXIDEM . . . OREAM TABVLAS.
PICTAS. XVIII

Vbi optimē supplet eboREAM PVXI-
DEM. *Georgius Gualterus* in Antiquis Siciliae
Tabulis. Currus etiam quo Babyloniorū
Rex vehitur ex ebore totus rhede Græcorum
simillimus apud *Adrianum Rhetorem* Decl. 4.
ab *Allatio* editum. qualem & *Sparsianus* in
Heliogabalo notavit, non absimilem illi, de
quo *Tibullus* l. 1. Eleg. 7.

*As te victrices Lauros, Messala, gerentem
Portabas niviis currus eburnae equis.*

Et } 2

Et Ovidius Epist. 1.

Hunc Venus incalum curru vexisset eburno.

Magnificentie enim symbolum olim habitum ebur, ut exinde sceptrâ confecta apud *Juvenalem* Sat. 10., & effigies Germanici, notante *Tacito* An. 2. eburnea quoq; fuit: imò splendidioribus pro fibula usurpatum ex *Io. Baptista Mantuano* advertit in *Acia* 10. *Rhodus* Musarum amor. In quam rem digna *Schylacis* in *Periplo* Carthaginiis adversio, quem nuper paternę virtutis emulus *Isaacs Vossius* Ger. fil. notis illustravit; is *Æthiopes* memorat pro ornatu eburneis phialis uti, mulieres verò armillis eburneis, & equos eburno ornari.

Quæ causa antiquos Legislatores impulit, ut lege pretiosi eboris profusionem inhiberent, modumq; ut auro, statuerent. Huc enim spectant Legis verba apud *Tullium* l. 2. de Leg: Ne quis agrum consecrato: auri, argenti, eboris sacrandi modus esto. Quæ profectò plurimis sudorem movere sine necessitate se legēq; torquentibus. Indicat enī parciori manu consecrandam Diis rem humanis usibus necessariam, nec planè damnat ebur, ut Deorum maiestate inferius, sed modum sacrandi temperat, quod minimè asse-

S . quu-

quutus est *Cicero* in hac L. explicatione :
 Aurum autem & argentum in urbibus & pri-
 vatim & in fanis inuidiosa res est. Tum ebur
 ex inani corpore extractum haud satis castum
 Deo donum. Quare minus castum ? an quia
 ex inani corpore depromptum ? Talia sanè
 sunt & alia quæ mortalis conditionis Diis
 suis offerebant . Quanquam uerius ui-
 deatur non omne ebur damnassee, sed illud ex
 inani corpore extractum siue loculamentis
 dentium vacuis. Quæ lucem foenerabuntur
 à verbis *Plinii*, quæ talia in distinctione den-
 tium extant *lib. 8. c. 3*: Deciduos casu aliquo
 vel senectâ defodiunt : hoc solum ebur est,
 cætero, & in his quoq; qua corpus intexit,
 vilitas ossea. Hincq; adeò est quod rari etiâ
 veteribus sint nobiliores dentes, quia defos-
 si facîle deperduntur, & injuria pullulæ ter-
 ræ obliterantur, ut condonandum sit *Leonar-*
do Fuchſio qui l. de med. Compos. nullibi
 (parcant Latini manes) verum Ebur reperi-
 ri crediderat, à *Garcia ab Horto* l. 1. c. 14., eo
 nomine vapulans. Neq; frequentior, ut ap-
 paret, illis qui dentis defectu ossibus Ele-
 phantum pari successu utuntur, quæ cremata
 spodii vice in Electuario de succo Rôf. *Ni-*
colai subroganda censet perspicacissimus

LH.

Ludovicus Septalius lib. 9. Cautione 109. ut rosas virtute equet, quas ut uocāt, incōpletas rubras pro spodio in cōpositionibus Arabū substituit *Abēfina* lib. 3. tr. 2. *Ingrassias* c. de succed. & *Marcus Antonius Alaymus* Lib. de Succedaneis.

CAP. XXXVII.

Unicornu fossile non esse gemmam. In Italia reperiri. Materia ejus sit nefapis. Petrificatorū sylloge. Vitrum, Caro, & Lignum fossile. Unicornu hujus examen & Virius.

Clase hāc demū claudat Cornu fossile inigne & figura spectabile, in quo Unicornuum vicarias vices admiramur. Cornu appellatione insignitur ad figuræ aliqualis similitudinem, eo jure quo Cornu Ammonis duritiei saxæ moles apud veteres laudabatur ab arietini cornus effigie, ut etiam depingitur à *Ferrante Imperato* Lib. 24. & *Arshelmo Boetio à Boot* l. 2. cap. 246. nec ita pridem anguis in spiram convoluti specie in *M. x. scō Vermiano* videbatur. In quo tamē cornu, ut obiter id addam, erravit *Plinius* dum

inter gemmas Æthiopicas his referret ver-
 bis Lib. 37. cap. 10: Hammonis cornu inter
 sacratissimas Æthiopie gemmas, aureo co-
 lore, arietini cornus effigiem reddens pro-
 mittitur prædivina somnia repræsentare.
 Vel enim lapidem non vidit, vel oculos ali-
 qua nubecula fascinavit. Varias in magni-
 tudine & figura cornuum Ammonis diffe-
 rentias Lib. 4. Hist. Barn. Bøllensis propo-
 suit *Ioh. Bauhinus* magni *Casp. Bauhini* frater,
 qui legi meretur. Nos verò arietinis corni-
 bus simillima cōplura ipsi ex colle Melsanē-
 si cū *Petro Castellō* sūmo loci Doctore, eruimus
 ea parte qua altius hortus publicus assurgit.
 Sed ad cornu nostrum fossile reuersus *Garcia*
am ab Horto magis miror, quam ille *Andream*
Lacunam, quod lib. 1. cap. 14. nihil magis à
 veritate alienum dicat quam fossile & mine-
 rale ebur inveniri. Quid enim obstat difficul-
 tatis quo minus fide dignis scriptoribus as-
 sentiamur. Lacuna à *Plinio* forsan hauserat
 Lib. 26. c. 18. cujus hæc verba: *Theophrastus*
 auctor est, & ebur fossile candido & nigro co-
 lore inveniri, & ossa è terra nasci, inveniriq;
 lapides osseos. Post hunc notat *Carolus Clu-*
sius ad *Garciam* sibi laminulas quasdam E-
 boris fossilis nativum emulantis, sed crusta
 qua-

quadam candidissima inducti à Rāssio suo omnium naturæ miraculorum diligentissimo observatore donatas esse, intellexisse pariter in Italia erui hoc ebur & magno in usu istic esse adversus virulentorum animalium morfus. Erui tamen in Italia non persuasit Viro Clarissimo *Philippo Hoechstettero* Augustano Medico, quin Decad. 5. Med. obs. cas. 9. in Scholio, mercatorum aut diligentia aut astu, non naturæ artificio, id fieri crediderit. Sed plus impetraturam confido continuam tēporum experientiam Clusio posteriorem, quam inanes conjecturas. Dari enim ebur seu Cornu fossile testatur in Musæo Naturalium rerum *Ferrantes Imperatus* Lib. 25. & *Frācisus* ejus Filius Discurs. 1. eruiq; crassitudine brachii, lōgitudine multorum passuum, & Antidotum venenorum vulgò æstimari. Quod ipsi ibidem oculis usurpavimus. Cui acclamat plurimorum Doctorum chorus, interq; eos *Apollo* *Vlaſus VVormius*, in cujus Pinacotheca in certam rei fidem plura cornu hujus visuntur frustula, unum quidem colore candido, friabile, molle, odore gratissimo, valide astringens. medulla cornu Cervini faciem exhibens, alterum verò Eburustum fuisse videtur, nigricāre exteriore cor-

tice, quam prius duriori substantia, ita tamē
 ut cultello facilē radi possit, leve, astringēs,
 non adeò, ut prius friabile, colore verò & cā-
 dore in gilvum tendente. quibus tertium ac-
 cedit fuscum, ligni alicujus portionem figura
 exprimens, odore non minus grato astringē-
 diq; valida naturā præditum, quod etiam ad
 veras cornu fossilis species refert laudatus
VVormius. Frustrula non exigua hujus Eboris
 in Aldrovandino Musæo Bononiæ monstra-
 vit *Barth. Ambrosinus* loco, & autore, quem
 sequitur, dignissimus, & in Publica Pisarum
 Techni cotheca ferè totum cornu ejusdem
 generis conspicitur. Sed omnem planè du-
 bitationis ansam præscindit operosum illud
 Vnicornu fossile annis retro euntibus Ro-
 mæ erutum, quod apud Naturæ, & antiqui-
 tatis Dictatorem *Cassianum Puteum* servatur,
 cujus benignitate etiam ad me non vulgaris
 portio ejus transivit. Similis formæ Ebur
 nuperis annis prope Pañormum è montibus
 præsentē *Io. Domin. Prossimo* erutum, & in Ca-
 labriā, de quo an verum Vnicornu fuerit *Ch.*
Tomasini amicus dubitat. De materia præ-
 senti ambigi non potest. quia saxea forma in
 oculos incurrit, unde *Iulius Scaliger* Exerc.
 137. n. 1. Ebur fossile nihil aliud quam la-
 pidem

pidem pronunciat, cornu subinde imitatur, & os calcinatum in crustas rotundas divisū invicē se amplexantes, quę cortice exteriere teguntur flavescente vel obscuriore, medulla verò interiori alba constant, & friabili, insigni astringendi robore firmata. Verum de prima generatione dubitatio non levis animos versat, num cornu vel dentes fuerint in lapideam duritiem compacti ætatis moræq; ambitu, an ex prima lapidū mole in certam tantum dentis cornuve figuram effecti à Natura. Vtriq; simul sanè sua sit ratio si alterutrum nolis. Nam novum dentibus animalium non est in saxum densari, quum id pluribus usu venisse observatio quotidiana manifestet. Infantem Agendici Senonum utero 28 annorum spatio gestatū in lapidem uersum descripsit *Thuanus* lib. 17. Hist. Gallicæ, & nos eadem facie integrum Venetiis vidimus apud *Giliberum* aurifabrum qui eum è Gallia magno pretio paravit. Vir alius in lapideam substantiam conuersus Romę in palatio Ludæuissiorum ostenditur, cuius argumentum ipsa ossa præbent & costæ suam adhuc formam seruantes. De Lydiæ metallurgis refert *Aristoteles* de admir. Audit. suffocatis intercluso

spiritu obstructis ostiis, post longi temporis
 interuallum in lapides conuersos cum uasis,
 amphoris & liquore in iis contento fuisse ex-
 tractos. Cui metamorphosi similem narrat
 Historia Bauarica, ut apud *Parentem* nostrum
 de Mixt. c. 6. & *Sennertum* lib. de Conf. &
 diss. uidere est, & uxori Lothi Sodomis egre-
 diunt idem contigisse sacræ pagine tradide-
 runt. quod per insitum salem procurasse edi-
 cti uindicem *B. Augustinus* diuinavit. Idem
 sæculo nostro in Barbaria prope Tripolim
 euenit, ubi certo iræ diuinæ argumento ciui-
 tas quædam non ignobilis subitanea muta-
 tione in saxeam duritiem conuersa, ex qua
 puerum petrificatum ad Card. *Richelieu* qui-
 dam detulit, lignumq; ex eadem urbe petrifi-
 catum in Musæo *Io. Fr. Habla* Ordinis Hie-
 rosolymitani Vicecancellarii Melitæ cōspe-
 ximus. Idē brutorum fatum in partes eorum
 grassatur, quæ occupat. Conchyliorum cru-
 statorumq; infinita genera ex montibus Vi-
 centinis effodiuntur in lapidis duritiem fir-
 mata, quorum egregiam supellectilem a-
 pud *Io. Dominicam Salam*, Gymnasii Patavi-
 ni Theoricum summum, & nostrū in Praxi
 ducem, heu quondam, uidere licuit. Idemq;
 in Siculo Calabroq; itinere frequētius inue-
 ni-

nimus. Quo spectant serpentum integra
gyrataq; corpora, qua linguas, quâ ocu-
los, dorsumq; Melitæ in petram conver-
sa. De quibus in mea de *Glossopetris Disserta-
tione* sententiam tuli. *Osualdus Crollius* Præf.
Lib. de signaturis, in Moravia tribus leucis
Brunna non longe à territorio Abbatis O-
brovicësis, sub altissima rupe duorum inusi-
ratae magnitudinis animalium ossa una cum
duobus junioribus effossa observavit in lapi-
dem temporis spiramento longiori mutata.
Viderunt in dentibus ossibusq; idem *Plinius*
& *Gesnerus*, nec aliud magis in Musæo *Al-
dovandi* Bononiensi & Magni Ducis Florē-
tino Pisanoq; frequentia admirandum. Cor-
nu Cervinum faxeū ramosum nodosumque
in Musæo *F. Calceolaris* Veronæ inter reliqua
Naturæ miracula delineavit eorūdē descrip-
tor *Federicus Cernus* Sect. 3. planè ad *Boetii*
mētē, quæ etiam arboribus in eo favet quod
cum animalibus in pari discrimine vocetur.
Ligna enim arboreſve complures eandem
aleam subiisse *Ferrantes Imperatus* lib. 24.
Nat. Hist. demonstrat nobisq; & in patria, &
exteris locis non semel obvium fuit. Duo-
bus autem modis in lapidem concreſcunt, si
credimus auctoribus, vel uolentia ignis
que

quæ, dum principia liquæ fecit in novam formā unat, uel aquæ glutino, quibus terrestribus crassiorq; materia tribuitur. Ignem enim terram in lateres excoquere, & aquæ frigus excludendo subtiliora reliquum arctius constringere. Sed remotiores hæ causæ, propinquæ rationem vix sustinent. quā assequutos se putarunt Spagyrici sale suo communis concretionis opifice. Verum pressius ad ueritatem *C. Bartholinus*, Pater sempiterno desiderio lugendus *L. de Corp. perf. mixtis Inan. cap. ro.* succum lapidescētē materiam proximam statuit, in quo sit spiritus lapidificus efficiens lapidum sali plerumque cōiunctus, hancq; ut in corpore humano, ita magno Mundi opificio calculorum concretionis causam existimo, quæ & in terrarum secreta se abdit, & in aquis delitescit & per aerem vagatur uel calore uel frigore excitata, Calore quidem in calidioribus terræ cauernis, frigore uerò in aquis manifesta & cryptis profundioribus *Siciliæ*, collium *Vicentinorum* & munimentorum *Aureliensium*, unde aquā in calculos densatam per guttas collegi. Hac igitur ueluti calculosa aura afflati mortales eorumq; partes, eboris fossilis speciem possunt præferre & abditos dentes, ossa uel

cor-

cornua animalium seu clade seu pestilentia catervatim Diti adnumeratorem in lapideam substantiam immutare. Potest quoque artificiosa Natura ex solius terræ mixtura saxæq; molis uario flexu modò dentes modo cornua non minus infelici successu moliri quam aliorum formas tentauerat. Aliàs enim apud *Agricolam* lib. 1. & 2. de Fossil. aliosq; Achatem uariis formis instruxit, modò palumb, modo catuli, modo serpentis, modo piscis, & Eislebianum lapidem jam in Gallum efformavit, mox Salamandrâ. Florentinumq; variis urbium, silvarum, montiûque emblematis ordinavit. De quibus quia pleniori penna scripserunt alii, *Plinius*, *Gesnerus*, *Albertus*, *Scaliger*, *Cardanus*, *Cesalpinius*, *Boethius*, *Calceolarius*, & *Basilius Beslerus*, ne adumagam, plura non addo. Nonnunquã in virri speciem terram compingit caloris ope, tantæ densitatis, ut ferri loco pro securi sit Americanis. Hoc Vitrum fossile vocat *Imperatus* lib. 25. extremo, ex terra erui solitum. Cujus frustulum dono *Iosephi Donzelli* Neapolitani Podalirii, possideo. Et, quod admirationem transgreditur, carnis similẽ ideã sub idẽ fossilia nascuntur, ut ex *Libanio* constat. Novo ligni spectaculo ex terrea lapidi mixta

Ma-

materie sæculum nostrum illustravit nuper Natura duabus retrò messibus, Aquaspartæ in Vmbria, ubi lignum fossile inventum cedro Mauritanico simile, venis in longitudinē extensis, nō in altitudinem, quia radice caret, cortice interdum fragili, aliquando durissima & aspera partim lignea partim cretacea, sed medulla duriore. Mirum variantis naturæ miraculum cum stupore apud unicum ejus inter mortales authorē *Cassianū Puteum* vidi, & in rei fidem dono singulari aliquam ejusdem ligni partem rudem partim, partim tornatam, fervo. Resinam lignorum instar sudat candidam mastichi similem, vel thuri; metalliq; filamenta quædam habet & capillamenta, ut nomen metallophyti impetaverit à *Francisco Stelluto*, qui totam ejus historiam Etrusco idiomate cum depicto ligno typis Romę vulgavit, ubi & terram fossilis hujus materiam inde exploravit quod gleba ei adhærens humida post aliquot menses tota evaserit lignea, à calore, ut arbitror, temperato, quem modica oleosaq; humiditas in sicciorem lapidem verat indurescere. At Cornu fossile corpus minerale quodammodo referre sive origine, sive mixtura ex medulla ejus & universa substantiæ

conditione ad oculum deprehendimus . Etenim vena quædam per medium transit corpus, cava & mineralis, metallicæ duritiei, splendore & forma, cui adnata ea terra videtur, quæ eam circulari ambitu complectitur. Habet præterea candidior pars per totū substantiæ tractum dispersas scintillantes quædā guttulas, velut gemmulas, certo mineralis naturæ indicio . Vnde uel mixta erit principiorū téperatura, vel singulari terræ id quid quid est, adscribendum alibi à *Plinio* notatæ l. 35. cap. 13. quam in Cornu nostro fossili eo libentius agnoscimus, quod ad margam cretamq; proximiori vicinia appropinquantem optimè perspexerit *Auctor* noster cum *Gesnero* & *Boetio* . Eosq; confirmat Cornu hujus probata virtus cum Margis & terra sigillata adeò decantatis paria faciens, siue ad cordis robur augendum veniat, siue pro aliarum affectionum salutari medicamento adhibeatur . Nos curiositate ducti ad intimius Hermetis examē vario apparatu Unicornu hoc opera *Ioh. Zvolferi* Chymici exercitatissimi vocavimus, & ab humore, quod non parva copia remansit, in retorta , ut vocant , repurgatum habuimus, pulveris forma non injucūdum, quāvis de astringendi vi parum remi-

miserit. Mox ejusdem per acetum tentavimus solutionem, acriorem sanè & coloris obscuritate aliquid immutatum. Tandem dissolutione aceti destillati, & præcipitatione spiritu Vitrioli magisterium elegans candore insigni & nitore confecimus, ut præ crudo Vnicornu viribus adauctum & agendi celeritate non dubitemus. Sed mineralis hujus Cornu quibus de causis dubiam reddiderit virtutē *Philippus Hæchstetterus* celebris fama & doctrina Vir, divinare non possum, qui Decad. 5. Obs. Med. cap. 9. in hanc inventivam gratis prorupit: Fabulantur de maxima hujus Spodii energia, ac si cordis spiritus purificaret, corroboraret, animi deliquio prodesset, malignitati resisteret, & planè eas obtineret vires quas attribuunt cornu Monocerotis: de quibus quid sentiam nolo dicere, ne excitem fautores. Ego uero aliter judicare non possum, quā tantum Virū Spodium, de quo est sermo, vel nō vidisse, vel nullum ejus fecisse periculum, quod ad sidera usq; extollit *Osuvaldus Crollius* in Præfatione, Monocerotis cornu hoc encomio comparās: Deus nobis largitus est variis in locis, cum Vnicornu verum propter raritatem in magno precio sit, alterum αἰνίσθητον quod

quod Minerale vocant, & interdum è stagnis effoditur, aut è montibus, sicut aliquando in Moravia (ossa grandiora una cum duobus junioribus) effossa sunt, quæ absq; dubio tempore diluvii aquarum impetu perierunt in illa solitudine: quorum ossium & mirabilium dentium nonnullas reliquias aliquot menses post ex improvise illuc locorum veniens, & admonitus ejus rei, effodi curavi, & in uso Medico eandem fere in ipsis deprehendi efficaciam, quæ Monocerotis cornu attribui potest. Vires easdem auget *Petrus Poterius Chymicus Bononiensis magni nominis & experientia* lib. 2. Pharmac. Spagir. c. 4. præferti in venenis edomandis, laxitate ventriculi, intestinorum & alui compescenda, jecore roborando. Quas neque sinit *Boethius* c. 42. l. 2. Nec fanè video qua frôte denegetur huic quod Cornu Cervino conceditur, quû utriusq; eadem siccitas, princeps tot virium argumentum. Pater fanè, qui magnam ætatis partem inter experimenta consumpsit, vix aliud feliciori successu in cordis affectionibus, Comitiali morbo, vermibus enecandis, ad fluxus varios sistendos, lacrymas cohibendas, cicatricem sine morfu inducendam, fatebatur se explorasse. Cui quidem ex usu

er

rerum magistro sit auctoritas, ex vita publico bono transacta veneratio, ex ingenuitate fides, quam quisq; volet nomini ob veritatem largiatur, quisq; verò nolit ob invidiam, rerū non ficto ponderi de, ut quod alienis nō tuemur exemplis inter exempla numeretur.

INSERTENDA

SVIS LOCIS.

PAG. 21. Attestę prope fanum S. Mariæ Minoris in antiquo saxo insculpta visitur mulier binis cornibus mediæ Lunæ excavatum orbem referentibus. Quam & inducit in Antiq. Atest. *MS. Hippolitus Angelerius.* Sed jam temporis edacitate obscuriora omnia aliis nō comparentibus literis præter has:

V. S.

L. M.

Idest. Voto suscepto vel vivens sibi locavit monumentum. Arbitror Iunonem hic expressam fuisse, quam aliàs Romæ sic fronte lunata conspeximus.

Ibidem loci in eximio marmore (cujus partem ediderat *Pignorins.*) corniculum galæ

leæ elegans observavi, cuius extremitatem aquilæ caput efformat. Casis verò ita compactilis est, ut totum involvat caput solis oculorum orbitis orilq; patulis foraminibus. Ut mirari subeat *Lipsum*, qui l. 3. de Mil. Rom. Dial. 5. veteres clausas, ut nos, & vultui appressas galeas undiq; habuisse negavit. Reliquam marmoris partem exactè adeò delineavit *Herodotus* lib. 7. ut idem vidisse diceret. Quod a doctissimo calamo *Io. Bapt. Zoie* brevi exspectamus clarius explicatum : in cuius ædes ingens hoc antiquitatis monumentum, non sine insigni lætitiæ sensu translatum vidi.

Cornutorum familiam, ut alios taceam, augeat *Annas Cornutus*, quo usum familiariter *Persium* veteres *Glossa* referunt. Hunc verò à Nerone exilio mulctatum, teste *Dione*, felicissima sua Musa ita *Paganinus Gaudentius* Vir infinite doctrinæ cap. 59. de Phil. orig. apud Rom. persequitur;

Nam Nero Cornutum cultorem Palladis urbe Ejicit, & Gyaris consensuisse jubet.

Sed quare cornutus? sectæ id suæ debuit. Stoicus enim erat, ac firmissis animi.

Pag. 26. Cornificia apud Romanos familia à nummo Iovis Ammonis nomen meruit.

T

ruit. De quo videsis *Falvium Vestinum*.

Pag. 27. Attilæ similis est ille qui in lucerna antiqua Acostæ nuper effossa cornibus binis & eminentibus auribus conspicitur, quam ad me *F. B. Zaja* Musarum gemma misit.

Pag. 28. Potentiâ notavit & ferum animâ in Gigante molis Petronio *Alexand. Tassonus* elegantissimus Poeta Cât. 6. della Secc. n. 22.

Ma gli buomini mangiava, e distruggea

Co' denti il ferro, e un corno in testa havea.

Quo respexerat idem Cant. 3. n. 13. de *Comite dela Rocchia*.

In testa un gran cimier di piume, e corna.

quia, ut advertit in Notis *Gasp. Salvianus* Vir Eruditus, cornu olim coronæ seu imperii signum fuit, quod in nobilitatis suæ argumētum in gētilitatis signis adhuc Germani præterunt. Nec in Dania infrequēs, ut notavit Vir semper laudandus *Olaus Wormius*.

Pag. 36. cum *Theodorico* & *Lanfranco* facit & *Casp. Hofmannus*, magnū Germaniæ lumen, qui c. 26. S. 1. *Parthol. Parvæ*, morbis in Numero eadē cū *Verrucis*, *clavis*, & *poris* serie cornua quibusdam adnata recenset.

Pag. 61. Pertinet ad hanc classē *Locustæ* volantes, *Cavalle* dicitur Italis, quæ A. 1542 *Parvinos* agros incolarū copioso ut *Solem*

se meridiano obnubularint. Frons duob. cornib. hirsutis prominēbat, ex rostro verò aliud in cothleas flexum caudæ Chamæleontis instar, protendebatur. Harum ducem in amplissimo S. Iustinæ coenobio ad tricliniū propè hortos Patauī effigiarum iustruimus.

Pag. 123. Inter cibos generis valentissimi, in quo plurimum alimenti est, *Celsus* l. 2. c. 18 refert omnem grandem feram, quales sunt, caprea, cervus, aper, onager. Sic enī legendum, non ut in vulgatis, *capra*, ex emendatione *Io. Rhodii*, qui unicus *Celsianæ* puritatis vindex, sic in optimis Italiae Codicibus MSS. deprehendit, maximeq; in Florentino, quem iure cæteris omnibus præfert.

Pag. 141. De Pilulis Mantuanis, quæ Rhinocerotis cornu recipiunt, omnino legendū *Io. Baptista Spurio* Patavini Professoris Eruditissimi de Viperino Pulvere Opusculū non ita pridem luci donatum.

Pag. 147. Rhinoceroti Elephantum in publico spectaculo à Rege *Emmanuele* Anno 1515 Vlyssiponæ exhibitū succubuisse ipse suis oculis vidit *Damianus à Goes* Eques Lusitanus, ut edita pro Hispania contra *Munsterū* defensione prodidit. De Octavio Augusto notum ex *Suetonio* c. 43. apud septa Rhinocerotem publicasse.

Pag. 155. Eadem curvitaris ratione cornua *Celsus* l. 7. c. 26. nominat plagas lunatas in calculi scissione: quæ lib. 8. cap. 4. etiam de lunato finu profert.

Pag. 163. *Ludovicus de Vvreta* Ord. prædicatorum in *Historia Aethiopiæ Hispanica* 1610. Valentis divulgata, lib. 1. pag. 247. testatur Unicornu in Goyame & montibus Lunæ reperiri, sed quia montes illi inaccessibiles, paucos adeo videri. Cornua tamen in sylvis ibidem inveniri, quæ, ut Cervi, quotannis mutant.

Pag. 184. Si vera doctorum quorundam Monocerotis descriptio, Capite Leonem, corpore Equum, & pedibus Cervum referre, videtur is sanè in nummo æreo signatus quem mihi cum aliis in Sicilia *Petrus Carrera* patriæ Antiquitatis fidus Interpretes donavit. Caput enim Leoninum erecto posteriora versus cornu nodulis quibusdam interstincto aliquam Monocerotis umbram præ se fert. De quo certiora non addo, si quidem anceps ipse doctiorum præstolabor censurâ.

Pag. 217. Ex Aquileiæ ruderibus plumbei aquæductus duo nuper emuti his characteribus in ædibus *scensorii Versati* Nobilissimi Patavinorum Medici servantur.

AQ.

AQ; DEMET. F.

Pag. 224. Ex *Lilich* נִלִּיךְ, Lucinam derivat
Jacobus Phil. Tomasius Præsul doctissi-
 mus lib. De Donariis cap. 14. ad quam pla-
 candam hodierni Iudæi parietibus cubiculi
 hæc verba superstitionis plena inscribunt :
Adam, Chava, Chus, Lilich; h. e. procul
 hinc esto *Lilich*.

Pag. 234. per Cornu etiam nunc hospitali-
 tius liquor advenientibus in Collegiis qui-
 busdam Angliæ veteri more servato propi-
 natur.

Pag. 237. In hortis Mediceis Romæ Mō-
 tis Trinitatis extat inter alia Panis statua cor-
 neam tubam evidenter instantis. Et in Mu-
 sæo *Seriaris Versati* Patavii Satyrus ære fictus
 sedet, quem à dextris Cupido ambit incurvū
 cornu ori applicans, à sinistris verò seu Ve-
 nus seu Ceres repletam frugibus sportam
 offerens modò ejus, quam monstrat, sit anti-
 quitatis. De Cæliæ venatione *Hier. Angeri-
 anus* Neapolitanus Poeta non insulsus ita in
 Carminibus modulatur:

*Dum custodit agros canis, & loca pervia ringūt
 Fila plaga, & flatu cornea plena sonant.*

Pag. 238. *Livius* lib. 1. Patricios præco-
 nes suo & paterno appellabant nomine: ple-
 bejos verò ministri, cornubus tubulis con-

ciebant. Ex quo lucem *Varro* accipit, qui l. 4. de L. L. ait: *Classicos à classe: qui item cornu canunt, ut tum cum classes comitiis ad comitatum vocant.*

Pag. 242. Confirmat de unguibus conjecturam *Fr. Cannanus* l. 9. Comm. Jur. Civ. cap. 2: *Vnguli i. e. annuli, quia extremis veluti unguibus aliquando gestantur.*

Vngulam Germanis quoque cornu placet appellare, unguentumque Veterinariorum Horn salbe vocatur.

Pag. 245. *Cucurbitulæ Cornæ*, ut olim *Græcis*, notante *Guil. Stuckio* l. 3. *Antiq. Conviv. c. 12.*, sic hodie *Arabibus* est in usu. De quo *Minadous* in *Disertationibus Indis* pariter teste *Nicol. Talpio* l. 3. *Obs. medic. cap. 49.*, ad quos forsitan ab *Arabibus* vicinis transit.

Pag. 261. *Lenticulam* ex *Apulejo* optime describit *L. Pignorius* de *Servis* *Commentario*, addito accurato schemate illius *lenticulæ*, quæ apud *Io. Rhodium* verû eruditionis *Pignorianæ* heredem nunc existat.

Expliciti nobis usque ad sua cornua libri

FINIS.

Lectori Candido

THOMAS BARTHOLINVS.

EN tibi sincera de Aurea Olai VVormii Dis-
sertatione, non tam Laeli quam universi
Orbis, sicut ad manus pervenerunt, iudicia, qui-
bus & me voto exsolva, & viro magno invidentiù
laetatus inhibebo. Chareis tantum protuli ma-
gnorum auctoritate signatas. Si voces vivas velie-
ntius, unius Gasp. Scioppii Comitis encomium sus-
fecerit, qui VVormii scriptum variae eruditionis
plenum mihi candidus censor laudabat. A quo
saeculi Oraculo quàm neq; Fr. Bern. Ferrarius
neq; Gabriel Naudæus selectissimum dissertationum
par diversum conceperint, universiorbis applau-
sum VVormius meruisse videbitur. Vale, & cum
eruditis iudica.

*Et Doctissimog. Peto Thoma Bartholino Gasp. F.
Fortunius Licetus B. C.*

AD explicationem postea vetustiorum Em-
blematum Aurei Cornu Dabit, quod atti-
net, equidem in Cap. XL. mei voluminis de Prisco-
rum Anulis huiusmodi rem ago paulò diligentiori
dissertatione, cujus summa est: Corin fabrefa-
ctum fuisse iussu Regis antiquissimi apud Cam-
bros, non in aliam usum, quam ad tentandum Pra-
sidium vigilantiam in regendis provinciis, & po-
pulorum integritatem in abstinentia a furis, de o-
que proiecum expositum fuisse in huius Ripen-

fi. Simulacra vero in eo formata censeo nihil aliud indicasse, quam Optimi Regis Danici mores, & attributa tum belli, tum pacis tempore Regnum sibi subiectum bene gubernantis, & Republicæ prudenter ac iuste administrantia. Quam opinionem ex apta singulorum emblematum explicatione confirmo, distinctè quibusque particulis eorum examinatis, inclyti VVormii diligentiam inspicieus, & ab eius placitis non admodum discedens, etsi non semper eis adhærens. Hæc ea sunt, Vir eruditissime, quæ festinanti calamo potui nunc occupatissimus elegantissimæ Epistolæ tuæ respondere: in qua sicut ego nō sine rubore legi laudes ingentes, quibus me supra meritum ornare voluisti; sic enixe rogo tuam humanitatem, ut ista mea leuidentia responsa boni consulat, etsi minus respondentia tuæ forsitan expectationi, laudibusque summis mihi tam late tributis. At vero qualiscunque sim, velim pro certo habeas, me semper ad tuū vota victurum. Vale, Musarum delictum, & me tui studiosissimum amare ne cesses.

Datum Bononiæ 1 v. Non. Martii MDCXLII.

At M. Illust. Sig. e. Pad. Off. it Sig. Errico Firenze.

ASSAI mi teneno io favorito, ch'ella si compiacesse hauere dell'affetto da me dedicatoli, quando ella fù qui, amoreuole memoria. Ma hora favoritissimo bisogna che mi confessi, & in un istesso tempo obligatissimo, hauendo di questo primo riscontro con la ricevuta, st' dell'amoreuolissima sua lettera, che del pretioso libro dell'erudi-

to Sig. VVormio, sopra il corno d'oro della Maestà
 del suo Rè, e metterli in' quello descritti. Resto-
 tanto obligato di così cara dimostrazione, che non
 mi si potgerà mai occasione dell'haverla a servire,
 che non ha per essere da me più che voluntieri
 presa. onde la prego e per se e per amici suoi a vo-
 lerliene favorire, e come con sommo desiderio at-
 tendero di sentire che venga a luce del medesimo
 Sig. VVormio il trattato delle antichità, che si ve-
 dono nel Dominio di Sua Maestà, così per opera di
 lei spererò di poterne partecipare. Resta intanto,
 se de qu' alcuna cosa le potesse inviate, che li fusse
 aggradevole, che me lo auisi, che sarà servita come
 l'affetto & obligationi, che li professò, richiedono.
 Con che le bacio le mani augurādoli ogni maggio-
 re prosperità. Di Roma à 12. Aprile 1642.

Di V. S. M. Ill. Deu. & oblig.

Cassano dal Pozzo

Clariss. Viro Ioanni Rhodio.

QVantopere D. VVormius meum circa Litera-
 turam tum Runicam, tum Hieroglyphicam
 cornu aureo inscriptam desideret iudicium ex literis
 D. V. ad Reuerendiss. D. Philippum Tomasi-
 num datis, abundè intellexi. Et quamvis iamdu-
 dum id D. Naudæo insinuarim, ut tamen viro li-
 teratissimo quouis modo satisfaciat, id repetendum
 duxi. Legi igitur totum opusculum VVormii,
 quod Literaturam Runicam inscribit, à Naudæo
 communicatum, placuitq; argumentum, tum vel
 maximè, quod lingua hucusq; incognita, & tem-
 porum vetustate pænè deperditæ instaurationem
 aggressus sit. Opus hoc ipso tantò desideratius
 quan-

quanto & novitate curiosius, & rarius antiquitate est. Nec audienti sunt quidam *μισόλογοντες* qui dictā litteraturam humanis usibus veluti inutilem canino dente rodere conantur. Laudandus est VVormius hoc ipso quod tem novam & hucusq; ignorā mundo produxerit; de utilitate eius penes lectores eruditos esto iudicium. Ego certe ex huius institutione lingue multa circa veteres Gothorum, & Septentrionalium populorum historias hucusque ignotas erui posse confido, quo minus forsitan, (quā ignari quidam & abstrusarum linguarum precium nescientes, sibi persuaserint) lumen Reip. lit. conferre possunt. Quare tam laudabile institutum VVormii non approbo tantum. Sed & eidem auctor jam, ut serio propositum suum persequatur, nec ullis sese zolitorum consillis a dignissimi operis executione averti sinat.

Imperatorem quoque hieroglyphicæ cornu insculptæ enodationem examinavi; nec displicuit explicatio, tam varia eruditione tamque amplè posita. Laudo tam insignem conatum. Approbo immensam eruditionum conglomem, quæ si iudiciose cornu applicetur, ne hoc ipso immortalitatem consequens videbitur. Atq; hæc sunt, quæ de Litteratura VVormii jussu D. V. dicenda putavi. Nihil igitur restat, nisi ut me D. V. gratiæ vultu commendem. Fasciis. 16. Janii 1642.

D. K. Servus obsequens.

Arhanasius Kircher Soc. Jes.

Tractatus Angelico Apostole & famiglia Cap. xi. della
Sforza Poetica stampata à Venezia 1643.

Al Sig. Olao VVormio.

Il Corno d'oro, che casualmente trovato da Christina figliuola di Suenone della Villa di Osterby, si ritrova nelle mani del Serenissimo Principe Christiano Quinto, al mio credere una delle Trombe della gattula sorella dell'antico Ceo, lassatosi cadere a bella posta di mano, accioche da petto più forte animato, gravido di aute con maggior rimbombo fusse sentito: non poteua ricever miglior suono, che quello degli spiriti, e dell'eruditione di V. S. il quale penetrando dalla Dania nell'Italia ha potuto eccitare ammiratione ne' primi litterati di questa amenissima parte del Mondo; & invitare li Signori Cavalier Cassiano dal Pozzo, Fortunio Liceti, Francesco Bernardino Fertari, & altri (a cui nome scritto a caratteri di diamante sta registrato nel Tempio dell'immortalità) con virtuosa gara a cantar le sue lodi. Il portar quello, che dicono questi litteratissimi soggetti, mi darebbe occasione d'allungar troppo il libro, e di partirmi da quella breuità, che mi son determinato di osservar in quest'opera: oltreche stimo dal Signore Tomaso Bartholini figliuolo di Gaspare, mi sarà tolta questa fadiga. Basti per hora il Elogio estemporaneo del virtuosissimo Signor Pighetti nella cui penna stanno riposti in Erario tutti li Tesori dell'Eternità.

Io ho grandissimo obligo al gentilissimo Signor Tomaso Bartholini, che mi fece parte di quella dissertatione veramente d'oro, onde apena gustandola mi sentì recrear in tal guisa, che non possi non lassarmi intendere dall'istesso. Questo Corno benchè pregiatissimo per la materia, essendo compo-

sto

sto del piu fino metallo , che dalle Indiche Mareme
me a noi passi, senza dubbio è più pregiatissimo per
la dissertatione del Signor VVormio , essendo per
quella soggetto alle ingiurie del Tempo, e per que-
sta sicurissimo dell' Eternità, potendosi dire, che per
questa

----- nec Iouis ira, nec ignes,
Nec poterit furtum, nec edax abolere vetustas.

Iacobus Pighettus I. C. Venetus:

SPECTATOR

*Aureum quod cernis Cornu
Miris ditatum hieroglyphicis,*

Martis olim

Buccina fui,

Canensq; classicum

mortales

Ad arma, ad clades inflammabam.

Nunc dicatus Bromio cyathus

Regias ad mensas exhilarandas

Omine fausta

Translatus sum.

Intus mero repletus

In Mortalium pectora

Pacem, hilaritatemq;

Demitto,

Foris vetustis exornatam imaginibus

Aurea doctissimi

OLAI VVORMII

Dissertatione

Animatis,

Penitioris Eruditionis sitim

Etiam

*Etiam extinguo.
Una (mihi credas)
Felicior manet
Sors;
Fama tandem
Buccina fiam,
Vt*

CHRISTIANI V
*Dania & Norvegię
Principis Inclyti
Ferreæ hac ætate suis in
Regionibus
Aurei sæculi
Reftitutoris,
Domini mei Augufti,
Gloriofa poffim
Canere
Facinora.
Abi letus.*

*Clar. OLAV VORMIO, Regio in ampliffima Haf-
niæ Academia rei Medicæ difertiffimo Profefſori,
Marcus Aurelius Seuerinus Thurius Crathigene
Tharſienſis S.*

Cum ſingularis & unica dos illuſtris ingentium
quempiam & ſtudioſum virum ſepenumero
exornare, conſpicuumq; facere viſa ſit inter obſer-
vatores homines mortales: tua te, Olæ abſolutiſ-
ſime, & numero multa, & facultate præſtantia orna-
menta extollunt, ſuſpiciendumq; cunctis terrarum
gentibus reddunt Ingenium, Iudicium, Industria,
Stylus, Scripta. Quorum prima vis mentis ar-
dua

dua quaecumq; atq; aliis omnibus negata consequitur, Aquilæ videlicet similis, quæ volucribus omnibus superuolat, adeoq; sublimiter conscendit, ut etiam in sinum se recipere credita sit Iovis, Cujus acuminis amore, studioque permotus Sereniss. Rex vester amplissimis ac Lectissimis quotis quibusq; honoribus te decorare, in magnis habere, ac preciosissimis Gazæ suæ thesauris anteponeere consuevit; quo regnatore Sapientiss. Ptolemæum Philadelphum aut superante aut proxime saltem æquante Dania (quod nemo non videt) feliciore iam seculorum conversione par Alexandriæ, vel Athenarum Lyceo, viris abudat omni doctrinarum genere probatissimis. quorum cum ordo multiplex ab ea parente, tanquam ex equo Troiano prodeat in dies, nihilominus tamen

micat inter omnes

Uormium sydus velut inter ignes

luna minores

Nimirum *Βάπτεις βίαν καὶ οὐκ ἔστιν ὁ Βορρὺς ἀσπαστὰ* *ἔσται* mihi. Sed cōsiliū propositumq; studiorum sublimium tuorum quis censor non fateatur incomparabile? qui naturam vniuersam comprehendere, arcana huius quantumvis abstrusæ, pernoscere, atq. in numerato singula habere generosa quadam animi præstantia concepisti, firma semper constantia sustinuiti. Vnde illud instructissimum Musæum tuum, cuius etiam nunc ad nos Italos extremos de longinqua nobis, sed proxime spectante vos Attico, fama frequens est perbagata. Ind. cū præterea tuum subactum, atque exactum, quo cuncta rite recteq; dirimis, componis, digeris, deducis,

nis,

ois, quis non agnoscit rerum peritus? Quis non
 faciat maximi vir eruditus? Stylum verò, quis non
 commendat, à semetipso perbene commenda-
 tum? qui gravis acque ac elegans est, copiosus ut
 firmus, amenus, ut salibus plenus, tam autem fe-
 cundus, ac ferax, ut variis commentariis suis Prin-
 cipum virorum Bibliothecas complectit; quorum,
 ut nouissimum, ita gravissimum tacere non possum
 autem τὸ ἱνὴν αὐρεὶ cornu ex Regiis thesauris
 non postremi, τὸ δὲ κεφαλὴ τῆς ἀρχαίας ἀντιγραφῆς
 gov. cuius quot sunt emblemata, quot sunt Cimme-
 riæ cryptæ, tot identidem spæ sunt coronæ, tot
 lucidissimæ stellæ, quibus caput tuum ornasti, me-
 moriam tui coelo collocasti. Quam rem equidem
 dixi præterea, quod si staret diuus diuine factis
 honos, sique Heroica tempora forent, iustis-
 sime esset hoc cornu celsa inter sydera collocatum.
 Bius precii tua sunt, VVormi beate, Commemora-
 tiones sunt ordinis monumenta. quo equidem ornatus
 splendore din captus non me continui demum,
 quin tantam tuam dignitatem interpellare atque
 orare fuerim ausus, quemadmodum in præsentibus
 quatenus me tuam in clientelam admittere non de-
 digneris, ut minime dedignaturum facta quasi (pon-
 sione persuasit mihi Cl. Thomas Bartholinus ho-
 spes & amicus meus officiosissimus. Cuius equidē
 in natura vestiganda solertiam, studium, industriā
 quotidiano satis experimento compertam, non sa-
 tistamen commemorare, vel animum intendam
 vel confidam. Sed & promptam humanitatem atq.
 in eruditos viros procliuatatem tuam confirmarunt
 Bartholini germani fratres magno Caspare gene-
 roso

solo digni filii; comprobantur & Fuires tres fra-
 tres viri singuli studiosissimi, quorum virorum
 commune iudicium & Petrus Ionas Charifus Iu-
 xpirator ante inciti illius Petri Severini Nejos
 ex filia sequutus est. quos tamen omnes praeiue
 literaturae tum solidioris, tum polioris Anti-
 stes Iohannes Rhodius Civis honorificentissimus
 vider. per quorum pietosque nobiscum iam coa-
 litos, ac tantum non Italicos viros, interpretes, aut
 proscenetas benignos, tuos ad me quaeso litteras
 dederis; dederisque dono nobile quodpiam tuum
 monumentum, sed inter omnia maxime specta-
 tissimae tuae speciei simulacrum felicibus chartis
 expressum, quod in dies reuereri, venerari, exo-
 sculari prodigiatate quea. Interim mitto meum
 hypomnima de fungifero, & fungi mappa ludona-
 turae utroque non contemnendo, mox autem in-
 genti sedulitati circanaturam tuae paro mittenda
 complura, quae de toto hoc genere apud me colle-
 gerit D. Bartholinus istarum rerum Venator sedu-
 lus, qui rebus haec commemoratas delaturus est.
 Vale iam feliciter, & Severino tibi deditissimo fa-
 vere deinceps assuesce. Neapoli Campaniae
 Kal. Jul. M.D.C.XLIV.

AVCTORES IN OBSERVATIO-

nibus nominati,

A Bensina. 24. 42.
144. 250. 275.
Abenzoar. 23. 37.
Franciscus Abriannus. 24.
Accursius 22. 238.
Achmetes 28. 37. 78.
Acron 254.
Adrianus Rhetor. 272.
Paulus Aegineta 257.
268.
Aelianus 41, notatur. 46.
110. 114. 117. 120.
124. 127. 134. 143.
176. 177. 179. 180.
181. 183. 184. 186.
188. 189. 195. 195.
197. 198. 279. 207.
212. 227. 230. 232.
Jannes Aemilianus. 117
Iethicus 170.
Corgius Agricola 255.
283.
Antonius Aguilera. 245.
Iarcus Antonius Alay-
mus. 275.
Alknaſie explicatur. 20.

243.
Andreas Alcaſar. 250.
Tobias Aldinus 50. 94.
Vlyſſes Aldrouandus, 11.
47. 53. 55. 99. 193. 208.
208 209. 223. 281.
Georgius Alexādrinus. 70.
Leo Allatins. 126. 128.
272.
Proſper Alpinus. 246.
Alſerganus 86.
Ioan. Henricus Alſte-
dins. 223. 224.
Donatus Altimarus. 215.
Franciſcus Alunnus. 208.
Amatus Luſitanus 18. 37.
138. 139. 189. 230.
Bartholomęus Ambroſi-
nus 278.
D. Ambroſius. 234.
Ioannes Laurentius Ana-
nias. 224.
Andromachus 229.
Hippolytus Angelering
MS. 288.
Franciſcus Angelonus.
260.

E

Hite

roso digni filii; comprobarunt & Fuiressi tres fra-
 tres viri singuli studiosissimi, quorum virorum
 commune iudicium & Petrus Ionas Charisius *tu-*
χρηστικός ἀνὴρ incliti illius Petri Seuerini Nepos
 ex Filia sequutus est. quos tamen omnes praeiuit
 litteraturae tum solidioris, tum politioris Anti-
 stes, Ioannes Rhodius Cuius honorificentissimus
 vester. per quorum plerosque nobiscum iam coa-
 litos, ac tantū non Italicos viros, interpretes, aut
 proscenetas benignos, tuos ad me quaeso litteras
 dederis; dederisque dono nobile quodpiam tuum
 monumentum, sed inter omnia maxime specta-
 tissimae tuae speciei simulacrum felicibus chartis
 expressum, quod in dies reuereri, venerari, exo-
 sculari pro dignitate queā. Interim mitte meum
 hypomnima de fungifero, & fungi mappa ludo na-
 turae utroque non contemnendo, mox autem in-
 genti sedulitati circa naturam tuae parō mittenda
 complura, quae de toto hoc genere apud me colle-
 gerit D. Bartholinus istarum rerum Venator sedu-
 lus; qui reculas hasce cōmemoratas delaturus est.
 Vale tam feliciter, & Seuerino tibi deditissimo fa-
 uere deinceps assuesce. Neapoli Campaniae
 Kal. Iul. M.D.C.XLIV.

AVCTORES IN OBSERVATIO

nibus nominati.

A Bensina. 24. 42.
 144. 250. 275.
Abenzoar 23. 37.
Franciscus Abrianus. 24.
Accursius 22. 238.
Acimetes 28. 37. 78.
Acron 254.
Adrianus Rhetor. 272.
Paulus Aegineta 257.
 268.
Aelianus 41, notatur. 46.
 110. 114. 117. 120.
 124. 127. 134. 143.
 176. 177. 179. 180.
 181. 183. 184. 186.
 188. 189. 195. 195.
 197. 198. 279. 207.
 212. 227. 230. 232.
Ioannes Aemilianus. 117
Aethicus 170.
Georgius Agricola 255.
 283.
Antonius Aguilera. 245.
Marcus Antonius Alay-
mus. 275.
Alhensae explicatur. 20.

243.
Andreas Alcazar. 250.
Tobias Aldinus 50. 94.
Vlysses Aldrouandus, 11.
 47. 53. 55. 99. 193. 208.
 208. 209. 223. 281.
Georgius Alexadrinus. 70.
Leo Allatus. 126. 128.
 272.
Prosper Alpinus. 246.
Alserganus 86.
Ioan. Henricus Alste-
dinus. 223. 224.
Donatus Altimarus. 215.
Franciscus Alunnus. 208.
Amatus Lusitanus 18. 37.
 138. 139. 189. 230.
Bartholomeus Ambrosi-
us 278.
D. Ambrosius. 234.
Ioannes Laurentius Ana-
nias. 224.
Andromachus 229.
Hippolytus Angelerius
 MS. 288.
Franciscus Angelonus.
 260.

E

Hic

roso digni filii; comprobarunt & Fuiresi tres fra-
 tres viri singuli studiosissimi, quorum virorum
 commune iudicium & Petrus Ionas Charisius lu-
 xaplicator dñp incliti illius Petri Seuerini Nepos
 ex Filia sequutus est. quos tamen omnes præiue
 litteraturæ tum solidioris, tum politoris Anti-
 q̃es, Ioannes Rhodius Cuius honorificentissimus
 vester. per quorum p̃erosque nobiscum iam coa-
 litos, ac tantũ non Italicos viros, interpretes, aut
 proscenetas benignos, tuos ad me quaeso litteras
 dederis; dederisque dono nobile quodpiam tuum
 monumentum, sed inter omnia maxime specta-
 tissimæ tuæ speciei simulacrum felicibus chartis
 expressum, quod in dies reuereri, venerari, exo-
 sculari pro dignitate quæ. Interim mitte meum
 hypomnima de fungifero, & fungi mappa ludo na-
 turæ utroque non contemnendo, mox autem in-
 genti sedulitati circa naturam tuæ p̃ro mittenda
 complura, quæ de toto hoc genere apud me colle-
 gerit D. Bartholinus istarum rerum Venator sedu-
 lus; qui reculas hæc cōmemoratas delaturus est.
 Vale tam feliciter, & Seuerino tibi deditissimo fa-
 uere deinceps assuesce. Neapoli Campaniæ
 Kal. Iul. M.D.C.XLIV.

AVCTORES IN OBSERVATIO-

nibus nominati,

- A** Bensina. 24. 42.
144. 250. 275.
Abenzoar 23. 37.
Franciscus Abriannus. 24.
Accursius 22. 238.
Achmetes 28. 37. 78.
Acron 254.
Adrianus Rhetor. 272.
Paulus Aegineta 257.
268.
Aelianus 41, notatur. 46.
110. 114. 117. 120.
124. 127. 134. 143.
176. 177. 179. 180.
181. 183. 184. 186.
188. 189. 195. 195.
197. 198. 279. 207.
212. 227. 230. 232.
Ioannes Aemilianus. 117
Aetbius 170.
Georgius Agricola 255.
283.
Antonius Aguilera. 245.
Marcus Antonius Alay-
mus. 275.
Alhensasis explicatur. 20.
243.
Andreas Alcazar. 250.
Tobias Aldinus 50. 94.
Vlysses Aldrouandus, 11.
47. 53. 55. 99. 193. 208.
208 209. 223. 281.
Georgius Alexadrinus. 70
Leo Allatins. 126. 128.
272.
Prosper Alpinus. 246.
Alferganus 86.
Ioan. Henricus Alste-
dins. 223. 224.
Donatus Altimarus. 215.
Franciscus Alunnus. 208
Amatus Lusitanus 18. 37.
138. 139. 189. 230.
Bartholomeus Ambrosi-
us 278.
D. Ambrosius. 234.
Ioannes Laurentius Ana-
nias. 224.
Andromachus 229.
Hippolytus Angelering
MS. 288.
Franciscus Angelonus.
260.

E

Hic

sto del piu fino metallo , che dalle Indiche Marem-
me a noi passi, senza dubbio e piu pregiatissimo per
la dissertatione del Signor VVormio , essendo per
quella soggetto alle ingiurie del Tempo, e per que-
sta sicurissimo dell' Eternita, potendosi dire, che per
questa

----- nec Iouis ira, nec ignes,
Nec poterit furtum, nec edax abolere vetustas.

Iacobus Pighettus l. C. Venetus:
SPECTATOR

Aureum quod cernis Cornu
Miris ditatum hieroglyphicis,
Martis olim
Buccina fui,
Canensq; classicum
Mortales
Ad arma, ad clades inflammabam.
Nunc dicatus Bromio cyathus
Regias ad mensas exhilarandas
Omne fausta
Translatus sum.
Intus mero repletus
In Mortalium pectora
Pacem, hilaritatemq;
Demitto,
Foris vetustis exornatam imaginibus
Aurea doctissimi
OLAI VVORMII
Dissertatione
Animatis,
Penitioris Eruditionis sitim

Etiam

*Etiam extinguo.
Una (mibi credas)
Felicior manet
Sors;
Fama tandem
Buccina fiam,
Vt*

CHRISTIANI V
*Dania & Norvegię
Principis Inclyti
Ferreæ hac ætate suis in
Regionibus
Aurei sæculi
Reſtitutoris,
Domini mei Auguſti,
Glorioſa poſſim
Canere
Facinora.
Abi letus.*

*Clar. OLAV VORMIO, Regio in ampliffima Haf-
niæ Academia rei Medicæ diſertiſſimo Profeſſori,
Marcus Aurelius Seuerinus Thurius Crathigena
Tharſienſis S.*

Cum ſingularis & unica dos illuſtris ingentium
quæpiam & ſtudioſum virum ſepenumero
exornare, conſpicuumq; facere viſa ſit inter obſer-
vatores homines mortales: tua te, Olæ abſolutiſ-
ſime, & numero multa, & facultate præſtantia orna-
menta extollunt, ſuſpiciendumq; cunctis terrarum
gentibus reddunt Ingenium, Iudicium, Industria,
Stylus, Scripta. Quorum prima vis mentis ar-
dua

dua quaecumq; atq; aliis omnibus negata consequi-
tur, Aquilæ videlicet similis, quæ volucribus omni-
bus superuolat, adeoq; sublimiter conscendit, ut e-
tiam in sinum se recipere credita sit Iovis, Cujus
acuminis amore, studioque permotus Sereniss. Rex
vester amplissimis ac Lectissimis quotis quibusq;
honoribus te decorare, in magnis habere, ac precio-
sissimis Gazæ suæ thesauris antepondere consuevit;
quo regnatore Sapientiss. Ptolemæum Philadel-
phum aut superante aut proxime saltem æquante
Dania (quod nemo non videt) feliciore iam seculo-
rum conversione par Alexandriæ, vel Athenarum
Lyceo, viris abudat omni doctrinarum genere pro-
batissimis. quorum cum ordo multiplex ab ea pa-
rente, tanquam ex equo Troiano prodeat in dies,
nihilominus tamen

micat inter omneis

Uormium sydus velut inter ignes

luna minores

Nimirum Βέρμης βίαι καὶ ὀρμητὴς Βοαρμίας παραγὰς
ἔτατο mihi. Sed cōsiliū propositūq; Auditorum
sublimium tuorum quis censor non fateatur incō-
parabile? qui naturam vniuersam comprehen-
dere, arcana huius quantumvis abstrusa, permo-
scere, atq; in numerato singula habere generosa
quadam animi præstantia concepisti, firma sem-
per constantia sustinuiti. Unde illud instructissi-
mum Musæum tuum, cū etiam nunc ad nos Italos
extremos de longinqua nobis, sed proxime spectan-
te vos Atico, fama frequens est perbagata. Ind. cū
præterea tuum subactum, atque exactum, quo cum-
cta rite recteq; dirimis, componis, digeris, dedec-

nis,

vis, quis non agnoscat rerum peritus? Quis non
 faciat maximi vir eruditus? Stylum verò, quis non
 commendat, à semetipso perbene commenda-
 tum? qui gravis acque ac elegans est, copiosus ut
 firmus, amicus, ut salibus plenus, tam autem fe-
 cundus, ac ferax, ut variis commentariis tuis Prin-
 cipum virorum Bibliothecas complectit; quorum,
 ut nouissimum, ita grauiissimum tacere non possum
 autem *τὸ ἰσχυρὰν αὐρεὶ cornu ex Regiis thesauris*
non postremi, τὸ δὲ εἰς αὐτὸν τῆς ἀρχαίας εὐσεβείας
ἔργον, cuius quot sunt emblemata, quot sunt Cimmer-
 riæ cryptæ, tot identidem spæ sunt coronæ, tot
 lucidissimæ stellæ, quibus caput tuum ornasti, me-
 moriam tui coelo collocasti. Quam rem equidem
 dixi præterea, quod si staret diuus diuine facis
 honos, sique Heroica tempora forent, iustis-
 sime esset hoc cornu celsa inter sydera collocatum.
 Bius precii tua sunt, Vormi beate, Commemora-
 ti sunt ordinis monumenta. quo equidem amicitia
 splendore diu captus non me continui demum,
 quin tantam tuam dignitatem interpellare atque
 orare fuerim ausus, quemadmodum in præsentia
 quatenus me tuam in clientelam admittere non de-
 digneris, ut minime dedignaturum facta quasi (pon-
 sione persuasit mihi Cl. Thomas Bartholinus ho-
 spes & amicus meus officiosissimus. Cuius equidē
 in natura vestiganda solertiam, studium, industriā
 quotidiano satis experimento compertam, non sa-
 tistamen commemorare, vel animum inteadam
 vel confidam. Sed & promptam humanitatem atq.
 in eruditos viros procliuitatem tuam confirmat
 Bartholini germani fratres magno Caspare gene-
 roso

roso digni filii; comprobarunt & Fuiresi tres fra-
 tres viri singuli studiosissimi, quorum virorum
 commune iudicium & Petrus Ionas Charisius lu-
 xapiscator *amplius* incliti illius Petri Seuerini Nepos
 ex Filia sequutus est. quos tamen omnes præiue
 litteraturae tum solidioris, tum politioris Anti-
 stes, Ioannes Rhodius Cuius honorificentissimus
 vester. per quorum plerosque nobiscum iam coa-
 litos, ac tantū non Italicos viros, interpretes, aut
 proscenetas benignos, tuos ad me quaeso litteras
 dederis; dederisque dono nobile quodpiam tuum
 monumentum, sed inter omnia maxime specta-
 tissimae tuae speciei simulacrum felicibus chartis
 expressum, quod in dies reuereri, venerari, exo-
 sculari pro dignitate quæ. Interim mitte meum
 hypomnima de fungifero, & fungi mappa ludo na-
 turæ veroque non contemnendo, mox autem in-
 genti sedulitati circa naturam tuae parò mittenda
 complura, quae de toto hoc genere apud me colle-
 gerit D. Bartholinus istarum rerum Venator sedu-
 lus; qui reculas hasce commemoratas delaturus est.
 Vale tam feliciter, & Seuerino tibi deditissimo fa-
 uere deinceps assuesce. Neapoli Campaniae
 Kal. Iul. M.D.C.XLIV.

AVCTORES IN OBSERVATIO-

nibus nominati.

- A** Bensina. 24. 42.
144. 250. 275.
Abenzoar 23. 37.
Franciscus Abrianus. 24.
Accursius 22. 238.
Achmetes 28. 37. 78.
Acron 254.
Adrianus Rhetor. 272.
Paulus Aegineta 257.
268.
Aelianus 41, notatur. 46.
110. 114. 117. 120.
124. 127. 134. 143.
176. 177. 179. 180.
181. 183. 184. 186.
188. 189. 195. 196.
197. 198. 279. 207.
212. 227. 230. 232.
Ioannes Aemilianus. 117
Aethicus 170.
Georgius Agricola 255.
283.
Antonius Aguilera. 245.
Marcus Antonius Alay-
mus. 275.
Alensasis explicatur. 20.
243.
Andreas Alcazar. 250.
Iobias Aldinus 50. 94.
Vlysses Aldrouandus, 11.
47. 53. 55. 99. 193. 208.
208. 209. 223. 281.
Georgius Alexadrinus. 70.
Leo Allatius. 126. 128.
272.
Prosper Alpinus. 246.
Alforganus 86.
Ioan. Henricus Alste-
dinus. 223. 224.
Donatus Altimarus. 215.
Franciscus Alunnus. 208.
Amatus Lusitanus 18. 37.
138. 139. 189. 230.
Bartholomæus Ambrosi-
us 278.
D. Ambrosius. 234.
Ioannes Laurentius Ana-
nias. 224.
Andromachus 229.
Hippolytus Angelarius
MS. 288.
Franciscus Angelonus.
260.

E

Hic

Hieronymus Angerianus. 293.
Anonymus de certamin. Herculis. 126.
Calius Apicius 249. 261.
Apollonius 226.
Petrus Aponensis. 218.
Apulejus 31. 81. 90. 174. 211. 294.
Hieronymus Fabricius ab Aquapendente. 25. 252.
Aristoteles. 39. exponitur. 40. 41. 44. 45. 46. 49. 56. 58. 63. 70. notatur. 90. 223. 114. lapsus. 110. 117. 135. 176. 180. 186. 194. 229. 242. 275. 279.
Rogatus Arminensis 90.
Iosephus de aromata. 215. 263.
Artemidorus. 37. 77. notatur 78. 155.
Astrampsychus. 37.
Athenaeus 239. 249. 259.
Carol. Auancius. 59. 61.
Auerroes 170.
Horatius Virgilius 267.
B. Augustinus. 146. 147. 177.
Anton. Augustinus. 260.
Anton. Augustus. 140.

Celius Aurelianus. 44.
Autor Definitionum. 20.
Andreas Baccius 11. 55. 143. 148. 173. 193. 195. 198. 200. 202. 209. 217. 218. 218. 220. 223. 218. 257.
Franciscus Baron. 175.
Angelus Baldus. 229.
Baldus Baldus. 64.
Thomas Bangius. 87.
Ioannes Baictaius. 211.
Cesar Batonius 130.
Gaspas Barthius. 31. 77. 134.
Michael Barthius. 114.
Bartholus Bartholinus. 26.
Caspar Bartholinus patrens. 94. 18. 111. 142. 163. 182. 198. 208. 225. 280. 281. 285. 287. 303.
Caspar Bartholinus junior. 51.
Fabricius Bartoleus. 243. 244.
Caspar Bauhinus. 276.
Ioannes Bauhinus ib.
Baukratmd. 133.
Io. Geropius Becanus. 202.
Petrus Bellonius. 30. 63. 77. 196.

- Andreas Bellunensis* 144.
Mattheus Bergomus 196
 38.
Matthias Berneggerus 7.
Phil. Beroaldus 90. 145
Gregorius Bersmannus.
 158. 109.
Basilus Beslerus 283.
Biblia 45. 178. 212.
Robertus Billuch. 102.
Daniel Blanckius 228.
Anselmus Boetius 2 Boor.
 204. 206. 275. 281. 283.
 285. 287.
Jacobus Blautus 137. 138
 140. 147.
Tycho Brahe 7.
Bernardus Breitenbach.
 161.
Joan. Britannicus 216.
Cabala 223.
Andreas Casalpini 283.
Julius Caesar 109. 110
Franc. Calceolarius 281.
 283.
Pomilius Calderinus 249
 854.
Georgius Calixtus 156.
Juvenius Callianus
 228. 293.
Caliburnus 342. 343.
 274. 264.
 28
Gulielmus Cambden 2
 234.
Campi 166.
Canones 235.
Martianus Capella 85.
Titius Capitolinus 124.
Barth. (aprilus) 8.
Tiberius Caraffa laudatus
 49.
Heronymus Cardanus 56
 taxatur, 110. defendi-
 tur ibid. 186. 196. 283.
Petrus Carrera 292.
Isaews Casaubonus 152.
Dio Cassius 85.
Petrus Castellus 141. 166
 216.
Laurent. Catellanus 198.
M. Cato 141.
Catullus 44.
Nicolaus Causinus 81.
Cornel. Celsus 244. 291.
 emendatus. 292. expli-
 catus.
Censorinus 85.
Fredericus Cerutus 281.
Chaldaea versio 34.
Ioannes Chrysostomus 177
Petrus Ciacconius 172.
 192. 256.
Cicero 177. 273. expo-
 sus 274.
 U 2 Sci-

Scipio Clarimontius 7.
Claudianus 34. 164.
Cleopatra, 257.
Carolus Clusius 92. 276.
Codex 22.
Columella 64. 65. explicatur. 78. 228. 267.
Fabius Coluna, 56. 59. 72.
Natalis Comes 175. 210.
Federicus Commandinus 244.
Franciscus Connanus 294.
Georg. Contarenus 235.
Nicolaus Contarenus 69. 104.
Copha 148. 167.
Ianus Cornarius 155. 231.
Franc. Corninus 51.
Nicolaus Crassus 221.
Ioannes Crato 267.
Osualdus Crollius 281. 286.
Academia Crusca 208.
Ctesias 107. 117. 176. 177. 178. 179.
Q. Curtius 24. 130.
Cyprianus 154.
Jacobus Dalechampius 18.
Dantes 208.
David Propheta. 35. 133. 185. 112. 145.

146. 167. 262.
Martinus Delrio. 30.
Ioannes Deodat. 69.
Deuteronom. 69. 72. 148. 149. 212.
Digib. 26. 238.
Ioan. Michael Dilberus 156.
Bio. 129. 134. 289.
Diodorus Siculus, 87.
Dioscorides. 191. 261.
Ioannes Baptista Donus 72.
Iosephus Donzellus. 166. 269. 283.
Ianus Doufa. 136.
Abrahamus Eccheffensis, 173.
Io. Echenstein. 18.
Edda, Historicus 259.
Nicolaus Angelus Elifens, 123.
Ennius, 58.
Ennodius. 31.
Michael Ephesius. 187.
Epigrammatarii Graeci. 56. 89.
Sebastianus Erizus. 168. 184. 260.
Thomas Erpenius. 86.
Ardens Etereus. 49. 111.
Enchiridion. 148.

Euripides. 126.
 Eusebius. 81. 175.
 Exodus 32. 166.
 Felix Faber. 161.
 Petrus Ioan. Faber. 142.
 170.
 Gabriel Fallopius. 285.
 Francisc. Bernardinus Per
 rarius. 205.
 Jacobus Feschius. 18.
 8, Pomp. Festus 57. 124.
 128. 131. 240. 241.
 Iulius Firmicus. 151.
 Valer. Flaccus. 125. 155.
 Robertus Flud. 24.
 Ioan. Fragofus. 250.
 Francio Parisiensis. 211.
 Wolfgangus Franzius 190.
 Leonardus Fuchsius. 274.
 Henriens Fuires 224.
 Thomas Fuires. 53.
 Theodorus Fuires. 33.
 Hieron. Gabucinius. 228.
 Galenus 20. 41. 75. 115.
 191. 216. 227. 228. 229.
 243. explicatus, 250.
 254. 255. 256. 157. 168.
 Galilaeus de Galileis 6.
 Pagan. Gandertius 170. 289.
 Theodorus Gaza. 45. 68.
 Geographia MS. Anonymi
 131. emendata 132. 134.
 136. 139. expenditur.
 146. 168. 172. 173.
 184. 188. 189.
 Conradus Gesnerus 63. 210.
 281. 283. 285.
 Io. Casper. Genartius 210.
 Glossa 145.
 Glossa verus. 64.
 Damianus à Goes. 291.
 Leonitus Goldionus 11. 81.
 Iacobus Golius 7.
 Abraham. Golniz. 196.
 Ganges de Gozze. 171.
 Sato Grammaticus 232.
 Melchior à Gratie. 140.
 Greg. Nussanus 151.
 Gregorius Papa 209.
 Mauritius de Greg. 134.
 Iacobus Gretzerus. 152.
 Antonius Grimannus 245.
 Gregorius Gualterus 270.
 Petrus Gyllius. 183.
 Io. Fr. Habels 27. 280.
 Dionysius Halicarnassensis.
 124. 238.
 Heliodorus Hist. 211.
 Heliodorus MS. explicatus
 20. 211.
 Herodotus. 69. 70. 80. 85.
 117. 119. 151. 169.
 176. 178. 271. 289.
 Heron. 192. 244. MS.
 V 3 Abnaam

Abrahamus Herpogh. 270.

Hesychius. 36. 92. 68. 70.

116. 229. 31. 41.

Hieronymus. 31. 60. 72.

146. 148. 166. 261.

Fabr. Hildanus. 18. 32.

Hippocrates 75. 11. 10. 1.

Historia Mexicana. 11.

Hor MS. 21.

Philippus Haeberleckerus.

222. 220. 227. 286.

Jeremias Heilich. 178.

Gasp. Hofst. 229.

Jacobus Holler. 247. 2.

Justac. Helle. 23. 405.

Lucas Holst. 95. 73.

Homerus. 571. 125. 129.

177. 173. 233. 233.

Homeri interpretes. 232.

Horatius. 22. 31. 226. 253.

260. 261. 271.

Joannes van Horn. 32.

Greg. Horstius. 26.

Horus Apollo. 62. 65. 69.

75. 76. 78. 80. 81. 87.

Garcias de Horro. 131.

137. 141. 145. 62. 222.

274. 276.

Horus Apollo. 62. 65. 69.

75. 76. MS. exponitur.

229. 78. 229. 229.

80. 85.

Hugo Cardinalis. 289. 3.

R. Iacob. 185.

Iesuitae autographum in

Bibliotheca Escuriali. 55.

Ferrantes Imperatus. 53.

54. 54. 141. 275. 277.

281. 282.

Franciscus Imperatus. 277.

Ioan. Philip. Ingrassias.

22. 24. 26. 4. 2. 75.

Interpres Albucasis. 20.

Heliadoti. 21.

Hamiri. 222.

Juvenalis. 69.

Persii. 88.

Iobus. 25. 447.

Ioan. Ionskanus. 48. 193.

Thom. Jordanus. 223.

223. 267.

Iornandus. 29.

Iosephus. 6.

Paulus Iovius. 27.

Irinus. 12.

Isidorus. 67. 88. 97. 109.

115. not. rur. 122. 123.

119. 132. MS. emenda-

tus. 143. 155. 159. cor

rectus. 191. 209. 229.

241.

R. Iuda. 112. 133. 185.

Hadrian. Junius. 136. 249.

Iulius Iustinianus. 204.

I. Stinus. 168.
I. Venalis 33. *expositus* 69.
J. 77. 119. 177. 237.
 273.
L. Iuvenius. 79.
K. Kimchi. 34.
Aibana. Kircher 148. 298.
Henricus Kornmannus 210.
Firmianus Lactatius. 174.
Andreas Lacuna. 276.
L. Francus. 3.
Id. Iulius Langius. 30. 207.
Petrus Lanßelius. 152.
Scib. n. Largus 45. 248.
 2. 8.
Iq. Franc. Lauretanus. 211.
Ioan. de Lazara 184.
Martinus Lemouiceus. 29.
Paulus Lentulus. 18.
Leo. 24.
K. Leo Mutinensis. 133.
Andreas Libavius 283.
Fortunius Licetus. 39. 75.
 242. 295.
Iustus Lipsius. 150. 289.
T. Livi 22. 85. 124. 293.
Christianus Longomonta-
nus 7.
Lucan. 45. 155. 177. 216.
Lucianus. 177. 178.
Lucilius. 115.
Lacretius. 264.

Conradus Lyrafibenes. 18.
Nicolaus de Lyra 146.
Macrobius 85.
Albertus Magnus 55. 89.
 186. 191. 193. 19. 210.
 269. 283.
Olaus Magnus. 96. 122.
 123. 232.
Michael Maierus 178.
Mannes Marten. 134.
Manilius 88.
Io. Bapt. Mantuanus 273.
Paulus Marinus 73. 107.
Hieron. Maraforus 259.
Ammianus Marcelli-
nus 264.
Andreas Mathus 46.
 96. 127. 110. 137. 139.
 187. 189. 195. 156.
 197.
Valer. Martialis 72. 125.
 130. 136. 217. 237.
 249. *emendatus.* 250.
 264. 271. *explicatus.*
Iustinus Martyr. 151. 152.
Iacobus Mathias 125.
 204. 221.
Valer. Maximus 22. 25.
Gerardus Mercator. 101.
Michael Mercator 49.
Hieronymus Mercurialis.
 180. 222. 235.

4 78

Petrus Messias 42.
Joan. Thomas Minadens
 25.39.294.
Franciscus Modius 16.
Michael Moestlinus 7.
Petrus Molinæus 151.
Daniel Monachus 29.
Nicolaus Monardes 141.
Dominicus Montbessauras
 187.
Hieronymus Montanus 42.
Moses 32. 157.
Sebastianus Munsterus
 186.291.
Ioannes Nardius. 215.
Nazianzenus. 150.
Gabriel Naudæus 295.
Antonius Nebrissenfis. 22.
Nemesianus. 237.
Joan. Eusebius Nieren-
bergius 35. 128
Cosmius Nigronius 93.
Augustinus Niphus Notæ-
tur 74. 116.
Numeri 149.
Olympiodorus 264.
Oppianus 109.
Oribasius 243. 244.
Andreas Ostander 35.
Ovidius 44. 23. 239. 268
 273.

Pacuvius 240.
Sanctes Paguinus 147.
Palæphatus Gr. MS. 258.
Julius Palmarius 225.
Guidus Pancirolus 33.
Carolus Panicellus 229.
Theophrastus Paracelsus
 211. 223.
Ambrosius Pareus 18.
Velleius Paterculuf 259.
Paulus apud Festum 115.
Fr. Perla 166.
Persius 289.
Persii Interpres 38.
Glossæ veteres 289. 7
Francisc. Petrarcha 208.
Petronius 79.
Phlipp. Phasintanus 258.
Guil. Philander. 285
Philes 114. 122. 123. 124.
 157. 183. 200. 209.
 210. 227. 270. 232.
Philostrophus 171. 176.
 179 226. 230.
Photius 88.
Valer. Picrius 80.
Iacobus Pighettus 300.
Laurentius Pignori 29.
 71. 80. 81. 288. 294.
Pindarus 126. 170.
Plato 87. 125. 175.
Plautus 28. 151. 264.
 Fratt.

Frācisus Plazconus 25.
 Plinius maior exponitur.
 21. 27. 36. 44. 45. 52. 63.
 64. explicatur 65. 87.
 69. 70. 73. emendatus 74.
 83. 85. 86. 88. ex-
 ponitur 89. 96. 91. 108.
 MS. 107. Tematius; 108.
 109. 110. 112. agitur 110.
 112. error eius; 114. 117.
 121. 122. 123. 128.
 129. 134. 136. 137.
 157. 158. 165. 168.
 172. 176. 177. 179.
 183. 186. 188. 189.
 191. 192. 194. 195.
 207. 214. 215. 216.
 217. 219. 224. 227.
 230. 232. 241. 243.
 257. 264. 267. 270.
 271. 272. 274. 275.
 notatur; 276. 281. 283.
 285.

Plinius Valerianus 45.

229. 248.

Putarchus 65. 69. 80. 83.
 87. 215. 233.

Posta Græci 89.

Prebellius Postho 120. 177.

Pul. Pollux 139.

Marcus Polus Venetus 138.

159. 192.

Lucius Pomponius 111.

112.

Franc. Pona 141. 197. 202.
 Ferdinand. Poterius 219.
 Antonius Popma 126.
 Porphyrius 83.

Emmanuel potius 167.

Petrus Poterius 287.

Ludovicus Pouchius 24.

Ioannes Preuotius 25.

Iacobus Primirofius 96.

Priscianus Casariensis
 45.

Theodorus Priscianus 248.

Priscus 29.

Ioannes Dominicus Profi-
 mus 178.

Ptolemæus 87.

Theodorus Palmanus 73.

Purcassius 101.

Cassianus & Patre 55. 64.

235. 284. 297.

Erycius Patreus 72.

Pythagoras 175.

Tab. Quintilianus 172.

175. 177.

Rabbini 156. 167. 185.

Henricus Randerius 72.

Rassius 277.

Leonard. Randerius 161.

Rab. Randerius 133.

Rabbi Randerius 133.

Rabbini Talmudici 112.

133. 166. 212. 262.

Regum libb. 262.
 Relationes. 141.
 Ioan. Rendens 18. 92. 100.
 catus 195. 225. 267.
 Beatus Rhenanus 156.
 Celsus Rhodiginus 33.
 Ioan. Rhodius 25. 25. 29.
 32. 192. 242. 251. 23.
 291. 294.
 Nicolaus Rigaltius 37.
 231.
 Ludouicus Romanus 43.
 petrus Romerus 289.
 Ianus Rutgerius 77.
 Rutilius Numatianus 265.
 Emanuel Sa. 69.
 Ioan. Dominicus Sala. 280.
 Claud. Salmasius. 21. 63.
 64. 71. 77. 107. 123.
 129. 189. 249. 264.
 Henricus Salmuth. 33.
 R. Salomon. 34. 35.
 Gaspar Saluianus. 290.
 Ioan. Sambucus. 241. 251.
 Samuel. 261.
 Franciscus Sansouinus 198.
 Hercules Saxonia. 227.
 Alex. Sbordsky. 263.
 Durante Scacchijs. 252.
 Iosephus Scaliger. 151.
 Iulius Scaliger. 23. 35. 46.
 52. 56. 63. 68. 91. 109

110. 117. 127. 188.
 278. 283.
 Fortunatus Schacchijs
 265.
 Marius Schipanus 49.
 Gaspar Scioppius 295.
 Scribonius Largus 45.
 Thorlacus Scutorius 103.
 Scyllax Caryandensis 273.
 Petrus de la Sena 81.
 Seneca philosophus 126.
 Seneca Tragicus 126.
 Daniel Sennertus 56. 280.
 Ludouicus Septalius 275.
 Ioannes Serapio 57.
 Marius Sernius Honora-
 tus 172.
 Petrus Sernius 172.
 M. Aurel. Senerius 19.
 38. 229. 250. 251. 306.
 Diodorus Siculus 87.
 Silius Italicus 26. emen-
 datus. 27. 151.
 Iosias Simlerus 170.
 Killebrordus Snellius 7.
 Iulius Solinus 45. 84. 86.
 107. 109. 111. 122. 123.
 128. 129. 135. 138. 140.
 157. 158. 165. 186. 188.
 189. 191. 192. 207. 215.
 216. 264.
 Elinus Spartianus 272.
 Ioan.

Ioan. Bapt. Spontonus

291.

Stat. vs Papinianus 216.

Erasmus Stella 109.

Franciscus Stellatus 284.

Henricus Stephanus 117

120. 18.

August. Stuechus 32.

Strabo 85. 128 157. 165.

171.

Jacobus de Strada 23.

Guilielmus Stuckius 294

Ioannes Baptista Suarez

111.

Suetonius 22. 129. 291.

Suidas 79. 170.

Ioan Bapt. Sylvaricus 22.

Aeneas Syluius 160.

Symmachus 226.

Tacitus 265. 277. 178.

179. 215. 266. 273.

Talmud Bauli 133.

Than Chuma 145.

Alexander Taffonus 290

Achilles Tatius 211.

Tertullianus 149. 155. 156

emendatus.

Theodoretus 233.

Theodoricus 36.

Theophrastus Eresius 257

Thomas Magister MS. 79

Jac. Aug. Thuannus. 28.

279.

Tibullus 223. 278.

Robertus Titius 239. 238.

Jacobus Philippus Toma-

sinus 140. 293. 278.

Nicolaus Tulpius 294.

Adrian. Turnebus 22.

Gregorius Turonensis 139.

M. Varro 112. 126. 129.

317. 267. 294. 295.

295.

Ludouicus Vartheman 33.

111. 117. 157. 160. 186

187. 188. 192. 193. 195

207. 208. 209.

P. Vegetius 229. 241. 246

248. 251. 252.

Ioan. Veslingius 19. 38. 60

166. 223. 224. 229.

Aurelius Victor 85.

Aeneas Vicius 260.

Vidus Vidius 231.

Angelus Apposius Vin-

timiglia 23. 298.

Virgilius 90. 125. 155. 216

Polydorus Virgilius 50.

Vitruvius 102. 217. 235.

Raphael Volaterranus 30.

Ioannes Georgius Volca-

merus 166.

Gerard. Ioan. Vossius 81.

Isaacus Vossius 273.

24.

Ludovicus Krætz 291.
Sertorius Vrsatus 292. 293.
Fulvius Krætz 260. 290.
Emanuel Vrsatus 18.
Ioannes Vrsatus 7.
Ioannes Iacobus Vrsatus
 rus 269.
Georg. Vrsatrichius 18.
Iacobus Vrsatrichius 132.
Hugo Vrsatrichius 102.

Olaus Vvormius 46. 52. 92.
 97. 102. 103. 104. 125.
 233. 234. 259. 277. 290.
Xenophon 234.
Zacutus Lusitanus 18. 24.
 38. 42.
Io. Baptista Zoia 217. 289.
 280.
Ioannes Zuolfer 269. 285.

INDEX

Rerum, & Verborum Notabilium.

A

Apro us 156.
Adami sacrificium. 112
Adoratio 90.
Aegyptii Mosem non ra-
go sequuti. 80.
Astronomi 87.
Aerea vox. 233.
 ال Arabum. 144.
 الحرحرح Alcherche
 den. 144.
Alexander Magnus cor-
nuus. 25.
Alicorno 144.
Amaltheæ cornu. 257.
 260.
Ammonis cornu 275.
Anatomia Pagana auto-
ris. 89.
Anatomica observatio-
nes auctoris 116. 247.
Anni principium. 34. 86
mensura 85.

Antidota venenis respo-
dere numero. 229.
Antiquitates Nataliæ
auctoris. 123.
Anuli cornei 240.
Annulus ex ungula rhi-
nocerotis. 141.
Apologia Auctoris de a-
perto Christi latere 154
Aries Iovis Armanii.
 26.
Armanæarii Venæ cæ-
sterna à veneno libera.
 231.
Armillarum usus apud
Veteres. 124.
A^p A^pios 131.
Arsenicum magis corro-
sivum quàm venenum. 221.
Asini cornu in Africa,
Syria, & Libya. 118.
Asinini cornu virtus.
 221.

- Asini cornu poculis de-*
stinatum. 124.
Asinus Indicus. 63.
Asinus unicornis solipes
 113. 117.
Aspides monocerotes 60.
Ασπίδες 232.
Attila cornua. 28.
Aves Monocerotes. 46.
Aurea velleris fabula.
 178.
Aurifonus. 233.
Autoris de Glassopetris
dissertatio. 281.
Αχρησ Αχρησ 139.
 B
Balsami Orientalis vis.
 229.
Balsami raritas. 165.
De balsamo controversia
Romēnata. 166.
Bara. 143.
Franc. Barberini uni-
cornu. 199.
Seeleton draconis 50.
Barkaran, unicornu.
 144.
Basiliscus Roma visus.
 59.
Idemq; Monspelii 51.
Belua marina cranium.
 104.
Bibliotheca Medicea. 21
 168. 173.
Bizantes unicornes. 109
ab Vris & Bubalis di-
versi. ib.
in Borussia. 110.
Bos Aegyptius. 129.
Bos quodvis animal in-
gens. 129.
Bos unicornis. 106. *Ac-*
thiopicus, ac Indicus.
 108. 109. *ruffus.* 111.
Bs 56. 129.
Bovus Lucani. 129.
Bovis cornu ires amphi-
ras capiens. 110.
Bovis unicornis cornu.
 111.
Βάλιμος 57.
Βεράγος 56.
Βεφοσις 56.
Βωπίς 57.
Bubalus. 69.
Bucampe cornuta. 56.
 Ca-

Caedavera Aegyptiorum
erecta 151.

Calor, ut causa cornu 42.

Canicula infana 88.

Canicula orientis praes-
ens 83.

Capi cornu 49.

Capra ephippiata 77.

Canteriorum pilula cor-
nea 251.

Julius Celsus in antiquis
codicibus 109.

Cerasti sudor 219.

Ceratos 264.

Cervi cornu vivens
266.

Serpentibus aduer-
sus 267.

Cervi volantes 52.

CHRISTI CRUX 149.
eiusq; forma

CHRISTIANI IV. Da-
nia Reg. entomium
302.

CHRISTIANI V. pocu-
lum aureum 125.

à Fortunio Liceto illo

stratū 296. *à Iacobo*
Pighetto laudatum
300.

Circulator Romanus sa-
xatur. 225.

Cithara cornuta. 71.

Cithara cubiti. 70.

Cleopatra vipera. 60.

Colicus dolor epidemias.
268.

Columna rostrata. 172.

Columna fterculis. 169.

varia. 171.

Columna Trajani, &
Antonini. 172.

Columnarum usus. 169.

Comitiales morbi reme-
dium monoceros. 205.

Concha 237, *mēsurā.*

Conchylia pectusata.
280.

Cornetto 245.

Cornicula. 21. 289.

Cornicularis. 22. *Corni-*
culi. 16.

Cornifica forma. 41.

Cornu bubulum. 228.

Cornu tapirinis. 229.

Cor:

*Cornu cervinum Ambrosi-
 ingens.* 194.
Cornu cervini efficacia.
 225.
*Cornu cervini preparatio
 singularis.* 269.
Cornu duci Venetorum.
 289.
Cornificia familia. 289.
Cornu fossile 282. pra-
 paratum. 285.
Cornu prope durum. 43.
Cornu quid Juvencalis 33
Cornu ranarum 38.
Cornus, Cornu. 45.
Aquas, Siccus quare
Cornus. 289.
Cornu veterinariorum 246
Cornum materia. 39.
40. 41. 42.
Cornuum usus. 44.
*Corvinorum Pharmacopo-
 lorum Romae.* 141.
Cornu inaurata. 125.
Cornua ouilla. 228.
Cornua non sunt parces.
 39.
Cornu, parium, dury-

sarum. 23
Cornu potentiam signat
 298.
Cornu Stemmatis. 290.
Cornu cornutus. 213
Cubitus 193
Cucurbitula Aegyptiorum
 245.
Cucurbitula cernea. 242
 244. *fossile lignea.* 245
Currens ebrius. 272.
Cypres cornutus. 42.
*In Danis scarabei cor-
 nuti.* 52.
*Danorum cum Indis com-
 mercium.* 47.
Granlandis. 95.
*Dentis maxillae descrip-
 tio.* 195.
*Deorum simulacra et sta-
 tuae.* 272.
Didonius vulgus. 22.
Dionysius. 22.
*Dorsi cornu quibus cu-
 ra.* 37.
Dracunculae. 50.
 Ebn-

E

Ebullitio unicornæ. 220.
Ebur cornu. 270 *pressio-*
sum. 271. *magnificen-*
tie symbolum. 273. *ex*
tex posita. *ibid.*

Ebur f. ssile triplex. 277.
Elephantini dentis usus.
 274.

Elephas olim bos nomi-
natus. 229.

Rhinoceroti succūbit.
 291.

Equi monocerotes. 127.

Eruca cornuta. 56.

Euocari. 238.

Exostosis unde. 41.

F

Fabularum apud veter-
es usus. 175.

Fibula burnea. 272.

Le Thoma Finckio Cl.

Virorum iuācia. 6.

Fœtus petrifactus. 279.

Fossile carnis specie. 283

Fruillus veterum cor-
neus. 257.

Frons pro ore. 97.

Frontis humana cornua
apud Albucāsim. 20.

Fungi mappa & fungi-
fer lapis M. Aur. Se-
nerius. 304.

G

Galca antiqua. 289.

Galli Indici neusquam
meleagrides. 49.

Galli unicornes ac bico-
nes arte. 48.

Gande. 131.

Gazella non est oryx. 83.
in Melita insula. 64.

Gazelle cornua. 64.

Goyame. 292.

Antonii Grimani biblio-
theca. 245.

Grænlandia Daniæ partes.
 92.

H

Hegira. 86.

Herculis columna. C.

Hipponium Calabria. 6
 259.

Homines Monocerotes.
 18.

Hemini natura negativis
cor-

cornua. 35.
Hominis cornu morbus
& monstrum 36. 290.
symplicia forma ib.
Horn. 133.

Ianthina. 166.
Iaponum crucifixio 151.
Iehova nomen cum Al.
144.
Illeis. 92.

Imaginatio cornu cau-
sa. 42.
Imprecatio ex canibus.
82.

Inscriptio vetus. 68.
217. 272. 288. 293.

Iosephi tribus in labaro
signum. 167.

Iosua scutum. 167.

Isis. 80.

Ianctura cornua. 42.

K
Kadiçev. 76.

ⲕⲁⲓⲁⲓⲥⲉⲩ 164. Cornu

ⲕⲁⲓⲁⲓⲥⲉⲩ Ahadu
Kaina, Monoceros
Aethiopicè 133.

Καρτάζωνος 143.

Κατάρεια 79.

L

Lalla. 123.

Lapidis sonus 234.

Lenticula. 261. 294.

Libri ebore recti. 272.

Licornia. 143.

Lignum fossile Umbriae
284.

ⲙⲓⲣⲓⲗⲏ Lith Hebræorum.
224. 293.

Linguae serpentinae su-
dor. 219.

Locustæ volatiles cornua
12. 290.

De Luce Animatum li-
ber auctoris. 35. 190.

Lucerna capite cornuta.
290.

Luminesa cornuta. 34.

Luna cornuta. 34. 292.
grata. 79.

Luna montes. 292.

M

Mahometis fuga Arabu
ara. 86.

Ma-

- Mamelikia vipera.* 60.
Manna quid. 215.
Manula cornea. 235.
Meleagrides vera.
 49.
Mensura cornea. 252.
eius capacitas. 254.
Michaelis Imperatoris
Constantinopolitani po-
culm ex onagri cornu.
 124.
Malesii Scriptores. 214.
Monaceros proprie. 142.
eius clypeus. 143.
visu rarus. 45. 163.
 164. 183. 292.
eius Sententia Alle-
gorica. 147.
describitur. 160. 173
 292.
Amphibion. 163. cor-
nu a ponit. 292.
Mechenfis. 188.
Monoceros silvestris.
 117.
Monoceros Traiecti. 199
Helvetiorum. 201.
Antnerpia. Mania.
Item in Polonia. 202.
In thesauro Reg. Da-
nia. 203.
Ferus ac indomitus.
 207.
Interdum mitis. 299.
Monocerotis columina-
rea. 169. 171.
Monocerotis salus. 173.
diversitas. 181.
cornua varia. 181.
Cornu. 185. 189.
 191.
magnitudo. 185. ve-
ra. 195.
pedes. 186.
cauda. 188.
Cornu S. Dionysii.
 195.
pondus. 196.
Cornu Venetum. 197
 198.
color diversus. 198.
Monteleone. Valentinia
Calabrie. 259.
Monumentum vetus.
 288.
Mosis cornua. 33.

Statua Melitensis. 33.
Museum Vormianæ. 48.
104. 275. 302.

N

Naer 100.
Narhual. 95. 100. 102
Nisam 84.
Nisa. 168.

Numi provincias refe-
rant. 27.

Namus antiquus. 23. 26
33. 260. 297. *Alexā-*
dri dubius. 168.

O

Onagri virtus. 121.
ab Alce discrimē 122
usus in mensis. 191.

Opobalsamum. 214.

Oryges Romanis vario-
res. 71.

in deliciis mense. 72.
sacrificiis adhibiti.

80.

signati annulis. 80.

Orygis etymon. 62.
natale solum. 69.
magnitudo ibid.
cornu ibid.

malitia 81.

Oryx capra. 63. *priscis.*
68. *a subulone discre-*
pai. 66. *fessorem fert.*
78.

canicula orium pra-
sagii. 83.

Cur. 88.

Osiris. 80.

Osso Siculis cornu 234.

Panis statua. 293.

Pedis Ro. Mensura. 193.

πύμα & ἑξήκον πύμα 152

Pelbis pro Pelais. 272.

Penna corneum. 257.

Petechiis remediū cornū
bovis unicornis. 112.

ΦΑΛΙΤΑΝΗΡΩΔΕΥ

Monoceros 148.

Phœnix rarior. 164.

Phrygiorum tibiæ cornea
238:

ΡΙΝΟΚΕΡΟΣ. *Rhino-*
ceros cophis. 148.

Pilule Ducis Mantuanæ
ad febrem malignam.
141. 291.

Pisana technicotheca.
278. 281. *Pi-*

Pisces cornuti. 97.

Piscis monoceros rubri-
maris. 93.

Imperati alius exa-
minatur. 94.

PIZAN cornu 148.

Pocula cornea. 231.
293.

Poculorum adversus ve-
nena vis adferitur.

240.

Poculorum circuli. 125.

Poculum ex cornu Rhi-
nocerotis. 141.

Presagium auferendi cor-
nu. 37.

Psalmorum versio Ae-
thiopica. 133.

Ptolomae Tabula. 87.

Puer petrificatus. 280.

2

Quadrupedibus cornua
sunt propria. 45.

Quattro. 116. *calus*.

Quinta essentia monoce-
rotis. 142.

R

Radiolus cornuus Aben-

sinę. 250.

□ & *RCCM*. 145.

Rhinoceros priscis bos.

129. *animal herba-*
ticum 138.

Rhinoceros visus 145.

Rhinocerotis cornu ad
petechias 112.

Rhinocerotis cornu loco
monacerotis 225.

Rhinocerotis, etymo 130.
cornua. 134. *mobilia*

135.

bina. 136. 184. *cusis*
136.

pellis Francisco Gall.
Regi exhibita. 138.

usus medicus ibid.

cornu 140. 141.

lingua asperrima. 138.
cornu Romę & Floren-

tię. 140.

itemq; Maxima. *ibid.*

dens Messana. 141.

ungula. 141.

signa. 142. 162. 163.

figura. 183.

Rhinocerotis significatio

Al-

Allegorica. 146. 147.
 P^rimum indicium. 144.
 Rhythmum. 249.
 Romani non penetrarunt
 in Indiam. 183.
 Samson taxatur. 211.
 Scarabaeus monoceros
 52. ejus cornu 55.
 cornutus 52.
 Scelerum lapideum. 299.
 Schroter 326.
 Solis cultus. 81.
 Spiritus. 116.
 Splendere. 190.
 Stagna veteris Harpocratis
 118. 27.
 Satyri. 293.
 Sternuenticus. 89.
 bene amittit. 89.
 Sternutamentum Dryidis
 88.
 Subul. 64. 66.
 Sudor stazarum. 215.
 Sudor verus. 216.
 Suppedaneum. 149. 155.
 Syrius. 87.
 T^hermale. 116.
 Tabula vetus. 26.
 Tali etymon. 116. Si-
 gnificatio duplex. 116.
 Tali in humano corpore
 adferuntur. 114.
 Tauri Indici cornu. 135.
 Terra Melitensis. 121.
 Topau Indica. 46.
 describitur
 4. Gracorum. 144.
 Tritimum. 235. 236.
 Troianum exitium
 fictum. 177.
 Tuber aqueductus. 217. 293.
 Turtur. 118.
 Vacca cornibus cerui-
 nis. 111.
 Vasa cornea. 256.
 Venete sponsa cornu.
 23. 33.
 Vermis cornutus. 56.
 Verruca. 24. 36. 290.
 Phroex. 189.

Vi

<i>Vipera cornuta</i> 60.	<i>Unicornu Mosconię sc-</i>
ex Istria in montes	pirum 289.
" <i>Euganeis</i> traducta	ex unicornu remedia
61.	uniuersale negant
<i>Vitium</i> 36.	228.
<i>Vitrum fissile</i> 283.	<i>Unicornu succedanea</i>
<i>Vngula</i> 294.	263. 279.
<i>Vnguli</i> 242. 294.	<i>Unionum raritas</i> 163.
<i>Vngulus, anulus</i> 241.	<i>De Olai Vormii Cornu</i>
<i>Unicornu crucis</i> 151.	<i>Aurei Magnorum vi-</i>
<i>Unicornu fissile</i> 275. bul	<i>rorum iudicia</i> 295.
lis 221.	297. 298. 303.
<i>Cassani Putei</i> 728.	<i>Monumenta eiusdem Da-</i>
<i>Unicornu Grenadicum</i>	<i>nica exposita</i> 297.
<i>verius dens</i> 97.	<i>Literatura Runica</i>
<i>laudatum</i> 106.	<i>laudata ibid.</i>
<i>vera unicornu signa</i>	Z
314.	<i>Zeila urbs Aethiopię</i>
	III.

FINIS.

Graviora menda sic corrige.

Pag. 2 i. v. 3. *επιρροαις*. p. 22 v. 16. Dii falsi. 33. 4. Pam-
pirols Deperdita 35. 7. quaternis. 40. 15. ordinis u-
triusq; 43. 3. explicavit Ingrassias. 55. 1. Escoriali. 6.
Reperiuntur. 57. 15. antiquiorum 80. v. post. li-
dis. 88. 24. liquefacti. 98. v. post. ponderosus. 100. 21.
Balens, Islandis. 105. 1. coepit. 107. 3. vestigia 108.
20. Epito 139. 8. adfuit 140. 23. *Augustus*. 142. 20.
affluxui 151. 21. superiora. 176. 24. *Cælia*. 195. 9. pri-
ma nota 196. v. post. inarino. 205. 7. *Eustachii*. 208.
18. *Etruscæ*. 219. 16. *Cerastes*. 225. 23. cornu. 232. 25.
Finlandensium. 23. 8. vocant 242. 16. gratia 252.
10. *liquidatum*. 256. 14. *Frizilli Cornei*. 257. 12.
Britillus. 258. 13. *ερχε*. 263. 12. *intingitur*. 264. 1.
familiarem usum, 265. 8. *υἱαυ*. 273. 10. *Scylacia*.
286. 7. 8. agendi celeritate. 293. 20. offerens; modo.
Ind. Rer. li. C. v. 24. *Danie*.

